ANNOTATIONES ALEXANDRI APHRODISIENSIS MAXIMI PERIPATETICI, IN LIBRVM ELENCHORVM,

ideſt de apparentibus redarguendi argumentis Ariſtotelis, Nuper diligenti cura in latinum conuerſæ.

Guilelmo Dorotheo Veneto interprete.

Cum Gratia & Priuilegio.

Venetijs Apud Hieronymum Scotum.

1541.

ALEXANDRI APHRODISEI ANNOTATIONES IN SOPHISTICOS ELENCHOS

Guilelmo Dorotheo Veneto interprete.

CVM docuerit Ariſtoteles ſyll'z demõſtratiuũ ꝛ dialecticuꝫ tũdẽ venit ad docendum nos de ſophiſticis elenchis, ideſt apparentibus argumentis, quos docet nos nõ ea de cauſa vt ipſis vtamur, ceu ſyllõ demõſtratiuo ꝛ dialectico vtimur. Naꝫ hi ſylli ſunt ſciẽtię inſtrumenta atqꝫ opera, ſed ſophiſmata atqꝫ elenchi ſophiſtici non ſunt inſtrumenta operaqꝫ ſcientię, quinimo confuſiones ꝑturbationeſqꝫ ac ĩpedimẽta ſciarũ ſunt, vt ipſe ẽt alias noĩauit eos ſophiſticas ꝑturbationes, ſed vel hoc proſus facit docẽdo nos, q̃ nã hi ſunt modi, quibus ſophiſtę vtentes nituntur periclitanturqꝫ plures fallere, ꝑſertim eos qui ſunt ſyllogiſticę diſciplinę imperiti. Proinde docet nos iſtos minime vt vtamur eis, ſed ne decipiamur ab his qui eis vtuntur. Nam vbi ſciuerimus modos quibus ſophiſtę propria ſophiſmata proponunt, nullo pacto ab ipſis decipiemur, imo redarguemus eos ſoluentes propoſita adductaqꝫ in medium ſophiſmata ab ipſis. Porro cum calluerimus notitiam compoſitionis eorum, ꝛ modum ſciuerimus, vt etiam ipſe alias aſſerit, cum dicat qui ſcit modum nodi ac vinculi ille ſoluet quod vinctum eſt, ꝛ qui ſcit modum compoſitionis ſophiſmatis ille ſoluet etiam adductum ſophiſma. Quod ſermo de demonſtratione ſit vniuerſę logices tractationis finis, iam pręuenientes diximus in eo libro quo Ariſto. de ſyllogiſmo ſimpliciter diſſeruit atqꝫ in eo in quo aſſignabat methodum demonſtrandi, quoniam igitur a nobis ſufficienter inquiſita ſunt de illa methodo conſequens erit dicere aliquid etiam de ſophiſticis elenchis. Et primo quę ſit intentio pręſentis tractationis, ꝛ cur poſtremum habuit ordineꝫ, ꝛ cuius gratia deinde inſcribuntur ſophiſtici elenchi. Nam vt pleriſqꝫ in locis diximus vbi non per ſe euidens eſt inſcriptio operis conſcripti eaꝫ apire explicareqꝫ oportet. Intentio igitur eſt pręſentis tractationis ſm nonnullos vt nobis tradat viam qua ſophiſtę conſtituunt elenchos ꝛ imperitos ſyllogiſticę diſciplinę ac vię decipiunt. Eſt autem hęc contenta tredecim modis qui ſunt aſſignandi ab ipſo Ariſtotele, ꝛ ſunt veluti, quędam generales coniecturę ſophiſmatum. Hi ergo qui hanc eſſe intentioneꝫ pręſentis tractationis ponunt ob id inſcribi ſophiſticos elenchos aſſerunt perinde ac pręſens tractatio diſſerat de hoc quomodo ſophiſte argumentis decipiebant, atqꝫ de conſtitutione ipſorum ſophiſmatum, ſcilicet fallaciarum, ꝛ non de hoc quomodo ſophiſtis contradiceremus. Alij vero non hanc eſſe intentionem libri introduxerunt, ſed magis tradunt Ariſtotelem habere intentionem dicendi de hoc quonaꝫ pacto ipſi didicerimus confutare ꝛ cõtradicere periclitantibus nos fallacijs decipere. Naꝫ ob id aiunt librum, nec eſſe inſcriptum de ſophiſticis deceptoribus ſyllogiſmis, ſed ſophiſtici elenchi. Deinde ac vniuerſaliter ſit aſſignata via qua poſſimus ſophiſtos redarguere. Nam poſteaqꝫ demonſtrauit tertiam ſpeciem ſyllogiſmorum cathegoricorum eſſe, ꝛ de duabus videlicet dialectico ſyllogiſmo ꝛ demõſtratiuo ſufficiẽter in ſua tractatiõe diſſeruit, in pñti libro nobis velut inuatiuũ pharmacum pręhens quo ſophiſticas perturbationes euitemus de ſophiſtico ſyllogiſmo diſſerit magis aſſignando elenchos q̃ ſophiſticas rationes quibus magis animo addictus eſt tanq̃ maxime circa veruꝫ verſentur quo imbecilles tenueſqꝫ euadunt mendaces rationes, ꝛ deceptio depręhenditur eorum, quę videntur probabilia. Vt enim medici non ſolum quę conferunt ad ſanitatem docent, ſed etiam indagant explorantqꝫ venenoſa pharmaca quę ſint, ne his vtantur, ſed velut nocua noxiaqꝫ ac lętalia fugiant, eodem modo oportet omnino eos qui ſunt veris exercitati atqꝫ accipiunt experientiam probabilium ſcire qualia ſunt apparentia probabilia. Nam intentio Ariſtotelis nõ erat principalis de ſophiſticis elenchis diſſerere, id nec per ſe, ſed ob alterum de dicta ſpecie docet, de redarguendo ſophiſtas. Nam ludentium ꝛ non ſtudentium eſt talis ſpecies ſyllogiſmi, ſed ludicra res, quãq̃ ſit res ad modum affectata apud ſapientes ꝛ ſcientes, vt in Euthydemo etiam Plato diſſerit, vbi Socrates cuꝫ Critone diſputans oſtendit ſophiſticam artem admirabileꝫ eſſe, ꝛ ibidem nominat ſophiſtas panſophos. ideſt omnia ſcientes, quocirca ꝛ ipſe cupiebat eandem methodum diſcere. Deinde adhortatur Euthydemum vna diſputare cum Clinia Axioci filio qui ſtatim orſus, ꝛ ęquiuoce interrogans deduxit iuuenem ad contradictionem, ſic dicendo. O Clinia veri ſunt hominuꝫ qui diſcunt. At adoleſcentulus cum interrogatio magna eſſet, primum quidem erubuit, deinde ad Socratem oculos conuertit, qui illum audacem reddidit iuſſitqꝫ reſpondere quicquid vellet, ꝛ Clinias reſpondit q̃ ſapientes ſunt qui diſcunt. At Euthydemus dixit, num o Clinia noſti quoſdam magiſtros. At ille aſſenſus eſt. Et ille rurſus interrogauit, quorum ſunt pręceptores. Et ille dixit diſcentium. At ille denuo dixit, nonne fuerant ſapientes, quę docenda ſunt neſciuerunt. At ille haud certe, ꝛ ille, igitur diſcunt ignorantes, qua facta ratione rurſus contrarium vna ratiocinatus eſt, quod diſcunt ſcientes. Vnde talis dialogus talibus rationibus plenus eſt. Et alter liber inſcriptus Protagoras. Sed denuo redeamus ad propoſitum. Intentio Ariſtotelis eſt, vt diximus, quę prima aſſignata eſt quę eſt de hoc, quomodo ſophiſte conſtituunt elenchos apparentes, ꝛ quomodo videbantur per hos decipere argumentis imperitos artis ipſorum, ꝛ quę ſint generales cõiecture ſophiſmatum, ꝛ quot in ſophiſmatibus coniectarant certantes atqꝫ pręd̃etes, atqꝫ quot ſpẽs ſophiſmatũ, ꝛ quot modis vnaquęqꝫ ſpecies phãtaſiam decipiendi conuincendi fallacijs ingerit. Deinde etiaꝫ quomodo ſolões conuenientes ipſis afferrãt, nã ſoluere perplexoꝝ incertorũqꝫ vinculuꝫ ignorantis nõ eſt. Q ḋ cũ cõpertũ fuerit nobis poterimus etiã redarguere. Naꝫ ſimplr ſci

Vide fere principio libri Euthidemi uel litigioſi inſcripti.

re quomodo illi ſophiſmata conficiant ſuppeditat nobis rationes, quia qui notitiā habet vinculi ſcuit profus etiam qualēcunq; ſolutionem intulit vinculo quādā nihil ipſi faueat, vt inquit in tractatione metaphyſices. Sed de ordine a pluribus dubitāt. Nā alij aiūt vt oportebat dialecticeȝ tractationem vna cum demonſtratiua ordinari, ſic etiam ſophiſticam. Nam tradunt prius oportere diu verſari in veriſimilibus, deinde ſic in neceſſarijs & veris ſimul verſari. Sed hi qui hęc dicūt non bene aſſerunt. Nam ſi hominum natura coniuncta materię pleriſq; decipitur & ſequens phantaſiam falſo vitioſoq; ſyllogiſmo vtitur & ſuſpicatur ea quę non ſunt perinde ac ſint, non oportet prorſus primum veriſimilibus & apparentibus probabilibus illam ingerere. Nam cum his fuerit ingeſta immiſſaq; & aſſumpta haud facile ab ipſis abhorrebit, & veritatē capiēt illa quę principaliter vera per ſe credibilia ſunt. Nam ea eſt natura opinio ipſa etiam quęque pleruneȝ vt ſtatim deponi non diligat. Item illa ſunt ſimul ordinanda cum ſcientia demonſtratiua, quę ſane vtilis erat demonſtrationi. At ſophiſtica ars omnino, inutilis eſt ſcientię demonſtratiuę. Pręterea ſi falſum appoſitione veri redarguitur conſequens erit, vt prorſus vera primum diſcentes ſic, deinde veriſimilibus & falſis aſſuefiant, merito igitur demonſtratiua facultas ordinata eſt prius. Nam primum in ea ſyllogiſmum diſcentes qꝫ ex neceſſarijs & immediatis & notioribus ac prioribus cōcluſione ſit concludente aliquod pręter hęc omni procul impedimento conſtituto cognoſcemus. Nam ſi hoc quomodo ſit didicerimus, & quonam pacto verum circa hęc fiat prompte diſcere poterimus. Vnde fieri nō poterat ex hac diſciplina immediate ſeſe adiungere ſophiſtice facultati, proinde interea docet de his quę partim vera, partimq; falſa ſunt de quibus eſt dialectica. Poſtremo quę ſit intentio pręſentis tractationis, & de ordine eius atq; inſcriptione ſufficienter diximus, ſed iam verba Philoſophi conſideremus.

DE ſophiſticis autem elenchis, deque his qui Elenchi quidem videntur, non autem ſunt elenchi, ſed paralogiſmi, dicamus incipientes ſm naturam a primis.

PLATO quidem in Euthydemo & Ariſtoteles in pręſationibus ſtatim dialecticę traductionis aiunt contentioſum & ſophiſticum ſyllogiſmum eſſe, cuius alios peccare in materia dicunt non excidentes a ſyllogiſtica coniugatione, quos etiam ſyllogiſmos nominant, alios vero cum ſyllogiſticam formaȝ non habeant, iȝ veram obtineant materiam ſyllogiſmos non putant eſſe appellandos, ſed apparentes ſyllogiſmos, vt verbi gratia, quādo aliquis ſyllogiſmo cōcluderet aliquid in ſyllogiſtica coniugatione per propoſitiones circa materiaȝ ſumptas contentioſuȝ efficit ſyllogiſmum atq; ſophiſticum, vt quando dicit, omne virile habet virilitateȝ, ſed veſtis eſt virilis, igitur veſtis habet virilitatem. Nam hic ſyllogiſmus contentioſus & ſophiſticus eſt non ob quippiam aliud q̄ȝ eo qꝫ ſumitur vt probabile qꝫ omne virile habet virilitatem, quia eſt in prima figura in ſyllogiſtica coniugatione ex duabus affirmatiuis altera particulari & maiore vniuerſali. Sed quando aliquis rurſus ſyllogiſmo concluderet aliquid ex veris propoſitionibus, non tamen ſyllogiſticę, neq; ſeruando proprietatem figurę, hic etiam fecit ſyllogiſmum, ſed ſolum apparentem vt ſunt orationes interrogate in ſyllogiſtica coniugatione, vt ſi quis concludit qꝫ omnis homo eſt equus, quia accipit omnem hominem animal eſſe, & omnem equum animal. Nam talis complicatio ſyllogiſmi eſt aſſyllogiſtica, quāq; ex veris ſit propoſitionibus. Cauſa autem eſt, quia eſt ex duabus affirmationibus in ſecunda figura. Et plura horum exempla adducuntur a nobis in expoſitionibus editis in dialecticem. Verum alij quidam ſophiſtici & contentioſi ſyllogiſmi differentiam talem aſſignarunt. Equidem dicunt contentioſum eſſe illum qui non ſanam formam ſyllogiſticam habet, & ſophiſticuȝ qui habet materiam peccantem, ſed ſanam formam. At hi confutantur ab ipſo Ariſtotele mentientes, nam procedendo vbi orationem demonſtratiuam diſiungit a dialectica, & hāc a ſophiſtica inquit. [Quod quideȝ igitur ſm rem conſiderans communia dialecticus] ſed q hoc apparenter facit ſophiſticus & ſyllogiſmus contentioſus eſt, quia igitur contentioſus ſyllogiſmus ideȝ eſt cum ſophiſtico elencho dicendo de ſophiſticis elenchis, intulit etiam apparentium elenchorum cum ſunt paralogiſmi ponendo idem ſignificantes. Nam commune omnibus ſophiſticis elenchis eſt ipſum apparere, & horum diuiſionem facit ſtatim in ſequentibus dicendo. Nam alij horum ſophiſticorum elenchoruȝ ſyllogiſmi qui ijdem ſunt cum contentioſis ſyllogiſmus ex apparentibus probabilibus, ſed non exiſtentibus compoſitis, alij vero videntur eſſe, qui etiam cum ſint ijdem cum rationibus contentioſis, vel ex probabilibus, vel apparentibus probabilibus viſis, qui etiam contentioſi ſyllogiſmi dicuntur, ſed minime ſyllogiſmi, igitur ſyllogiſmi ſophiſtici ſunt qui figuram ſanam habent, & propoſitiones, vel ambas falſas, vel alteram, ſed apparētes hi ſunt qui non habent figuram ſanam, & propoſitiones aliquando veras, & aliquando falſas. Sed ſimpliciter cuncti elenchi apparentes, vel ſyllogiſmi, vel aſſyllogiſtici ſunt. Naȝ & ſi formam ſanaȝ habuerit eſt apparens elenchus & non proprie elenchus. Sed elenchi partes tredecim ſunt, ſex quidam ſunt circa dictionem, ſeptem vero circa ſignificationeȝ vt intellectū quos Ariſt. extra dictionem vocat, & hos tredecim his aſſignat, primum dicendo quomodo ſophiſtę decipiant, poſterius ſoluēdo hęc. Pręſens igitur tractatio bene inſcripta eſt ſophiſtici elenchi, & dupliciter intelligeretur inſcriptio, & qꝫ ſophiſtę argumentis decipiūt, & qꝫ decipiuntur, ſubiungit & de his qui vidētur elenchi. Nam primum eſt vt explicatiuum ſecundi, & erit mens dicti talis, vt iam dicamus de ipſis non proprie elenchis, ſed apparentibꝰ elenchis, qui ſunt ſophiſtici elenchi. Sed neceſſariuȝ eſt dicere quid ſit ſophiſma, & quid verus elenchus, & quid apparens elenchus, & quid illegitimus elenchus, & quid paralogiſmus. Sophiſma igitur eſt quemadmodum & ipſe in topicis inquit ille qui eſt idē contētioſo ſyllo, vt nūc eſt ſilētē tacere, nō r̄ndēs ingt. Quid auteȝ quādo dixeris lignum & lapidē, nūȝ ſilēt dicuntur. Ecce igit̄ hic factuȝ eſt ob amphibologiaȝ ſophiſma. Elēchus autē eſt vera contradictio vnius & eiuſdeȝ non nominis, ſed rei & nominis nō vniuoci, ſed eiuſdeȝ ex datis ex neceſſitate nō connumerato eo qꝫ ex principio ſm idem & ad idem &

eodem modo, & in eodem tempore. Nam ſi aliquis interrogabit, numquid canis ſit animal, & deinde affirmabimus, & ſubiūxerat interrogans quod ille canis ꝙ calores ęſtuſq; facit, non eſt animal non faceret elenchū ꝗppe qui non efficiat ad eandem rē efficiat elenchū. Quoniam autem ſępe etiaꝫ fit deceptio ab vniuocis, vt quando aliquis interrogaret, num animal ambulet, deinde affirmabit reſpondens & ſophiſta induxerit ꝙ eſt aliqd & quieſcit, ob id ſubiunxit ꝙ etiam nominis non vniuoci. Iteꝫ ſubiunxit ꝙ non cōmemeretur id quod eſt in ꝓncipio, quid autem ſit in principio petere dixit in ſecūdo analyticorum. Debet etiam elenchus ſm ideꝫ & ad idē eſſe. Nam ſi neq; ęquiuocum, neq; vniuocum eſſet interrogatum, neq; in principio ſumptum fuiſſet ſm aliaꝫ & aliam partem, & diceret aliquid eidem ineſſe & non ineſſe non redargueremus, ceu numquid ethiops niger, vtiq;, ſed dentibus non eſt niger, quare idem niger & nō niger, ſed non ſm idem factus eſt elenchus. Item ſi ad idem fuerit, neq; ſic erit elenchus proprie, ceu ſi quid diceret decem dupla eſſe & non. Non enim ad idem dicuntur, ſed ad aliud, & ad aliud. ſit quoq; illud eodem modo dictum ꝙ eſt indicatiuum huius actu vel potētia, vt numquid dormiens viſum habet, vtiq; inquit, ſed qui viſum habet, videt, vtiq;, dormiens igitur videt. Nā hęc ratio non arguit dicentem non videre dormientē, quia oratio dicens habens aſpectum videt, ſignificat habentem ſed non operantem, ſed potentem operari, & ipſum iam operantem. Et in eodem tempore, vt numquid homines boni, ſed illi in ferreo genere non boni, ſed tale non erit elenchus verus cuꝫ non ſit factus ſyllogiſmus ad idem tempus. Quando igitur non ſm determinationem huius elenchi, dico ſcilicet veri aliquis redarguerit ſecum diſputantem, ſed ſm ęquiuocationem, vel ſm aliquam ſophiſtarum propoſitionuꝫ, tūc argueret non vere, ſed ſophiſtice, & talem elenchum Ariſto. non nominat elenchum, ſed apparentem elenchum & illegitimum elenchum, deinde extra eum qui proprie ac verus eſt elenchus, de quo etiam ipſe Ariſt. dicet paulopoſt. Paralogiſmus quoq; eſt facta deceptio, aut per materiam, aut per formam ſyllogiſmi vt pleriq; annotabimus cum Ariſto. vocet paralogiſmum eum ſyllogiſmum, qui haud ſanam formā retinet, ſed ad verba veniamus inquit. [De ſophiſticis autem elēchis.] Quidam igitur expoſitoruꝫ hic (vt diximus) aiūt Ariſtotelem ponere hęc ęquę ſignificantia ſcilicet [De ſophiſticis autem elenchis] & apparentibus tanq; omnes ſophiſtici non proprie elenchi ſint, ſed apparentes. Erit autem & aliqua differentia ſophiſtici elenchi & apparentis elenchi. Nam ſophiſticum elenchū dices habentem materiam falſam, & ab ipſis apparentibus probabilibus arguentem, ſed habet formam bonā. At apparens elenchus eſt & paralogiſmus qui errat deficit in forma ſyllogiſtica, lꝫ materia qualitercunq; ſe habeat, quia prędiximus ꝙ paralogiſmus proprie eſt ille apud Ariſtotelem qui ſumptus eſt in his quę non recte ſe habent ſm figuram. Cęterum ſubdit [incipientes ſm naturam a primis]. Sępe diximus ꝙ ſimpliciter ſyllogiſmus genus eſt ſyllogiſmi demōſtratiui & dialectici atq; ſophiſtici. Cum igitur genera ſint natura priora ſpeciebus, debet etiam hic prius aſſignare ſummatim de ſyllogiſmo quid eſt, & quomodo alij cum non ſint, videantur, & qui ſunt ſm veritatem, ob id inquit, quod ordiendum eſt nobis a primis ſm naturam. Naꝫ ſic debes ordineꝫ facere. ideſt proponere natura priora quę ſunt cōmunia. Cōmune in his autem eſt ſyllogiſmus, cuius deinde quatuor genera inquit eſſe, vel igitur dicenduꝫ eſt de his primis natura. Niſi natura prima dicat propria propoſitę tractationis principia, & veluti elementa. Nā alia alterius ſunt principia, & non cunctis eadem, nam vt geometrię principia ſunt natura prima, ceu puncta, lineę, & circuli ac dignitates de quibus dicentes prius geometrę ſic procedunt ad doctrinam particularium, ſic etiam ipſe hic faciet, primum nāq; ſophiſticę methodus quę ſit diuiſio dicit, & quod eſt aliqua ſpecies talis ſophiſticę rationis, & hoc quorum, & quę ſit horum prę electio ſophiſtę appetunt, & quę ſint per quę petunt ꝓſequuntur, atq; explorant tales rationes, quia videri ſapientes & lucras atq; diuitias appetunt. Etenīꝫ ſophiſtica ars eſt pecuniaria, quędam ab apparenti ſapientia, ideo etiam expetunt apparentes demonſtrationes, & hac ratione differt ſophiſta ab ipſa dialectica, quandoquidem illa ſolum reſpiciat ad opinionem & famaꝫ, hęc vero ad comparanda lucra & pecunias.

Nunc tangit carmina Heſiodi qui poſuit illa genera hoīum ſeculorūq; niſi de.

Proinde nō ſemel obiecit hoc Protagore ꝙ eēt mercede magiſter ipſe Plato.

¶ Quod igitur alij quideꝫ ſint ſyllogiſmi, alij autem (cum non ſint,) videantur, manifeſtuꝫ eſt. Nam quemadmoduꝫ & in alijs id ſit per quandam ſimilitudinem, ſic & in orationibus ſe habet. Etenim hi quidem habitum probe habent, illi vero videntur/ex tribu tumentes, & componentes ſeipſos. Et pulchri hi quidem ob pulchritudinem, illi autem videntur/ ſeipſos fucantes. Et in ipſis inanimatis quoqꝫ ſimiliter. nam & illorum hęc quidem argentum, iſta vero aurum reuera ſunt. Illa nō ſunt quidem, apparent autem ſm ſenſuꝫ, vt lithargyrina/ & ſtānea/argētea, & felle tincta/ aurea, eodem autem modo, & ſyllogiſmus, & elenchus, hic quidem eſt, ille vero non eſt, apparet autem propter imperitiam. Imperiti eniꝫ velut diſtantes a longe, ſpeculantur.

¶ Diximus quomodo nonnulli aliud intellexerunt eē ſophiſticum elenchum cum circa apparentem elenchum qui eſt paralogiſmus illum eſſe dicunt, & hāc ſententiam diceret etiam hęc quę impręſentia dicuntur, aſſerunt, quia alij ſophiſtici elenchi plane ſunt, & nominātur ſyllogiſmi, alij vero apparentes elenchi qui nō ſunt paralogiſmi, ſed videntur eſſe, ſed non ſic ſe habēt. Sed vniuerſalr̄ inquit, quod alij de aliquo diſputantes & ratiocinātur ſyllogiſmo ſano & bono, alij vero videnť ſyllogiſmo concludere, ſed non habentes complicationē ſanam non dicerentur ſimpliciter ſyllogiſmi, ſed apparentes, ſed proponens de ſophiſticis elenchis dicere, qui etiam fuerant apparentes elenchi, primuꝫ breuiter nos reuocat ad memoriam illius diuiſionis facte de ſyllogiſmo contentioſo ab ipſo primo Topicorum libro. Nam ſophiſticorum ſyllogiſmoruꝫ ꝙ eſt idem dictu cōtentioſorum, alij ſunt ſyllogiſmi ex apparentibus & probabilibus vt ipſe ibi dixit, alij vero apparentes ſyllogiſmi, ſed non exiſtentes, & hoc perſuadet his quę ſubiungit. Quemadmodum enim & in alijs hoc fit, ꝓpter quādam ſimilitudinem, ſic et in orationibus. ideſt ſyllogiſmis. Quod vt ſic ſe habeat videndū eſt. Vnde ꝙ dicit

non modo pſuadet ex aialibus rōnalibus, ſed etiam ex inanimatis, vt ſtatim exempla indicant. Nam ait ſunt quidam homines qui bene ſe habent & bene habitu pręditi, & tales ſūt athlete certatores, ſcilicet & pētathli. ideſt hi quinque generibus certaminum prequalentes, aut qui querimones, alii autem ſimulant ipſum bonum habitū habere, & qbuſdā artificioſis modis circa corpus bono habitu prędiros imitandū ornātes ſeipſos groſſiſſimis craſſiſſimiſq; indumentis. Quod etiam tribus in adducendis victimis faciebant. Nam cum vtraq; alterum ſuperare eniteretur feſto publico atq; in conuentibus cętibuſq; in adducēdis victimis ſacrificiiſq; ad altaria carnes pingues inflando faciebat videri pingues cum non eſſent ex ipſa inflatione, vt Athenęus in cōuiuio ſophiſtarum, & Proclus in ipſa computatione feſtoꝝ dixerūt. Porro etiam qui malo habitu prędiri ſunt ſic facientes cū decolorati turpi ſqualliduq; aſpectu eſſent minime, q; haberent veracem pulchritudinez fuco ſeipſos colorant. Nam diligentiam adhibent qua decipiant videntes & videantur id eſſe q; non ſunt, igiť omnes tales vniuerſalr dicuntur intumeſcētes inflati qui non ſunt exercitio nec vere corpe magni, & forma venuſti pulchriq;, ſed artificiis quibuſdā ſeipſos ornant & cōptos efficiunt. Equidez malo habitu induti imitari videntur bono habitu prędiros, & pallidi decolorati deformeſq; videntur pulchri & nō ſunt. Similr etiaz fit in ipſis inanimatis, quę quidem alia ſint argentum vere & aurum & alia apparenter ſm iudicium ſenſus deceptum eo q; decipiť a parua ſimilitudine, colorum dico ſcilicet per quā ſenſus decipitur, vt in mele. Nam cum ſenſus cognoſcat eē flauum & guſtu dulce iudicet, ſi qdē quippiam aliud intuitus fuerit habere talem colorem illico & illud mel eſſe ſuſpicabitur eo q; concurrunt aliquando ambo in eodem, vt dixit in libro de anima, quo igitur modo fit deceptio in corporeis diſpoſitionibus, & in ipſis inanimatis, ſic etiam fit in ipſis elenchis ſyllogiſmis. Equidē aliquis ſyllogiſmus eſt verus, & elenchus, & alius non eſt, ſz apparet eſſe ſyllogiſmus, quando auditores ſyllogiſticę diſciplinę fuerint imperiti ac ignorarint ꝓprietates vere ſyllogiſmoꝝ & elenchorū. Naz hoc inquit apparet ob imperitiam audientium, qui etiam dixit inſinuando in libro de demonſtrandi facultate q; de geometricis aliquis diſſerendo inter Iperitos geometrię auditores praue diſſeruerit latebit. Deinde probat oſtēditq; per quā cauſam quę non ſunt perinde ac ſint imperiti exiſtimāt. Naz inquit velut diſtantes longe e minuſq; ſpeculātur. Quod duplicem habet expoſitionem, vel enim hoc inquit quia imperiti de quibus imperite agūt ſic nati ſunt hęc intelligere & diſcernere, tanq̄ e minus ab horum natura ſint diſpoſiti & affecti, & neſciant vniuerſaliter qd eſt id de quo fit diſputatio. Nam ſic diſtant & longe abhorrent a cognitione ipſorum. Vno igitur modo ſic intelligendum eſt, vel maxime q; veluti qui a longo interuallo, & ſpatio quędam vident, ſępe decipiuntur ex aliqua breui exiguaq; ſimilitudine cum ꝓpter incommenſurationem interualli, tum etiam ob imbecillitatem viſus ſm fractionem & refractionem ipſoruz, vt hi qui putant Socratem non Socratem, & flaua ob ſimilem colorem aurea & ſpumam argenti, & ſtagnea argentea, ſic ēt inſcii ſyllogiſticę diſciplinę putāt elenchos ſyllogiſmos quibuſdam exiguis ſimilitudinibus cum ſecus ſe habeant ob imperitiā hanc opinionem accipientes.

C Nam ſyllogiſmus quidem ex quibuſdā eſt poſitis, vt ducamus aliquid aliud ex neceſſitate ab his, quę poſita ſunt, per ea, quę poſita ſunt. Elenchus autem ſyllogiſmus, cum contradictione concluſioni. Hi autem hoc non faciunt, videntur autem ob multas cauſas, quarum vnus locus aptiſſimus & publiciſſimus per nomina eſt.

C Inquit. q; ſyllogiſmus eſt ex quibuſdaz poſitis, ſiue cōceſſis & non hypotheticę acceptis. Sed quid ſit ſyllogiſmus & elenchus dictuz eſt in prioribus reſolutoriis, & in ſcdo, ſed in prioribus q; ſyllogiſmus eſt oratio in qua qbuſdam poſitis, alterum quippiam a poſitis ex neceſſitate accidit, eo q; hęc ſint et cętera. Itē cuius gratia addita ſit vnaquęq; differentia ſufficienter in reſolutoriis differuimus, ſed in ſcdo Priorum reſolutoriorum dictū eſt, q; elenchus eſt ſyllogiſmus cum contradictione cōcluſionis. Non eniz elenchus ſine ſyllogiſmo fit, ſed ob id non eſt idem ſyllogiſmo. Naz in plus eſt ſyllogiſmus q̄ elenchus. Si eni eſt elenchus prorſus eſt ſyllogiſmus, non tamen ſi ſyllogiſmus prorſus eſt elenchus. Item qa ſyllogiſmus ēt fit ſine cōtradictione ex duabus affirmatiuis propoſitionibus. Nam oportet in elencho alteraz propoſitionem eſſe affirmatiuam, alteram xo priuatiuam. Nam cum elenchus aſſumet munus contradicendi concluſioni a principio dicitur ſyllogiſmus cuz ꝯtradictione cōcluſionis, ideſt ſyllogiſmus qui aſſumpſit cōcluſionez habentez contradictionez ad aliquam poſitā propoſitionem, vel per ſyllogiſmuz ſumptā, vel ex conceſſione aliqua veram & per ſe credendaz, vt ſi quid dicat hominem animal eſſe, & hoc oſtēdat per ſyllogiſmū q; hō rationalis & rationale animal, & cōcluſio eſt manifeſta, is certe veruz ratiocinatus eſt, qđ ſi quis inſtat cōtra concluſionē, redarguemus eū accipiētes oppoſituz cōtradictorię vere cōcluſioni, vel cōtrariū q; ipſe ſupponit, & alterā cōceſſaz propoſitionez & demonſtrabimus ipſam plane impugnare. Naz ſit animal nulli hoi & animal omni rōnali, ergo rōnale nulli hoi, & erat autez oi, ecce igiť aſſumētes ꝯrariū xo ꝯcluſionē aliquaz abſurdā cōcludimus cōceſſaz ꝓpōnez euertētes. Idē hoc fieri poteſt, & ſi oppoſitū cōtradictorię accipemus, itaq; ſylls cōficiēdus eſt in ſcda figura ꝑ hoc mediuz eligibile q; malū nō ſit bonū, & ſit oſtēſuz q; nō ſit malū bonū, vel ſimplr poſitū, vt manifeſtū, vel ꝑ ſyllm oſtēſum, vt qui aliqs acciperet nullū malū eſſe eligibile, vt oē bonū eligibile, haberet ꝑ hoc oſtēſuz in ſecūda figura, nullū malum eē bonū, ſi ergo aliqs inſtat ad ꝯnez dicendo hanc eſſe falſam, dabit contradictionez cōcluſionis hāc q; eſt aliqđ bonū malum, & argueretur in ſcda figura nobis ſic ſyllogiſmus efficientib' malū alicui bono ineſt ſm ſuppōnē, & eligibile oī bono, & eligibile alicui malo, ſed erat nulli. Hoc igiť elēchus eſt qui ꝯrariū vel ꝯdictone oppoſitum cōcluſioni accipiens, & propoſitionē aliquā verā, & ex B oſtēdēs aliqđ abſurdū deductum. Talis autē quādoqz fit ſylls & elēchus, & ſyllm efficiens, & redarguēs ſm hoc ratiocinatur & redarguit, ſed ſophiſtę nullo pacto redarguunt, ſed videntur redarguere ob plures cauſas, vbi cauſas inquit tredecim modos quibus decipiunt diſputantes ſecum, quorum vnum abſurdum eſſe inquit opportunum & communem multis, & ob id publiciſſimum. ideſt cōmuniſſimum. Nam ſophiſte pleriq; & aſſatiz hoc vtunť, ſed aptiſſimus quāq; faciliimus eſt ille

per

per nomina qui erit vel ille dictus ſm ęquiuocationez, vel ſm amphibologiá.i.ambiguitatez orationis, vel potius vtroq; modo. Et addit ex qua cá hic ſit inferens.

¶ Nam cum nó ſit res ipſas ſm ſeipſas ferentes diſputare. Sed nominibus pro rebus vtimur notis, qđ accidit in nominibus. In rebꝰ quoq; arbitramur accidere. quéadmoduz in his qui calculis ſupputant. Sed hoc nó eſt ſimile, nam nomina quidé finita ſunt, ⁊ orationum multitudo. Res vero numero ſunt infinitę. Neceſſe itaq; eſt plura eandé orationez ⁊ nomen vnum ſignificare. Quemadmodum igitur ⁊ illic, qui nó ſunt idonei calculos ſubſtinere, a ſcientibus decipiuntur, ⁊ ipſi diſputantes, ⁊ alios audientes.

¶ Inquit ſi poſſemus inter diſputádū afferre res adducereq; in mediū, ⁊ ob oculos ipſas ponere, ceu quū diſſerimus de cane ꝙ vaſtos ęſtus cieat ſi poſſemus illū ipſum adducere ⁊ de hoc facere, rónes ⁊ verba non deciperemus aliqñ cū differeremus de his quę ſub ſenſu cadunt ac de perſpicuis, ſed cū hoc ſit impoſſe ⁊ non vtamur rebus in diſputationibus, ſed pro rebus vtimur earum ſignis notiſq;, ⁊ ſigna rerū noīa ſunt. Nam noīa in voce ⁊ verba quę per ſe dicta ⁊ ſeorſum ſunt ipſa noīa per medios cóceptus núciant deferuntq; nobis res, proinde ꝙ accidit in noībus tráſferimus ad ſignificata ſub ipſis, ná quoꝝ vnum nomen ⁊ idē accidit eſſe horum ét ſubſtantiá ⁊ ipſam eſſe naturá exiſtimamus ob idētitatez nominis, ideo ⁊ qui ſic interrogat, num lapis maſculinus eſt, nōne callias maſculinus, igiť lapis callias. Rurſus nōne Plato maſculus, nonne fluuius maſculus, igiť Plato eſt fluuius, ⁊ hic deceptio fit cuz ſint noīa ęquiuoca vel ambigua. Ná exiſtimamus ꝙ accidit noībus hoc idem ſequi res. Sed cur ſic decipere tentat ſophiſta inquit, quia natura noſtra eget noībus ꝯuenietibus vnicuiq; rei, deceptio fit ⁊ paralogiſmus. Naz ſi nobis copia foret multoꝝ nominū non poſſet ipſa deceptio ſupereſſe. Nūc aūt cuz natura indigeat noſtra ⁊ plures differētes res ac infinitę ſint non natura, ſed cognitione noſtra quoq; ad nos imponédo vnicuiq; propriū nomé plures quaſdaz ⁊ differētes res congregat, ⁊ his aliqñ vnuz ⁊ idē nomē ponit, quę ſane res ſi habuiſſent propriā ſibi vnicuiq; nominationē nōmeclatuerā certe nō deciperemus, ſꝫ quū diſſerimus ſi res ſenſim adduceremus aptas, ⁊ ſic fieret diſputatio incunctáter incōſiderataq;, nunc aūt qꝛ natura ob egeſtatē ⁊ inopiaz vocabuloꝝ non adaptauit vnicuiq; rñdens nomē ⁊ cōueniens, ſed pluribus idē ⁊ vnū nomen impoſuit, ob id ét deceptio habuit locū, ob id ea quę contēduntur de noīe eadē etiā de ſignificato nominis accidere arbitramur, perinde ſit vna natura earum rerum ob idētitatē noīs atq; eo ꝙ eſt vnum nomē putamus res quę ſunt ab ipſo ſignificatę differētes ⁊ diſſimiles vnū eſſe ſm naturā ꝙ eſt impoſſibile. Nō enim ſi baſiliſcus eſt aliqđ vnū nomē, iam ⁊ res ſignificata ab ipſo eſt vna. Nam alius eſt pluribus notus baſiliſcus ⁊ alius qui eſt notus ſcientibus. vꝫ. ille qui eſt in corde leonis q eſt imago celeſtis, igiť decipere ⁊ decipi ex aliqua parua ſimilitudine ⁊ cōione eſt ſophiſticū, ⁊ inquit accidere ſophiſtis vt ꝙ accidit in nominibus etiā in rebus idē putent accidere. Vtitur pro exēplo illis qui cōputant calculis. Nam quę ratiocinantes in digitis calculos facientes inueniunt hęc etiā in ipſis rebus transferūt, ⁊ totidez inquiunt habere ⁊ hęc eſſe mēſurata digito. Sed hoc non eſt ſimile, ſed quę accidunt in numero ex ipſis tráſferre ad numerata eſt verū. Nam ſi numerus ſeptēnarius diuidiť in imparē ⁊ parem, neceſſe etiá eſt vt etiá ſeptē homines qui ſunt numerati in parem ⁊ iparē numeꝝ diuidātur, ſed in noībus non eſt verum. Non enim ſi Dion biſſyllabū eſt ⁊ biſſyllabū ⁊ quadriſſyllabū, neceſſe eſt vt Dion qui eſt ipſa res ſit quadriſſyllabū, quę cum dicat ⁊ oſtēdat qñō decipimur, patet ꝙ deceptio ob imperitiaz ⁊ ignorantiá ⁊ magis ob ęquiuocationē ſophiſticoꝝ nominū tranſlatoꝝ ad res fit, vt computātes transferūt numeros ad numerabilia. Vnde oſtēdit differēs eſſe ⁊ non ſile, qꝛ dicit. [Sed hoc non eſt ſimile.] Nam in numeris ⁊ his quę numeranť ⁊ ambo infinita ⁊ incōprehēſibilia ſunt. Ex perſpicuū eſt ꝙ vt ſe hꝫ alterū ſic ſe habebit ⁊ reliquū, ſed in noībus ⁊ rebus non ſic ſe hꝫ. Nam nomina finita ſunt, atq; finita eſt multitudo orationū. Nam orationes ex noībus cōponunť, nunc eniz dicanť ét verba noīa ſed noīa ex ſyllabis, ⁊ ſyllaba ex elemētis, ⁊ elemēta literarę vocis ſunt finita, quippe quę viginti quatuor, ſed illud ꝙ conſtat ex finitis, vt oſtēſuz eſt in ſexto de naturali auditu eſt finitū neceſſario. At ſi noīa ſic ſunt finita qñō numerus eſt res ſunt infinitę, ⁊ qñō nó eſt ſimile accidens in rebus ⁊ numeris, cáꝫ huius in virtute dicit, qꝛ numerus poteſt augere in infinitū, ſꝫ numerabilia nō poſſunt cum ſint diuerſa numerabilia, quatenus numerabilia vno ⁊ eodē numero ſignificanť, ceu quinque ⁊ ſex per ipſum epſilon gręcū, ſed res qñquidē ſunt infinitę numero ⁊ noīa finita ſunt, neceſſarium eſt vt oſo ⁊ nomen pluſq; vnū ſignificēt, qđ cuz fit ſi rñdens daret in alio ſignificato, ⁊ in alio traduceret interrogans videreť elenchus fieri. Vtitur aūt numeris ⁊ calculis ad oſtēdenduz ſophiſtas eo ꝙ tráſferūt noīa ad ipſas res imperitos ſeducere ſtlo. Vt eniz in calculis ⁊ ſupputationibus non periti ſed plebei ⁊ vulgares eo ꝙ numeros ferunt ad numerata a ſeipſis ⁊ a ſcientibus calculos ⁊ ſupputationes numeroſq; decipiūtur, ⁊ ob id ab ipſis ſeducūtur. Eodez quoq; mō ſe hēe in orationibus ex noībus inquit. Nam rudes ignariq; virtutis nominū ſi praue certātes ⁊ cōfutātes decipiūtur etiá ipſi diſputantes ⁊ alios audientes, qꝛ pauciora ſunt noīa ꝙ̄ res, ⁊ ex euidentia eſt credendum ⁊ perſuadendū hoc. Nam plura vacant noībus. Itez res alię atq; alię ſunt, ſed noīa eadē. Vnde dicit nō qꝛ ob id ſolū ſint ęquiuocationes, ſed qꝛ ob id ex neceſſitate, ⁊ ſi ob alias cauſas quaſdā ſint ęquiuocationes, vel ęquiuocatio ex neceſſitate ob id. Nam proxime qui imponit aliqđ nomen vtetur voce de alio quodā dicto, tamē ęquiuocatio ad hoc aut hoc nō eſt neceſſaria. Naz nō poteſt aliud alicui ⁊ non tali ęquiuocatio eſſe. Quod vero finita ſint noīa, patet ex hoc qꝛ elemēta quę veniunt in cōpoſitione ex quibus noīa, finita ſunt, ſed finitoꝝ compoſitio eſt finita. Itez pꝫ ex hoc, qꝛ neq; ois cōpoſitio literaꝝ poteſt efficere ſyllabas vel nomina. Nam complicationes ⁊ cōpoſitiones ipſorum cum vocalibus faciunt hoc.

¶ Ob hanc igitur cauſam/ ⁊ eas, quę dicendę ſunt, eſt ſyllogiſmus, ⁊ elenchus, apparens, non exiſtens autem.

¶ Qualem cauſam. vꝫ. ex nominibus eam pręſertim ex ęquiuocatione ⁊ alias dicendas reliquorum duodecim modoꝝ. Cęteꝝ inſinuare videť ꝙ in ſyllogiſmis ⁊ elen

chis, vt dictū eſt apparens ⁊ verum eſt, ⁊ aliud eſt ſophiſticum, ⁊ aliud ſcientificum.

¶ Qm̄ autē quibuſdam magis operepꝛciū eſt videri eſſe ſapiētes, ꝙ̄ eſſe, ⁊ non videri. (Eſt eniꝫ ſophiſtica apparens ſapientia nō exiſtēs autem, ⁊ ſophiſta pecunioſus ab apparente ſapientia, ⁊ non ab exiſtente) manifeſtuꝫ, qm̄ neceſſariū illis etiā eſt magis videri facere ſapientis opus ꝙ̄ facere, ⁊ non videri.

¶ Cum dixerit ꝙ per hanc cauſaꝫ ⁊ alias fit deceptio ſophiſtica, ꝓponit dicere etiā per quā cauſam exerceri cępit ⁊ ſummo ſtudio habita eſt. Dicit igitur ꝙ quidaꝫ videri volentes magis eſſe ſapiētes ꝙ̄ eſſe, qꝛ prompte facillime abſqꝫ ſudoꝛe ipſis hoc aduenit, ⁊ plurimi faciūt, ⁊ hoc videri magis facere opus ſapiētis ꝙ̄ pꝛopꝛie facere. Nam ſolum enim nouiſſimis tꝑibus quidā nauarunt operā, vt videreñ ſapientes ⁊ non eſſe, ſed ēt oliꝫ tale ſtudiuꝫ ſummū fuerat inter ſophiſtas, quippe ſophiſtica eſt apparēs ſapientia, ſed nō exiſtēs, ⁊ ſophiſta eſt pecunioſus apparētis ſapientię ope. Hoc indicant pſone hę dialogi Hippias, Protagoꝛas, Goꝛgias, Prodicus quoꝛum qui vult ſapientiā ⁊ diuitias quas ex eis cōgregarūt accumularūtqꝫ diſcere inueniat eos dialogos Platonis qui eiſdē noībus inſcribunñ. Et ſapientiſſimus Socrates in Goꝛgia Platonis Poli audaciſſimi viri elationē ⁊ Calliclis ruditateꝫ confutans duabus rōnibus ſcientificis, vnū qui facili tenuiqꝫ cōſulto perſuadens ſophiſticā pꝛoꝛſus videbiñ (inquit) eſſe apparentis ſapiētię, ſed non verę, ⁊ videbiñ ſophiſta ſolus ſapiens eſſe, ſed reuera inſipiens ⁊ pecunię ſtudioſus, ꝓinde gratia pecuniarū certat ope apparentis ſapientię. Qđ ꝟo ſophiſtica ſit apparens ſapiētia ⁊ non pꝛopꝛię, patet ex hoc, qꝛ ſm̄ apparentiā eſt. Nam quę ſm̄ apparentiā ſunt non ſunt pꝛopꝛie. Nam ſi apparitio viſa eſt exiſtētia, tñ apparens exiſtentia nō eſt pꝛopꝛie exiſtētia ſm̄ reduplicationē maioꝛis termini, igitur apparitio non ꝓpꝛie eſt, ob id ſophiſtica eſt apparēs ſapiētia, ⁊ ſophiſta apparens ſapiens, ⁊ opus ſapiētis apparens eſt non verum, ⁊ qm̄ apparētis ſapientię ope lucrabātur ꝯñs oīno erat vt viderētur magis facere opus ſapiētis ꝙ̄ efficere. Equidē reuera ſophiſta magis efficit opus ſapientis ꝙ̄ videañ. Indicat autē Socrates obnixe affirmās nihil vndiqꝫ pꝛoꝛſuſqꝫ ſcire, neqꝫ aliqđ ſapiens facere, ꝙ̄ꝙ̄ cuncta ſumma ſapiētia diceret ⁊ faceret, ſed ſophiſtę cōtrarium. Naꝫ ob firmāt cuncta ſcire. Nā Protagoꝛas inquit nullus nondū atqꝫ hodie quippiam noui a me pcūctatus eſt interrogauitqꝫ q̄ dicit de illis ipſis omnibus interrogatus fuiſſe de q̄bꝰ iaꝫ ſciaꝫ erat aſſecutus.

¶ Eſt autem (vt vnum ad vnum ſit dicere) ſapientis opus in vnoquoqꝫ non mētiri quideꝫ ipſum de quibus nouit. Mentientē autē manifeſtare poſſe. Hęc autem ſunt alterum quidem quatenus poteſt dare oꝛationē, alterum ꝟo, quatenus poteſt ſumere. Neceſſe eſt igitur illos, qui volunt ſophiſtice agere, dictarū oꝛationum genus quęrere. operepꝛęciuꝫ eniꝫ eſt. nam huiuſmodi poteſtas faciet videri ſapientes, cuius ſunt deſiderium habētes. Qđ igitur tale oꝛationum genus ſit, ⁊ ꝙ talem appetant poteſtatem illi, quos vocamus ſophiſtas, manifeſtum eſt.

¶ Cum dixerit quę ſit ſapientia ſophiſtaꝝ ꝙ apparēs ſapiētia, ⁊ quale opus ipſoꝛum, qꝛ eſt videri facere opus ſapiētis. Nam addit ēt opus veroꝝ ſapientū. Ne enim aliquis dicat qūo quo etiā pacto interrogare bene ac ridere cognoſcentes nō decipiemur carpiemurqꝫ argumentis ſophiſtaꝝ, inq̄t interrogantiū ⁊ ridentiū opus. Equidem interrogāns opus eſt non mentiri circa interrogationes ⁊ manifeſtare ridentē mentitū ſiquidē male ⁊ falſo ridens ridet, ⁊ officium ridētis eſt manifeſtare ſi alicubi mentitur interrogans, ⁊ patefacere mendacium ꝙ quidē eſt opus ridentis in eo qđ pōt ſuſtinere rationeꝫ. Nam qui ſcit an multipliciter, an vno modo res dicanñ non admittit interrogantē aliq̄d de numero multipliciter dictoꝝ ipſum decipere ⁊ ſophiſtę agere. Illud ꝟo nō ꝟo non mentiri eſt cum interrogans accipit aliq̄d. Naꝫ qui poteſt bene interrogare nunq̄ꝫ pꝛopoſitionē interrogabit ob quā accidet cōtraria dicere ſibimet. Naꝫ qui vt qui bene interrogat nō ꝑꝑ ſe oſtēdit ꝯ̄ria accidere, ꝙ ſcit interrogare ſine erroꝛe, ſed ꝑꝑ ridentē. Dicit autem eſt vnū vt ad vnum vt ſummatim dicā, vt vnū ad vnū amboꝝ opera, equidē huius bene interrogātis opus eſt accipe ꝓpōnes pꝛopꝛias ⁊ non ambiguas, ⁊ ridentis opus eſt poſſe interrogantē fallentē mentientēqꝫ redarguere, ſed facultas redarguēdi mentienteꝫ ſit, ob id qꝛ ſcit ęquiuoca ⁊ ambigua ⁊ alia quibus tentat interrogās decipere. Aut igiñ vnum ad vnū ſic intelligendū eſt, vel etiam ſic dꝫ intelligi, qꝛ me interrogare vis noſce ꝙ ſi vis non impellere me in erroꝛē, ſed interroga bene ⁊ verę ꝙ eſt opus ſcientis interrogantis ⁊ da operā cōfutare mētientē quibus diximus ꝙ eſt pꝛopꝛiū opus ſcientificę ridentis. Vel igiñ pꝛimo modo intelligendū eſt vnū ad vnum vel ſecūdo modo. Nam valet in his, quippe duo quędā dixit, aliud qūo opꝫ ridere ⁊ interrogare, ꝓinde hęc cū dixerit reuocat nos ad memoꝛiā eoꝝ quę demōſtrauit. Eteniꝫ ꝙ ſit talis ſpecies oꝛationū quoqꝫ modo hanc ſophiſtę pꝛoſequātur cōſtituit in illis quibus etiā ęquiuocationē appoſuit addendo ēt cauſaꝫ qua appetūt talē vim rationū tanq̄ꝫ pꝛomptū ⁊ facilē, ⁊ ꝙ talis facultas ac vis cōtentionis facit apparentē ſapienteꝫ ꝑꝑ qđ ſophiſtę habēt ꝑelectionē. Conſtituit itaqꝫ Ariſto. per hęc modicꝫ quēdam ꝙ neceſſariū eſt Pħo ſm̄ veritatē ⁊ ſcientiā etiam hanc ſpēꝫ rationū cū ſtudiū adhibent ſophiſtę. Quonā enim ignoꝛatū ⁊ cōfutatū erit, ſed pꝛofecto cognitū. Naꝫ ſi imperitia ⁊ ignoꝛantia taliū oꝛationū phantaſię eſt cā, pꝫ ꝙ cognitio ipſoꝝ ſimul cū cognitione ⁊ elēchus eſt.

¶ Quot aūt ſunt ſpecies ſophiſticarū oꝛationū, ⁊ ex quot numero poteſtas ea conſtat, ⁊ quot partes cōtingit eſſe negocij, ⁊ de alijs q̄ ſuffraganñ ad hanc artem, nunc dicamus.

¶ Cuꝫ hęc oſtēderit in his ꝓponit dicere de quo ſit pꝛopoſita tractatio. Eſt aūt de ſophiſticis elenchis qūo ſiūt, ⁊ per quę quotqꝫ ſunt ſpecies oꝛationū ſophiſticarum ⁊ nunc ingrediñ doctrinā ſophiſticoꝝ elenchoꝝ, ⁊ quęrit pꝛius quot ſunt ſpēs oꝛationū ſophiſticę, ⁊ ex quot conſtitutū eſt ipſum apparere ſapientē. Ceterum illud [Quot ſunt ſpēs oꝛationuꝫ, ⁊ illud quot numero,] vel ponuntur ęqualiter idem ſignificātia, vel illud [quot] ponitur pꝛo quę ſunt ſpecies oꝛationū, ⁊ hoc ex quot numero, vel illud [quot] pꝛo hoc quot ſpēs ſophiſticoꝝ elenchoꝝ quę quidē ſunt duo, alia circa dictionē, ⁊ alia extra dictionē, ⁊ illud [ex quot] pꝛo hoc quot ſunt partes vniuſcuiuſqꝫ

taliũ ſpecierũ. Nã partes ſpecierũ dicit ſubdiuiſiones ſpecierũ. Itẽ pôt illud intelligi pro hoc quot ſunt partes tractationis perinde ac dicat, ꝛ quot ſophiſtę cõiecturãt ꝛ intendũt qꝫquẽ non ſolũ in animo habeãt vt videatur redarguere, ſed etiã quędã alia que paulopoſt dicet. Poteſt quoqꝫ dicere ſophiſticã quę non eſt ars neqꝫ ſciẽtia. Nam vtraqꝫ hęc circa vera verſatur, ars nẽpe cum ſit habitus cũ ratione vera effectiuus, ꝛ ſcia habitus demõſtratiuus circa id ꝙ ſemper eodẽ modo ſe hꝫ, vel artem dixit ſophiſticã cõmuniter ꝛ generaliter, vel vim ꝛ poteſtatem. Dicit enim ipſam ꝛ artem cõmunius vtẽdo nomine artis.

ℭ Sunt igitur ad diſputandũ orationũ genera quatuor, doctrinales, dialecticę, tentatiuę, contentioſę. Et doctrinales quidẽ ſunt, quę ex proprijs principijs cuiuſqꝫ diſciplinę, ꝛ nõ ex his, quę videntur rñdenti, ſyllogizant. nam opꝫ credere eum, qui diſcit. dialecticę autem quę ex probabilibus ꝯtradictionis ſunt ſyllogiſticę. Tentatiuę vero ex ijs, quę vidẽtur reſpondenti, ꝛ quę neceſſariũ eſt eum ſcire, qui ſimulat ſe habere ſcientiam, quo modo determinatum eſt in alijs. At contentioſę, apparenter ſyllogiſticę ſunt, ex ijs, quę apparent probabilia. de demonſtratiuis quidem in analyticis dictum eſt, de dialecticis vero ꝛ tẽtatiuis, in ijs quę prius. de altercatorijs autem, ꝛ contentioſis nunc dicendum.

ℭ Prius cões facit oẽs ſpecies ſyllogiſmorꝫ ꝛ eas numerat, ꝛ hãc de qua ſermo eius eſt ſpẽm ſylli ſuſcipiens de eadẽ ſermonẽ facit. Sed dubio dignum eſt q̃uo dicendo orationũ diſſerendi genera quatuor eſſe ſubiungit principaliter doctrinales orationes quę ſunt demõſtratiuę. Non enĩ demõſtratiuę orationes ex probabilibus ſunt neqꝫ ex his quę vident̃ oĩbus, neqꝫ ex his quę plurimis vel ſapientibus aliq̃bus, vel oĩbus, vel pluribus, ꝛ his pſertim qui noti ꝛ clari habẽtur in pꝑia. Itẽ demõſtratio ꝛ demõſtratiua oratio nõ eſt de omni ꝓpoſito, ſed dialectica. Niſi ſumendũ ſit nunc pro diſputare rõnari ſyllõ. Nam qui demõſtrat non diſputat, ſed ſyllõ vtitur, vt in geometria ſe hꝫ atqꝫ in alijs pluribus. Sed cũ poſuerit quatuor genera dicit ꝛ docet breuiter dĩaꝫ ipſorꝫ inter ſe. Inquit ꝓinde orationes doctrinales eſſe illas quę ex proprijs principijs vniuſcuiuſqꝫ diſciplinę ſunt, ſed non ex his quę vidẽtur rñdenti, ſed demõſtratiui ſyllogiſmi ſunt, verbi grã de numero hi qui rõcinant̃ per quãtitatẽ diſcretã, ꝛ geometrici qui per quãtitatẽ continuã, ꝛ ſimpliciter vnaquęqꝫ ex ꝓpria ſcia ꝛ proprio ſubiecto habꝫ principia. Ex demõſtratiuus ſylls eſt qui rõcinatur ex talibus ꝛ non ex his quę vidẽtur rñdenti. Cauſa autẽ huiꝰ eſt, qꝛ qui diſcit credit ꝙ ſit qꝫ ex proprijs principijs rei qui docet cõſequẽtes hꝫ proprias orationes. Nemo enĩ diſceret duo niſi crediderit vno. Sed dialectici ſylli ſunt qui ſunt ſyllogiſtici ex opinabilibus ꝯdictionis. Nã ſemper dialecticus ꝯdictionẽ problematis tentat ſyllõ probare ꝛ exercitatiuus aliquis exiſtens per probabilia tractat ad vtrãqꝫ partem ꝛ eſt ſyllogiſticus oppoſitorꝫ. Tertium inqt eſſe tentatiuũ ſyllm, qui etiam eſt dialecticus, quippe qui ſit pars dialectici, ſed eo differt ab illo, quia

Solutio.

non eſt ſimplr ex ꝓbabilibus, ſed ẽt ex his quę videntur rñdenti de quo ſimulat ſe ſciaꝫ habere. Nam hac differt rõne, vt dictum eſt tentatiuus a dialectico, q̃uq̃ ꝛ ipſe ſit dialecticus eo ꝙ dialecticus cõcludit ex ſimplr probabilibus quę ſunt ea quę vidẽtur oĩbus vel plurimis, vel ſapiẽtibus, ꝛ tentatiuus etiaꝫ ex ſimplr probabilibus, ꝛ ex his quę vidẽtur oĩbus ſimulantibus ſe ſcire ſciam illaꝫ. Nam ea quę accipiũtur in falſis deſcriptionibus geometrię non ſunt ex his q̃ vidẽtur oĩbus, ſed ex illis ipſis quę ſunt neceſſaria cognita geometris. Cęterꝫ in quibuſdaꝫ ſit neceſſariũ per omicron ꝛ erit defectuoſum, qꝛ extrinſecus accipiatur hoc, quorꝫ ſcientiã habere neceſſarium eſt ſimulãti ſe ſcire. Itẽ in quibuſdã exẽplaribus nõ quatuor genera, ſed tria feruntur ꝛ adducunt̃, qꝛ procedens mentionẽ videt̃ facere de tentatiuo cũ videat̃ pars dialectici. Sed plerũqꝫ apud Platonẽ eſt inuenire ſpeciem tentatiui vt in Euthyphrone ꝛ fere in cunctis eius dialogis. Mentionẽ quoqꝫ facit de tentatiuis in ꝓmo topicorꝫ vbi narrauit ad quę ſit vtilis dialectices. Nam illud per hoc [quo determinatũ eſt in alijs] inſinuat. Contentioſos deniqꝫ ſyllõs dicit eſſe qui ex apparentibus ꝓbabilibus ꝛ non exiſtẽtibus ſunt. Hi aũt ſunt qui figuram habent ſanam ꝛ ſunt apparentes ſylli. Hi aũt rurſus qui figura peccãt litigioſi ꝛ contẽtioſi. Inquit igit̃ de alijs doctrinalibus ꝛ demõſtratiuis rõnibus in poſteriorib' reſolutorijs dictũ eſt, ſed de dialecticis ꝛ tẽtatiuis in topicis, de altercatorijs ꝛ contentioſis nunc dicendum eſt.

Pôderat uerbũ in contextu neceſſarium.

ℭ Primũ igit̃ ſumẽdũ eſt, quot coniectãt qui in orationib' decertãt, atqꝫ coaltercant̃. Sunt aũt hęc qnque numero, redargutio, ꝛ falſuꝫ, ꝛ inopinabile, ꝛ ſolęciſmus, ꝛ quintũ, qd̃ eſt facere nugari eum, qui condiſputat. hoc autẽ eſt frequenter cogere idem dicere.

ℭ Cum dixerit diſſerendũ eſſe quot ſpecies ſint ſyllõrꝫ, ꝛ quot vniuſcuiuſqꝫ ſpecierꝫ partes, ꝛ de differentibus ad pſentẽ tractationẽ, nunc exordit̃ explere promiſſum, ꝛ primo ponit quot ꝯiecturãt qui his orationibus certant, ideſt ſophiſtę, ꝛ inquit quinque eſſe hęc numero quę cõiecturant, redargutio, falſum, inopinabile, ſolęciſmus, ꝛ id qd̃ facit nugari diſputantẽ. Sed quid vnũqdqꝫ horum ſit ꝓcedẽtes diſcemus. Sed quid ſit facere nugari diſputantẽ ſecum per id qd̃ ſubdit indicat. Nã explicatiuuꝫ eſt huius quid eſt nugari illud idẽ ſępe dicere. Niſi forte quia non verę dicunt ſophiſtę eo ꝙ arguũt ex probabilibus, ſed ex his quę vidẽtur probabilia, ob id etiam dixit [cõiecturant] ſed de his quid ſit vnũquodqꝫ eorꝫ quę videntur, dicetur, quando ꝛ ipſa narrabit de his.

ℭ Aut non eſt vnũquodqꝫ horum, ſed apparet eſſe. Maxime enim volunt videri redarguere. Scdo falſum aliquid monſtrare. Tertio ad hoc, qd̃ eſt inopinabile ducere. Quarto ſolęciſmo vti facere. Hoc autem eſt facere ſm locutionẽ barbarizare ex oratione reſpõdentem. vltimo frequenter idem dicere.

ℭ Nam cũ numeraſſet quę cõiectãt ſophiſtę dicit ꝙ vnũquodqꝫ horũ quę ipſi coniecturãt non eſt verę ens, ſꝫ apparens. Sed ſic eſt contextus vnũquodqꝫ horũ non eſſe ens, ſed apparens. Nam neqꝫ verę oſtẽdit rñdentẽ mentiri ſed apparenter, neqꝫ ſolęciſmũ cõmittentem euꝫ qui videt̃ ſolęciſmũ cõmittere. Nam in hac interrogatione

num qđ dicis eſſe eſt verū: ſed dicis eſſe Socratē, eſt igiť Socrates, nō verus eſt hoc ſolœciſmus, ſed apparēs. Ceterum illud [non ens ſed apparet] ſic ēt accipiendum eſt quaſi dixerit [Aut] velutí ſit ꝟ apparentis dubitationis de hoc quō redarguūt ſophiſtę ſolutio, ⁊ ſi dicat falſum ⁊ redargutionez ac talia cōiecturēt ſophiſtę, tñ vnūquodqʒ horum non ens eſt, ſed apparens. Neqʒ enim redargutio vera ē redargutio, neqʒ ſolœciſmus verus ſolœciſm⁹, neqʒ aliorꝫ tale, vt etiā videť. Nam vera redargutio eſt q̄ accipit ꝯdictionē cōcluſionis ⁊ vnā propoſitionē ⁊ deſtruit aliquid poſitorꝫ, ſed qui dicit nunqđ eſt ſilentez dicere, nō eſt, redargueret. Nā duplex eſt ſilere. Illud ergo aut non ens ſed apparens vnūquodqʒ horū eſt ꝙ ſic dixit, (vt diximus) planū ipſe fecit per hoc. [Maxime enīz volunt videri redarguere.] ⁊ cętera. Diceret aūt aliquis ꝙ ſi etiāz cōtextū poſſumus interpretari ꝙ illud tētare redarguere ſophiſtā non eſt ens tale vt illud ꝙ eſt ens verē ⁊ apparēter ⁊ non ꝙ ſint non ens prorſus, ſed non ens. Itē ꝑ ſe, ſed ens quatenus opinans opinať illud ⁊ apparet.

Modi autē redarguendi ſunt duo, nam alij quidē ſunt in dictione, alij ꝟo extra dictionez. Sūt aūt ea quidē q̄ in dictione faciunt phātaſiaz, ſex nūero. vʒ. ęquocatio/amphibologia/cōpoſitio/diuiſio/accētus/⁊ figura dictionis.

Nunc proponit dicere de modis paralogiſmorū, qui cum ſint tredecim duos modos inquit eſſe, ſed pro ſpē modū erit aſſumēs, ⁊ aliquo modo ſic dicens erit, quod ſpēs ſophiſtarꝫ perturbationū ſunt duę, ⁊ alia ſpecies cōtinet ſex modos, qui dicuntur circa dictionē, ⁊ altera ſeptē quos vocat extra dictionē. Sunt autē illi qui faciunt phantaſiā circa dictionez, ęquiuocatio, amphibologia, cōpoſitio, diuiſio, accentus, figura dictionis, ſed hi q extra dictionē ſunt, vnus eſt circa accidēs. Secundus ob ipſiꝰ ſimplr ⁊ non ſimplr dici, ſed aliquo mō, vel vbi, vel qñ, vel ad aliquid, ⁊ ꝙ nō proprie appellať. Tertius aūt eſt circa ignorantiā elenchi. Quartus ꝑ ꝯñs. Quintus circa id qđ eſt petere in ꝑncipio. Sextus ille qui ponit nō cauſam vt cām. Septimus eſt facere vnū circa plura interrogata. Quia ꝟo rerū ſuprema diuiſio eſt in voces ⁊ res ⁊ harū alia ſunt dicibiles, alia ꝟo ſunt, dicibiles ꝟo ſunt voces, ⁊ res ſunt, ēt ſophiſticarꝫ redargutionū diuiſio prima hʒ diuiſionem vel circa voces, vel circa res, ⁊ vtrūqʒ horꝫ in plura diuiditur, ⁊ ſi circa voces circa eas erunt ſophiſmatū modi qui ſex ob dictionem ſunt, ſi ꝟo circa res, erūt modi ſeptē reliqui extra dictionē. Primū igiť dicendū eſt de ſophiſticis modis circa dictionē, poſterius aūt de his extra dictionē. Neceſſe igiť eſt ſophiſmata circa dictionē cū ſint circa voces, vel ex his eē ſm eaſdez vel ex his circa eaſdē, ⁊ ſi quidē ex his ſm eaſdē, vel ex his ſimplr differētes res cōtinentibus ⁊ fit prima ſpēs dictorꝫ paralogiſmorꝫ quę eſt ſm ęquiuocationez, aut ex cōpoſitis vocibus ſimili modo differētes res continētibus ⁊ efficitur ſcđa ſpecies hęc ſm ambiguitatez ⁊ amphibologiā. Quatuor aūt ſunt modi ex quibus duo hęc cōſtitui cōſuetuz eſt, primus quidē qñ oratio, aut nomen plura ſignificat ꝗ etiaz cōis eſt ambobus ęqualiter, vt diſcemus. Secūdus aūt qñ conſueuerimus ſic dicere. Sed quid eſt hoc ſi conſueti fuerimus ſic dicere, qñ contextū ꝯſiderabimus euidēs hoc fiet, ſed ēt is cōis eſt ambobus vt etiā precedēs. Tertius aūt eſt qñ cōpoſitū plura ſignificat, ſed ſeiunctū ſimplex eſt qui modus eſt proprius ſoli deceptioni ſm amphibologiā. Quartus autē ⁊ ille quę ecōuerſo modo ſe hʒ cum hoc. ſ. qñ cōpoſitum vnum ſigt. Sed ꝙ dixit. vʒ. vt ſuperius dicebať ſimpliciter voces aliqs obſeruat cōtinētes differētes res ⁊ facit duos dictos modos ſophiſmatū, aut eas ſimplr cōponit ⁊ aliquid ꝯñs ex cōpoſitione totius vocis accipit, ⁊ facit ſm cōpoſitionē tertiam ſpeciē eorꝫ modorꝫ in dictione, vel econuerſo modo ſe hʒ q̄ȝ hoc ⁊ facit ſm diuiſionem ſpeciez, ſed ex his ſophiſticis modis ſm eaſdē dictiones hęc cōſtituunť ſophiſmata. Ex his autē circa eaſdē altera duo adhuc cōſtituūtur, vel enim circa tonū, vel ſpiritū ⁊ facit modum circa accentū, vel circa qualē habitudinē figuratę dictionis ⁊ facit modū circa figuraz appellatū ſpeciē dictionis. Et hi modi ex dicibilibus ſunt ſex. Sed quomodo ⁊ vnde vnuſquiſqʒ horuʒ cōſtitutus eſt, deſcendentes infra dicemus ⁊ per exempla obſcuritatē ſermonis aperiemus illuſtrabimuſqʒ.

Huius autē fides ⁊ per inductionē, ⁊ ſyllogiſmus, ⁊ ſi quis ſumatur alius, ⁊ quoniā totidem modis, ſi eiſdem nominibus, ⁊ eiſdem orationibus non idem ſignificamus.

Dixit ſuperioribus ꝙ ſex ſunt ſoli modi circa dictionē ſophiſmatū, ⁊ ꝙ nullus alter ſit, ⁊ ſuū ſermonē fide confirmat ſuadendo ꝙ nec plures hi ſunt q̄ȝ ſex dicti, neqʒ pauciores. Fides aūt ꝙ ſex ſint ⁊ numerū hunc non excedant eſt inductio quę a me poſterius adducetur. Cuʒ igiť ponať ſophiſmata circa dictionē omne aliud ꝙ erit ſophiſma factū ex dictione ad nos fidez ⁊ inductio redigat. Ceteruʒ ſubdit [Et ſyll's ⁊ ſi quis ſumatur alius.] Dicit alium proſyllogiſmos vtriuſqʒ ꝓpoſitionis poſiti ſyllogiſmi ab ipſo, ⁊ ipſe eſt hic qui proxime dictis ab ipſo eſt poſitus, quāuis hęc occulte ⁊ fere enigmatice dicantur, ſed quomodo hęc ſe habeāt dicendū eſt explicationis gratia. Syllogiſmus in prima figura primoqʒ eiuſdē modo, ſimiliter ⁊ vterqʒ ſyll's vtriuſqʒ ꝓpoſitionis. Habet aut ſe ſyllogiſmus ſic, vt etiam Galenus inquit. Sophiſmata circa dictionē ſiunt, quia non ſignificanť eadē eiſdez nominibus ⁊ orationibus, ſed cuncta quę non eadez eiſdē nominibus ⁊ orōnibus ſignificātur ſex modis accidit fieri, igiť omnia circa dictionem ſophiſmata ſex modis accidit fieri. Talis igitur ſyll's eſt, ſed alium ſyllogiſmū diceret probantē minorē propoſitionē dicentē ꝙ omne non idem eiſdē nominibus ⁊ orationibus ſignificatum ſex modis accidit fieri. Item probantē minorē dicentē ſophiſmata circa dictionem ſiunt, qꝛ non ſignificātur eadē eiſdē noībus ⁊ orationibus. Oſtēditur autē minor eiuſdez ꝓpoſitio ſi ſumptus fuerit medius terminus hic quę ſunt ob malitiā dictionis, ⁊ erit ſyllogiſmus probās minorē ꝓpoſitionē iſte, ſophiſmata circa malitiam dictionis ſiunt, ſed circa malitiā dictionis oīa facta ſiūt, qꝛ non ſignificātur eadē eiſdem nominibus ⁊ orationibus, igiť ſophiſmata ſiunt, qꝛ non eadē eiſdem noībus ⁊ orōnibus ſignificātur, quę qđē cōcluſio erat minor propoſitio iam proxime facti ſyllogiſmi, vt dictū eſt. Et maior ſimiliter oſtēditur eo ꝙ ſumitur mediū hoc, vel potētia, vel actu, vel phantaſia. Eſt autē hic ſyllogiſmus probans maiorē talis, oratio ⁊ nomen duplicitatez habet .i. non idem ſignificat, ſed omnis duplicitas eſt in nomine ⁊ oratione, vel potentia, vel actu, vel phantaſia, ſed potentia aut actu ⁊ phantaſia vnūquodqʒ acceptuʒ fit ſex modis, ⁊ hęc ꝯcluſio eſt eadēs. Sed apertius diceretur etiaʒ ſic ſyllogiſmus. Vnde patet ꝙ omnia eadē quę nō eiſdez nominibus ⁊ orationibus ſignificātur ſex modis

accidit fieri, aut omnino, quia habet, aut actu, aut potẽtia, aut phãtaſia duplicitatem, ſed omnia quę ſic ſe hñt ſex modis accidit fieri, & ob id quę non eiſdẽ noĩbus, & orationibus ſignificantur ſex modis accidit fieri, igitur cõis omnibus cõcluſio eſt hęc ſophiſmata circa dictionẽ ſex modis accidit fieri, & talia ſint de ſyllogiſmis dicta, actu igitur ſophiſmata habẽt duplicitatẽ quę circa ęquiuocationem & amphibologiaʒ ſunt, ſed in nomine circa dictionem, in oratione xo circa amphibologiã. Naʒ actu eo quod reuera duo ſignificat quando nomẽ duo ſignificat, nam proprium nomen nõ eſt vnius ſignificatiuum. Item hoc nũ eſt ſilentẽ dicere non vnius, ſed duorum eſt indicatiuũ, ſed potentia duplicitatem habẽt ſophiſmata circa accẽtum & cõpoſitionem & diuiſionem. Nam hęc plura non ſignificant, ſed omnino vnuʒ, ſed quia vtroque modo accipiũtur duplices dicũtur, ideo & potẽtia dicimus hos, nã tale potẽtia eſt, naʒ illud gręce oron ſtetit actu quidẽ nulli⁹ eſt ſignificatiuũ ſolũ plani, ſed ſcriptũ põt pluriũ eẽ indicatiuũ, vel denſo, vel tenui accentu poſito in ipſo oron. Item quomodo hi qui ſm compoſitionẽ & diuiſionẽ potentia duplicitatem habẽt precedentes ſciemus. Itẽ quomõ phantaſia habent duplicitatem hi qui ſunt circa figuram dictionis. Nam plane his video & dico ſimiliter aiunt ſophiſtę nunquid videre & dicere ſimiliter dicuntur? vtique ſed dicere eſt agere, igitur & videre, ſʒ videre eſt potius pati, ſiquidem fit receptio ſenſibiliuʒ congregatione & diſgregatione ſenſiteriorũ. Verũ haud exiguã obſcuritatem fecit Ariſtoteles ponendo ſyllogiſmũ. Sed rurſus explicetur cõtextus eundem nobis repetentibus ſi des huius quod ſex ſint ſophiſmata nũero circa dictionem eſt inductio & ſyllogiſmũ ſi ſumatur aliquis alius. Aliũ dicit ſyllogiſmũ ceu proſyllogiſmos qui conſtituunt & cõfirmant maiorem propõnẽ & minorẽ. Poſtremo illud, & quod totidẽ modis ſi eiſdẽ noĩbus & eiſdem orõnibus nõ idem ſignificatũ ſex modis accidit fieri, fiebat autẽ occultatio ex hoc, quia vna ſola ponitur propoſitio in contextu vbi minor & concluſio, ac proſyllogiſmi dimittuntur.

¶ Sunt autem propter ęquiuocationem huiuſmodi orationes, vt quoniam diſcunt ſciẽtes. Nam ea, quę memoriter dicuntur, diſcũt grammatici. Diſcere enim ęquiuocum eſt, & hoc eſt intelligere euʒ, qui vtitur ſcientia, & hoc eſt accipere ſcientiam. Et rurſum, quoniam mala bona ſunt, nã quę expediunt, bona ſunt. Mala autem expediunt. Duplex enim expediẽs eſt & neceſſariũ, quod accidit plerũque in malis. (Eſt eniʒ quoddam malũ neceſſariũ,) & bona quoque expediẽtia dicimus eſſe.

¶ Sumit initium a ſophiſmatibus circa dictionem & ponit ſingula exempla ſex modorum, & primo eorum quę peccant ęquiuocatione, ſunt aũt hęc ſophiſmata quę aſſumpta ſunt ab eo ad exempla paralogiſmi ex ęquiuocatione quatuor. Primus concludens ſcientem eſſe inſcium. Secundus concludens mala bona & ſedentem ſtare, & adhuc laborantem morbo valere. Cõſueuit autem primũ adducere cõcluſionem ſophiſticã, & tunc ponere ſyllogiſmum,
In Eutbide Nam hoc diſcũt ſcientes eſt concluſio, & videtur accipe pro
mo a Plato ſcientibus grãmaticos, & omittere minorẽ propõnẽ, hac
ne hoc pri ſcʒ quod grãmatici memoriter repetũt dicta, vtique, ſed qui di
mũ exẽplũ. cta repetunt recitantque memoriter diſcunt, vtique igitur ſcientes diſcũt. Soluẽdo igitur taleʒ paralogiſmũ inquit quod diſcere eſt ęquiuocuʒ ſiue duplex, aliud dictuʒ de vtẽte ſciã & intelligẽte & ſignificat itelligere, vt cõſueuim⁹ dicere diſco dicta pro intelligo, aliud eſt poſitũ in repetẽte ſciam & ducto ex ignorantia ad cognitioneʒ, & hactenus ignorãte, quocirca dicimus ſciẽtes etiã diſcere ſm ipſum repetere ſciam, ſophiſma autem vt in prohemio diximus ex Platone ſumptum ſic ſe habet, interrogat Euthidemus Cliniaʒ o Clinia qui hoium diſcũt ſapiẽtes ne, an rudes, inquit Clinias ſapiẽtes, & Euthidemus tum inquit ſunt, ne preceptores, vtique dicit Clinia. At Euthidemus quorũ nõne diſcentium & diſcipulorum, vtique. Quid autẽ diſcentes diſcũt vt tu, ſciebas quę didiciſti? Nõ certe ait, nuʒ ſapiẽs tuʒ eras quãdo hęc ignorabas. Nequaquam igitur ſi nõ ſapiẽs valde ignarus, igitur ignari o Clinia diſcunt, ſed non ſapientes. Deinde rurſus arguit in cõtrarium Euthidemus dicens age o Clinia. quãdo aliqua nobis recitat grãmaticus, qui nam pueri illa perdiſcunt illa recitata, ſapientes ne, an ignari, inquit Clinias ſapiẽtes, igitur ſapiẽtes diſcũt & nõ ignari. Proinde in primo paralogiſmo Clinias diſcere dedit pro itelligere & percipere mẽte ea quę dicunt, ſed Euthidemus accepit pro ipſo duci ex inſcitia ignorantiaque ad ſciẽtiam & cognitionem, ſed in ſecundo econuerſo. Sed talis ſit primus paralogiſmus. Secũdus autẽ eſt qui cõcludit mala bona talis, in quo prius etiam ſumpta eſt cõcluſio quod mala ſint bona, ſed comprehenduntur, etiam due propoſitiones, ſed ſic ſe habet. Nõne mala vtilia atque congrua? Vtique. Nonne vtilia bona? Vtique. igitur mala bona, & hic igitur paralogiſmus circa duplicitatem eſt. Equidem decens vtile & bonum ſignificat, ceu decet iuſta facere, vel bonum vt decet legibus parere, aut parẽtibus. Naʒ ſignificat deon gręce preterea necẽtuʒ quatenus dicimus decet quod factum eſt corrũpi pro hoc neceſſariũ eſt. Itẽ ſignificat deon ipſum cõferens. Nam dicimus decet aut confert exercitiũ tẽperatis vti. Cũ igitur trifariaʒ dicatur decens Ariſtoteles vnum ſignificatũ relinquens illud ſm vtile, & conferens ex duobus pandit prauitateʒ & malitiã paraſyllogiſmorum, in minorẽ igitur propoſitione dicente mala expediunt, aut congrua, expediunt accipitur pro neceſſario. Naʒ verberationes percuſſiones decapitationes, & quędam alia mala cũ ſint, ſunt tñ neceſſaria aduerſus quoſdam latrones & homicidas, ſʒ in maiore pro bono ſumptum eſt, & tñ ob hoc concluditur malum eſſe bonum. Porro ſi quis diuiſerit decens expediensque, & huius quidem dixerit aliud eſſe neceſſarium, & aliud bonũ vetuiſſet cõtinuiſſetque ſophiſtam inducere concluſionem, quia nõ eſt neceſſarium decens expediẽſque, vt ſectio & vſtio ex neceſſitate inducitur alicui vt recte valeat, bone ſunt, ſed per ſe ſunt male. igitur factus eſt paralogiſmus per mediũ terminũ aliũ & alium acceptum, tales auteʒ ſunt & hi. Nonne coruus volatilis? nonne quoque inſtrumentum quo claudimus ianuas corax eſt? igitur inſtrumẽtum volatile eſt. Nam corax gręce eſt ęquiuocum. Rurſus nõne aquila volatilis? Vtique. Item nõne piſcis aquila? igitur piſcis volatilis, ſed videamus etiam duo exempla deinceps paralogiſmi ex ęquiuocatione.

¶ Inſuper autem eundem ſedere & ſtare, & ęgrotare, & ſanum eſſe. Nã qui ſurgebat, ſtat & qui ſanabatur, ſanus eſt. Surgebat autem ſedens, & ſanabatur ęgrotans. Ęgrotãtẽ eniʒ quodlibet facere, aut pati, non vnum ſignifi-

cat. Sed quandoq; quidē, qui nūc ęgrotat, aut ſedet, quādoq; autē, qui ęgrotabat prius. Verūtamen ſanabatur quidem ęgrotans, cū ęgrotans. Sanus autem non cum ęgrotans, ſed ęgrotans non nunc, ſed prius.

¶ Et hęc aliquo mō ſunt qdā cōcluſiones paralogiſmorū, ſʒ deductiones ſophiſmatū tales. Nōne ſedēs ſurgit? Vtiq; num ſurgens ſtabat? ⁊ qūo nō? igit̄ ſedens ſtabat. Rurſus nōne q ſanat̄ recte valet cōcedendū eſt, nōne q laborat morbo ſanat̄. Vtiq; igit̄ q laborat morbo recte valet, ꝙ eſt abſurdū. In vtroq; igit̄ horum ſyllo꜎ maior ꝓpō hʒ deceptionē. Nā ſurgentē ſtare ⁊ ſanatū recte valere duplex eſt, aliud qdē ꝙ ſimul cępit ſurgere ⁊ ſtetit, ⁊ ſimul cępit ſanari ⁊ recte valet, quę qdē concedenda nō ſunt, nam falſa ſunt. Aliud aūt ꝙ contingit prius ſanatū ⁊ prius ſurgentē eſſe, ⁊ poſtea nunc recte valere ⁊ ſtare, quo pacto vtiq; concedendū eſt. Ideo eū ſtare ſurgentē qū cępit ſurgere impoſ͛e eſt, ⁊ non oportet de ipſo concedere vtiq;, ſed ſm̄ nunc ſtare ꝙ pauloante ſurgebat eſt poſſibile ⁊ de hoc oportet cōcedere vtiq;. Similiter etiā in hoc quod ſanabatur recte valet. Nam ꝙ quis ſanatus ⁊ recte ſimul valeat impoſſibile eſt ⁊ non eſt concedendū dicenti, ſed illud ꝙ anno pręterito ſanabatur recte valet eſt verum, ⁊ in hoc admittendum eſt cum non ſit abſurdum. Circa igitur ęquiuocationem in his orationibus redargutio vel etiam amphibologiā eſt. Nam hę inter ſe conueniunt, vt etiam prius dictum eſt, ⁊ procedentes diſcemus quomodo etiam nunc ſe habet problema. Num iudex vtitur opere legis? Vtiq;, ſed nonne qui vtitur opere alicuius illius eſt principiū? prorſus quidem, igit̄ iudex eſt inſtitutor ⁊ principium legis. Nam ⁊ hic duplex eſt vti alicuius opere, aliud quidem vt inſtrumento ꝙ non eſt inuenire in ipſo iudice, aliud autem vt principium proprie conſtitutionis ꝙ non prohibeatur, ⁊ ob id ſub legiſlatore eſſe ⁊ reduci ipſum quod eſt ſub principe aliquo ⁊ qḋ eſt principium ⁊ inſtitutor eius. Verum dicendo maiores ⁊ minores propoſitiones paralogiſmorū maiores in quibus dicit. Nam qui ſurgebat ſtat ⁊ qui ſanabatur, ſanus eſt, ⁊ minores in quibus inquit ꝙ ſurgit ſedens, ⁊ ſanat̄ ęgrotās inducit ſubiungitq;. Egrotantē enim quodlibet facere aut pati non vnum ſignificat, qḋ quidē indicat ꝙ numero eſt vnū ⁊ vnū ſignificat ſanabatur ſanus ⁊ ſurgebat ſtans, ſed ęquiuocū eſt. Eſt autē illud facere inſinuatiuū ſedendi vel magis ſurgendi, vel forte vtriuſq;, ⁊ illud pati ipſius ęgrotare. Sed eſſet apertius ſi ſic ponebatur. Nam ſanare ęgrotantem ⁊ ſtare ſurgentem non vnum ſignificat, quia aliquando ꝑ rationem dicentem ꝙ qui ſanabatur ſanus eſt, ſignificatur ꝙ qui ſanabatur nunc ſanus eſt ꝙ eſt falſum. Nā impoſſibile eſt actu habere ſanitatem qui nunc ſanabatur ⁊ ſanitatem paulopoſt adeptus eſt, quod autē ſignificatur rurſus per hoc ꝙ qui ſanabatur forte decē dierū ſpacio, ideſt ad ſanitatem reducebatur, nunc ſanatur, quę cum dicet ſubiungit. Verūtamen ſanabatur quidē ęgrotans cum ęgrotat ⁊ cętera, quę quidem vt ſolutio eſt ſophiſmatum. Eſt autē ꝙ dicit tale, ſanari quidem dicitur ⁊ ęgrotans nunc ⁊ ęgrotans olim, ſanari autē non nūc qui ſanus eſt ſe quicūq; olim ſanabatur, at ęgrotās ſumptum eſt ab Ariſtotele qui nunc ęgrotat, ⁊ ęgrotans aliquando ęgrotans, ſed ęgrotans nunc non ſanatur, ſed q ęgrotabat prius ⁊ non nunc. Vt ꝟo apertius dictū fiat, ſic dicendum eſt. Et ęgrotans nunc ⁊ ęgrotans prius ad ſanitatem reſtitutus diceretur ſanari. Verūtamen ſanabatur ęgrotans, quia ęgrotauit ⁊ ſanatur recteq; valet, quia non ęgrotat.

¶ Per amphiboliam autem, ſunt tales, velle capere me hoſtes. Et putas ne quod quis cognoſcit, hoc cognoſcit. Etenim ⁊ cognoſcentem ⁊ cognitum contingit q̄ſi ſignificare hac oratiōe. Et putas quod quis videt, id videt, videt autem colūnā, quare colūna videt. Et putas, quod tu dicis eſſe, hoc tu dicis eē? Saxum autem dicis eſſe. Tu ergo dicis ſaxum eſſe. Et putas ne eſt ſilentem dicere. Duplex enim eſt ⁊ ſilentem dicere, ⁊ hunc dicere ſilentem, ⁊ quę dicuntur. Sunt autē tres modi ſm̄ ęquiuocationē ⁊ amphiboliā. Vnus quidē, quando oratio vel nomen plura ſignificat principaliter, vt aquila, vel canis. Alius autē, quando ſoliti ſumus ſic dicere. Tertius ꝟo modus, quando compoſitū plura ſignificat, ſeparatum ꝟo ſimpliciter, vt ſcire literas. Nam vtrūq; fortaſſe vnum quidē ſignificat, ⁊ ſcire, ⁊ literę, ambo autē plura. Aut literas ipſas ſcientiam habere, aut literarum alium. Amphibolia igitur ⁊ ęquiuocatio ꝓpter hos modos ſunt. D

¶ Cum acceperit ⁊ docuerit de paralogiſmo facto circa ęquiuocationem qūo fit procedit tranſitq; ad paralogiſmos factos per amphibologiam ambiguitatēue continuitatis gratia. Etenim etiā in enumeratione ſophiſmatum circa dictionem ſm̄ modū amphibologiā ordinauit. Sed exēpla ponit admodū aperta ⁊ non ſolū qualia data problemata de ſophiſtis dicunt̄, ſed qualia veriſimile eſt ēt in oratione non cōcluſa ſyllo inuenire. Nam hoc velle me capere hoſtes nō eſt vt ꝓblema, ſed ꝙ ſit ambiguū pʒ. Nam oratio ſignificat vel me obtinere hoſtes ac ſuperare, vel econtra hoſtes me. Tale quoq; eſt hoc fiat nunc me diſſolui. Nā ſignificat ōro ſeipſos capere ⁊ deſtrui. Eſt alia deductio ſophiſmatis deinceps talis. Num ꝙ cognoſcit aliqs hoc cognoſcit? ſed aliqs cognoſcit lapidē, igit̄ cognoſcit lapis. Rurſus ꝙ videt aliqs videt vtiq;, ſed aliqs videt lignū, igit̄ videt lignū, plana eſt ⁊ ambo꜎ ſolutio. Naʒ duplex ⁊ in ambobus ōro. Silr̄ aūt ſe hʒ cuʒ his ⁊ hoc nōne tu aſſeris eſſe ꝙ tu aſſeris eſſe? ſed aſſeris eſſe lapidē, tu igitur aſſeris eſſe lapis. Itē hoc nōne eſt ſilentē dicere. Naʒ hęc deductio ſophiſmatis ſic ſe hʒ, dicis ꝙ tu dicis, vtiq;, dicis autē ſilere, igitur ſilens dicis, vel econtra dicis ſilens. Sed hoc ſophiſma num ſilēte dicere ſic Euthydemus interrogauit nōne ſilentē eſt dicere nullo pacto, ſed nōne qū dicis lapides lignū ferrū nōne dicis ſilentē? vtiq;, igit̄ eſt ſilentem dicere. Deinde rurſus arguens in contrariū dicit, nōne ſilentē dicere, nullo pacto, cur qū ſiles non omnia ſiles? vtiq;, igitur ⁊ dicentem ſiles eſt igitur ſilentē dicere. Naʒ hic non dicere de non dicēte dedit, ſed alter accepit ad dicentem. Sunt autē tres modi eorum qui circa ęquiuocationē ⁊ amphibologiā ſunt. Dixit qdē ex tredecim modis qbus fūt paralogiſmi duos ſolos aliū circa ęquiuocationē, ⁊ aliū circa ambiguitatē, ſed ante hoc ponendū

eſt deinceps

eſt deinceps qualibus quotq; modis equiuocatio τ amphibologia fit. Docet enim inquit tres eſſe quibus fiunt ſm has paralogiſmi, τ vnus eſt quãdo oratio vel nomẽ plura ſignificat, vt in equiuocis, vt aquila τ canis, τ corax grece τ clarus, ſed in amphibologicis, vt diximus plura ſignificat oratio. Naȝ oratio eſt compoſitio nominum, ſed dicendum eſt etiã nunc, vt ſepe diximus etiam verba eſſe nomina, duplicitas autẽ eſt vel in quibuſdaȝ nominibus horũ, vel in ipſa oratione. Nam in hac ꝙ vides τ ꝙ cognoſcis hoc cognoſcis in oratione inuenitur duplicitas. Scds ꝯo modus eſt quo rurſus circa vtrũq; paralogiſmi fiunt quãdo cõſueuimus ſic nominare illa ipſa nominata. Nam cum nos conſueuimus dicere ſilẽtem τ ſilentem hominẽ, τ ſilentia paralogiſmus inuenit locum τ decipit audientem, ſi autẽ ſilentem ſolum dicebamus ſilentem hominẽ. Similiter autem ſi ſilentia duntaxat ſilentia dicebamus, non tamen ſi non adiecimus his aliquãdo τ hoc ſilenteȝ fiebat paralogiſmus, ſed nõ ſolum is modus paralogiſmos circa amphibologiã parit ſed etiam paralogiſmos circa equiuocationeȝ. Nam conſueuimus dicere canem aſtruȝ τ terrenum, proinde ſi non eodem nomine aſtrum τ terrenũ animal appellare cõſueuimus, aliquãdo nomen nos non decepiſſet cũ vni ſoli impoſitum eſſet. Tertium moduȝ inquit ſophiſmatum circa equiuocationem τ amphibologiam, quãdo ipſa per ſe nomina ſimplicia fuerint, ſed compoſita duplicem quandam mentem intellectũq; repreſentant. Nam hec ſeorſum poſite nullam nobis duplicitatem pariũt. Similiter τ hoc ſcitur complicita τ vnite prolata pariunt duplicia nomina.

¶ Propter compoſitionem ꝯo huiuſmodi ſunt, vt poſſibile eſt ſedentem ambulare, τ nõ ſcribentem ſcribere. Non enim idem ſignificat, ſi diuidens quis dicat, τ cõponẽs, quoniã poſſibile eſt ſedenteȝ ambulare, τ non ſcribẽtem ſcribere. Et hoc idẽtideȝ (ſi quis componat) non ſcribenteȝ ſcribere, ſignificabit profecto qm̃ habet poteſtateȝ, vt non ſcribens ſcribat. Si quis aũt non cõponat, qm̃ hȝ poteſtatẽ, qñ non ſcribit, vt ſcribat. Et diſcit nunc literas, ſi quis didicit quas ſcit. Inſuper q̃ vnũ ſolum poteſt ferre, plura poteſt ferre.

¶ Cum Ariſto. ſermonem interpollauerit ſecaueritq;, τ quot modis ſophiſmata equiuocationis τ amphibologie fiũt interea interpoſuerit τ diſſeruerit de his ac dixerit tres eſſe modos, nunc redigit ſermonẽ ad continuitatem τ tertium modum ſophiſmatũ circa dictionem aſſignat. Eſt aũt hic qui circa cõpoſitionem ponitur. Nominatur aũt circa cõpoſitioneȝ perinde ac intellectio dicti cõpoſiti poſſit bene concipi mente, ſed cum aliquid ponitur circa cõpoſitioneȝ τ parit paralogiſmũ, ceu eſt ſyllogiſmus talis ſedens poteſt ambulare, Socrates ſedet, igitur Socrates ambulat, atqui ſedebat, igitur ambulat τ non ambulat, factus eſt paralogiſmus hic circa cõpoſitionẽ. Nam oportebat cõponere τ poſſibile, nam hoc addito τ tali ꝯcluſione illata, igitur Socrates poteſt ambulare nullum abſurdũ ꝯcluderetur, ſed nunc quia non apponitur poſſibile redargutio habȝ paralogiſmũ. Talis etiam modus is eſt. Sed videamus etiaȝ verba Phi. [Propter cõpoſitioneȝ ꝯo huiuſmodi vt poſſibile eſt ſedentẽ ambulare, τ non ſcribentem ſcribere.] Hec cõcluſio non eſt aliqđ abſurdum ꝯcludens, ſed propoſitio eſt vera aſſumpta τ hec vera Socrates ſedet, ſi nõ fieret ob cõpoſitionẽ illata eſſet vera ꝯcluſio Socrates poteſt ambulare, ſimilis huic τ non ſcribentẽ ſcribere. Nam defecit τ vna ponẽdũ erat illud poſſibile. Verũ hec ſunt oſtẽſiua huius ꝙ qui ſunt ſophiſte accipiẽtes tales ꝓpoſitiones deinde circa ꝯpoſitionẽ facientes perficiunt ſophiſma. Veruntñ prius deductionẽ vniuſcuiuſq; ſophiſmatis dicamus τ tunc etiam obſcuritatẽ contextus applicabimus. Sunt autem talia, nonne ſedens poteſt ambulare? vtiq;, nõne Socrates ſedet? vtiq; igitur Socrates ambulat, ſed etiam ſedet, igitur Socrates ambulat τ nõ ambulat. Rurſus nõne ſcribens poteſt ſcribere? vtiq;, ſed Plato non ſcribit, igitur Plato ſcribit. Rurſus nunqđ ſciens lr̃as poteſt diſcere nunc literas. At nõne Socrates nunc ſopore repletus neſcit literas? Vtiq; igitur Socrates nũc diſcit literas, ſed etiam nõ diſcit. Naȝ accũbit dormitq;. Rurſus interrogat qui vnum ſolũ põt ferre, põt etiã plura ferre? Vtiq; ſed Alcibiades vnum ſolũ fert, igit̃ Alcibiades plura fert. Deductiones igitur ſophiſmatũ quas ponit in exemplis paralogiſmi ob cõpoſitionem queđã tales ſunt. Ceterum illud. [Non enim idem ſignificat ſi diuidens quis dicat τ componẽs] tale eſt, quando poſſe ambulare aliquis diuidere, τ aliquãdo quideȝ ꝑdicabit ſoluȝ ambulare, τ aliquãdo poſſe ambulare de Socrate non idem ſignificat. Non eniȝ idem eſt Socrates ambulat cum hoc Socrates poteſt ambulare quare circa cõpoſitionẽ ſophiſma fit. Nam oportet cõponentem τ continuantẽ poſſe τ ipſuȝ ambulare τ ſic de Socrate dicere, τ non ſolum ambulare. Truncatim igit̃ τ velut aliqbus partibus mutilatis facta cõpoſitione bene dictum eſt ſophiſma eſſe circa cõpoſitioneȝ. Sed notandũ eſt ꝙ cõpoſitionẽ dicit Ariſto. τ illud ambulare cum ꝑdicatur ſine ipſo poſſibile, cũ dicat igit̃ ꝙ non idẽ ſignificat ſi ambulare ſine poſſibile de ſedente ꝑdicaret̃, qđ quideȝ per B [Si diuidẽs quis dicat] ſignificaunt, τ qñ rurſus ambulare cum ipſo poſſibili per hoc τ componens vt poſſibile ſedentẽ. Vnus igitur modi quo ambulare cuȝ poſſibile predicatũ facimus, exemplũ poſuit hoc vt poſſibile ſedentem ambulare τ non ſedentem ſcribere ſine poſſibile indicatiuũ induxit hoc. [Et hoc idẽtidem] quando qs componat non ſcribenteȝ ſcribere, que ponit duoꝝ modoꝝ. ſ. habẽns ambulare cum poſſibile predicatuȝ, τ huius non habẽtis poſſibile τ patefaciens, cuius ſit vterq; indicatiuus ſubiunxit dicendo. Nam ſignificat ꝙ habet potentiã huius non ſcribens ſcribere τ cetera. Eſt auteȝ oratio talis virtute, nam que ambulare cũ poſſibile predicatũ facit de ſedente τ dicit ꝙ ſedẽs poteſt ambulare, ſignificat ꝙ ſedens non ambulat, neq; non ſcribens ſcribit, ſed poſtea poteſt ambulare τ ſcribere ꝙ ſunt vera, ſed ſi non ambulare vel ſcribere cõponeretur poſſibile τ vtrũq; de ſedente τ non ſcribẽte predicaret̃, ſed ſolum ambulare τ ſcribere, hec non dicit ꝙ potentiã habet nõ ſcribens nunc vel ſedens poſtea ſcribere vel ſedere, ſed ꝙ nunc quãdo non ſcribit, ſed habet potẽtiã ſcribendi, ideſt nunc qñ nõ ſcribit ſcribit. Naȝ illud hȝ potentiã qñ non ſcribit, habet potẽtiaȝ ſcribendi, perinde ac dicat ſimul habere potentiã τ ſm ideȝ ſcribere τ non ſcribere ꝙ eſt impoſſibile. Nam in alio tempore ſcribit, τ in alio non ſcribit, poſſibile ſimiliter eſt τ ambulare τ non ambulare, τ diſcere nunc literas ſiquidem didicit que ſciebat abſolute dixit τ per ſe. Eſt autem exemplum cõcluſi.

ſophiſmatis dormientem diſcere nunc literas.

¶ Propter hęc diuiſiones, quoniam quinque ſunt duo & tria, paria, & imparia. Et qđ maius ęquale. tantundem enim & adhuc amplius. Nam eadem oratio diuiſa & compoſita non idem ſemper videbitur ſignificare. Et ego te poſui ſeruum / exiſtentem liberum, & hoc. quinquaginta virorum centum diuus liquit Achilles.

¶ Et quartum modū apparentiū elenchoꝝ circa dictionem hic circa diuiſionem ponendo non per ſophiſmata qualis ſit eorum nobis affert, ſed etiam per exempla quędā quę nō ſunt ſophiſmata paralogiſtica, ſed ſimpliciter ſic in pedeſtri oratione poſita, quę ſunt hoc procedētes infra dicemus. Sed circa diuiſionē ſic nominat, qꝛ quę dicta adſunt potētia hęc diuidens ſophiſta & ſeorſū ponēs ꝯcludit hęc actu adeſſe illi de quo ſyllogiſmū facit. Hoc aūt nō ꝯcluderet̄ niſi diuiſio facta ſit. Vbi gratia numerus quinque cum habeat in ſeipſo potētia parē & imparē, ſophiſta diuidēdo eum qui nō eſt par oſtēdit parem & non parem eſſe ſic in prima figura deductionē ſophiſmatis facit. Nonne quinque in duo & tria diuidit̄, ſed tria & duo nōne ſunt par & impar, igitur quinque par & impar eſt, ſophiſma aūt eſt circa diuiſionē, naꝫ partes in toto potētia ſunt, nam in quinque potentia ſunt duo & tria, ſed potētia aliqđ ens non eſt illud ꝙ poteſt fieri ceu arbor ſtans potentia eſt nauigiū non eſt nauigium. Ireꝫ ęs informatū cum ſit potentia ſtatua non eſt ſtatua. Paralogiſmum igitur concludentē quinque eſſe paria & imparia valde manifeſtū Ariſto. poſuit, ſed illum maiora ęqualia eſſe minoribus ꝯcludentē valde breuiter poſuit & ob id videt̄ occulte obſcurūq; ꝓferre illū. Oportet autem ſubaudire in hoc maius ęquale minori vt ſit plena & abſolute contextus ſnia, & deductio ſophiſmatis ſic interrogaretur. Nonne octo in ſex & duo diuiditur: vtiq;. Item nōne in quinque & tria, vtiq; igitur octo diuiditur in ſex & duo, ac in quinque & tria, ſed ſex & duo ac quinque & tres ſunt ſexdecim, octo igitur diuiditur in ſexdecim, ęqualis igit̄ eſt ſexdecim huic octo. ſ. maius minori. Sed hoc ſophiſma etiā eſt circa diuiſionē. Naꝫ hęc potentia ſunt in ipſo octo. Cęterū illud[tantūdem enim & adhuc amplius]ſic ſubiunctum eſt, quaſi dicat ſexdecim, ideſt maius tantum eſt quantum octo, & adhuc amplius. Naꝫ inſinuans paralogiſmum ob diuiſionem per ea quę induxit ſophiſmata etiam adducit exemplū oſtendentis eandem orationem diuiſam & compoſitaꝫ non idem ſignificare. Nam illud ego te poſui ſeruum ipſum dictum per ſe, & rurſus ego te poſui liberum non idem ſignificāt & quādo ambo cōponentia orationē perfecerunt dicentem, ego te poſui ſeruū exiſtentē liberum. Simile huic ēt & deinceps illud poſitum. Non eniꝫ vt ſophiſma poſituꝫ eſt, ſed etiam ipſum vt exemplum ſumptum eſt huius ꝙ non idem ſignificant oratio & ſuę partes. Eſt autē hoc, quinquaginta virorum centuꝫ diuus reliquit Achilles. Nam aliud indicat diuiſio hominibus a quinquaginta, & aliud compoſitio, naꝫ ſi punctū collocabimus in quinquaginta dicentes ꝙ quinquaginta, centū viroꝝ, ſignificat ꝙ diuus Achilles a centū viris reliquit quinquaginta, ſi autem in centū, alterum rurſus indicatur ꝙ a quinquaginta viris reliquit centum.

¶ Propter accentum autem, in hiis, quę ſunt ſine ſcriptura, non facile eſt dialecticis facere orationem. in ſcripturis autem, & poematibus magis. vt metuo longas pereunte noctes lydia dormis, & heu quianam tanti cinxerunt ęthera nimbi. Quę igitur per accentū fiunt. Hęc ſunt.

¶ Quintus modus ſophiſmatum circa dictionē eſt qui ob accentum eſt qui in dialecticis orationibus non ſcriptis ſed dictis non facile fit, ſed in ſcriptis dialecticis orationibꝰ & Homericis carminibus fieri poteſt. Et nominatur ob accentum, quia tonus ad quem canimus etiaꝫ orationes facimus, paralogiſmuꝫ facit, modo ſic modo aliter & aliter, vel & alibi poſitus, verbi gratia in colloquio & prolatione non decipiet aliquādo dicens ſi aliena aurea quis rapuerit ſint publica & plebis. Nam ſumptū eſt dicens penacutū orationem inferens, vel forte & pro penacutū & non deciperet aliquando eum qui audiunt, ſed nunc in penacutum dicatur hoc legon grece ideſt dicens & nunc in propenacutum transfertur. Nam qui ſemel dixit ſimpſius conſiliū & volūtate indicauit. Quod ſi in ſcriptura fuerit poſitum illud dimoſia ſcilicet publica & plebis nullum tonum habens, tunc certe & paralogiſmum conficeret. Dixit autē non facile fieri orationē in his ſine ſcriptura, quia quando eſt in his ea efficitur, vt quando aliquis diceret. Nonne illud ꝙ diſſolutis domus: vtiq;, ſed illud: non diſſolutis eſt negatio huius diſſolutis: vtiq;, domus igitur eſt negatio, eſt hoc ſophiſma circa accentum. Equidem in prima propoſitione huius quod diſſolutis cuꝫ illud quod circūflexe datur, ſed in ſecunda non ſic acceptum eſt. Rurſus, non ſtat terminus, ſed nōne animal rationale ſcientię capax diffinitio, igitur ſtat animal rationale ſcientię capax, & hoc ſophiſma ob accentum. Verum exemplum infert huius ob accentum ꝙ quidem dixit maxime fieri in carminibus & poęmatibus Homeri. Equidem ponitur in Illiade eius quę inſcribitur ψ gręce, ideſt vigeſima tertia, vbi etiam in Patroclo dictuꝫ eſt certamen ęqueſtre & introducitur a poeta Neſtor qui filio Antilocho ſtatuit ea quę ſunt de equeſtri exercitu gerēda & de loco differit vbi debet certamen committi cum reliquis aurigis, & poſt alia inquit etiam ſic ſe habentia de meta.

Metam autem dicam valde manifeſte neq; te latebit
Stat lignum aridum quantum vlna ſupra terram
Vel quercus vel ſilę ꝙ quidem non ſatiſcit imbre
Lapides aūt huius vtrinq; firmati ſunt duo albi
In anguſtijs vię planus autem Hippodromus circū.

¶ Quidam igitur detrahebant Homero circūflexe legentes illud[non]& dicentes aliquod abſurdum ipſum dixiſſe ob id perinde ac dicat ꝙ ligni illius ſupra apparentis quod quercum vel arborem tenuioribus folijs q̄ pinus nominat, aliquid putreſcit & aliquid non putreſcit marceſcitq;. Nam ſi hoc non indicauit manifeſte, illud tamen ꝙ aliquid non marceſcit dicunt manifeſte ſignificari per dictū hoc in gręco hoc modo circūflexo hoc, ꝙ non particula negatiua dicebatur ſine circumflexo, quod dictum eſt ſatiſcit imbre, perinde ac aliquid ex arbore illo tenuioribus folijs q̄ pinus marceſcat & putrefiat imbribus & aliquid non putreſcat. Quidā igit̄ Homero detrahunt cum dixerit hoc abſurde. Sed corrigit hos in libro de arte metrica, vt ipſe Ariſt. ingt in rethorica, Hippias ille Thaſius non circūflexe legēdo illud [nō]q꞉ ſignificaret qđ, ſꝫ negatiue, ꝙ ipſe acuto tono di

ꝑit, vt ſit dictum, velut tiliæ arbor illa dicta non faciſcit imbre. Dicit aūt Theophraſtus, plantam tiliarū vel piceum imbribus aquis ⁊ his quę e fontibus emergunt non putreſieri, ſed maximis maxime. Sed tale ſit vnum exemplum. Alterū vero eſt ſequens illud ob inſomnium Agamēnonis eſt qđ inquit iouem dicere. Demus autē huic victoriā capere nullo pacto ponitur in Illiade. Nā de ſomno principio ſecūdi dicitur, neqꝫ penitus aliquis inuenit hoc ad verbum ibidem poſitum, ⁊ videtur eo e loco talem mentem accipere ⁊ ipſum fingere verſus fragmentum verba hęc transferendo.

Armare ipſum iube crinitos Achiuos
Omnibus copijs, nunc enim capiat ciuitatem latam.

Talia quidē verba ſunt, ſed ipſe volēs familiare facere exemplū de hoc modo ob accentū, velut ex Homero hoc adduxit. Inquiūt igitur quidā ꝙ in hoc [huic] eſt paralogiſmus ⁊ peccatū Homeri. Nam illud ſic ſcripſit.

Demus autem huic victoriam capere.

Ideſt inquit Iuppiter deo ſomnij ꝙ deſcendens Agamēnoni nūciaret, ꝙ dij oēs decreuerunt ſibi victoriam dare. Sunt igit̄ verba Iouis ad deum ſomnij qui dicit ei perge ⁊ dic Agamēnoni ꝙ nos dij omnes demꝰ victoriam. Inquiunt igit̄ hęc dicentes ꝙ hic peccat poeta introducens Iouem dicentē colloquentē hęc deo ſomnij, ⁊ aliquo modo mentitur, ꝙ non eſt furori poetico congruū. Proinde corrigentes hunc inquiunt ꝙ non Agamēnoni Iuppiter dixit dandam eſſe victoriam, ſed deo ſomnij ob Agamēnonē. Sic autem legunt. Demus aūt huic pro hoc tibi deo ſomnij. Sed hoc etiam eſt falſum. Naꝫ ipſe eſt mens, ⁊ ſi tonus ſupra firmaretur, ⁊ ſi circū flecteretur eſt pronomē hoc huic. Vbi ergo eſt peccatū vel non in hoc [huic] ſed in hoc damus. Naꝫ ꝙ peculiare eſt dorici dialecti dicere pro didonę didomenę, ideſt dare pro dare, ⁊ pro εἶναι ἔμμεναι, ideſt eſſe pro eſſe. Eiuſdez aūt eſt ſępe aliquid amputare declinationis infiniti. Hoc etiaꝫ hic inuenitur. Porro ſi aliquis legendo didomē aūt huic victoriam capere ponens tonū in hoc didomen, vt ſcilicet primā ſyllabam longaꝫ proferēdo efficiat, is facit iouem mentientē tanqꝫ pollicētem victoriam dare, ⁊ non educentē promiſſuꝫ ad opus, ideſt abſoluere promiſſum, ſi vero tonum poſuerit in ipſuꝫ do, ſcilicet ſecundā ſyllabam legendo illud deinceps ⁊ iouem a mendacio abſoluet, ⁊ Homerum reddet irreprehenſibileꝫ, perinde ac iuppiter dicat ſomnij deo ⁊ iubeat ipſum deum ſomnij dare victoriam Agamēnoni ⁊ non ipſi deo. Et porro deus ſomnij pollicetur Agamēnoni huic victoriam ⁊ mentitur, ⁊ non ipſe Iuppiter.

Vide quot Alexāder q̄uis quæ non habentur in contextu.

Aduerte ꝙ ſūt qnqꝫ dialecti Græcæ linguæ ubi idē uocabulū uariatis literis dicitur ſicut etruſci dicūt uernacula ligua el pane uino, & bergamaſci uiloni dol pe dol ui.

❡ Quę autem ꝓpter figuram dictionis, accidunt, quando non idem ſimiliter interpretatur. Ut maſculinum, fęmininum, vel fęmininum maſculinum, vel qđ inter hęc eſt, alterū horum. Vel rurſus quantum quale, vel quale quantum. Vel faciens patiens, vel diſpoſitum facere, ⁊ alia, vt diuiſum eſt prius. Nam eſt aliquid, quod non eſt eorum, quę ſunt facere, vt aliquid eorum, quę ſunt facere dictione ſignificare. vt valere ſimiliter figura dictionis dicitur ei, quod eſt ſecare vel ędificare. Et tñ illud quidē quale qđ ⁊ affectuꝫ quodāmodo ſignificat. Hoc vero facere aliquid, eodem autem modo ⁊ in cęteris. Propter igitur dictionem redargutiones ex his exiſtunt.

❡ Sextus modus ſophiſmatum circa dictionem. Paralogiſmi accidentes ſunt circa figuram dictionis. Sic autem dicitur qđ qualis dictio formationis dictionis cauſa ſit paralogiſmi, ⁊ ꝙ figura eadeꝫ exiſtens non eiuſdē ſm naturam idem videri facit, verbi gratia paſſiuuꝫ, qđ eſt ſimilis figurę cum actiuo tāquam actiuum accipit ſophiſta ⁊ falſum efficit ſyllogiſmum, vt in hoc vtrum diſcere eſt agere circa diſciplinam: vtiqꝫ, ſed nonne agere circa diſciplinā eſt docere: igitur diſcere eſt docere. Circa igitur figurę dictionis dicitur, quia formatum eſt paſſiuum in actiuum, ⁊ quia agere circa diſciplinaꝫ indicat etiam vtriqꝫ, nam pręhet enī actioneꝫ docentis ſimiliter ⁊ paſſionē eius qui docetur. Vel magis dicit generationē, vt inquit in tractatu de anima. Nam diſcipuli perfectionem factā a pręceptore non eſſe paſſionē dico, ſed magis generationem. Si autē aliquis ⁊ paſſioneꝫ denominandam eſſe non ſimpliciter erit paſſio, ſed perfectiua. Proinde formari ſm actionem ipſam orationem ſit deceptio, ⁊ non idem eſt paſſiuū cum non ſit ſimile actiuo, nec ſimiliter cum illo interpretandū eſt, vel econtra. Accidit enim ſophiſtā decipere ſecū diſputantē quādo actiuum non fuerit ęquale paſſiuo vt paſſiuū diceretur. Sed ſophiſmata de quibus ipſe mētionē facit talia ſunt: Nōne maſculinum neutrum: nōne fęmininū neutrum: igitur maſculinum eſt fęmininuꝫ, ⁊ fęmininum maſculinum, vel rurſus inter medium. vꝫ. neutruꝫ. Nam hoc eſt medium inter fęmininum ⁊ maſculinum tanqꝫ alterum ab his interpretatur, vel vt maſculinum, vel vt fęmininum. Eſt autez ⁊ huius ſophiſmatis deductio talis. Nōne lapis maſculinum: Nonne Callias maſculinus lapis igitur Callias, ecce igitur neutrum. vꝫ. lapis per figuraꝫ dictionis. vꝫ. quia maſculina profertur, videtur eſſe maſculinū. Item hoc facere quantum quale vel quale quātum ſic interrogatur. Nōne quale neutrum: nonne quātum neutrum, igitur quale eſt quantum. [Vel quale patiens vel diſpoſituꝫ facere,] dicens diſpoſitum patiens, nam patiens diſponitur ſm paſſionem ſyllogiſmo, oſtēditur autem faciens vt patiens, ⁊ econtra, patiens vt faciens ſic. Nonne verberatur verbum: nōne accuſat verbum, igitur verberatur ⁊ accuſat idem ſunt, igitur agere ⁊ pati idem. Nam accuſat actiuum cum ſit vt idem cum verberatur concluditur, ⁊ alia inquit, vt diuiſuꝫ eſt, ideſt ⁊ alia prędicamenta quę in prędicamētis docuit, poteſt etiam ſophiſmuꝫ faciens in paralogiſmo aſſumere etiā ipſum facere velut ad aliquid oſtendere, ⁊ quantum vt ad aliquid, ⁊ ipſum ad aliquid ⁊ quale, ⁊ facere pati. Ponit autem huius exēplum tale, nonne ſanari infinitiuū: nonne ſecare infinitiuuꝫ: igitur ſanari ⁊ ſecare idem, ſed ſanari eſt pati aliquid, ſiquideꝫ ſanitas diſpoſitio eſt corporis animalis in cōmenſuratione calidorūꝫ / ⁊ frigidorum / ſiccorum / ⁊ humidorum. Nam huius indicatiuum eſt illud. Et tamen hoc faciens aliquid ⁊ diſpoſitum aliquo modo ſignificat. Sed illud ſecare ⁊ ędificare facere, nam huius rurſus indicatiuum eſt illud. Hoc vero facere aliquid, Euthydemus autem etiam talem rationem interrogat. Num videāt Scuthę ⁊ alij homines poſſibilia videri, aut īpoſſibilia: poſſia nunqꝫ, nōne tu ⁊ ego: vtiqꝫ vides, igit̄ nr̄as veſtes: vtiqꝫ, igit̄ videre poſſibilia ſi vidimus hęc, igit̄ veſtes palliaqꝫ vides, nō qcunqꝫ igit̄ quę actiuę dicunt̄, ſunt actionū ſignificatiua. Nā videre hic ⁊ ſi

actiuũ eſt, tamen pro videri dedit. At Euthydemus accepit pro reſpicere ⁊ concluſit ꝙ poteſt aſpicere veſtes. [Nam aliquid eſt ꝙ non eſt de numero eorum quę ſunt facere, vt aliquid eorum quę ſunt facere dictione ſignificare]perinde ac dicat. Eſt a ſignificantibus actio nõ ens accipere, vt actio ens ſignificatiuũ, vt in ipſo diſcere ⁊ videre dictum eſt. Et modi ſophiſmatum circa dictionem tales ſunt pro hoc ſex ſunt, ⁊ tales ſunt quales ſigillatim eſſe diximus.

DE LOCIS EXTRA DICTIONEM.

¶ Eorum vero qui extra dictionem ſunt paralogiſmorum, ſpecies ſunt ſeptem. Vna quidem propter accidens. Secunda autem propter id quod ſimpliciter, vel non ſimpliciter, ſed aliquo modo. aut vbi aut quando, aut ad aliquid dicitur. Tertia propter elenchi ignorantiam. Quarta propter cõſequens. Quinta propter id quod eſt in principio ſumere. Sexta propter id quod non eſt cauſa, vt cauſam ponere. Septima vero propter plures interrogationes vnam facere.

¶ Diximus etiam prius ꝙ omnibus rebus diuiſis in voces ⁊ res ⁊ in ſingulis horum paralogiſmis factis cuꝫ dixerit Ariſto. factos paralogiſmos in vocibus quos etiã circa dictionem vocauit ⁊ diſſeruerit de ipſis ſufficienter quomodo fiunt ⁊ quomodo ſolum conſtituunt. Nã poſtea etiam de ipſorum ſolutione dicet, nunc etiam ponit paralogiſmos factos ex rebus quos etiam nominat extra dictioneꝫ, quia non eſt hic dictio, vel eius compoſitio, vel diuiſio, vel tonus in dictione, vel ſpiritus, vel ſimilis figura dictionis cauſa fit paralogiſmi. Sed cum diſſerat etiam de his quomodo fiunt de ſophiſtis, ⁊ conſtituantur procedendo etiam de ſolutione horum incõuenienti diſputabit. Porro prius etiaꝫ eos numerat valde plane quot ⁊ qui ſunt. Septem igitur omnes, ſed quales in ſequentibus contẽplabimur. Et primus aliorũ eſt qui propter accidens.

¶ Propter igitur accidens paralogiſmi ſunt, quãdo ſimiliter quodcũqꝫ exiſtimabitur rei, ⁊ accidenti ineſſe. Nam cum multa accidant eidem, non eſt neceſſe omnibus prędicatis, ⁊ ei de quo prędicantur, illa omnia ineſſe. Sic enim omnia erunt eadem, vt ſophiſtę dicunt. Vt ſi coriſcus eſt alter ab homine, ipſe eſt alter a ſe. Eſt enim homo, aut ſi a Socrate alter, Socrates autem homo. ab homine alterũ dicunt eſſe confeſſum. nam accidit (a quo dixit alterum eſſe) hunc eſſe hominem.

¶ Primus modus ſophiſmatum extra dictioneꝫ eſt propter accidẽs, fit aut iſte quãdo aliqs cẽſeret omne ꝙ aduenit prędicato ſophiſtaꝫ accipere ⁊ dicere de ſubiecto de quo dici non debet paralogiſmus fit. Quãdo igit̃ aliquis cenſeret ſimiliter ineſſe aliquid rei ⁊ accidenti, rem dicit compoſituꝫ ⁊ ſubiectum, accidit autem ſimpliciter omne pdicatuꝫ, ⁊ ſi fuerit de numero eorũ quę ſubſtãtialiter ⁊ per ſe inſunt ſubiecto de quo prędicatur, ſiue non fuerit. Inquit igit̃ ꝙ non neceſſe eſt quot accidunt prędicato ⁊ ſubiecto eadem accidere, verbi gratia prędicatur album de Socrate, ineſt autẽ albo etiam color diſgregatiuus viſus, ſi quis igit̃ cẽſeret Socrati ineſſe hoc diſgregatiuũ viſus ſic dicendo Socrates albus, ⁊ album eſt color diſgregatiuus viſus, igitur Socrates eſt color diſgregatiuus viſus facit ppter accidens paralogiſmum. Non eniꝫ accidenti cõpetit ſubiecto neceſſario ineſſe, qꝛ neqꝫ idem eſt accidẽs ſeorſuꝫ ens ab eo cui accidit, ⁊ accidẽs ad ipſum cõparatũ, ⁊ cuꝫ hoc cui accidit ad hoc cui accidit ſolum cõparatum, vt ſi quis diceret coriſcus homo, homo alter a coriſco eſt, igit̃ coriſcus alter eſt ab homine, dicit̃ proinde ſophiſma ob accidens, qꝛ non ideꝫ eſt accidens ſeorſum ⁊ cuꝫ eo cui accidit. Nã vt in ſuperiore dicto a nobis exemplo ſophiſta dicendo Socrates albus, albus color, igitur Socrates color in hac ppoſitione Socrates albus accidẽs, ⁊ id cui accidit ſimul, vt vnũ aliquid accipit, ſed in hac album color accidẽs ſolũ accipit̃ ſine ſubto. Sic ẽt dicẽdo coriſcus hõ vtriqꝫ aggregatũ accipit vna coordinatuꝫ hoieꝫ cum coriſco ⁊ coriſcũ, ſed in hac homo alter a coriſco ſeiunctũ ipſiꝫ vniuerſaliter accipitur, igitur eſt ſophiſma ppter accidens. Non enim quęcũqꝫ accidunt ſimplici ⁊ ſeiuncto homini vniuerſaliter, eadem neceſſe eſt etiam vna coordinato ⁊ cõpoſito ineſſe. Nam ſimplici accidit hoc vt ſit alter a coriſco, nõ neceſſe eſt igitur hoc ⁊ de coriſco prędicari, quia neqꝫ per ſe adeſt ſimpliciter homini. Nam quęcũqꝫ ſubſtãtialiter inſunt huic eodem profecto ⁊ coriſco inſunt, ſed quęcunqꝫ non inſunt ſubſtãtialiter ⁊ per ſe, ſed vt accidẽs velut in ſubiecto ipſo habere eſſe nõ neceſſe eſt ẽt coriſco hęc ineſſe vt viro prędicato accidunt plura. vꝫ. biſſyllabum eſſe ꝙ eſt alterũ a coriſco, ⁊ ſpecies animalis animata ſenſitiua, nõ neceſſe igitur eſt hęc omnia, quę prędicato accidunt ⁊ illi de quo prędicãtur ineſſe. Non enim quęcunqꝫ de prędicato dicuntur, hęc omnia ⁊ de ſubiecto dicent̃, vt in pdicamentis didicimus. Ideꝫ ẽt in generibus ⁊ ſpeciebus. Nã quęcũqꝫ in ſubſtãtia generis ſunt cõplentia eius eſſe hęc neceſſe eſt ẽt ſpeciei ineſſe, qꝛ gña vniuocę de ſpeciebus pdicant̃, ſed quęcũqꝫ accidit generi proprius hęc nõ accidit vnicuiqꝫ ſpecierũ eius neceſſario. Nam dicunt̃ accidere generi ẽt quęcũqꝫ vni alicui ſpẽrũ earũ quę ſunt in genere accidit, vel ẽt eſt in ſubſtãtia eius vt aiali accidit albuꝫ, qꝛ cignus cum ſit aial albus eſt. Hęc porro ſic dicta accidere generi, nõ neceſſe eſt etiã ſpẽi accidere, vel magis hoc. Nã quia eidẽ plura accidit, nõ neceſſe eſt oibus pdicatis, ⁊ ei de quo pdicat̃ tale eſſe. Accidit Socrati hois eſſe. Quia igit̃ eidẽ plura inſunt, nõ neceſſe eſt hęc oia quęcũqꝫ cuncta pdicata ſequunt̃ ineſſe. Hoc enim deficit ⁊ ſubſtantiã ſequi. Nam hoc dixit de quo prędicatur. Non enim quęcunqꝫ inſunt animali ⁊ rationali, hęc etiam Socrati inſunt. Neqꝫ eniꝫ Socrates differentia eſt, qꝛ rationale de Socrate dicit̃, neqꝫ biſſyllabum, quia etiã animal gręce biſſyllabũ eſt. Similiter autem non ſi ineſt coriſco homo ⁊ hominem alterum eſſe a coriſco, inerit etiam coriſco eſſe alterum a coriſco, quia hominem alteruꝫ eſſe a coriſco per accidens erat. Si autem hominẽ accidere Socrati diximus magis abuſiue hoc diceret̃ pro hoc ineſſe ⁊ pdicari de ipſo. Itẽ ipſe quoqꝫ Ariſto. in doctrina de ipſis ad aliqd pacidẽs Socratẽ hominẽ inquit eſſe, igit̃ dictorũ ſnia quędam talis eſt. Sed ſm dictionem ſi hoc coriſcus alter eſt ab homine vt ęquale huic acciperetur homo alter a coriſco. Conſuetudo autem Ariſtote. eſt hoc facere ⁊ pluribus interpretationibus vti, vt planũ eſt dictum. Et erit maior propoſitio paralogiſmi hęc. Nam illud. Eſt enim

homo minor eſt, vt fiat ſyllogiſmus in prima figura ſic coriſcus homo, homo alter a coriſco, igitur coriſcus alter eſt a ſeipſo, ſi autem non ſic locus tranſumptus exponeretur, ſed vt iacet in membrana ſcripta acciperetur duos ſyllogiſmos hic intelligeremus, ⁊ vnum illud exhiberet nobis, ſcilicet coriſcum non hominem, ⁊ aliū hoc coriſcum alterū a ſeipſo. Dicit autē ⁊ vtriuſqꝫ minorem ꝓpoſitionē. Et eſt coriſcus alter ab homine propoſitio talis ſyllogiſmi. Coriſcus alter ab homine, ⁊ alter ab homine non homo, igitur coriſcus nō eſt homo. Illud xo [Eſt enim homo] eſt minor ꝓpoſitio alterius ſyllogiſmi, eſt etiā ipſe talis coriſcus homo, homo alter a coriſco, igitur coriſcus alter ab homine. Simile etiam his eſt exemplū deinceps, pręter qḋ in hoc ambę ꝓpoſitiones ſumptę ſunt. Nā ſi Socrate alter maior eſt. Hęc autē Socrates homo eſt minor ⁊ eſt tale ſophiſma Socrates homo, homo alter a Socrate, igitur Socrates alter a Socrate, ⁊ illud dicens Socratē alterū ab homine conceſſum eſſe idem eſt huic alterū a Socrate. Nam Socrates homo. Adiecit autē cauſā etiā vnde accidit Socratē alterum eſſe a ſeipſo. Nam quia accidit (inquit) illum a quo alterum dixit eſſe hominem eſſe, quod talē habet mentem ⁊ ſententiam. Quoniam (inquit) accidit hunc, ſcilicet Socratem hominem eſſe, a quo Socrate in maiore propoſitione alterum eſſe hominem dixit, videlicet vniuerſale.

℄ Propter id autē quod eſt hoc quidē ſimpliciter. Illud autem aliquo modo, atqꝫ non principaliter, quando quidem quod in parte dicitur, vt ſimpliciter dictum ſumitur.

℄ Secundus modus hic eſt ſophiſmatū extra dictionē, fiunt autē ⁊ ex hoc paralogiſmi, quādo ea quę aliqualiter. vꝫ. vnitē ⁊ ſimul de aliquo pręd icantꝰ, tanqꝫ ſimpliciter aliquis, ideſt ſeorſum ⁊ ſeparata pręd icata ſcripſerit, ⁊ econtra. Nam ꝑdicatoꝝ quęcūqꝫ ſm accidens de ſubiectis pręd icantur, vt in libro de interpręt atione oſtēſū eſt, ceu de hoīe album ⁊ muſicū, hęc nequeunt diuiſim ⁊ coniunctim pręd icari, quia eidem ambo accidunt, ob id neqꝫ coriarius erit ſimpliciter bonus, qꝛ per accidens bonus de coriario pręd icatur. Sed ſi aliquis vellet pręd icationē facere ſine errore, ſubſtātialiter pręd icata de coriario animal bipes accipiat, quę proprie ⁊ ſeorſum pręd icata ⁊ ſimul pręd icari poſſunt, ſed aliud quidem pręd icatū ſeorſum factū poteſt etiā ſimul dici, eſt etiam aliud pręd icatum ꝙ ſeorſum verę pręd icabitur, ſed ſimul falſo, vt de ſymone. Nam de hoc pręd icatur coriarius ſm artem, ſed illud bonus ſm educationē ⁊ deductionē in moribus bonis. Nam talis erat ille coriarius qui cū Socrate nutritus educatuſqꝫ non admodū callebat artem coriariā, ſed habitu animi bonus erat. Hęc porro ꝓprie de hoc pręd icata, ſcilicet coriarius ⁊ bonus non poſſunt ſimul de eodem dici. Si enim ſimul pręd icatum fecerimus paralogiſmum faciemus tanqꝫ mentientes. Vt ſymon coriarius bonus, bonus coriarius eſt opifex bonorum calceoꝝ, igitur ſymon bonoꝝ calceorum opifex ar tifexqꝫ mentiti ſumus igitur, quia ſymon erat coriarius arte ⁊ bonus moribus. Nā ſimpliciter pręd icata de coriario ſimul pręd icata facta deceptionē fecerunt. Rurſus proponitur homo mortuus, vbi duplicia feruntur ēt de hoc pręd icata, aliud homo ⁊ aliud mortuus, ſed coniunctim hęc duo nomina pręd icari de propoſito homine ſine errore eſt, ſed diuiſim minime. Rurſus eſt quędā alia pręd icatio in qua de aliquo pręd icantur aliqua ſimul verę, ſed ſeorſum falſo ⁊ rurſus de lapidea manu ſimul quidem pręd icari ⁊ lapideam ⁊ manum verū eſt, ſed diuiſim nequaquā. Ex pręd icatis igitur his ſiunt paralogiſmi qui ob hęc aliquo modo ⁊ ſimpliciter fiunt, tanqꝫ non opus ſit factis complicationibus. Neqꝫ enim omnia ſimul pręd icata ⁊ ſeorſum pręd icantur, neqꝫ ſeorſum ⁊ ſimul, ſed illa ⁊ ſimul ⁊ ſeorſum pręd icari poſſunt quęcunqꝫ ſubſtantialiter pręd icātur de aliquo, quę autē ſimpliciter dicantur, pręd icata ſeorſum, quę aliquo modo ſimul, ⁊ in libro de interpręt atione circa finem tertię ſectionis oſtenſum eſt, in quibus inquit. Quare in quot pręd icatis neqꝫ contrarietas ineſt ſi orationes pro nominibus dicūtur ⁊ per ſe pręd icantur ⁊ nō ſm accidens in his aliquid ⁊ ſimpliciter erit verū dicere. Nam dicit ſimpliciter pręd icata ſeorſū, ⁊ quid aliquoqꝫ modo ea quę ſimul ꝑdicātur, vt ſymon coriarius eſt ſimpliciter. Similiter ⁊ ſymon bonus eſt, ſed aliquo modo ꝙ idem eſt cū hoc ſimul eſt ſymon coriarius bonus. Nominat autē aliquid vel aliquo modo compoſitum pręd icatum. Quia etiā eſt aliquod particulare ⁊ omnis cōpoſitio particularis, ⁊ quia compoſitum pręd icatū particularius eſt ſignificatiuū. Nā animal rationale vniuerſalius eſt hoc animal rationale mortale, vt etiā animal rationale particularius eſt ꝙ hoc animal, de hoc aliquo modo igitur inquit, ⁊ ſimpliciter ſunt paralogiſmi quando eſt particulare ideſt ſimul dictum, videlicet ſimul ⁊ vnitę de aliquo ſubiecto aſſumptum fuerit vt ſimpliciter, ideſt diuiſum dici, vt de Homero dicitur coniunctim eſſe poeta. Porro ſi quis ſeorſum accipiens ipſum eſt pręd icatū de Homero ⁊ dixerit Homerus eſt, mentitur. Nam olim mortuus eſt, ſi xo dixerit Homerus quidam poeta eſt, verum dixit ſimul dictum. Si non ſimpliciter accipit.

℄ Ut ſi quod non eſt, opinabile eſt. Quoniā quod non eſt, eſt. Non enim idem eſt ⁊ eſſe quid, ⁊ eſſe ſimpliciter.

℄ Talis quędam eſt deductio ſophiſmatis de opinabili, nam dicit ſophiſtę. Nonne tragelaphus non eſt ens? nōne tragelaphus opinabile, igitur non ens eſt. Syllogiſmus eſt in tertia figura, ⁊ ſophiſma ob ipſum aliquo modo ⁊ ſimpliciter. Non enim ſi ſeparate tragelaphus ⁊ nō ens dicitur ⁊ opinabile iam eſſe concedendū eſt. Non enim idem eſt eſſe aliquid ⁊ ſimpliciter eſſe. Etenim vt paulo ante dixi, Et Homerus eſt, aliqd ceu poeta, ſed nō ſimpliciter eſt, quippe non eſt modo Homerus.

℄ Aut rurſuꝫ, quoniā qḋ eſt, non eſt ens, ſi eorum, quę ſunt quippiā, non eſt. vt ſi nō eſt hō. Nam non idem eſt non eſſe quid, ⁊ non eſſe ſimpliciter. Apparet autē, qm̄ per quā ꝓpinquum eſt dictione; ⁊ parum differt eſſe quid ab eo, quod eſt eſſe, ⁊ non eſſe quid ab eo, qḋ eſt non eſſe. Similiter autem ⁊ ꝓpter id, qḋ eſt aliquo modo, ⁊ ſimpliciter, vt ſi indus (cū ſit niger) albus eſt dentes. Albus igitur ⁊ nō albus eſt. Aut ſi ambo aliquo modo, quoniā ſimul contraria inerunt. Tale autē in quibuſdā quidem cuilibet facile eſt conſiderare, vt ſi ſumens ethiopem nigrum eſſe, dentes dicat, quoniā albus. Si ergo ibi albus, quoniam ni

ger, ⁊ non niger, putabit diſputaſſe ſyllogiſtiçe, cum perfecerit interrogationem. In quibuſdam ſ'o latet frequenter, in quibuſcunq̃, cum aliquo modo dicat̃, ſimpliciter videt̃ ſequi. Et in quibuſcũq̃ nõ facile eſt conſiderare vtrum eorum pręcipue ſit aſſignandũ. Fit autez tale in quibuſcunq̃ ſimiliter ſunt oppoſita. Nam videtur aut ambo, aut neutrũ dandum eſſe ſimpliciter pręđicari, vt ſi dimidiũ quidem album, dimidium ſ'o nigrum, vtrũ album, aut nigrum?

Vide primo phyſi. Simplicii & Ioan. grãma. in opiniõe Parmenidis.

¶ Adducit etiam alterum paralogiſmuz hunc qui dicit ens eſſe nõ ens. Eſt autem hic ob ipſum aliquo modo ⁊ ſimpliciter. Nam aliquid non ens dicit̃ ſimpliciter eſſe non ens. Eſt autẽ ⁊ hic ſyllogiſmus in prima figura. Nõne ens alterum ab homine? nõne etiaz boue equo, cęlo terra, ⁊ ſimpliciter ab omnibus rebus? Vtiq̃ ſed ꝙ eſt diuerſum ab entibus eſt non ens, igitur ens eſt nõ ens. Soluit igitur tales paralogiſmos, per id quod ſubiungit. Non eniz ſi aliquod ens eſt non ens, ceu homo, equus, bos, iaz ⁊ ſimpliciter eſt non ens. Sed vnde ſit deceptio diceret aliquis. Soluens autez hoc etiã dicit videri elenchum redargutionẽq̃, q̄ videtur, aut nihil, aut parũ differre aliquid eſſe ab ipſo ſimplr. Nam aliquid propoſitũ nihil aliquid plus ſignificare putamus q̃ ipſa eſſe, idem quoq̃ putamus in ipſo non eſſe aliquid, ⁊ in ipſo ſimpliciter non eſſe. Nam non ens aliquid putamus eſſe non ens ſimpliciter. Sed hoc non eſt, non eniz ſi non hoc aliquid eſt ⁊ ſimpliciter non eſt. Similiter aũt inquit his paralogiſmus ſit quãdo ꝙ dicit̃ aliquo modo vt ſimpliciter aliquis acceperit in ꝯtradictionez deduxerit vt ſi quis interrogaret dicentẽ iuſta an oporteat cõdẽnare, vel iniuſta dicentez, ⁊ qñ aliquis iniuria affectus ⁊ verberatus ac pecuniaꝝ ablationẽ ferens, deinde procedens ad iudicem recenſens calamitates miſericordiaq̃ impetrando dicit quę paſſus eſt nonne is iniuſta dicit, oportet igitur talem condemnare. Hic paralogiſmus eſt aliquo modo, non enim ſi aliquo modo iniuſta dicit, ⁊ ſimpliciter iniuſta dicit. Eodem etiaz modo eſt paralogiſmus de ęthiope. Nam aliquo modo eſt albus, vt ſm dentes accipiẽdo dicat aliquis eſſe ſimpliciter album. Quia autez aliqñ interrogantes ſophiſticis in anguſtiũ veluti locum redigũtur, vt reſpõſionẽ afferant, dicit quo etiã hoc ſit. Nam inquit ꝙ in quibuſdam non latet paralogiſmũ efficiens quãdo aliquo modo dictũ velut ſimpliciter dictum acceptũ fuerit, vt in ęthiope. Nam ſm quid cuz ſit albus velut ſimpliciter exiſtẽs albus accepit, ⁊ ſic diſputans ſophiſta putat ſyllogiſmõ cõcludere ęthiopẽ albuz eſſe ⁊ non albuz. In quibuſdã igitur inquit non latet, ſed in quibuſdã ſępe latet. Equidez in quot aliquo modo dicitur etiam videtur ſimpliciter ſequi. Naz tale eſt ⁊ ſi videbitur ſequi, pro hoc aliquo modo dicit̃ ⁊ videt̃ etiam ſimpliciter ſequi vt in ſophiſmate hoc, nonne contingit eundem ſimul periurare ⁊ bene iurare? non certe, ſed nõne qui iurat ꝑiurare ⁊ periurans non bene iurant? igitur contingit eũdem ſimul periurare ⁊ bene iurare, ⁊ tale ſophiſma eſt in ꝓma figura, ⁊ eſt paralogiſmus ob ipſum aliquo modo. Nam neq̃ ſm quid bene iurãs, ⁊ ſimpliciter bene iurat, ⁊ latet ꝙ non ſimpliciter bene iuret, ſed aliquo modo. In his igitur latet ſimpliciter ⁊ aliquo modo, ⁊ videt̃ aliquo modo, ⁊ ſimpliciter dici etiam in illis ⁊ in quibuſcunq̃ non facile eſt conſiderare vtrum rem oporteat appellare, ceu dicimus virilitatẽ fortitudinemq̃ ⁊ bonam, quia etiã bona eſt virtus, ⁊ malaz, quia vulnera in bello ⁊ decapitationes fert. Vtruz igit̃ vtroq̃ modo ipſum appellanda eſt an bona ⁊ mala non facile eſt dictu. Et in talibus igitur latet ſępe in quibuſcũq̃ ſimiliter inſunt oppoſita, vt dictum eſt de fortitudine. Nam ſimilia ſunt in hac bonum ⁊ malum. Item in oculo. Nam eius dimidium eſt album ⁊ dimidiuz non tale, ſed in his ſolis ſit manifeſtum dictum, ſed etiam de quo inquit ipſe alias exempli gratia. Naz quando aliqua magnitudo erit latitudine cubitus vnius, ⁊ lõgitudine quatuor, deinde interrogabimus vtrum hęc magnitudo cubitalis eſt vel non. In tali igitur non facile eſt dicere vtrũq̃ vel non, ſed cogimur vel ambo dare ⁊ dicere bicubitalem vel quadricubitalem, ⁊ non dialecticę reſpondemus. Etenim dicimus vtriq̃ ⁊ non. Vel igitur ambo videntur de eodem dari vel neutrum.

¶ Qui aũt ſunt ꝓpterea, q̄ non determinatur quid eſt ſyllogiſmus, vel quid eſt elẽchus, ꝓp defectum orationis ſiunt. Nam elenchus eſt cõtradictio eiuſdẽ, ⁊ vnius, non nõis, ſed rei, ⁊ nominis. Non ſynonymi, ſed eiuſdẽ. ex iis, quę data ſunt ex neceſſitate, non cõnumerato eo, q̃ erat in principio. Et ſm idez, ⁊ ad idẽ, ⁊ ſimiliter, ⁊ in eodem tempore.

¶ Tertius modus ſophiſmatum extra dictionẽ eſt circa ignorantiam dictus qui ſic dicitur, ꝙ qui ſcit quid eſt redargutio non incidet in tali ſophiſmate. Nam redargutio eſt eiuſdem ⁊ vnius ⁊ cętera quęcunq̃ alia in diffinitione elenchi, aut redargutionis ponuntur. Sed qui ſophiſmate decipit de aliquo per aliquid eorum quę proprie ponitur in redargutione ſic non redargueret. Sed quãdo aliquis redargueret ſumpto vno ⁊ eodem nomine ⁊ determinatis alijs omnibus de vera ⁊ ꝓpria redargutione, tunc certe etiã redarguere diceretur ⁊ in cõtradictionẽ deducere. Fiunt autem ob redargutionis elenchiq̃ ignorantiã paralogiſmi ob defectum orationis .i. diffinitionis elenchi. Nam qui ob aliquid eorum poſitorum in diffinitione elenchi ſophiſma facit, vt diximus, ob redargutionis elenchiq̃ ignorantiaz dicitur paralogiſmum cõmittere, vel hoc ob defectum orationis hoc indicat, quia ob defectum ſyllogiſmi. Nam quia etiã redargutio eſt quidam ſyllogiſmus, ⁊ quẽadmodum ſyllogiſmus expoſitus debet concludere cõcluſionem cuius nõ ſit quoddam ęquiuocũ acceptũ non cõnumerantes idq̃ ꝗ ex principio, ſic etiam redargutio debet habere, ſed opꝫ potius ponentes vniuerſam dictionez quę dicta de diffinitione elenchi redargutionisq̃ ad verbum conſiderare. Redargutio autez eſt contradictio eiuſdem ⁊ vnius. Nam ſi debet redarguere eum qui nobiſcũ diſputat ob aliquod veriſimile obiectum debemus ipſum ſibi repugnantẽ eſſe oſtendere ⁊ ꝯuincere ꝙ contraria proferat. Nam hoc ⁊ cõtradictio dicitur, quãdo cõtraria de eodẽ ⁊ vno aliquis diceret, non de alio ⁊ alio. Nã ſi diceret eum Platonẽ differere ⁊ Socratẽ non, nihil ꝯtrariũ eſt, ꝓpterea hoc dicẽdo cõtradictionez ſubiungit eiuſdẽ ⁊ vnius. Nã eniz de alio inquit tentandũ eſt adducere redargutionẽ vna diſputãti, quippe redargutio hoc nõ ſit, ſed de vno ⁊ eodem. Similiter huic ſi qui dicit oẽm angelũ bonum

⁊ nullum

⁊ nullū demonſtra bonū nō redarguit dicentes cōtrarias ꝓpōnes in materia ꝯtingenti ſimul falſas. Nō enim de eodem ſubiecto, ſed de alio ⁊ alio oꝛonem cōcluſit. Opꝫ aūt de vno ⁊ eodeꝫ eſſe, deinde q2 plura cū ſint vnum nomine ⁊ natura differētia ſunt vt ęquoca ſubiūgit nō nominis ſed rei, vt non nois ſolū, ſed etiaꝫ rei. Nō eniꝫ ſolū nomen vnum eē opꝫ, ſed etiaꝫ ſignificata res vna eē debet. Illud eniꝫ nō nominis ꝑ hoc nō ſolum nois poſuit, vt canis latrat, canis non latrat, q2 autē non ſolū ex ęquiuocatione accidit cōtraria dicētem non mētiri, ſed etiā ab vniuocatione. Nam eſt q̄dam cōtraria dicere ⁊ vera vt aial ambulat, ⁊ animal nō ambulat, nam cōtingit aliquem ambulare, ⁊ aliqd non ambulare, ſubiungit ēt nominis nō vniuoci, ſed eiuſdē ⁊ vnius, neqꝫ ęquiuoci, neqꝫ vniuoci, etiam hęc .⁊ ex datis ex neceſſitate ꝙ eſt ſimile huic dicto in diffōne ſimplicis ſyllogiſmi .ſ. ex poſitis ex neceſſitate. Nam ſi aliquis tētauerit redarguere ſecū diſputātem nō ex qbus ipſe ſecum diſputās dat nō ſumetur hic redarguere. Subiūgit etiaꝫ non cōnumerato eo ꝙ eſt in p̄ricipio, idest nō aſſumpto q̄ſito in oꝛationem demōſtrationis, non eniꝫ per ſeipm oportet oſtendere id qđ nō per ſeipm patet, q2 neqꝫ tale eſt redargutio. Eſt autē tale quādo medius terminus alicui extremoꝝ acciperetur, tamē ꝓlatus aliter ſm ꝓlationē. Nā ſi q̄ratur an anima imoꝛtalis ſic dicendo ꝙ anima immoꝛtalis ⁊ alterā cum hac ſubinferendo ꝓpoſitionem plane ſtolidus eſt, poꝛro volēs ꝙ in principio aſſumere trāſumit in alterū ęquiualēs nomen ei ꝙ quęritur, ⁊ ſic facit paralogiſmū, vt ſi quis interrogaret, vtruꝫ aīa immoꝛtalis, vel non, ⁊ reſpōdere negādo ipſaꝫ eē imoꝛtalem ipſe tūc ſyllogiſmuꝫ ſic efficeret, anima incoꝛruptibilis, incoꝛruptibile imoꝛtale, igitur anima imoꝛtalis, ſꝫ etiam erat ⁊ nō imoꝛtalis ſm te, nō redarguit ſic ratiocinans dicēteꝫ ipſam nō imoꝛtaleꝫ q̄ppe qui petijt in p̄ncipio. Naꝫ dꝫ oſtendere ꝙ accepit, nam aīam eſſe incoꝛruptibilem idē eſt cuꝫ hoc anima eſt imoꝛtalis. Sꝫ dictū eſt ab Ariſtotele de eo ꝙ eſt petere in principio, ⁊ accipere hoc qđ eſt, ⁊ q̄ſo fit in ſecūdo libro pꝛioꝝ reſolutiuoꝛum. Opꝫ autē redargutioneꝫ ⁊ ſm idem eſſe. Nam ſi vnū ⁊ ideꝫ erit interrogatuꝫ nec ęquiuocuꝫ nec vniuocum, nec in p̄ncipio ſumptuꝫ, ſed ſm aliam ⁊ aliā partē diceremus aliqđ eidē ineſſe accidet nobis veruꝫ dicere, vt ęthiops albus, ⁊ ęthiops non albus, ſm q̄dem ſupficiem eſt nō albus, ſed ſm dentes albus, opꝫ igiť ⁊ ſm idem, ne ſm aliam ⁊ aliā partē dicamus aliqđ ineſſe, nō tamē ſed ad ideꝫ inq̄t, ⁊ non ad aliud ⁊ aliud, ſed ad idē oſtendere affirmantē ⁊ negantem euꝫ qui vna diſputat opoꝛtet ſi debet cōuincere ipſuꝫ ſibimet cōtradicere, nā qui ratiocinatur duo eſſe dupluꝫ ⁊ nō dupluꝫ nō redarguit dicētem idem duplū eſſe. Nō eniꝫ ad eūdeꝫ ⁊ vnuꝫ numerum oſtēdit ipſum duplū ⁊ nō dupluꝫ, ſed ad aliū ⁊ aliuꝫ, ad vnū quidē dupluꝫ, ſed ad quatuoꝛ nō duplū. Item ſimiľr inq̄t vel nō hoc accipere potētia, ⁊ hoc actu dare. Neqꝫ eniꝫ ſic eſt cōtradictio, nam qui dicit ꝙ dormiens hꝫ viſum, ⁊ habens viſuꝫ videt, igiť dormiēs videt nō redarguit dicētem dormientē non videre. Nam qui hꝫ viſuꝫ videt hęc oꝛatio duo ſignat euꝫ .ſ. qui habꝫ ⁊ nō videt, pōt tamē videre, ⁊ ſignat euꝫ qui iam operať ⁊ videt. Poſtremo addit ⁊ in eodē tēpoꝛe, nā alio ⁊ alio tēpoꝛe dicere eūdem ꝓbatū ⁊ non ꝓbatū non eſt impoſſibile, ſed dicens oēm hoiem bonuꝫ eſſe in aureo illo ſeculo ꝙ ponitur ab Heſiodo, ⁊ nullū hoieꝫ in ſeculo ferreo bonum eē, deinde cōcludēs oēm hoiem ⁊ nullū hominem bonū eſſe nō redarguit euꝫ qui hoc nō dicit. Nā demōſtrauit in eōdem tēpoꝛe bonos eſſe ⁊ non bonos oēs homines, quo oſtēſo erit vera redargutio, ſꝫ in alio ⁊ alio tempoꝛe. Iteꝫ qui dicit ꝙ catulus videt, ⁊ catulus nō videt non in eodē tempoꝛe concludit apparēteꝫ cōtradictioneꝫ, ſed in alio ⁊ alio. Poꝛro hęc oīa ſcire opus eſt ei qui nō vult decipi, q̄nimo ſtudet etiam decipiēteꝫ redarguere, ꝙ ſi neſciuerit neqꝫ redarguere poterit, ⁊ ipſe capietur ab his qui ſtudēt decipere, ⁊ hoc eſt circa redargutionis ignoꝛantiam.

Aduerte ꝙ Heſiodus ponit plura ſecula hoium aurea ferrea, vide a principio illū.

¶ Eodem autē modo fieri poteſt, vt quis de aliquo mentiatur. Nam qui omittūt aliquid eoꝛum, quę dicta ſunt, apparent redarguere. Ut quoniā idem dupluꝫ, ⁊ non duplū. Naꝫ duo vnius quideꝫ duplum ſunt. Trium autem non duplum. Aut ſi ad idem duplum ⁊ non duplum idem eſt, non tamen ſm idē eſt. Nam ſm longitudinem dupluꝫ, ſm latitudinem non duplum eſt. Aut ſi ad idem ⁊ ſm idem, ⁊ ſimiľr, non tamē ſimul, quoniam apparet elenchus. Trahet autem vtiqꝫ q̄s huc ad eos, qui ſunt in dictione.

¶ Cum diceret autem quid eſt redargutio ⁊ oſtenderit qui ſunt qui redarguūt ſm determinationem huius redargutionis ꝓprie, deinceps inq̄t. Eodeꝫ mō fieri vt q̄s de aliquo mētiatur, nā vt vere ſit redargui, quando aliquis in cōtradictionē reduceretur eiuſdeꝫ ⁊ vnius ſumptę rei, ⁊ quādo nō cōnumeraretur id qđ eſt in p̄ncipio, ſic etiā mentiri, vel falſum fieri paralogiſmuꝫ accidit qñ vel ęquiuocuꝫ ſumptum eēt, vel ꝙ in p̄ncipio cōnumeratuꝫ eſſet, ⁊ per id qđ infert maxime hoc patefacit. Nā quidaꝫ (inq̄t) omittētes aliquid eoꝛuꝫ quę dicta ſunt, videntur redarguere, ſed nō redarguūt, ſed ponens diffinitionē redargutionis huius ad idē, ⁊ huius ſm ideꝫ ponit exempla. Nam inq̄t ꝙ vidētur q̄dam dicētes quando dixerint duo duplū ⁊ duo non dupluꝫ, naꝫ vnius duplum, ſed triū non duplū, ⁊ hoc q̄dem inq̄t indicās ꝗ ad ideꝫ. Nā ſi quis duo duplū vnius demōſtrauerit ⁊ eiuſdem rurſus nō duplū, tunc etiaꝫ ꝓpꝛia fecit redargutionem. Sed exēplum 2m poſitum in oſtēſionem huius ſm idem poſuit, nō eniꝫ neqꝫ hanc magnitudinē alterius dicēs eſſe duplā ⁊ non duplā, ſed ſm aliā ⁊ aliā, vt ſm longitudinem duplā, ſed ſm latitudinē nō duplaꝫ, neqꝫ hic fecit redargutioneꝫ, nam hic eſt redargutio vera ſiq̄dē magnitudinē hanc ſm lōgitudinē ſolum demōſtrāt duplam ⁊ nō duplā. Deinceps etiaꝫ illud hoꝝ ponit oſtenſiuum huius ꝙ nō ſolum, ⁊ ſm idem ⁊ ad idē ⁊ eodem modo ſe dꝫ habere, ſiq̄dem vera redargutio dꝫ foꝛe cōcludens ꝯdictioneꝫ eiuſdem ⁊ vnius, ſed etiā in eodem tēpoꝛe cōſideranda eſt. Nam ſi eadē ⁊ vna ſit res nō accepto illo ex p̄ncipio, neqꝫ ſm aliā ⁊ aliam partē diceretur, ⁊ nō acciperetur ſimul .i. in eodeꝫ ⁊ vno tēpoꝛe apparens redargutio fiet. Quę cū dixerit ⁊ redargutionē veram qđ ſit diligēter determinauit, ſubdit. Trahet au. eꝫ aliquis hūc moduꝫ ſophiſtici .ſ. ob ignoꝛantiā redargutionis ad eos etiā qui ſunt ob dictionem. Nā modus ob ęquiuocationem, ⁊ ille ob amphibologiaꝫ fuerūt de numero eoꝛum qui ſunt ob dictionem, ⁊ doꝛmiens viſum habet ambiguum eſt, vel eniꝫ ꝙ agit viſu poteſt aliquis ſuſpicare, vel ꝙ aget.

¶ Qui autez ꝓpter id, qđ in principio erat, ſumunt̃ fiunt qdem ſic, ⁊ tot modis, quot modis cõtingit, quod in principio eſt petere. Videntur autem redarguere, quoniam non poteſt quis inſpicere idem, ⁊ diuerſum.

¶ Accipiẽs paralogiſmũ ipſius qđ eſt petere in ꝑncipio ponit quartuz modum ſophiſmatũ extra dictionẽ, ⁊ dictum eſt de his antea breuiter quomõ fiunt. Nam appoſito hoc problemate ꝙ anima imortalis, ſi qs acceperit hoc ꝙ ſit incorruptibilis ⁊ ſempiterna velut exiſtẽtia diuerſa ⁊ nõ eadem cũ hac imortalis cõcluderet aiaz immortalem. Dictũ eſt de his ꝑfectius in 2° libro de priori reſolõne, non ſoluz hic, ſed etiam 8° topicoꝝ apertiſſime dictum eſt, ꝙ qnque modis dictuz eſt. Eqdez committit paralogiſmũ qui nequeũt contueri ꝙ idẽ eſt icorruptibile ⁊ imortale, ⁊ decipiũtur a ſophiſtis nihil oſtendẽtibus, ſed oſtẽdentibus per idez id qđ per ſe nõ eſt manifeſtuz ⁊ faciẽtibus ꝓpõnem ꝓblema. Nam quãdo q̃ſitum eẽt, an anima imortalis, dicit ſophiſta aĩa incorruptibilis, incorruptibile eſt imortale, igit̃ anima imortalis nihil oſtẽdit, ſed id qđ eſt ex principio petit. Sed ſi aliquis dixerit ꝙ nõ eſt locus cõcludit aliquis locũ eſſe, ſic aliquo mõ dicendo ſi eſt ſurſuz ⁊ deorſum ancꝫ ⁊ retro, dextrũ ⁊ ſiniſtrũ eſt locus, ſed eſt ſurſuz deorſum ⁊ reliqua, igitur eſt locus, ſic etiam petit id qđ eſt in ꝑncipio, vel qđ oportebat oſtendere accepit indemõſtrabilr, nã ſi totum nihil aliud eſt q̃ ſue partes, qui dicit ꝙ ſi ptes ſunt loci eſt ẽt locus, nihil aliud inqt ꝙ locus ſit locus.

¶ Que do ꝓpter conſequens eſt redargutio, ideo eſt, quoniam putant conuerti cõſequentiam. Nam ſi cum hoc eſt ex neceſſitate, illud ſit, ⁊ cum illud eſt, putant ⁊ alteruz eſſe ex neceſſitate. Vnde ⁊ que ob opiniones ex ſenſu ſunt, deceptiones fiunt. Naz ſepe eſſe mel fel ſuſpicati ſunt, quoniã flauus color mel ſequitur. Et quia accidit terram pluuia fieri madidam, etiam ſi madida ſit, opinantur pluiſſe. id autem non neceſſarium eſt. In rhetoricis do, que ſm ſignum fiunt demonſtratiões, ex conſequentibus ſunt. Nam volentes oſtẽdere, quoniam adulter, qđ conſequens eſt, accipiunt, vt quoniã comptus, aut quoniã videt̃ noctu errabũdus: pluribus autem hec quidem inſunt, ꝑdicatum tamen non ineſt.

¶ Redargutio ob ꝯſequens eſt quintus modus redargutionuz apparẽtium extra dictionẽ, ⁊ eſt pars paralogiſmi ob accidens qui eſt primus ſophiſmatum extra dictionẽ. Hoc autẽ ⁊ ipſe Ariſt. ꝑcedendo dicet, naz hec ambo ſophiſmata ab accñtib⁹ ꝑfecta ſunt, veruz diſcrepant, qa alteꝝ ob accidens nõ cõuertit terminos, ſed ſic ſyll'is efficitur Socrates animal, aial autez eſt genus, igitur Socrates eſt genus, ſed hic ob ꝯñs accipit velut conuertens terminos, ⁊ ſit, quãdo etiam nõ cõuertentia vt cõuertentia acciperent̃. Nam qa ſeqtur furem nocte errare conuertentes ſophiſte dicunt, ⁊ qui nocte errat fur eſt, ⁊ qa mel flauuz eſt, ⁊ flauuz mel eſſe dicit, ⁊ ſm hoc accidit fieri paralogiſmum, ſed nõ neceſſe eſt ſi mechus laſciue ornat̃, ⁊ qui laſciue ornatur vt ſit mechus. Nam pluribus hec inſunt, dico nocte errare ⁊ laſciue ornari, quibus ꝑdicatuz non ineſt, ſed talis eſt dictoꝝ ſnia. Ceterum que ſunt ſm lrãm ⁊ ad verba ſic ſe habent. Nam quãdo fuerit mel ex neceſſitate ſeqtur etiam flauũ, ⁊ cũ fuerit aliqđ flauũ putãt eſſe mel ⁊ ſit paralogiſmus hic. Naz accidit bilẽ choleraĩcꝫ eſſe que ſit flaua ꝑterq̃ mel, ſed paralogiſmus ſic decipit, nõne mel flauuz eſt. Vtiqꝫ vt etiã flauũ mel, ſed cholera biliſcꝫ flaua, igitur eſt mel ⁊ deceptiones ob opiniones hinc naſcitur, nam guſtus recipit mel, vt dulce, ⁊ viſus vt flauũ, in qbus opinio cõponens paſſiones, vel vt vnũ exiſtimans quones a qit viſus ob aliqđ flauuz, ⁊ videt aliqđ flauum bile ſtatiz ẽt mel hoc eſſe opinabit̃. Rurſus qa ex neceſſitate imbre deſcendit terra ſit madida, quotiens autem effuſio aque fieret delationẽ pluuie fieri exiſtimamus, hinc etiaz ſolem vnius pedis viſus opinat̃ eſſe, qa ſeqtur phãtaſiam viſus, ſed aliter eſt. Item in rhetoricis ſyll'is demonſtrationes a ſigno ex cõſequẽtibus fiũt, nam qa ſignuz mechi eſt laſciue ornari ⁊ furis nocte errare. Naz ſeqtur ẽt mechũ ipſum laſciue ornari ⁊ furez nocte incedere, ob id rhetorice oſtẽſiones ex cõſequẽtibus fiunt, nam q vult oſtendere ꝙ mechus eſt cõſequẽs accepit ꝙ laſciue ornatur, ⁊ qui furem cõuincere vult ꝙ nocte errat vagaturqꝫ. At pluribus hec inſunt. vz. laſciue ornari ⁊ nocte incedere, ſed ꝑdicatum nõ ineſt. vz. mechus, ⁊ fur. Solutio eſt. Predicatũ autez dicit mechuz de laſciue ornari, ⁊ de nocte incedere furez nõ ꝙ ſint vere ꝑdicata. Nã dictum eſt ꝙ non neceſſe eſt conuertere, ſed vt ab ſophiſtis velut predicata accepta ſunt.

¶ Similr̃ autez ⁊ in ſyllogiſticis, vt eſt Melliſſi oratio, quoniaz infinitum eſt vniuerſuz. Sumens quidem vniuerſum ingenituz, (nã ex nihilo nihil fieri) quod autem factum eſt, ex principio fieri, ſi igitur non factuz eſt, principium non habet vniuerſum. Quare infinitum. non neceſſe eſt hoc accidere. Non enim ſi omne quod factum eſt, principium hꝫ, etiã quicquid principium habet, factuz eſt. Quemadmodum ſi febricitans calidus. etiam calidum neceſſe eſt febricitare.

¶ Silr̃ autez ingt in ſyllogiſticis. vz. videntib⁹ rõnib⁹ ſm ſyllm procedere qualis videt̃ ⁊ hic Melliſſi eſſe. Nam iſte volẽs oſtendere ꝙ vnũ eſt ens ⁊ infinitum ꝓbauit hoc per cõuerſionem forte cũ cõtrapoſitione dicẽdo ꝙ ſi factum hꝫ ꝑncipiuz, nõ factum deinceps non habebit principiũ. Deinde apponit etiam alteraz ꝓpoſitionem ꝙ non hꝫ principiuz eſt infinituz, perinde ac tali ſit ſyllogiſmo cõcluſum, ens nõ eſt factuz, nõ factum ꝑncipium non hꝫ, non hñs principiũ eſt infinitũ, igitur ens ĩfinitũ. Huius igit̃ rõnis plures ⁊ alie petitiones in ꝑ de phyſico auditu dicte ſunt ab Ariſto. Sed oſtẽſuz eſt etiã peccatum cõuerſionis cum ꝯpoſitione. Nã deſtructione cõſequentis in hac etiã deſtrues ãtecedens non ſic eſt, ⁊ etiã de Melliſſo. Nam ſi hõ eſt, ſeqtur etiam aial eſſe ex neceſſitate, ſed aiali non exiſtẽte, perſpicuuz eſt ꝙ neqꝫ homo. Oportebat igit̃ ⁊ Melliſſum ſic cõuertere ⁊ dicere ꝙ ſi factum principiuz hꝫ, ꝙ non principium hꝫ non eſt factũ, ſed iſte nõ ſic fecit, ſed deſtructione ãtecedentis, ſic etiam deſtruxit ⁊ cõſequẽs, ſed rurſus cõſiderandus eſt verba ſm cõceptum Melliſſi oratio, quoniã infinitum

eſt vniuerſum]Demõſtrauit(inqt)Melliſſus,qđ omne infinitũ,qđ eſt ens,nam omne ꝓ ente accepit,demonſtrauit autē hoc accipiens ꝙ ens ingenitũ.vȝ.ens non factum,⁊ ponit huius ꝓbationē.Nam ſi qs dicit ens fieri,vel ex ente fieret,vel ex nõ ente,ſed ex ente qdeȝ fieri non cõtingit.Nã eadē ⁊ de illo q̃remus.Silr quoqȝ impoſſibile eſt ex non ente dicere fieri ens,qa cõis eſt dignitas Phoꝝ,ꝙ nihil fiat ex nõ ente,ↄcludit deinceps ens ingenitũ,ſi ergo factũ hȝ principiũ,nõ factũ principium nõ habebit,ſed ꝙ nõ hȝ principiũ eſt infinitum. Ad hoc igiẽ inqt Ariſto.ꝙ non neceſſe eſt ſi factum oē habȝ principiũ,⁊ ꝙ hȝ principiũ debeat fieri,id ergo ꝙ dictum eſt talē habet inſtãtiã.Melliſſus nõ fieri ⁊ nõ habere principiũ idem exiſtimauit eſſe ⁊ adequari ⁊ inuicem cõuerti,deducebatur autē in hãc ſniam,qa factũ ⁊ habere ꝓncipiũ putauit cõuerti ac idem eſſe,q̃re ſi oē factum ꝓncipiũ hȝ ⁊ principiũ habēs fit,hoc eſt falſũ,ſunt eniȝ q̃daȝ principiũ habentia,ſed nõ ſunt facta ſm grecos,vt celeſtia ⁊ diuina corpora,ſi ergo hoc falſũ,ꝑȝ ꝙ neqȝ non factũ ⁊ non habēs ꝓncipiũ eadē ſunt.

❡Qui ꝟo ꝑpter non cauſam,vt cauſam,cum aſſumitur,quod non cauſa eſt,tanq̃ꝫ propter illud fiat redargutio. Accidit autem tale ad impoſſibile ſyllogiſmis. Neceſſarium enim eſt in his aliqđ interimere ex his,que poſita ſũt. Si ergo annumeretur in neceſſarijs interrogationibꝰ ꝑpter quas accidit impoſſibile, videbitur ꝑpter id ſepe fieri redargutio. Ut quoniam eſt anima ⁊ vita idem. Nam ſi generatio corruptioni eſt contrarium, ⁊ alicui corruptioni erit quedam generatio ↄ̃riũ. Mors autem corruptio quedam, ⁊ cõtrarium vite. quare vita generatio, ⁊ viuere generari. Hoc autem impoſſibile,non ergo idem anima, ⁊ vita. Sed nequaq̃ꝫ ſyllogizatum eſt,nam accidit(⁊ ſi quiſpiam non idem dixerit vitaȝ ⁊ animaȝ)impoſſibile. Sed ſolum contrariũ vitam quidem morti,cuȝ ſit corruptio. Corruptioni autem generationeȝ. A ſyllogiſtice igitur ſimpliciter non ſunt huiuſmodi orationes,ſed ad propoſitũ a ſyllogiſtice. Et latet pleruq̃ꝫ nõ minus ipſos interrogãtes, quod tale eſt. Propter igitur conſequens, ⁊ ꝑpter non cauſam orationes huiuſmodi ſunt.

❡Hic modus eſt ſextus paralogiſmoꝝ extra dictioneȝ,quē autem circa non cauſam vt cauſa appellat.Hūc in ſcđo prioꝝ reſolutorioꝝ non circa ideȝ noĩauit. Fit aũt hoc in ſyllis ad impoſſibile,quãdo etiã ſine ſuppõne nihil minus cõcluderetur impoſſibile cõcludētibus ſophiſtis tale impoſſibile ⁊ dicētibus ꝙ ob ſuppõnem diſputãtium nobiſcũ hoc factũ eſt impoſſibile cum nulla ſit noſtra ſuppõ cauſa ꝙ accidat impoſſibile,nã tunc maxime eſt dicere nõ ob ideȝ.Eſt autē planũ dictum ſic,ſi qs dicit animal omni albo ⁊ nobis dicētibus nõ eſſe verũ. Nõ eniȝ album aĩal eſt,tentat redarguere nos dicēdo, nam ſi falſum omni,eſt verũ ↄ̃dictorie oppoᵐ,aĩal non omni albo.Deinde poſitionē hanc dicētem aĩal nõ omni albo oſtēdens aliqđ impoſſibile ſequi,falſum qdē eē dicit aĩal non omni albo,ſed verũ ipȝ eſſe ipſe introducit ⁊ hoc ipſe dicit,oē album eſſe aĩal,oſtendit autē hoc ſic ſyllm efficiendo aĩal apud nos nõ omni albo,⁊ album omni volatili,⁊ volatile omni coruo,album igiẽ omni coruo,ſed hoc falſũ eſt,igiẽ falſa eſt etiã ſuppoſitio qua impoſſibile ſequutũ eſt,⁊ a qua factũ eſt falſũ.Erat autem dicēs ꝙ aĩal nõ omni albo,igitur verũ hoc omni. Ad hoc dđm non,ꝑpter hoc,nõ eniȝ ob ſuppõneȝ dicētem animal nõ omni albo,cõcluſum eſt albũ omni coruo,ſed circa tuã dicētem albuȝ omni volatili,ſȝ deſtructa ſuppõne noſtra vt dicebatur que eſt cauſa abſurdi, rurſus falſũ cõcluditur,oſtēdit autē ⁊ ipſe qualr non fit ob ſuppoſitionē noſtraȝ falſũ,ſed ob eã ſophiſtarum ⁊ in exempli quodã.Eſt autē dictũ tale,aliquis dicit vere ꝙ anima et vita ſunt idem cauſa,tētat igiẽ ſophiſta oſtēdere falſum hoc ⁊ inqt,ſi eſt aĩa ⁊ vita idē cauſa,deinde tentat oſtēdere impoſſibile aliqđ tali mõ.Nam ſi corruptio dicēs ⁊ generatio ↄ̃rie ſunt ⁊ alicui corruptioni erit aliqua generatio ↄ̃ria,ſed quedam corruptio eſt mors,q̃re eſt etiã morti alicui cum ſit corruptio aliq̃ cõtraria generatio,ſed nihil aliud eſt morti ↄ̃rium q̃ꝫ vita, igiẽ vita eſt generatio,ꝙ ſi vita eſt gñatio ⁊ viuere erit generari,q̃re ⁊ animal qua viuit,fit,ſed impoſle eſt animal qua viuit fieri,ꝙ ſi hoc eſt impoſſibile,igiẽ impoſſibilis eſt etiã ſuppoſitio,ꝑpter quã hoc fit.Erat aũt dicēs ꝙ anima ⁊ vita ſunt idem cauſa,igiẽ non eſt aĩa ⁊ vita idem.Dicimus igiẽ ad hoc ꝙ nõ ob hoc fit,nõ enim qa nos dicimus aĩam ⁊ vitam idē cõcluderetur aĩal qua viuit,fit.Quia ⁊ hoc non poſito nihil minus per reliq̃s ꝓpoſitiones impoſſibile ↄcluderetur,ſed impoſſibile cõcluſum eſt ob id,qa dicebas vitã ↄ̃trariã morti que eſt corruptio,nã corruptio nõ vite eſt ↄ̃ria,ſed corpi aĩato,ſed vite diſſolõ ē ↄ̃ria,⁊ diſſolõ nõ eſt eadē corruptioni,nõ eni nẽcẽ ē vt diſſoluta ⁊ abinuicē ſeũcta corrũpi. Ecce.n. aliquis diſſoluit abinuicē que ſunt ex lana fila inuicē cõiuncta ⁊ glomerata,ſed hoꝝ diſſolutio nõ iam facta eſt his cauſa corruptiõis.Rurſus ſi aliqd ab aceruo ſecerneret cibum granſue ⁊ ordeũ que ſunt inuicē cõmixta, diſſolutio quidē ⁊ ſegregatio anime ⁊ corporis abinuiceȝ non erit mors corruptio.Quod autē mors eadē ſit corruptioni,patet etiã ex ipſo mori cũ dicitur viuēs moriẽ, ⁊ mortua inanimataqȝ corpa corrũpi. Si aũt erat mors ⁊ corruptio idem,vbi anima ſeparatur a corpore corrũperetur corpus,ſed nõ eſt hoc,ſed multo poſt corruptio corporis fit.Eqdeȝ dicta ſic ſe habēt,ſi ergo illud connumerareẽ in neceſſarijs interrogationibus, vt impoſſibile accidat ↄcluſionis tale eſt,ſi in neceſſarijs interrogationibus.i.dictis ꝓpõnibus ab cõtendēte.Naȝ has dicit neceſſarias interrogationes,non ꝙ neceſſarium aliqđ concludat,ſed ꝙ his nõ ſumptis nõ cõcluderetur ꝓpoſitionũ impoſſibile.Si ergo in talibus cõtendentis ꝓpoſitionibus cõnũſcereẽ id de quo ſophiſta ↄſiderat ad auferendã ↄ̊nem accidētem ex ſcire impoſſibile.i.cauſa facta eſt ipſa ꝓpoſitio ipſius accidentis ↄ̊nis impoſſibilis. Naȝ per hãc cõcluditur tale abſurdũ,videbitur ſepe ob id fieri redargutio,ſiqdem ⁊ hic facta eſt, nã cõnumeratum hoc interrogationibus neceſſarijs vita contraria morti cuȝ ſit corruptio,nõ eniȝ eſt vt diximus mors corruptio ſed diſſolutio aĩe ⁊ corporis.Cõnumeratum igitur neceſſarijs interrogationibus hoc mors ⁊ corruptio idem quo aſſumpto cõcluſum eſt ꝙ vita eſt generatio ⁊ viuere generari ⁊ aĩal qua viuit generari. Tales autē ſyllos aſſyl

logiſticos ſimplr ingt.non eſſe.i.vniuerſale,ſed ad propoſitũ aſyllogiſtici,qa non concludunt ꝙ tollitur,quia falſę ꝓpoſitiones accipiũtur,ſm hoc igr̃ ſunt aſyllogiſtici,illud autẽ latere pleruͦqȝ nõ minus ipſos interrogãtes tale eſt,ꝙ nõ ſoluȝ reſpõdentes ignorant ⁊ putãt nõ eadem vt eadẽ,⁊ hinc deceptiões adducũtur ⁊ ſophiſmata ſunt.Item interrogantes ipſa,hoc patiuntur,vt etiam Polus voluntateȝ ⁊ exiſtimationem idem exiſtimans velut vnum exiſtẽtium interrogat Socrateȝ.

¶ Qui autem ꝓpter id,quod eſt duas interrogationes vnam facere,quando latet plures eſſe,⁊ perinde ac vna ſit,aſſignatur reſpõſio vna.Eſt autẽ in aliqͥbus facile videre quoniam plures,⁊ quoniaȝ non vna reſpõſio dãda eſt,vt vtrum terra mare eſt,an cęlum:In aliquibus vero,minus,⁊ quaſi vna ſit,aut cõfitentur,(quoniaȝ non reſpondent ad interrogatum)aut redargui videntur.Vt putas hic ⁊ hic eſt hõ:Quare cum aliquis percuſſerit hũc,⁊ hũc,ꝑcutiet hominem,⁊ non hoĩes.

¶ Septimus ⁊ vltimus modus ſophiſmatũ extra dictionem eſt qui eſt facere duo interrogata vnũ facere.Dicitur autẽ ſic ꝙ vnũquodqȝ ſubiectoꝝ ⁊ de qͥbus eſt oratio ꝓpria interrogatione indigẽs nõ proponit ſeorſum ac ſeparate interrogãs,ſed cõmiſcens differentia ſubita ⁊ vt de vno interrogãs decipit reſpõdentem,quãdo ēt ipſe reſpõſionẽ vt vnius ſubiecti daret,vt de hoc ſophiſmate,aliquis Socratẽ ⁊ Platoneȝ verberat,Socrates ⁊ Plato homo eſt,igr̃ aliquis hoĩem,ſed non hoĩes verberat,tale aliqd etiam fecit Polus in Gorgia interrogando Socratem de pluribus vt vnuȝ,erat autẽ interrogatio talis.Dic mihi o Socrates,nõ vidẽtur tibi rhetores vt etiã tyrãni facere omnia quę volũt,⁊ videntur ipſis meliora eſſe.Nam hic plura interrogauit vt vnum ipſe Polus,nã aliud eſt voluntas,⁊ aliud exiſtimatio,quem Socrates reiecit interrogãtem ſimul plures interrogationes tãqȝ ignorãtem differẽtiam volũtatis ⁊ exiſtimationis,atqȝ velut vnius rei facientem interrogationem vnam.In qͥbus igitur ingt facile eſt videre ꝙ duo ſunt interrogata.Naȝ ſic oportebat interrogare,vtrũ terra mare ſit,deinde an cęluȝ mare ſit.In qͥbuſdam aũt ingt non eſt facile videre ꝙ plura ſint interrogata,vt ſi habuit Poli interrogatio ꝓdicta,⁊ quia nõ patet ꝙ plures ſunt interrogationes.[Aut cõfitẽtur nõ reſpõdere ad interrogatuȝ,vel videnť redargui].Tale autem eſt dictum,hoc.ſ.interrogati tali interrogatione,aut fatẽtur non reſpõdentes ad interrogatũ.Praui ſocij ſunt q cõe opus impediũt,tãqȝ ſit extrinſecus acceptuȝ hoc ꝙ ſint praui ſocij.Nam fatẽtur prauuȝ eſſe ſodaleȝ eo ꝙ nõ reſpondent ad interrogatũ,vel qa reſpondẽdo videnť redargui.Eſt autẽ ſic intelligẽduȝ dictuȝ,interrogati vel nihil reſpondẽt ⁊ confitentur ſilentio aliquo modo,nã ſilentium indicat illud[vtiqȝ]aduerbium admittendi,vel reſponſionem dantes videntur redargui.

¶ Aut rurſum,quorum hęc quidem ſunt bona,illa autem non bona,omnia hęc bona,aut non bona:Nam vtrũuis dixerit,eſt quidem vt aut redargutionem,aut apparens falſum videatur facere.Dicere enim eoruȝ,quę nõ bona ſunt,aliquid eſſe bonum,aut eoruȝ,quę bona ſunt,non bonum,falſum eſt.Quandoqȝ autem aſſumptis quibuſdam,redargutio etiam fiet vera.Vt ſi quis concedat ſimilr̃,⁊ vnum,⁊ plura dici alba ⁊ nuda,⁊ cęca.Nã ſi cęcum eſt,qđ non hȝ viſum,natuȝ tñ habere,⁊ cęca erunt.quę non hñt viſum,nata aũt habere.Quãdo igitur hoc quidem hȝ viſuȝ,illud autem non habet,ambo erunt vel vidẽtia,vel cęca,quod eſt impoſſibile.

¶ Et hoc exẽplum eſt interrogatis plura vt vnũ,nam ſic oportebat dicere,an tẽperantia bonũ vel malũ,⁊ vtruȝ intẽperantia bonuȝ an malũ,ſed qui miſcet vtraqȝ ⁊ velut de vno interrogat nõ imanifeſtum eſt ꝙ decipiet reſpõdentem,ſiqdem cõſentit interrogationi affirmatiuę vel negatiuę.Nam ſi interrogatus an tẽperantia vel intẽperantia bonũ eſt vel malum,dixerit ꝙ eſt bonuȝ accidet vt intẽperantia quę nõ eſt de numero bonoꝝ,ſit bonum,ſi autẽ negabit,accidet rurſus tẽperantiam cuȝ ſit de numero bonoꝝ non eſſe bonuȝ,⁊ aliquãdo ſic inquit fieri redargutionẽ apparẽteȝ ex hoc ſolum ꝙ affirmat vel negat in interrogatione plura,vt vnum interrogãte.Nam affirmare nõ aliqd bonum eē bonuȝ,aut aliquid bonũ non eē bonum falſum eſt,aliquãdo auteȝ accidet,⁊ redargutionẽ verã fieri quibuſdaȝ aſſumptis,vt ſi quis interroget,nam ꝙ eſt in vno etiaȝ in plib[9] ſit,⁊ hoc accipiens aſſumat,qa cęcuȝ eſt ꝙ nõ hȝ viſum,ſȝ aptum eſt habere,⁊ cęca erant ea quę nõ habẽt viſum,ſunt tamẽ apta nata habere,⁊ ſi albũ eſt hñs colorẽ congregatiuum viſus,⁊ alba ſunt habẽtia colorẽ diſgregatiuum viſus.Eteniȝ in his nõ eſt vna interrogatio.Naȝ niſi quid ſi cęcum eſt nõ habẽs viſum,ſed natum eſt habere,⁊ cęca ſunt nõ habẽtia apta nata tamẽ habere,nõ eſt vna interrogatio.Nam qa illud eſt eoruȝ ꝙ aptum eſt habere viſum nõ habet,vt hoc ꝓpter cęcitatem hñs aſpectum,⁊ hoc nõdum aptuȝ habere viſuȝ,vt catulus abuſiue dicũt cęcũ.Naȝ nõdum natũ aptumqȝ eſt habere viſum,q̃ño non erit differentia interrogando niſi qd ſi cęcum eſt nõ hñs viſum,ſed aptum eſt habere;⁊ cęca ſunt non hñtia viſum,ſed nata ſunt habere.Naȝ ſi aliqͦ eſt cęcum ob cęcitateȝ ꝙ etiaȝ cęcum eſt veruȝ dicere,⁊ alia quę nõdum ſunt apta habere,quę etiã abuſiue dicimus cęca vt in catulis,non eniȝ eſt verũ dicere ꝙ cęci.Cum igr̃ duę ſunt interrogatiões nõ vna eſt ad hęc reſponſio.Si autẽ aliqs corriperetur ob vna interrogatione,⁊ velut vna eſſet,hęc dixerit ꝙ vtqȝ ſunt cęca qͥ erit aſpectus catuloꝝ,⁊ aliqua nõ.Non enim poſſibile eſt cęcum intueri,erũt omnia vel vidẽtia vel oĩa cęca.Naȝ per quã rõnem diceret ſophiſta ad reſpõdentem,aliqua ſunt vidẽti,⁊ hoc nõ eſt videns.Naȝ qa ambo dixit cęca eſſe quę nõ haberet viſum,ſed apta ſunt habere,vel ambo neceſſe eſt videre vel neutruȝ.Sed tale ſophiſma non ſolũ factum eſſe ob duas interrogatiões velut vnaȝ interrogatas,ſed etiã ob defectum ipſius proprie ⁊ vere redargutionis.Nam dixit in eodẽ poſt alia ⁊ ꝙ opȝ accipere eodẽ modo ⁊ in eodẽ tempore.i.interrogatum nõ eſſe tale,vt interrogans alio tempore accipiat ſubiectuȝ,⁊ reſpõdes alio tempore.Hoc autem fit hic,non eniȝ omne ꝙ aptũ eſt habere viſum ⁊ nõ hȝ cęcuȝ eſt,ſed non habens ꝙ natum eſt habere.

¶ Aut igitur ſic diuidendum apparentes ſyllogiſmos, ⁊ elenchos, aut omnes reducendū ad elenchi ignorantiam his, qui hanc principium faciunt.

¶ Cū dixerit duas ſpēs eſſe paralogiſmorum quibus videntur ſophiſtę redarguere colloquentes ⁊ obycientes, ⁊ docuerit quod quinque modi qui ſunt ſub his ſpēbus ſophiſmoꝝ, ⁊ hoc ꝓpter dictionē nominās, ⁊ aliud extra dictionē. Et hos modos ob dictionē ſophiſticos ſex eſſe aſſignās, ęquiuocationē amphibologiam aut ambiguitatem, cōpoſitionem, diuiſionem, accētum figurā dictionis, ⁊ ſeptem extra dictionē eſſe apertiſſime ponēs, vt illum ob accidēs, eum etiā ob ſimplr, ⁊ aliquo mō ⁊ non ꝓprie dici partes, illum etiā ob determinationem ſyllogiſmi ⁊ redargutionis, item eū ob aſſumere in principio, eū ꝑterea ob cōſequēs, atq illum ob nō cauſam vt cauſa, ⁊ deniq illū ob duas interrogationes vt vnā facere, nūc dicit ꝙ vel ſic diuidēdum eſt ſophiſticas redargutiones, ⁊ dicendū ꝙ ſunt alij ob dictionē, ⁊ alij extra dictionem, ⁊ hi ob dictionē ſex ſunt, ⁊ hi extra dictionem ſeptem ſunt.

¶ Fieri enim poteſt, vt omnes dictos modos reſoluamus ad elenchi definitionē. Primū quidem ſi a ſyllogiſtici fuerint. Oportet enim ex his, quę poſita ſunt, accidere concluſionē, ⁊ (vt ita dixerim) ex neceſſitate, ſed non apparere. Deinde ⁊ ſm partes definitionis.

¶ Dicit ſcđo oēs ꝑdicti poſſunt reduci ad redargutionis ignorantiam, imo ipſe omnes reducit, nā qa redargutio eſt vt dictum eſt eiuſdem ⁊ vnius nō nominis, ſ; rei ⁊ nominis nō vniuoci, ſed eiuſdem ⁊ vnius ſubiecti ex datis reſpondēti nō cōnumerato eo ꝙ eſt in principio, ⁊ ſm idem, ⁊ ad idē, ⁊ eodē modo, ⁊ in eodem tēpore, qui ergo hęc ignorat, vel aliquid hoꝝ ex neceſſitate īcidet in falſum ⁊ decipietur. Quia igit vt dictum eſt redargutio eſt ſyllus ꝯtradictionis, ⁊ ſylls ex poſitis eſt, qui ergo ignorat quid eſt ſylls, ⁊ ꝙ ex poſitis opz accidere cōcluſionem decipietur de eo ꝙ non eſt cōcluſum ſyllo neq ex poſitis cōcludens apparētem contradictionē. Tales autē fuerunt cōcludentes cōtradictionē non ex ipſis poſitis, vt paralogiſmi aſſumētes non cauſam vt cām, ⁊ petētes in principio, ⁊ ob cōſequens. Primū igit ingt ſimpliciter reducētur omnes paralogiſmi ad ignorātiā redargutionis tāq aſyllogiſtici ⁊ nō ex poſitis cōcludētes ꝙ eſt ꝓprium ꝓprie ſylli. Deinde reducētur oēs hi ⁊ ad partes diffōnis redargutionis, ⁊ oſtendetur ꝙ ob defectum alicuius partis in redargutionem ſophiſma cōſtitutum eſt, aut quia ſumitur ob ęquiuocū, aut ob ambiguum, vel alterum aliquid.

¶ Nam eorum, qui ſunt in dictione, hi quidē ſunt ꝓpter duplex, vt ęquiuocatio, ⁊ oratio, ⁊ ſimilis figura. Conſuetum enim hoc omnia vt hoc aliquid ſignificare.

¶ Dixit ꝙ paralogiſmoꝝ vnuſquiſq reducetur ad ignorātiam redargutionis, ⁊ ſimplr vnum dixit redarguens paralogiſmos, ꝙ eſt, qa non ex poſitis ipſi cōcluduntur ꝙ etiā in determinatione redargutionis dictū eſt. Nunc autē ⁊ ꝓpter vnamquāq partē redargutionis hos fieri docet, ⁊ prius ingt illum ex ęquiuocatione fieri ob id qa non eſt vnus nomen ⁊ rei, ⁊ illum ex ambiguitate. Nā hos indicauit per hoc, vel ęquiuocatio ⁊ oratio. hi ergo ⁊ ſimilis figura dictionis. i. qui ſunt ob figuram dictionis, qđ ob redargutionis ignorantiā fiunt, pz. Nam ponitur redargutio eſſe eiuſdē ⁊ vnius nō nominis ſed rei. Eqdem hi ex ęquiuocatione ⁊ ambiguitate ex nominibus, vel etiā orationibus nō ſimplicia, ſed differentia ſignificātibus ſunt atq ſimilis figura. Nam diſcere duo ſignificat ⁊ ęquiuocū eſt. Itē ambigua oratio ſimilr, vt ꝙ videt aliquis hoc videt dicēdo duo patefacit. ſ. vidētem ⁊ viſum ⁊ agere circa paſſionem, duo hęc indicat vt dictum eſt. Nā eſt ſignificatiuū paſſionis ⁊ actionis, quod eſt ſylli ob figuram dictionis. Patet igit ꝙ etiam hi tres reducentur ad ignorātiam redargutionis, qa non ſunt vnius ⁊ eiuſdē rei, ſed oportet eū qui vult facere ſyllogiſmū ⁊ redargutionē eādem ⁊ vnā rē aſſumere. [Conſuetum enī hoc oīa vt hoc aliqđ ſignificare] videt dici de ambiguitate, ⁊ nō de paralogiſmo ob figurā dictionis quem ſimilē figura hic dicit vt dictū eſt. Nam cōſuetum eſt ſilentē dicere nō ſolum ſilētem, ſed etiā ea quę ſilemus ⁊ vidētem ſignificare eum qui videt ⁊ ꝙ viſum eſt. Subiūxit autē hoc reuocans nos ad memoriā ꝑus dicti, quod vnus modus eoꝝ ob ęquocationē ⁊ amphibologiā, ⁊ hic quādo ꝯſueti fuerimus ſic dicere.

¶ Compoſitio autem, ⁊ diuiſio, ⁊ accentus, quoniā qđ differens eſt, non eſt eadem eſt oratio, aut nomen. Oportebat autem ⁊ idem eſſe, quemadmodum ⁊ rem eandem, ſi debebat elenchus ⁊ ſyllogiſmus eſſe. Ut ſi tunicam non veſtis ſyllogizetur, ſed tunica. Nā verum eſt, ⁊ illud, ſed non ſyllogizatū eſt, ſed adhuc ei qui quęrit propter quid, interrogatione opus eſt, quoniam idem ſignificat.

¶ Et a cōpoſitione ingt. ⁊ diuiſione deceptio reducetur ad redargutionis ignorātiam, nā opz de proprie redargutione idem ſignificari, ⁊ ſeorſum, ⁊ cū cōpoſitiōe, qđ quidem in cōpoſitione ⁊ diuiſione accidit, ſed alterū quidem eſt ſeorſum a noībus ⁊ verbis ſignificatū, ⁊ alteꝝ ab horū cōpoſitione. Nā litere ſeorſum ⁊ hoc ſcit ſeorſum nō idē ſignāt, ⁊ cōpoſita vt de litera ſcitur ⁊ notatur. Itē Socrates ſedet, ſedens pōt ambulare, igit Socrates ambulat nō idē ſigt, vt dictū eſt etiam prius quę dicēdo cauſam dicit qua reducētur ꝑdicti paralogiſmi ad elenchi ignorātiam. Eſt autē hęc cauſa, qa nō idē ſignat ęquiuocū ⁊ ambigua oratio. Intelliget autē hoc ēt dici de cōpoſitione ⁊ diuiſiōe, qa ad redargutiōis ignorantiā hi reducētur. ſ. non idē ſignificare. Nā ambulat ⁊ hoc pōt ambulare, vtriq ⁊ hoc quod diſſoluis, ⁊ hoc nō diſſoluis nō idē ſignāt. Nā ambigua oratio ⁊ nomen differēs nō idē ſignificāt. At opus erat etiā hoc, vt nomen non ſignificet differētia. Nam vt rē vnā ⁊ eandē eſſe oportet ſi redargutio fieri debet, ſic etiā nomen nō pluriū eſt indicatiuum. Nam vt ingt nō ſit redargutio ſi in alia re interrogatus affirmaret, ⁊ in alia cōtradictionem apparētē cōcludit interrogās, ſic etiā ſi res quidē vna fuerit, ⁊ multiuocū minime, de eodē autē noie de quo affirmatiue interrogatus cōcluderet cōtradictionē interrogās nō videtur redargutio vera fieri, ſed adhuc opus eſt interrogatione, ſi idē ſit hoc ⁊ illud, vt ſi quis ſic. ſ. fuerit. An ſcribe ⁊ alij hoīes quę videri poſſunt, videant, aut impoſſibilia, poſſibilia vtriq, igitur tu ⁊ ego,

vtriq;, vides autẽ pallia noſtra tunicaſq; vtriq;, igiť poſſi-
bilia videri ſunt hęc, igiť vides noſtra pallia tuniceſue,
ſed etiã non vides, de hoc ſi idez eſt tunica ⁊ palliũ aut
veſtis, ſed tamẽ, qa plures auditores non determinant
non capiũtq; rurſus oratio eget interrogatione ſi idẽ ſit
palliũ tunicę, aut veſtis tunicę. Opz igiť vt res eſt vna ⁊
eadem ſi debet fieri redargutio, vel fore, ſic etiaz nomẽ
vnum ⁊ idẽ eſſe, ⁊ nõ veſte addita oſtendere palliuz vel
tunicam ſed veſtẽ. Nam verus ſyllus eſt ⁊ ille qui p ve-
ſte palliuz vel tunica ſyllo cõcludit, ſed qa aliqs ignorat
q idem ſit pallium cum veſte, cõturbabiť nõ imerito, ⁊
hic quęret propter quid, ob id inquit non ſyllogiſmũ fa-
cere qui ſic ratiocinatur.

**Qui vo ſm accidẽs, definito ſyllo, manife-
ſti fiunt. Nam eãdem definitionem oportet
ſyllogiſmi, ⁊ elenchi fieri, attamen ⁊ adiũge-
re contradictionem. Siquidem elenchus ſyl
logiſmus contradictionis eſt. Si igitur non
eſt ſyllus accidentis, non fit elenchus. Non
enim ſi cũ hęc ſint, neceſſe eſt illud eſſe, id aũt
eſt album, neceſſe eſt album eſſe pp ſyllm.**

Reducit in ſuperiorib⁹ dictis paralogiſmos ob dictio
nem ad elenchi ignorãtiaz, nũc autẽ ⁊ primũ eoꝝ extra
dictionem qui eſt ob accidẽs ad redargutionis elẽchiq;
ignorãtiam reducit, ⁊ inqt q a diffõne ſyllogiſmi pate-
bit reductio taliũ ſophiſmatuz ad redargutionis igno-
rãtiam. Quod vo a diffõne ſyllogiſmi in dictã ignoran
tiam redargutionis reduciť, planum facit ex diffõne ſyl
logiſmi. Nam ſi ſylls eſt oratio in qua qbuſdaz poſitis al
terum qd a poſitis accidit, ⁊ de accidẽte nõ a poſitis al-
terum quippiã accidit, vel cõcluditur, igiť ab accidente
non eſt ſylls, ideo neq; redargutio. Planũ igitur quã be-
ne ⁊ hic reducitur ad redargutionis ignorãtiam. Nam
ignorat quomõ oportet redarguere qui ſic redarguere
videť. Et hac ratione ſyllus ab ipſa redargutione diſcre
pat eo q ipſi additur cõtradictio. Nã redargutio eſt ſyl-
logiſmus cũ ɔ̃dictione cõcluſionis, naz ſiqs ſyllo cõclu-
deret hoiem de nullo lapide per mediũ animal ſic dicẽ
do, animal de omni hoie, aĩal de nullo lapide. Et aliqs
inſtat aduerſus hũc nõ ſic ſe habere cõcluſum, ſed de ali
quo lapide pdicari hoiem, ſi hoc poſituz fuerit, ⁊ aſſum-
pta fuerit alia ppoſitio aĩal a lapide negãs in 3ª figura
ſyllus fiet, animal de omni hoie concludendo q eſt fal
ſum, ſed omni homini aĩal, ⁊ ſic ſylls redargutionis fiet
habẽs cõtradictionẽ ante ɔ̃nez. Hęc igiť pprie redargu
tio in qua ɔ̃dictio cõcluſi cõplectitur, ſed ab accidẽte nõ
eſt redargutio. Sed in ſecũda figura etiã talis ſylls com-
poni põt, quod qdez igiť ſyllogiſmus elẽchus ɔ̃dictiõis
ſit dictuz ⁊ oſtẽſum eſt, qđ vo etiam de alijs qbuſdã nõ
ſolum, ſed etiã de hoc Ariſtoteles ipſe in 2° prioꝝ reſo
lutiuoꝝ dixit, ⁊ nos in noſtris cõmentarijs ⁊ gloſſemati
bus in illa diximus. Vnde qui talia cõmentaria habẽt B
cognoſcẽt, vbi etiam demõſtrauimus ſyllm ob acciden
tez nõ eſſe ſyllm, qa non cõcludit aliqd alterũ a poſitis.
Nam cuiq; patet q nõ eſt talis ſeruãs in ſeipſo ſylli diſ-
finitionẽ, nam hoc dicere hoiem muſicũ, muſicuz nãq;
eſt accidẽs, deinde cõcludere hoiem accidẽs, ⁊ ſuba i q̃-
le longe eſt a ſyllogiſticę diſciplinę methodo cęteruz il-
lud, nõ enim ſi cũ hęc ſint neceſſe eſt hoc eẽ, cauſa eſt p-
batrix huius ſyllm non eſſe ab accite ſyllm. Nam qbuſ-
dam poſitis ſm ſyllogiſticã methodũ, ſm illam conclu

Nõ ſemel de dit exemplũ Alexander.

Ecce q fecit ſcdm librũ priorum, et non inueni- tur nunc.

dit ſyllogiſticũ ⁊ deductuz. Si autẽ non vt ars iubet ter-
mini poſiti fuerint, ſed aliter ſumpti fuerint ⁊ aliter neq;
cõcluſio artificialiter concludeť, vt etiã in exẽplo facto
apparet, ſed rõni occultationem ingeſſit, qa ſumitur mi-
nor terminus, ⁊ ſi non oĩno, qa ipſuz hoc aliqd de com-
poſito accipiť de ſuba quidaz dictum. Nam oĩs ſuba B
aliqd ſignificare videť, opz igitur conſtituere ⁊ aperire
verba, ⁊ ſic dicere, nõ eniz ſi cũ hęc ſint neceſſe eſt B eẽ,
vel nõ eniz ſi Socrate exiſtẽte albo, ⁊ albũ color diſgre-
gatiuus viſus. Naz p colore albũ accepit, neceſſe eſt igiť
Socratẽ eſſe colorẽ diſgregatiuũ viſus, qa vna cõcludiť
falſus ſylls, nam huius indicatiuũ hoc p ſyllm, vel p ſyl-
logiſmuz p hoc, qa apparens eſt ſylls, ⁊ nõ eſt, qa ab ac-
cidẽte falſum cõcluſum eſt, non eniz ſyllus talis, qa non
idez mediũ in ambab⁹ accipiť ppõnibus, ⁊ ſi imperitis
artis videať tale eſſe ſylls, nam aliter albũ in minore p-
poſitiõe dicẽte Socrates albus eſt aſſumptuz eſt, ⁊ aliter
in maiore, nã in minore cõpoſitũ aſſumptũ eſt .ſ. ſubſtan
tia ipſa cũ qualitate, ſed in maiore ſola ipſa q̃litas, ſz ſic
nõ redarguendũ eſt aliter ſyllm, ſed ipm terminuz q nõ
ſimilr in duabus ppõnibus accipitur. Verum exiſtimo
magis tale ſophiſma a Phędro, ⁊ hic aſſumi, qa ibidem
Socratez ſeipm oſtendit cigno ſimilez, vt ſit rõ ſic in 2ª
figure ex duabus affirmatiuis particularibus cõcludẽs
Socrates albus, cignus albus, igitur Socrates cignus p-
inde ſit, hoc eſt album ęquale hinc, hoc autem albuz ci-
gnus eſt, ⁊ oportet aſſumere p albo cignum.

**Neq; ſi triangulus duobus rectis tres an-
gulos habet ęquales, ⁊ accidit ei figuraz eſſe,
vel primum, vel principium, quoniam figu-
ra, vel primum, vel principium tale eſt. Nam
non quatenus figura, vel primum, vel princi
pium, ſed quatenus triãgulus demonſtratio
eſt. Similiter autem ⁊ in alijs.**

Hoc etiã oſtẽſiuum eſt q nõ ſit ſyllus ab accidẽte, ⁊ B
eſt q inqt. non eniz ſi triãgulus duobus rectis ęq̃les ha-
bet angulos, accidit autẽ ipſi ⁊ figuraz eſſe, qa hoc eſt fi-
gura, ideſt habere tres angulos duobus rectis ęq̃les q
inerit omni figurę. Nã hoc q figura ſignificet vel ſic, ne-
q; ſi triãgulus duobus rectis ęq̃les angulos habz, ⁊ acci
dit ipſi figuram eſſe, qa figura pro hoc, qa figura eſt triã
gulus, iã omni figurę ipm habere tres angulos duobus
rectis ęq̃les inerit, nõ enim vt de figura facimus demõ-
ſtrationem anguloꝝ, ſed velut de triãgulo, ⁊ paralogiſ-
moruz deductio in tertia figura cõcludetur, triangulus
eſt figura, triãgulus tres angulos duob⁹ rectis ęq̃les ha
bet, igiť figura tres angulos duobus rectis ęq̃les habz,
quare etiam quadratum, qa eſt figura tales habebit an-
gulos, ſed hoc abſurdũ eſt, nõ enim eſt octãgulum tale,
vel reliquę figurę, vel circulus. Itẽ ſyllogiſmus ɔcludẽs
per mediũ triangulũ q principiũ ⁊ primuz duobus rectis
ęquales hz angulos in tertia concluditur figura. Igiť di
cẽdum eſt ſic, nõne triãgulus hz tres ęquales duobus re
ctis, ſed accidit triãgulo eſſe figurã, vel primuz, vel prin-
cipium, qa hoc .i. triangulus figura eſt, vel principiũ, vel
primũ, iã omnis figura habebit tres angulos duob⁹ re-
ctis ęquales, nõ eniz vt de figura tales demõſtrationes
anguloꝝ facimus, ſed velut de triangulo, neq; vt de pri
mo vel principio. Similis dictis paralogiſmus eſt ⁊ hic,
canis tuus eſt, hic pater eſt, canis igitur tuus pater eſt, ſi-
militer autez ⁊ in alijs ſophiſmatibus quę ſunt ob acci-

dens

dens, nam defectum habent verba contextus.

¶ Quare ſi elenchus eſt ſyllus quidã, nõ vi‑ qꝫ erit elenchus, qui ſm accidens. Verũ ꝓ‑ pter hoc ⁊ artifices ⁊ oĩno ſcientes ab inſciis redarguuntur. Nã ſm accidens ſyllogiſmos faciunt contra ſapientes, qui ſi nõ poſſunt di‑ uidere, aut interrogati concedunt, aut non cõ cedentes, putantur conceſſiſſe.

¶ Qui autem eſt ab accidente non eſt ſyllogiſmus, neqꝫ igitur ſyllogiſmus elẽchus, vnde qa ignorant ꝓprie elẽ‑ chum redargutionẽqꝫ artifices ⁊ vniuerſalr̃ ſciẽtes cir‑ ca ſingula a neſcientibus ⁊ ſophiſtis videntur redargui. Naꝫ hoc eſt illud. [Redarguuntur] nã vnuſquiſqꝫ ſciẽs ſi contingerit vt ſit inſcius quis ſit elenchus decipietur, circa quę eſt ſciens ab inſcio qui eſt ſophiſta, vt omnis qui ſcit diſciplinas ⁊ muſicam ignorans ſyllogiſmus ab accidente vel redargutionem decipietur. Nam ab acci‑ dentibus imperiti faciunt ſyllogiſmos aduerſus peri‑ tos, ſed ſcientes ſi contingerit, vt diuidere nequeant ⁊ diſcernere quales hi ſit ſyllogiſmi ab his per ſe, ⁊ qui qualeſqꝫ ſint ab accidentib⁹ interrogati concedunt in‑ terrogata ⁊ redarguuntur, vel non concedentes, ſed ſi‑ lentiũ venerãtes, ⁊ ſic ⁊ ſic ꝯnuere ĩterrogatiõi ab audi‑ entibus exiſtimanť, qa ſilentiũ eſt indicatiuũ ꝯſenſus.

¶ Qui ꝟo propter ipſuꝫ aliquo mõ, ⁊ ſimpli‑ citer, qm̃ non de eodem negatio ⁊ affirmatio eſt. Nam aliquo mõ albi, aliquo mõ nõ albũ, ⁊ ſimplr̃ albi, ſimplr̃ non album negatio eſt. Si igiť eũ datur aliquo modo eſſe albuꝫ, qꝫ vt ſimplr̃ dictũ accipit, nõ facit elenchũ. Ap‑ paret autem ꝓpter ignorantiã ipſius quid eſt elenchus. Manifeſtiſſimi autem omniũ, qui prius dicti ſunt, propter elenchi definitioneꝫ ſunt. Et ꝓpterea ſic nuncupati ſunt. Nam ꝓꝑ orationis omiſſionem phantaſia fit. Et diui‑ ſis hoc pacto commune in omnibus his po‑ nendum eſt orationis omiſſio.

¶ Secũdus modus eſt (vt diximus) paralogiſmorum extra dictionẽ ille ob aliquo modo ⁊ ſimpliciter, qđ au‑ tem ⁊ hic ob elenchi redargutioniſqꝫ ignorantiã ſit cũ‑ ctis perſpicuum eſt. Nam redargutio eſt vt ſępe dictum eſt, quando ex quibus dat reſpondẽs accideret negare vel affirmare, ſed in hoc non eſt ſic. Nõ eniꝫ ſi a reſpon‑ dente dante aliquo modo album eſſe ęthiopeꝫ ⁊ inter‑ rogans per totum corpus nigrum eſſe oſtendat in con‑ tradictione deduxit ſecum diſputantem, ſed hęc dicta manifeſta ſunt ex his quę diximus quando hunc mo‑ dum a principio expoſuimus, inquit igitur omnes para‑ logiſmi ad elenchi redargutioniſqꝫ ignorantiam redu‑ centur, ⁊ manifeſtiſſimi maxime omnium qui reduciũ‑ tur ad hęc hi qui ob dictonem ibi, ⁊ hic appellati fue‑ runt tãqꝫ dictio ſit cauſa cõmittendi paralogiſmum ce‑ terum illud cum dicit. Nã propter orationis omiſſionẽ phantaſia fit, ſcilicet phantaſia quę videtur redarguere ⁊ decipere vniuerſalr̃ dictum eſt. Sed tale eſt per hoc ſi‑ gnificatum, qꝫ omnis qualiſcunqꝫ paralogiſmus, ⁊ om‑ nis phantaſia paralogiſmi ob defectuꝫ quẽdam oratio‑ nis ſit, ideſt diffinitionis elenchi redargutioniſqꝫ, vel [ora‑] tionis] dicit. ideſt ſyllogiſmi quo verus elenchus ſit, ſed quãdo aliquid deficeret prędictę diffinitionis redargu‑ tio ſit, ſed quando deficeret apparens redargutio.

¶ Qui ꝟo ꝓpter id qđ ſumitur quod erat in principio, ⁊ nõ cauſa vt cauſa ponit, manife‑ ſti ſunt per definitionẽ. Nã opꝫ ꝯcluſionem accidere eo qꝫ hęc ſunt. Et rurſuꝫ nõ cõnume‑ rato eo, qđ erat in principio, qđ nõ hñt hi, qui ſunt ꝓpter petitioneꝫ eius, quod eſt in princi‑ pio. Qui ꝟo ꝓpter conſequens pars ſunt ac‑ cidentis. Naꝫ conſequens accidit. Differt au‑ tem ab accidẽte, quoniã accidens quidem eſt in vno ſolo ſumere. vt idem eſſe flauũ ⁊ mel, ⁊ album, ⁊ cignum. Qđ autem ꝓpter conſe‑ quens, ſemper in pluribus. Nam quę vni, ⁊ eidem ſunt eadem, ⁊ ſibi inuiceꝫ poſtulamus eſſe eadem. Propter qđ ſit qui propter con‑ ſequens elenchus. Eſt autem non omnino verum, vt ſi ſit album ſm accidens. Nam ⁊ nix, ⁊ cignus albo idem. Aut rurſuꝫ in Mel‑ liſſi oratione idem accipit factum eſſe, ⁊ prin‑ cipium habere. Aut ęqualia fieri, ⁊ eandem magnitudinem accipere. Quoniam eni prin‑ cipium habet, quod factum eſt, ⁊ quod ha‑ bet principium factum eſſe poſtulat, tãquaꝫ ambo ei, quod eſt principium habere, eadem ſint. vꝫ. factum eſſe, ⁊ finitum.

¶ Valde ſunt manifeſta hęc verba Ariſtotelis, ⁊ nihil habent qꝫ intellectione deſcriptioneqꝫ opus ſit, nam indicat qꝫ hi duo paralogiſmi alter qui accipit id quod eſt in principio, ⁊ alter qui contrarium vt cauſam po‑ nit qꝫ manifeſti ſint vt queant reduci ad elenchi redar‑ gutioniſqꝫ ignorantiam per diffinitionem redargutio‑ nis, nã qa redargutio, vt ſępe dictuꝫ eſt ſyllogiſmus eſt, ⁊ in ſyllogiſmo, neqꝫ id quod eſt in principio oportet po‑ nere ⁊ poſita oportet eſſe cauſas concluſionis, petens a principio, ⁊ non cauſam vt cauſam accipiens, patet qꝫ non ratiocinatur, ſi ꝟo non ratiocinatur, neqꝫ redar‑ guit. Sunt autem ⁊ hi de numero paralogiſmorum ex‑ tra dictionem, quartus autem eſt qui petit in principio ⁊ accipit, ſextus autem qui eſt ob non cauſam vt cauſaꝫ ponit, ſed illi ob conſequens ſunt pars accidentis, quin‑ tus eſt ſophiſmatum extra dictionem ob conſequens paralogiſmus. Reducit autem hunc ad elenchi igno‑ rantiam ſic ratiocinando, qui ob conſequẽs paralogiſ‑ mi ſunt partes accidentis, qui ob accidente paralogiſ‑ mi reducuntur ad elenchi ignorantiam, igitur patet qꝫ etiam hi ob conſequens ad elenchi ignorantiam redu‑ cuntur. Nam flauum eſt conſequens mel ⁊ madidã ter‑ ram eſſe ſequitur pluuiã delatam, ⁊ aliud accidit meli, ⁊ aliud terrę, ⁊ quod paralogiſmi ſint pars accidentis patet. Equidem ⁊ horum differentia patet, nam diffe‑ runt elenchi ob ꝯſequens ab his ob accidẽs, quia illi qꝫ ob accidens ab vno ſolo accipiantur, ideſt ſemel ⁊ nõ conuertuntur. Nam ab vno ſolo dicit hoc non cõuerte‑ re aſſumptionem, vt in hoc meli ineſt flauum ⁊ flauum color, color qualitas, igitur mel q̃litas, vel hoc ab vno accipere tale eſt, vel aliquid tale ſignificare vt ſophi‑

ſta accidens τ ſubiectū vt vnuꝫ τ idem accipit, τ vnū na turum putat vtrunſq;. Nam q̄a (inq̄t) mel τ flauum ideꝫ, τ flauuꝫ coloꝛq; eſt, igitur mel eſt coloꝛ, τ rurſus quia album cignus, τ cignus ſubſtātia, τ album ſubſtantia, vel ſic ꝙ ego ſum, tu nō es, ego autem homo ſum, tu igitur homo non es, hi ergo ob accidēs in vno ſolo accipiūt, alij aūt ob ꝯn̄s ſemꝑ in plib⁹.i.i ꝯuerſiōe, vt ſi fur, nocte errat, τ nocte errās fur ē, τ ſi q̄ futurus eſt tyrānis arma parat, τ arma parās ē q̄ futurus eſt tyrānis. Atq̄ Socra. nocte errat τ Pericles arma paret, igit̄ Socra. fur, τ Pericles tyrānis futurus eſt, q̄re q̄ñ ꝯuerterimus terminos vt in eiſdem dictis ſe habet, τ poſt ꝯuerſioneꝫ aſſumpſerimus terminum ob conſequens tale dicitur ſophiſma, ſed quando non conuerterimus, ſed ſtatim aſſumpta ꝑpoſitione aſſumpſerimus alteram propoſitioneꝫ, vt q̄ñ dixerimus mel flauum, τ flauuꝫ coloꝛ ob accidēs eſt ſophiſma, igit̄ pars eſt ip̄m ob cōſequēs eius ꝙ eſt ob accidēs. Naꝫ diuidūtur hi ob accidens in accipientes terminos vt conuertentes, τ in eos qui nō ſunt tales. Sed forte interrogaret aliquis cur non dixit hi ob ꝯſequēs ſemper in conuerſione, ſed ſemꝑ in pluribus. Niſi quia aliō eſt dicere cignus albus, τ aliud dicere albū cignus, naꝫ illius cignus eſt ſubiectum, τ album ꝑdicatum, hic autē τ econtra, ſubijcitur q̄dem album, τ ꝑdicatur cignus, paralogiſmi igitur ob ꝯſequens tales ſunt. videlicet nō cōuertentes terminos, τ alterum aſſumētes, τ tales ꝑfecti. Vide autem τ hoc Ariſto. argumentum, quia cignus τ nix albo idem ſunt. Nam ambo alba eſſe putant cignuꝫ τ niuem, nam putantes quia nix alba τ album eſt nix ꝑ conuerſionem dicentes. Eſt autem cignus albus, ſuſpicantes ꝙ etiaꝫ cignus eſt nix, τ ob id fit elenchus ob accidens, ſed non eſt neceſſarium, quia cignus per accidēs eſt album. Talis eſt etiam ratio Melliſſi, vt etiam in p̄aſſumptis demonſtrauimus. nam accipiendo ꝙ factuꝫ eſt, habet principiuꝫ, τ exiſtimando conuertere ꝯcluderet dicēdo ſi factū hꝫ p̄ncipiū, τ ꝙ p̄ncipiū hꝫ factuꝫ eſt, quare ſi aliq̄ꝺ nō factū nō hꝫ p̄ncipiū, ſꝫ ꝙ nō habꝫ p̄ncipiuꝫ eſt infinitū, quare ꝙ nō eſt factum eſt infinitum, ſed ens non eſt factum, igitur ens infinitum.

¶ Similiter autem τ in his, quę ęqualia facta ſunt. Si eandem magnitudinem τ vnam ſumentia, ęqualia fiunt. Et quę ęq̄lia facta ſūt, eandem τ vnā magnitudinē ſumunt. Quare conſequens ſumit. Quoniam igitur propter accidens elenchus in ignorātia elēchi eſt, manifeſtum quoniam, τ qui propter cōſequēs. Inſpiciendum autem eſt id τ aliter.

¶ Quod quidem ob ꝯſequens fit patet. eſt autē τ ſophiſma hoc tale ſi quę eādem τ vnam magnitudinem accipiunt ęqualia ſunt, τ quę ęqualia ſunt facta eādem magnitudinem τ vnam accipiunt, Socrates aūt τ Theętetus ęquales ſunt, igitur Socrates τ Theętetus eadeꝫ magnitudo, τ vna eſt, ſed non eſt idē, quędaꝫ nāq; ſunt quę vnam τ eādem magnitudinem accipiunt, niſi ꝑfecto ſint multiuoca. Nam quā magnitudinem accipit hō hanc etiam vir τ quod veſtis τ pallium, quare eādē magnitudinem accipientia etiaꝫ ęqualia eſſe numeri eſt nō ſolum, ſed etiā ęqualia facta eandem magnitudinē accipiunt. Non eni eadeꝫ Socratis magnitudo τ illa Theęteti, nam ſi etiam ęqualia ſunt, ſed alterum. Similiter in quī. τ in ęqualibus factis. Nam fit τ paralogiſmus hic ob conſequens, nam quę eandem magnitudineꝫ τ vnā accipiunt, ęqualia fiunt, verum eſt, non tamen τ ea quę facta ſunt eandem magnitudinem accipiunt, fit autē paralogiſmus per illud ibi [Eadeꝫ τ vnam magnitudinē] ideſt terminum. Nam Socrates τ Plato ſi contingerit, τ ambos eſſe tricubitos vnam τ eandem magnitudinē habētes ęquales ſunt, nā eadem eſt qualitati vtraq; magnitudo, nō tamē ęqualis facti habēt eandē magnitudinem, non eniꝫ hi rurſus cū ęquales ſunt eandem magnitudinem numero habent. Nam alia eſt magnitudo in Socrate, τ alia in Platone, ibi igitur vt diximus idē ſpecie τ termino accipitur, hic aūt numero, ſed ꝯſiderāduꝫ inq̄t, hoc etiam aliter, ipſe q̄dē cū ſyllm ꝑbet paralogiſmuꝫ ob ꝯn̄s ad elēchi ignorātiā reduxit. Cōſiderādum inq̄t. nunq̄d τ alio mō quodā reducet̄ ad elēchi ignorātiā, vel ob aliud, τ aliud accipere medium, vel ſm̄ aliq̄d aliud numeratorum in diffinitione elenchi.

¶ Qui vero propter id, quod eſt plures interrogationes vnam facere, in eo ſunt, quoniā nos non enucleamus, ſiue non diuidimus propoſitionis orationem. Nam propoſitio vnū de vno. Idem eni terminus vnius ſolius, τ ſimpliciter rei eſt, vt hominis, τ vnius ſolius hominis, ſimiliter autem τ in alijs. Si igit̄ vna ꝑpoſitio eſt, quę vnū de vno poſtulat, τ ſimpliciter erit ꝑpō talis interrogatio. Quoniaꝫ vero ſyll's ex ꝑpoſitionibus eſt, elenchus autē ſyll's. τ elenchus erit ex ꝑpoſitionibus. Si igitur ꝑpoſitio vnum de vno, manifeſtū, q̄m̄ τ hic in elenchi ignorantia eſt. naꝫ apparet eē propoſitio, quę non eſt propoſitio. Si itaq; dedit reſponſionem, vt ad vnaꝫ interrogationem, erit elenchus. Si autem non dederit, ſꝫ apparet, apparens elenchus.

¶ Et ſeptimus paralogiſmorum extra dictionem factus eſt ob duas interrogationes vnum facere, ꝙ ad elēchi ignorantiam reducatur, patet. Nam quia vt ſępe dictuꝫ eſt ſyllogiſmus elēchus eſt contradictionis, τ in ſylogiſmo vnū eſſe ſubiectū, opoꝛtet τ vnum ꝑdicatum, τ interrogatione pluriū hoc non eſt, patet ꝙ non erit ſyll's, fit igit̄ inq̄t. in eo ꝙ reſpondens non diuidit rationem propoſitionis. ideſt quatenus poteſt ipſam diuidere ꝑprie propoſitionem ꝑpoſitione apparēti τ hic decipi. Naꝫ ꝑpoſitio eſt quę vnuꝫ de vno pręꝺicatur, ſed hec ſophiſtę quę dicit plura de vno non eſt ꝑpoſitio. Naꝫ hoc [Ideꝫ terminus vnius ſolius, τ ſimpliciter rei.] ideſt ꝙ etiaꝫ ꝑdicatum vnum debet eſſe, τ ſubiectum vnum τ ideꝫ terminus vterq;, vel ſic magis idem inquit. terminus vni⁹ ſolius. ideſt vnum τ ſolum debet eſſe pręꝺicatū, τ ſimpliciter etiam dicere de ſubiecto. Nam res vt ſępe dictum eſt ſubiectum dicitur, illud autem [vt hominis τ vni⁹ ſolius hominis] exemplū inducit pręꝺicati τ ſubiecti. Nā dicens hominem pręꝺicatum, vnum autem ſolum hominem ſubiectuꝫ dicit, nam ſi pręꝺicatur homo de vno ſolo pręꝺicabitur Socrate non de Socrate τ Platone, τ Alcibiade, ſed longe abuſiue tali vſus eſt exemplo. Plane autem τ ipſe Ariſtoteles cętera profert. Veruntamen in dictione contextus hoc, manifeſtum eſt ꝙ τ hic eſt in ignorantia elenchi, illud hic de paralogiſmus dixit eo

ſit eo qui facit plures interrogationes, vt vnam determinatam. Vnde inquit ſi dedit interrogatus vt ad vnā interrogationem erit redargutio, proprie igitur ſic neq; eſt redargutio, niſi quia non aduertens interrogationibus dedit, vt vnam interrogationem interrogatus dicitur redargui. Si autem non dedit, ſed videtur dediſſe, eſt apparens elenchus. Naʒ ꝟ oportet extrinſecus vna intelligi, erit apparens redargutio, ſed tunc qui non dedit videtur dediſſe, vel profecto quando illud forte, vel aliquo modo, vel eſto in reſponſionibus profertur, vt ſi quis interrogaret, an hunc ⁊ hunc verberans homines verberet, ſi reſpondēs inquit, forte, vel ꝙ aliquo modo, vel ꝙ eſto, ex hac oratione apparet dediſſe, non dedit autem. Sic etiam Protagoras ⁊ Traſimacus atq; alij plures videntur facere reſponſiones, nā illud forte, vel eſto, ⁊ talia non videntur eſſe concedentium, ſed eorum qui non aſſentiuntur interrogationi, forte etiam nō reſpondentes ſed tacentes videntur dediſſe, ⁊ ob id etiam redarguere apparent ⁊ nō ꝑprie redarguuntur.

¶ Quare omnes modi cadunt in elēchi ignorantiam. Qui quidem propter dictionem dicti ſunt, quia eſt apparens contradictio, quod erat proprium elenchi. Alij autē propter ſyllogiſmi terminum.

¶ Cum oſtenderit ex inductione ꝙ omnes modi reducuntur ad redargutionis ignorantiam ⁊ rurſus nos reuocat ad reductionem horum apertiſſime profert quomodo tredecim modi ad elenchi ignorantiam reducūtur, ⁊ inquit qui ob dictionem ad elenchi ignorantiā reducuntur, quia non vere concluditur contradictio ꝙ eſt proprium elenchi, ſed apparentem. Non eniʒ redargutionis proprie eſt proprium apparentem contradictione concludere, ſed huius quidem veram contradictionem ⁊ ſophiſtici apparenter. Nam reſpondente dante tacentem non dicere, ſophiſta hoc non concludit, dico ſcilicet tacentem dicere, ſed ꝙ quę tacentur poſſibile eſt, vt nos dicamus quare non bene reſpondens redarguetur a ſophiſta, ſed ob elenchi ignorantiam. Et hi quidem ob dictionem ſic reducuntur ad elēchi ignorantiaʒ, ſed alij ⁊ alios dicit eos paralogiſmos qui ſunt extra dictionem ſreducuntur ad elenchi ignorantiam ob ſyllogiſmi diffinitionem. Nā ſi ſyllogiſmus eſt in quo quibuſdam poſitis alteruʒ quid a poſitis accidit, ⁊ hi paralogiſmi ob accidens ⁊ conſequens, ⁊ reliqui non ex poſitis a reſpondente concludunt concluſiones, patet ꝙ ob ſyllogiſmi diffinitioneʒ hęc concludūt, ⁊ erit illud propter ſyllogiſmi terminum ęquale huic, aſſyllogiſtici autē ſunt qui extra dictionē paralogiſmi.

¶ Deceptio autem fit in his quidem, qui ſunt propter ęquiuocationem, ⁊ orationem, quoniam non poteſt quis diuidere id, quod multipliciter dicitur. Nam quędam non eſt promptuʒ diuidere, vt vnum, ⁊ ens, ⁊ ideʒ. In his autem, qui ſunt ꝑpter compoſitionem, ⁊ diuiſionem. Quoniam nihil putatur differre cōpoſita, ⁊ diuiſa oratio. vt in plurimis eſt.

¶ Cum dixerit quot ⁊ qui ſunt modi quibus ſophiſtę diſputantes calūniantur, poſt hęc autem cum oſtenderit ꝙ omnes poſſumus dicere fieri ob elenchi ignorantiā, dicit etiam cauſam qua a ſophiſtis decipimur ⁊ efficit eſſe cauſam ignorantiam noſtram. Naʒ deceptio inquit fit in ęquiuocis ⁊ ambiguis, nam ambiguitatem dicit orationem, quia non poteſt diuidere quot modis res dicitur, ⁊ quoties aliquid interrogauerimus ęquiuocum, vel ambiguum, vt ſimpliciter dictum concedimus ⁊ decipimur. Nam in quibus non promptum eſt, neq; facile contueri ꝙ interrogatum ſit de numero eorū quę multipliciter dicuntur, vt vnum ⁊ ens atq; idem. Rurſus eadem cauſa fit etiam paralogiſmorum ob compoſitionem ⁊ diuiſionem, hoc quia nos neſcimus ꝙ non ideʒ ſignificat oratio componens ⁊ diuidens, ſed tunc alteram mentem introducit, tunc vero alteraʒ, ſed putamus idem ſignificare orationem compoſitam ⁊ diuiſam vt in pluribus ſe habet, nam in plurimis non aliud ſignificat oratio compoſita ⁊ aliud diuiſa, ſed idem.

¶ Similiter autem ⁊ in his, qui ſunt propter accentum. Non enim aliud videtur ſignificare intenſa ⁊ remiſſa oratio in aliquo, aut non in pluribus. In his vero, quę ſunt ꝑpter figuram, ob ſimilitudineʒ dictionis. Difficile eſt eniʒ diuidere, quę ſimiliter, ⁊ quę vt aliter dicuntur. Nam ferme qui hoc poteſt facere, in procinctu eſt vt videat verum.

¶ Dicit ꝙ ſimiliter fit ⁊ in paralogiſmis propter accentum, nō eniʒ ſentit interrogati ꝙ aliud ſignificat orō remiſſa ⁊ intēſa .i. acuta ⁊ circūflexa. Naʒ in nullo idē ſignificat intēſa ⁊ remiſſa, aut maxime nō in plurib⁹ ſʒ in paucis. naʒ thales ⁊ thales vbi in vno eſt prima ſyllaba cuʒ circūflexo, ⁊ in alio vltima cū circūflexo idē ſignificat, ⁊ ambe nōia ꝓpria ſunt, ſʒ agros ignorās .ſ. cū accētu in p° acut° ⁊ agros cuʒ accētu in vltima graui, ſimiliter argos ⁊ argos aliō ⁊ aliud ſignificant ⁊ fere in cūctis ideʒ, ſʒ in paralogiſmis factis ob ſimilē figurā deceptio fit, qa difficile eſt diuidere q̄lia eodē mō, ⁊ q̄lia diuerſo mō dicunt̃. Hoc aūt dictū eſt per ea quę actiuę ꝓferunt̃ ⁊ ſignificatiua ſunt paſſiuoꝝ, vt ē videre audire ⁊ diſcere. Naʒ hęc actiua ſunt ⁊ idicatiua paſſionis, ⁊ accipit ſophiſta ⁊ paſſiua, ſed interrogatus putat ꝙ actiua etiam dant ſic ipſa, ⁊ hic etiam decipit. Illō autem. [Nam ferme qui hoc pōt facere in promptu eſt, vt videatur verum] talem mētem habet .i. qui pōt diuiſionem facere eorum quę ſignificant actioneʒ ⁊ paſſioneʒ, atq; eoꝝ q̄cūq; diuiſa aliqd aliud ſignificant, ⁊ cōpoſita alteꝝ, nec id minus fit in ęquocis ⁊ intelligēs interrogatū eſſe de numero eoꝝ quę multipliciter dicunt̃, talis ergo q pōt in cunctis diuiſionē facere nō facile decipiet̃ ⁊ nō deceptus in procinctu eſt vt videat verum.

¶ Maxime autem ſciet innuere, quoniam oē quod ꝑdicatur de aliquo, arbitramur hoc aliquid eſſe, ⁊ vt vnum intelligimus. Naʒ vnuʒ ⁊ ſubſtantiam maxime videtur ſequi ipſum hoc aliquid, ⁊ ens. Quare ⁊ in his, qui ſunt ꝑpter dictionē. hic modus ponendus.

¶ Cū fecerit ſermonē de paralogiſmo accidentis ob figuraʒ dictionis, ⁊ dixerit ꝙ in ipſis paralogiſmis factis per ipſam cauſa deceptionis eſt, ꝙ non difficulter capimus ob diuiſionē hoꝝ qualia eodeʒ mō ⁊ q̄lia velut altero modo dicētur. Adhuc de ꝟ ipſo narrat, ⁊ inquit ꝙ maxime aūt accidit nos decipi, qa ob ſimilem figuram putamus idem eſſe vlēm hoīeʒ ⁊ particularē Socratē,

Naȝ qa ⁊ ille vľis hō dicit̃, ⁊ hic particularis hō, decipiũtur ob ſimilẽ figurã dictiõis. [Maxime aũt iunge põſtcõſentire, vel ſic. Maxime autem poteſt credere aſſentiri ꝗ annuendo ⁊ ꝯſitendo ꝓpõnes ſophiſtarũ. Quod rurſus idẽ eſt huic maxie ⁊ decipiẽs ꝯiungit nos, quia exiſtimamus ꝙ oẽ ꝑdicatũ de aliquo ħ aliqd eſt ⁊ vnũ ⁊ ideȝ ſubiecto, fit autem hoc qa ſignificat̃ in ſimili figura hominis ſinglis ambo .ſ. ſubĩuȝ ⁊ prędicatuȝ, ſed hoc nõ eſt verum, vt in ꝑdicamentis dictum eſt. Eqdem vni ⁊ prime ſubę ipſum hoc aliquid competit. Naȝ indiuiduuȝ ⁊ vnum numero ſignificatum eſt, ſed in ſecundis ſubſtãtys videtur qdem quãtum ad figuram appellationis ꝙ hoc aliqd ſigt̃ ꝙ diceret hoiem. Vnde igit̃ fit deceptio, vel vt ſuperius dictuȝ eſt, ꝓpter enormitatem conſuetudinis, quę etiam enormes res ſimilibus figuris dictiõis conſueuit ſepe ſignificare. Etenim quãdo diceret aliqs hoiem ingerit veriſilẽȝ credibilẽq; phãtaſiã, vt igit̃ homo ſimilis eſt Socrati ⁊ vnus numero, qa eſt vnus. Cęterum illud, nam vnum ⁊ ſubſtãtiam maxime videtur ſequi ipm hoc aliqd, dicit vnũ ⁊ ſubſtãtiaȝ ipſas ſubſtãtias indiuiduas, vt Socratẽ Platonẽ ⁊ id genus. Vt igit̃ in his ob id quia ſignificatur ſimili figura dictionis ſingulari. Etenim Socrates homo ⁊ homo ſimiliter hõ, ſȝ non homines pluraliter, vt igitur in his quia in ſimili figura ſigſıat̃ phãtaſiã ingerit ꝙ vľis hõ ſilis eſt Socrati ⁊ vnus nũero, ſic etiã in alijs accidit fieri paralogiſmis factis ob ſilitudineȝ dictionis, verũ exiſtimo nõ in cunctis ſimplr his q ſunt ob ſimilitudineȝ dictionis hoc dicere, ſed in illis ſolis in qbus per ſilitudineȝ vľes ſubas eaſdẽ eſſe numero cũ particularibus ꝯcludere nitunt̃. Naȝ ob id dixit. [Quare ⁊ in his qui ſũt ꝓpter dictionẽ hic] modus ponẽdus eſt, qui .ſ. vľe in particulari idẽ cõcludit ob ſimilitudinem dictionis, tãq̃ ſi dixit nõ ſolũ dictos, ſȝ ẽt eos qui vľia cũ particularibus eadẽ ꝯcludẽtes ob ſilitudineȝ dictionis cũ deceptiõib⁹ ob dictionẽ coordinãt.

Primum quidem, quoniã magis deceptio ſit in his, qui cũ alijs conſiderant, ꝗȝ qui ꝑ ſeipſos. Ea autem quę cum alio eſt conſideratio, per orationem eſt. Quę eniȝ per ſeipſos, non minus per ipſaȝ rem. Deinde ⁊ per ſeipſos decipi accidit, quãdo in oratione faciunt conſideratiõẽ. Inſuper deceptio ex ſimilitudine. Similitudo autem, ex dictione eſt.

Cum dixerit ꝙ etiã hic modus in his q ſunt ob dictionem ponẽdus, huius cauſas duas ſubiũxit, vnã qdeȝ dicẽdo ꝙ magis deceptio fit cum alijs conſiderando eqdem illi ad orationes ⁊ noia, ⁊ non ad res interrogationes efficiunt, ſed hoc tale eſt. Quãdo quidem ſm ſe cõſideramus de aliqua re non ad noia ⁊ orationes conſiderationem facimus, ſed ad rem, ⁊ ob id minus accidit nos decipi, ſed quãdo cum alijs de aliquo cõſideramus ad nomen ⁊ orationem conſiderationes facimus in qbus etiam fiũt deceptiones, quãdo qdem in alio ſignificatorum a noie ⁊ oratione, interrogatus dat reſpõſum, ⁊ in alio accipit quãdo ratiocinatur, ꝓpter igit̃ hãc cauſam bene ſe hȝ in paralogiſmis ob dictionẽ ⁊ hunc ordinare, ⁊ ꝓpter alteram ꝙ deceptio huius qȝ vľis hõ concludit̃ idem eſſe cum Socrate ex ſimilitudine, ſȝ ſimilitudo ob dictionẽ eſt. Nã merito his ob dictionẽ, ⁊ ſm hoc decipiet̃, cęterũ cũ dixerit ꝙ quãdo per ſeipſos ꝯſiderabimus minus accidit decipi ꝓpterea ꝙ nõ per orationes ⁊ noia, ſed per ipſas res ꝯſiderationem facimus, ſubiunxit ꝙ etiam ſm ſeipſos facientes conſiderationem nihil ꝓhibet decipi, quando non de re, ſed de oratione conſiderationem facimus.

In his autem, qui ſunt ꝓpter accidẽs. Quoniam non poteſt diuidere idem ⁊ diuerſuȝ, ⁊ vnum ⁊ multa, neq; quibus pręդicationum omnia hęc ⁊ rei accidunt. Similiter ⁊ in his, qui propter conſequens ſunt. Pars eniȝ accidentis eſt conſequens.

Dixit de paralogiſmis ob dictionẽ ⁊ cauſas apponẽs qbus decipimur in vnoquoq; ipſoꝝ ſex, nũc ẽt de paralogiſmis extra dictionẽ qui ſunt ſeptem narrat q̃o accidit nos etiam ab his decipi, ⁊ inquit cauſam de paralogiſmis ob accidẽs eo ꝙ non poteſt iudicare an ideȝ an alterũ, atq; vnuȝ ⁊ plura. Et dictũ eſt de his in ꝑmo mõ eoꝝ extra dictionẽ. Nam ille erat q ob accidens, q̃o alterũ vt idem ⁊ plura vt vnum ſophiſte nitebantur ꝯcludere ⁊ non oportet rurſus eadem de eiſdeȝ dicere, illud ꝟo [neq; quibus ꝑdicatorum omnia hęc ⁊ rei accidit] ęquale eſt huic qbus ꝑdicatoꝝ oĩa hęc ⁊ ſubiectis accidunt, vt ſit tale dictũ, in paralogiſmis ob accidẽs fit deceptio, qa nõ põt diuidi idem ⁊ alterũ atq; vnum ⁊ plura, ⁊ qa nõ põt diſcerni q̃lia ꝑdicatoꝝ oĩa q̃cũq; de ipſis dicuntur. Poſſunt etiaȝ de ſubſtãtijs dici, qa aũt vt oſtẽſuȝ eſt pres erãt ipſi⁹ ob accñs paralogiſm ob ꝯñs, inqt ſilr in his q ꝓpter ꝯñs ſunt paralogiſmis, vt eñi in ħ ob accñs decipimur, ſic ẽt in ipſo ob conſequens.

Inſuper etiam in multis apparet, ⁊ poſtulatur hoc pacto, ſi hoc ab illo non ſeparatur, nec ab altero ſeparatur alterum.

Hocq; virtute tale eſt, nam quia in quibuſdam cõuertunt̃ ſubĩa ad ſequẽtia, vt hõ ad riſibile ⁊ equus ad hinnibile, ⁊ in alijs ſimilr pluribus hoc poſtulat̃, vt ſi ſequatur album niuẽ, cõuerteretur ⁊ nix ad albũ, ⁊ ſi flauũ ſequatur mel ⁊ mel ad flauum, ⁊ ſi factum habet principium, etiam principium habens factum.

In his ꝟo, qui ſunt ꝓpter omiſſionem orationis, ⁊ in his, qui ſunt propter ipſum aliquo modo, ⁊ ſimplr, quoniã ꝓpter parũ deceptio eſt. Nam quaſi nihil conſignificet qd, aut aliquo modo, ⁊ ſimpliciter, aut alicubi, ⁊ nunc, ⁊ vniuerſaliter concedimus.

Inquit in prędictis fieri paralogiſmum, quia putamus nihil differre ſimpliciter aliqd ꝯcedere ⁊ aliquo mõ, vt eniȝ putãtes nihil aliud plus ſignificare ſimpliciter ꝗȝ aliquo modo damus ⁊ decipimus, vt in hoc patet, aliquid abijcere ꝙ aliquis habet non malum eſt, ſed aliquis habet morbum, igitur abijcere morbum eſt malũ, deceptio hic facta eſt ob ipſa aliquo modo, non eniȝ ſi maluȝ eſt abijcere aliqua de quibus aliquid habet ſimpliciter eſt malum.

Similr ⁊ in his, qui (qȝ in principio eſt) ſumunt. ⁊ in nõ cauſis, ⁊ quicũq; plures interrogationes vt vnã faciũt. In oĩbus enim his eſt deceptio ob id, qȝ eſt ꝑꝑ paruȝ. Nõ enim exacte diſcernimus neq; ꝓpõnis/ neq; ſyllogiſmi terminuȝ ꝓpter pręդictam cauſam.

Dicit

¶ Dicit ꝙ in his fit deceptio ob parũ, non enim exacte diligenterq́ꝫ perſpicimus rationẽ ꝓpoſitionis dicẽtẽ ꝓpõnẽ eſſe illã quę vnũ de vno dicit, neq́ꝫ diffõnẽ ſylli dicentẽ oportere ꝗppiã aliud a poſitis ꝯcludere, ⁊ hic decipimur, ſed nõ nauamus diligẽtiã his ob dictam cãm quę eſt ob parum, niſi intelligas dictam cauſam illud neſcire rationem propoſitionis ⁊ ſyllogiſmi.

¶ Quõ autem habemus ꝓpter quanta ſiũt apparentes ſyllogiſmi. Habemus etiam ꝓpter quãta ſiũt ſophiſtici ſyllogiſmi, ⁊ elenchi.

¶ Quia apparẽs ſyllogiſmus ⁊ ſophiſticus idẽ ẽ ⁊ in principio prius libri oſtẽſũ eſt. Habemus autẽ ꝓpter quanta quotq́ꝫ fiunt ſophiſti ſylli, nã ꝑꝑ quot apparẽtes fiunt habemus, quę ſunt tredecim modi, pꝫ ꝙ habemus ⁊ ꝓpter quot fiunt ſophiſti ſyllogiſmi, naꝫ ꝓpter quot apparentes, ꝓpter totidẽ ⁊ ſophiſtici, ſꝫ ob dictos modos apparentes, ob hos igĩ ſophiſtici, illõ aũt ꝑꝑ quot fiũt apparẽtes ęq̃le eſt huic ꝓpter quot, nã ꝓpter quot modos ⁊ quot cauſas apparentes per totidem ſophiſtici.

¶ Dico autem ſophiſticũ elenchum ⁊ ſyllm non ſolum eum, qui apparet ſyllus, vel elenchus, non eſt aũt. Sed etiã eum, qui eſt qdeꝫ, apparet autem proprius rei. Sunt autẽ illi, q non ſm rem redarguũt, ⁊ qui monſtrãt ignorantes, quod qdẽ erat ꝓprium tentatiuę.

¶ Cum dixerit ꝙ ꝓpter quot fiũt apparẽtes ꝓpter tot ſophiſtici, dicit ꝙ nõ ſolũ dico apparentẽ ſyllm, hic aũt eſt ille qui nõ hꝫ figuraꝫ ſanam, vt etiam in principio libri dictũ eſt, qualis eſt ille ex duabus affirmatiuis in 2a figura, vel ex duabus particularibus in aliqua figura tendentes aliquod ꝯcludere, inquit, nõ ſolũ igĩ apparentẽ ſyllogiſmũ fieri ob dictos modos, ſed etiã eũ qui eſt apparens ꝙ ſit ꝓprius rei ⁊ nõ eſt. Nam hoc ſubaudiendum eſt, hic autẽ eſt ſane qdem ꝯcludens, ſed nõ ſm reꝫ ꝙ quidem non ſophiſtici dicit eſſe, ſed tentatiui, naꝫ tentatiui vtiles ſunt ad ſimulandum ſcire ſe rem licet neſciuerint ⁊ rationes facientes redarguunt reſpondentẽ ⁊ ad contradictionem conijciunt ipſum, ſed non ex proprijs rei, cum non ſint, nam ob id non ſm rem tales dicũtur, qꝛ principia ſeruant rei, ſed ſeducunt ſyllogiſmo auditorẽ, addentes aliquod intermediũ per qđ fit paralogiſmus. Naꝫ eo ꝙ deſcribuntur ſemicirculi alr̃ q̃ꝫ oportet vt in primo Topicorum dictum eſt, ⁊ quędam lineę ducũtur aliter q̃ꝫ ducende ſunt, paralogiſmus fit, ⁊ videtur qdeꝫ ex proprijs rei eſſe, ſed non eſt, deinde etiam cauſaꝫ ponit huius quomodo tentatiuus poteſt redarguere ſimulantem ſcire qui non ſcit id quod dicit.

¶ Eſt autem tẽtatiua pars dialecticę. Illa autem poteſt ſyllogizare falſuꝫ propter ignorãtiam eius, qui dat orationem. Sophiſtici vo elenchi tam etſi ſyllogizent ꝯdictiones, non tñ faciunt manifeſtum, ſi ignorat. Nam ⁊ ſcientem impediunt huiuſmodi orationibus.

¶ Si ergo tentatiua eſt pars dialectices, ⁊ ipſa dialectica poteſt ratiocinari falſum ob ignorantiam dantis, etiaꝫ ratiocinatur partem eius talem, ſed quomodo ſit tentatiua pars dialectice procedendo dicet, ⁊ quę nobis videntur ibidem dicemus, ſed dialecticus ⁊ tẽtatiuus pꝫ ꝙ faciunt reſpondentem ꝙ ignorat, quia concludit cõcluſiones ex apparẽtibus ⁊ ꝯceſſis a reſidente, ſed hoꝝ habemus nonnullam copiam, vt in Protagora ⁊ Gorgia, atq́ꝫ alijs dialogis Platonis, in quibus cuꝫ ſophiſtis certat, ſed ſophiſticus ſi ratiocinaretur etiam contradictionem non facit manifeſtum ſi ignorat reſpondens, nam ęquiuocum ⁊ ambiguum ⁊ qualia ſępe dicta ſunt interrogata proferentis. Quis ſciuit audientiuꝫ ad quę eorum ſignificatorum ab ipſis interrogationibus interrogat interrogans, ⁊ reſpondens reſpondet. Nam ⁊ ſi auditor nouerit quot modis dicitur interrogatũ, tamen impeditus diſcernere ſi redargutus eſt reſpondens, nã in hoc eſt ſilentem dicere, quis ſciuit auditorum de quibus ſilentibus interrogatio ⁊ reſponſio facta eſt vt diſcernat reſpondentem an ignoret vel non. Nam eorum qui interrogant ęquiuocum ⁊ ambiguum nullus ſciuit ſi contradictionem poſiti a ſe cuꝫ diſputante concludunt, vel vniuerſalr̃ ſi ignorat ſecũ diſputans an ambiguum ſit interrogatum vel ęquiuocũ, aut nõ bene cõpoſitum vel diuiſum. Nam ſi quis interrogaret a ſophiſta, nunqd canis ęſtus faciat, ⁊ dixerit, ob canẽ terrenuꝫ nõ facere ęſtus ⁊ impeditur auditor hĩc dubitanteꝫ redarguendum, nam quãtum ad terrenum canem reſpõdens dicit ꝙ ipſe latrauit, ⁊ ſic non redargutus eſt.

¶ Qr autẽ illos habeamus, hac via manifeſtũ eſt. Nam ꝓpter quanta apparet audientib9, vt interrogata ſyllogizare, propter hęc ⁊ reſpondenti videbitur. Quare erũt ſyllogiſmi falſi propter hęc, aut omnia, aut quędam. qđ enim non interrogatus putatur dediſſe, ⁊ interrogatus ponet. Verum in quibuſdam ſimul accidit interrogare, quod deeſt, ⁊ apparere falſum. vt in ijs, qui ſunt ſm dictionem, ⁊ ſolęciſmum.

¶ Cũ diceret ꝙ habemus ꝓpter q̊t ſophiſtici fierẽt ſylli, q̃ nos habemus ꝓpter quot fiũt apparẽtes ⁊ interponẽs nõnulla dicta, rurſus redit ad ꝓpoſitũ ⁊ oſtendit h̃ ẽt ab audiẽtibus dicẽs. Naꝫ ꝓpter quãta quotq́ꝫ appareret audiẽtib9 nõ bene iterrogata vt bene iterrogata, ꝑꝑ tot ẽt reſpõdẽti appęrebit bene dixiſſe. Occurret autem auditor vel ob ęquiuocationẽ, vel ob figurã dictiõis, vel ob aliqd hoꝝ, ⁊ rñdens igĩ ſm aliqd hoꝝ ſeq̃tur, q̃re erunt ſylli falſi ob modos numeratos, vel oẽs ꝯuenientes ad decipienduꝫ aliquem, vel aliquos, ſed cuꝫ diceret ꝑꝑ tot ſi ẽt reſpõdẽti videret inducẽdũ eẽ, nam interrogatus putat dediſſe, ⁊ ſi interrogatus poneret. i. ꝙ propria ſentẽtia ⁊ ſuo animo putauit bene interrogari, ⁊ vt vera vna inuenit, ⁊ ſi interrogaret dedit. Veruꝫ (inquit) in quibuſdaꝫ, vt in his ob dictionem ⁊ ſolęciſmũ nõ ſine voce ꝑficiũt rñdentes oĩones ꝯcludẽtes ipſius ſophiſtę, ſed ad id qđ deeſt interrogant ⁊ falſuꝫ oſtẽdũt, nam cũ dixerit ſophiſte, aliquis ſedet, ⁊ qui ſedet põt ambulare, ⁊ iduxerit ꝙ aliqs ambulat, ſtatim ⁊ pari cũ poſſit cõtineri ſil̃ iterrogabit id qđ deeſt. ſ. illud [põt] ⁊ oñdet falſuꝫ. Rurſus cuꝫ dixerit ſophiſta nõne ꝙ dicit hoc eſt, ſed dicis lapidem eſſe, igĩ eſt lapis non ſilent reſpondentes nec muti fiũt, ſed aiunt [non] ſed eſt igĩ lapis, ſꝫ de his planius fiet dictum quando ſolutiones ſophiſmatuꝫ ⁊ ipſe induxerit, nunc autẽ dictũ paulo ante ꝙ tentatiua eſt pars dialectices diximus. Dicĩ igĩ ꝙ tentatiua eſt ſub dialectica, quia ⁊ ipſa falſum poteſt rõcinari ob ignorantiam dantis, vt dialectica. Verum ambe differunt a ſophiſtica,

quia hec manifeſte faciunt ꝙ contradictionem rõcinantur poſitioni reſpondẽtis, non enim interrogant ambigua ⁊ equiuoca, ⁊ talia quedam, ſed ſophiſte etiam ſi rõcinarentur aliquãdo cõtradictionem non efficiũt compertum eſſe ſi ignorat ſecũ diſputãs. Nam interrogãtiũ equiuocum ⁊ ea qualia ſepe dicta ſunt, nullus ſciuit ſi ꝯdictionẽ concludunt poſiti de eo ꝙ diſputatur, vel vniuerſaliter, ſi ignorat ſecum diſputans ſi ambiguũ ſit interrogatum vel equiuocum, vel quippiam aliud.

¶ Si ergo paralogiſmi contradictiõis ꝓpter apparentem elenchũ ſunt. Manifeſtũ eſt, quoniã ꝓpter tot erunt ⁊ falſorum ſyllogiſmi, ꝓpter quot ⁊ apparens elenchus. Apparens autẽ ꝓpter particulas veri. Nã quodcũq deſuerit apparebit elenchus. Ut qui ꝓpter non accidens, qui ad impoſſibile eſt, propter orationem. Et qui duas interrogatiões, vt vnam facit, ꝓpter ꝓpoſitionẽ, ⁊ ꝓpter ꝑ ſe, qui propter accidens. Et ꝓpter huius particulam, qui propter conſequens.

¶ Cum dixerit, ꝓpter quanta quotue ſunt apparẽtes ſyllogiſmi ob totidem etiã ſophiſtici ſunt, oſtendit etiam ꝙ falſi ob totidem modos fiunt, ꝓpter quot apparẽtes, ⁊ ſophiſtici. Nam ſi falſus ſyllogiſmus eſt circa cõtraria veri ſylli, patet ꝙ quot fuerint partes ſylli veri ob totidem erunt falſi ſylli. Equidem ſylli veri partes ſunt he, vt eiuſdẽ vnius rei eſſe, ⁊ ad idem ac ſm idem, ⁊ quot ſepe dicta ſunt, igitur falſus erit quãdo non ad idem neq ſm idem ⁊ ſimilia fieret. Verum cum dixerit apparens ob partes veri fit, nam cũ aliqua pars deficit veri ſyllogiſmi ſophiſticus appareret elenchus, cõſtituit hoc per inductionem dicẽdo[vt qui ꝓpter non accidẽs, ⁊ qui ad impoſſibile ꝓpter orõnẽ]. Sed ꝙ dicit virtute tale eſt, quia ſylls eſt oratio ꝯcludens aliquid alterum a poſitis ex poſitis, qui etiam non cauſam vt cauſam concludet impoſſibile accipiendo, vnde patet ꝙ ob particulam ſyllogiſmi falſum concluſum eſt. Eſt autem geminatio contextus talis, qui ad impoſſibile ducere rõnem videt fit ob nõ accidẽs, ꝓpter orationem, vel ob non cauſam vt cauſam accipere. Similr autem faciẽs duas interrogationes vnã ob diffinitionem ꝓpõnis falſam ꝯcludit, ⁊ ab accñte aliqđ falſũ rõcinando ob particulam veri ſylli hoc ſyll'o oſtẽdit, eqdẽ ſylls verus conſtat his que inſunt per ſe, ⁊ non his per accidẽs. Item ille qui ob conſequens qui eſt particula illius vt accidens, vt oſtenſum eſt per eandem cauſam fit.

¶ Inſuper non in re, ſed in oratione eſt accidere. Deinde propter vniuerſale, contradictionem. Et ſm idem, ⁊ ad idem, ⁊ ſimilr. Et ꝓpter ipſum eſſe in aliquo, vel propter vnumquodq horum peccat.

¶ Etiã modus ob amphibibologiam ambiguitatemq ſophiſticus, nam hoc indicãt dicendo hoc inſuper non in re, ſed in oratione accidere eſt, ceu cur non eſt ſilentem dicere non in re, ſed in oratione accidit, ⁊ hic patet ꝙ fit ob particulã veri ſyllogiſmi. Item ille q eſt aliquo mõ ⁊ ſimplr ob particulaз redargutionis. Naз hoc ſigt per ꝯ deinde pro hoc vle cõtradictionẽ, ⁊ vle poſuit ꝑ ſimpliciter, ⁊ ꝯdictionẽ pro hoc aliquo mõ. Nã dicentibus nobis ſimplr ꝙ ethiops niger, ꝯcludit ꝙ dẽtibus alb' vel aliquo mõ albus, vel rurſus dicẽtibus nullus periurãs ſimul bene iurat infert ſi aliqs iurãs periurare periuraret, ſimul igitur periurat ⁊ iurat, quod aũt hi non ſm idem ⁊ ad idem, ⁊ ad aliqđ ob ꝑtes ſunt orõnis vere vndiq pꝫ, ⁊ ſepe dictũ eſt, ⁊ nõ opꝫ rurſus verbis imorari.

¶ Preterea propter id, quod eſt non cõnumerato eo, quod eſt in principio, qđ eſt in principio ſumere. Quare habemus ſm quãta fiũt paralogiſmi. Scdm enĩ plura non erũt, ſm autem ea, que dicta ſunt, erunt omnes

¶ Quod vero petere in principio ⁊ ſumere ob particulaз ſit veri ſylli, ⁊ ob defectuз veri elenchi, vereq redargutionis fiat, ſepe dictum eſt. Sic igitur cuз oſtenderit per inductionem ꝙ ob partes veri ſyllogiſmi falſuз ⁊ apparentes redargutiones fiũt, cõcludit dicẽdo, quare habemus ꝓpter quot fiũt paralogiſmi, nã ob plẽs modos ꝗ hi nullus fieret, ſed circa dictos erunt omnes.

¶ Eſt autem ſophiſticus elenchus, nõ ſimpliciter elenchus, ſed ad aliquem, ⁊ ſyllus ſimiliter. Nam ſi non ſumat id quidem quod eſt propter equiuocum, vnum ſignificare, ⁊ qđ propter ſimilitudinis figuram, ſoluз hoc. Et in alijs ſimiliter, neq ſyllogiſmi, neq elenchi erunt, neq ſimpliciter, neq ad eum, qui interrogatur. Si autẽ ſumant, ad eum, qui interrogatur, erunt, ſimpliciter autẽ non erũt. Nõ enim vnum ſignificatum ſumpſerunt, ſed apparens, ⁊ apud illum quidem.

¶ Sophiſticos oẽs ⁊ apparẽtes ſyll'os reducẽs ad elẽchi ignorantiaз, atq oſtẽdens ꝙ ſophiſtici elenchi ob defectum proprij ⁊ veri elẽchi ⁊ ſylli redarguẽdi fiũt, ⁊ ꝑ inductionẽ hoc dictũ ꝑſuaſerit ⁊ fide ꝯfirmarit, aĩaduertit ꝙ ſophiſticus elẽchus nõ ſimplr eſt elẽchus, ſed ad eũ qui videt eſſe elenchus redargutionẽ. Nã ſi contingerit vt eũ imperitus concedet dicta qualiacũq fuerint, ⁊ decipietur ⁊ videbitur redargui. At ſi fuerit aliquis perito ꝑ nõ ſtatim ꝯſcribitur interrogata, ⁊ hic vetat dabit reijcietq eũ qui videtur redarguere ⁊ ratiocinari. Similiter autem ⁊ ſophiſticus ſyllogiſmus non ſimpliciter eſt ſyllogiſmus, ſed ad aliquẽ videlicet ad ignorantem vires verborũ, ⁊ ad concedentem non ſimpliciter dictum velut ſimpliciter dicitur, ⁊ reliqua omnia. Quod autem ad aliquẽ ſophiſtica redargutio ſit, oſtendit quia non poteſt ſophiſta facere redargutionem niſi acceperit a reſpondente equiuocum ꝙ vnum ſignificet, ſimiliter etiam ob ſimilem figuram ſyllogiſmus ſi non acceperit a reſpondente ſignificare interrogatam rem ſolum, hoc videlicet actiuum verbum ſolius actionis indicatiuum non ſic decipiet, ꝙ ſi non acceperit ſophiſta, neq ſimpliciter ſyllogiſticum facit, neq ad interrogatum, ſed ſi acceperit equiuocum ⁊ non equiuocum ad interrogatũ facit redargutionem, ſed vere ⁊ proprie redargutiones non fecit, quia non accepit vnum, ideſt non equiuocum, ſed apparens, ⁊ ab imperito auditore, quare non ſimpliciter eſt redargutio ſophiſtica elenchus ⁊ redargutio, ſed ad aliquem.

¶ Propter quãta vero redarguunt, qui redargutionibus vtunt̃, nõ oportet tẽtare ſumere

ſine

ſine omniū entium ſciētia. id aūt nō eſt vnius artis. Infinitę enim ſunt ſcię, qm̄ ⁊ demōſtrationes. Elenchi aūt ſunt ⁊ veri. Nā quātā eſt demōſtrare, eſt ⁊ redarguere eum, qui ponet cōtradictionē veri. Ut ſi cōmenſurabilem poſuerit diametrū, redarguet vtiqꝫ quis, quoniā incōmenſurabilis. Quare omnium oportet eſſe ſcium, quippe cum alij quidē ſequantur propter ea, quę in geometria ſunt principia, ⁊ eorum cōcluſiones. Alij autem ꝓpter ea, quę ſunt in medicinali facultate. Alij deniqꝫ propter illa, quę ſunt aliarum ſcientiarum.

¶ Propter quot inquit apparēter quidā videnť redargui dcm̄ eſt ⁊ determinate ſunt redargutiones apparentes, qm̄quidē cuncti ſunt tredecim, quibus oībus vel aliqbus aſſumptis paralogiſmus ⁊ apparens elēchus. ſ. redargutio fit, vnde dicit. [Propter quāta ꝟo redarguunt qui redargutionibus vtūtur,] nullus numerare aut afferre poteſt, equidē nullus numero quodā diffinito modos poneret quibus redarguūt qui vere redarguūt. Nam quot oſtēdens, totidē poſſunt etiā elenchi fieri qui contra nō ponētes concluſam ex datis cōcluſionē accipiunt cōtradictionē, non opꝫ igitur inquit tentare accipere ꝑ quot ⁊ quales redargutiones faciunt qui verę reprehendunt, niſi quis ſciuerit oēs ſcientias, ⁊ in cūctis ſūmus fuerit. Nam niſi talis fuerit qūo poterit verę eum redarguere qui in aliqua ſcīa aberrat. Hoc autē eſt. ſ. oēs ſcientias callere non eſt viri vnius artis ⁊ impoſſe eſt. Naꝫ infinita ſunt verę oſtēdēda, igiť infinitę ēt ſunt verę redargutiones. Cęterum illud vbi dicit. Infinitę enim ſcientię. Dixit forte ſm ſuam opinionē. Nam cum apud ipſum ſempiternus ſit mundus, vt in libro de celo ab ipſo oſtēſum eſt, in infinitum etiā ſcientię augebantur. Non opꝫ igitur quęrere quot modis verę redargutiones ſiunt. Quod ꝟo prorſus ſunt verę redargutiones, vt etiam apparentes patet. Nam quanta inquit, ſunt demōſtrata demōſtratione directa, fieri poteſt, vt eadē etiā oſtēdanť per eandē ⁊ per illā ad impoſſibile, ⁊ redarguere non concedentē deductum expoſitis, ſed ꝯrium poſitū ꝟo, ſed qui hunc redarguit ⁊ oſtendit mentiri ſyllm vera eſt redargutio, quare redarguturū verę opꝫ aſſequi oīum ſcientiā. Nam cum talis fuerit redargueret non cōcedentē poſitionē vel cōcluſionē accipiens cōtradictionem. Item cum dixerit ꝙ oportebit talē eſſe ſcientē oīuꝫ ſcientiaꝝ induxit. Quippe cum alij quidē ſequātur ꝓꝓ ea quę ſunt in geometria principia, quare eum qui redarguturus eſt rōcinantes circa principia geometrię opꝫ eſſe geometricuꝫ. Et medicuꝫ qui circa ꝑncipia medicinę, ⁊ muſicū ſilr circa ꝑncipia muſices atqꝫ in alijs ſilr, quare ſiqs oēs redarguere dꝫ eum oportet eſſe ſcium omnium ſcientiarum.

¶ Inſuper ⁊ falſi elēchi ſimiliter infiniti erūt. Nam ſm vnamquāqꝫ artem eſt falſus ſyllogiſmus. vt ſm geometriā geometricus, ⁊ ſm medicinalem facultatem, medicinalis. Dico autem ſm artem, ſm illius principia.

¶ Falſos elenchos nō ſophiſticos inquit hic ſed eos ꝗ videntur eſſe a proprijs principijs ſciētię de qua ſermonē faciunt, ſed non ſunt, quare qꝛ infiniti veri ſunt elenchi, infiniti quoqꝫ ſūt ēt falſi, ⁊ dicta quidem perſpicua ſunt. Sed verba ibi vt ſm geometriā geometricus in defectu dictū eſt. Sed verba ꝑfecta erunt ſic, geometricus falſus elenchus ſm geometriā eſt qui verſať circa geometrię principia, qualis erat Briſſonis quadratio, equidē nō ſolum orſi a principijs ſciētię ſub qua eſt problema, ſed vidētur eſſe, inquit falſas eſſe redargutiones, ſꝫ etiā eos ꝗ ex proprijs ſciētię principijs, ſed ſm aliqd paralogiſmuꝫ efficiunt qualia ſunt illa quę falſa deſcriptione oſtendūtur ab Euclide.

¶ Manifeſtum eſt igiť, qm̄ non omniuꝫ elenchorum, ſed eoꝝ, qui ſunt ſm dialecticam ſumendi ſunt loci. Nam hi cōes ſunt ad omneꝫ artem ⁊ potentiaꝫ. Et cum quidē qui eſt ſm vnāquāqꝫ ſcientiā elenchū, ſcientis eſt conſiderare, ſiue cum non eſt, apparet/ſiue cuꝫ eſt, ⁊ quare eſt. Euꝫ autē, qui ex cōmunibus eſt, ⁊ ſub nulla arte cadens, dialectici. Nam ſi habemus ex quibus ꝓbabiles ſylli in quolibet, habebimus ex quibus elenchi. Elēchus eniꝫ eſt ſylls cōtradictionis. Quare aut vnus aut duo ſylli cōtradictionis elenchus eſt.

¶ Cum dixerit ꝙ infiniti ſunt veri elenchi, ⁊ in cunctis ſciētijs fieri poſſunt. Silr ēt infiniti ⁊ ꝯrij his falſi ſylli, nā ſm oēm artē concedit ēt hos fieri. Cęteꝝ inquit ꝙ cum dentur vl̄es redargutiones oīum falſoꝝ ſylloꝝ non pręſentis eſt ꝯſiderationis. Nunc eniꝫ inquit ꝙ loci non ſumendi ſunt nec principia oīuꝫ veroꝝ elenchoꝝ, ſed eorum ꝓꝓ dialecticē. Hoc aūt eſt. vꝫ. hoc facere proprium eſt dialecticę ⁊ aſſignatis locis in illa, ⁊ addit deinceps cām huius eſſe dialecticā vim ⁊ poteſtateꝫ quę in oībus pōt arguere. Proinde ſubiungit. Naꝫ hi cōes ſunt ad oēꝫ artem ⁊ poteſtateꝫ, nam in omni arte pōt dialecticus ex cōibus ⁊ ꝓbabilibus rōcinari, ſed quādam redargutionem ſm aliquā ſcīam ſiue vere redarguerit, ſiue apparēter non eſt prorſus dignoſcere, ſed ſolius ſcientis. Naꝫ talis poterit cognoſcere ſi ex proprijs ſcientię ſumptis redarguens redarguit, ⁊ eum qui redarguit ex aliqbus cōmunibus ⁊ ꝓbabilibus dignoſcat dialecticus. Ex ꝙ addit pr̄ate dicens, nos tanqꝫ ꝑuenientes in topicis diximꝰ ex quibus aliqs de omni ꝓpoſito ꝓblemate rōcinareť. Ex his igitur aliquis orſus pōt ēt redarguere. Nā qm̄ dialecticus tentat contradictionē rōcinari, illud quoqꝫ elenchus pōt. Verū aliqn̄ per vnum ſyllm cōtradictionē concludit, aliqn̄ ꝟo per duos, ſed per vnuꝫ ⁊ qn̄ per duos dixit in loco vbi docet rōcinari ex oppoſitis, qđ ſi in vno volumus rōcinari ꝯdictioneꝫ, opꝫ hanc in vna ꝓpoſitione accipere, vt ꝙ medicina eſt ſcīa, oīs ſciētia opinio ⁊ non opinio, igiť medicina opinio ⁊ non opinio, ſed qꝛ vt manifeſtum hoc aliquis non concederet aliqn̄, opꝫ in duobus tentare cōcludere cōtradictionē ⁊ oſtēdere medicinā ꝙ aliqn̄ ſit opinio ⁊ aliqn̄ non hoc diuiſim etiā in duobus ſyllogiſmis. Sed dicemus etiaꝫ de hoc in ſequētibus conſiderantes ſolutiones ſophiſmatum.

¶ Habemus igitur ꝓpter quāta oēs huiuſmodi ſunt. Si autē hęc habemus, ⁊ ſolutiones habemus. Nā illoꝝ inſtantię ſolutiones ſunt. Habemus etiā ꝓpter quot ⁊ apparētes ſiūt, apparentes autē non cuilibet, ſed talibus. Infinita eniꝫ ſunt, ſi quis conſiderauerit illa, ſm

quot apparẽt quibuſlibet. Quare manifeſtũ eſt, qm̃ dialectici eſt poſſe ſumere per cõmunia quędã, ꝓpter quot ſit, aut qui eſt elẽchus, aut apparẽs elenchus, aut dialecticus, aut apparens dialecticus, aut tentatiuus.

¶ Videlicet habemus per quot ſophiſtici. Si autẽ cognoſcimus q̃ſo fiunt ⁊ qua de cauſa, perſpicuũ eſt ꝙ etiaꝫ ſolutiones horũ habemus. Naꝫ quę inſtantes proferimus cõtra ea quę ſyll'o oſtẽſa ſunt ob ęquiuocationẽ vel amphibologiã, vel ſm aliquẽ reliquoꝝ modoꝝ, hęc ſunt ẽt ſolutiones ipſoꝝ. Nam qn̄ ſophiſta redargueret dicentẽ canez non latrare vt latrãtẽ. vꝫ. terrenũ, qui inſtant tãq̃ de alio dante riſum ſoluemus ex hac inſtantia ẽt apparentẽ redargutionẽ. Q m̃ aũt inquit habemus ꝑꝑ quanta ſunt ſophiſticę redargutiones, habemus igĩ ⁊ ꝓpter quot ſunt apparẽtes. Hoc aũt ⁊ in ſuperius dictis dixit, vbi apparẽtes redargutiones atq̃ elẽchos dicit nõ eos qui videntur quibuſuis ⁊ vulgaribus, quippe qui cum neſciunt ex qualibus decipiẽtur, quare ⁊ infinita erunt quę decipiunt tales, ſed apparentes dico ſciẽtibus ⁊ peritis. Iteꝫ inquit ſolus dialecticus poteſt cognoſcere per quãta cõia ſit verus elenchus, vel apparens. Equidẽ quidaꝫ verus elenchus ⁊ quidam apparens, ⁊ quidam dialecticus, ⁊ quidam apparens dialecticus, ſed in his etiaꝫ tentatiuus eſt, vt ſępe dictum eſt, ⁊ ſuperfluum eſt rurſus dicere de ipſis.

¶ Non eſt aũt dr̃ia orationũ, quam quidaꝫ dicũt eſſe, has quidẽ ad nomẽ, illas vero ad intellectum. Abſurdũ eniꝫ eſt opinari alias quidẽ eſſe ad nomen orationes, alias autem, ⁊ non eaſdem, ad intellectũ. Quid eniꝫ eſt nõ ad intellectum, niſi qn̄ nõ vtitur noie (qui putat interrogare) eo, ad qḋ is, q interrogatus eſt, dedit? Idem aũt ideſt ⁊ ad nomen. ⁊ ad intellectum, quãdo ad quod dedit intelligens.

¶ Cuꝫ diuiſerit modos quibus paralogiſmi fiũt in duos ſupremos, vt alios eoꝝ dixerit eſſe ob dictioneꝫ, ⁊ alios extra dictioneꝫ, nunc corrigit non ſic dicentes, ſed reducẽtes oĩa ſophiſmata ad orationes ob nomen ⁊ eas ad intellectũ. Nam ad intellectũ pro hoc ob intellectũ ſumptũ eſt, ⁊ patet ꝙ hoc ipſum facit per id quod paulopoſt ſubiũgitur. Naꝫ hoc eſt id qḋ nõ ad ſñiaꝫ ⁊ intellectũ recurrendo nõ ſic diuidẽtes oẽs paralogiſmos, vt ipſe docuit, ſed dicentes qḋ alij ſunt ad nomẽ, alij aũt ob intellectum. Dicit ⁊ oſtẽdit non alias eſſe ⁊ alias, ſed eaſdem. Nam alię ob intellectuꝫ ad nomẽ, ⁊ alię ad nomẽ ob intellectũ, quare non duo modi ſunt, ſed vnus. Nam illud nõ ad intellectũ redargutuꝫ quid (inquit) aliud eſt q̃ꝫ qñ non vtitur interrogans noie in quo cuꝫ exiſtimet interrogari interrogatus dedit reſpõſuꝫ. Nam hęc eſt verborũ geminatio. Nam ſi quis interrogaret̃ nunq̇d canis latret ⁊ aliq̇s putãdo ꝙ interrogeť de terreno daret ꝙ latret, ⁊ interrogans canis nomẽ ad piſcem transferens dicit, ſed piſcis cuꝫ ſit canis non latrat nõ ad intellectũ reſpõdentis vſus eſt noie. Sed tale ſophiſma ⁊ ad nomen eſt, quare vt nõ ad intellectũ eſt ratiocinãs qui nõ vtitur canis noie ad terrenũ quẽ etiaꝫ intelligens rñdens dixit latrare, ſic ecõuerſo ad intellectũ eſt ſyll'o ratiocinãs, qñ vtitur nomine de re intelligẽs affirmauit interrogatus, quĩ etiã ipſe ſignificauit ꝑ hoc. Porro illud ad intellectũ eſt qñ in quo dedit intelligẽs ⁊ dicit reſpondentẽ intelligere. Naꝫ ſi non ad intellectũ non eſt non vti eo in quo dedit ipſum vti in quo dedit, profecto erit ad intellectũ. Quod ſi hęc vera fuerint abſurdũ eſt ſuſpicari alias eſſe ad nomen orationes, ⁊ alias ad intellectũ. Nam vbi eſt ſm intellectuꝫ ibi etiam ſm nomen ⁊ econtra, ⁊ vbi ob nomen, ibi etiam ob intellectum.

¶ Si autẽ aliquis (noie ipſo plura ſignificante) vnum putet ſignificare ⁊ interrogãs, ⁊ interrogatus (vt forte ens, ⁊ vnum plura ſignificant.) Sed ⁊ reſpõdens Zeno ⁊ interrogãs vnũ putãs eſſe, interrogauit, ⁊ eſt oratio, qm̃ vnuꝫ omnia, hęc ad nomẽ eſt, ⁊ ad intellectũ interrogantis diſputata. Si aũt aliquis plura putauerit ſignificare, manifeſtũ, qm̃ nõ ad intellectuꝫ. Primũ itaq̃ circa hmõi orationes, quę plura ſignificant, eſt ad nomẽ ⁊ ad intellectũ. Deinde circa quẽlibet eſt. Non eniꝫ in oratione eſt ad intellectũ eſſe, ſed in eo qḋ rñdens ſe hꝫ aliquo modo ad ea, quę dant̃. Deinde ad nomẽ ꝯtingit oẽs eas eſſe. Nã eſſe ad nomẽ, hoc in loco eſt eſſe nõ ad intellectum.

¶ Cum dixerit ⁊ conſtituerit idem eſſe ad nomen ⁊ non ad intellectũ diſputare inducit. Naꝫ qñ plura ſignificãte noie putaret etiã interrogãs ⁊ interrogatus nõ plura ſignificare hic ẽt ad nomen ⁊ ad intellectũ rñdentẽ redarguit. Nam interrogatuꝫ rñdentẽ dixit, vt etiam hoc aut ad intellectũ pro hoc ⁊ ad intellectũ. Nam in quo dedit rñdens ad hoc etiã interrogãs vſus eſt noie putantibus ambobus de vna ⁊ eadeꝫ re dici nomen, patet ꝙ etiam ꝙ ad intellectũ ⁊ ad nomẽ diſputatũ. Naꝫ ſuppoſitio eſt Parmenidẽ exiſtimare vnũ ſignificare ens ⁊ vnũ, ⁊ huic aſſentitur ſimil'r Zeno ęmulator eius, igĩ Parmenides interrogans Zenonẽ ſi vnum ens eſt, ⁊ hoc affirmanteꝫ ⁊ confitentẽ non in alio quodã ille traduceret, ſed etiaꝫ ad nomẽ ⁊ ad intellectũ rñdentis eſt diſputatũ. Si auteꝫ rñdens putat plura ſignificare vel etiã interrogans, ⁊ alter ad aliud dedit, ⁊ alter ad aliud vſus eſt noie, vt de cane ſuperius dictũ eſt, patet ꝙ nõ ad intellectũ, ſed ad nomen diſputatũ eſt. Nã hoc deficit diſputatũ eſt. Nam tale eſt abſolutũ ⁊ plena ſcia, patet ꝙ non ad intellectum, ſed ad nomẽ diſputatũ eſt, qḋ cum dicit. Nam ad nomẽ ⁊ non ad intellectũ diſputatũ eſt infert, primũ itaq̃ circa hmõi orationes, hęc dicens in virtute, vt falſum eſt dicere ꝙ oẽs paralogiſmi reducũtur ad nomẽ ⁊ intellectuꝫ. Nam primũ eſt circa hꝰ orationes quęcũq̃ plura ſignt. Hę aũt ſunt ęquiuocę ⁊ ambiguę, ⁊ alię non, deinde circa quẽlibet eſt, dicẽdo quẽlibet interrogantẽ ⁊ rñdentẽ. Nam cõtingit oratione vel dictione nõ plura ſignificantẽ interrogantẽ vel rñdenteꝫ putare plura ſignificare, ⁊ eſto tunc non in oratione illud ob intellectũ ⁊ ad nomẽ, ſed in habẽdo q̃ſo hęc data ſint. Quod aũt ob quẽlibet hoc ſignificet, patet ex eo ꝙ ſubiungit, nam inquit. Nõ enim in oratione eſt ad intellectũ eſſe, ſed in eo ꝙ reſpõdens ſe impertite ſe hꝫ ad interrogata ⁊ putat ęquiuoce dicta vno modo dici, porro ſi vt dictum eſt ad nomẽ ⁊ intellectuꝫ ſunt, contingit oẽs paralogiſmos, tum eos qui ex orationibus ⁊ nominibus plura ſignificantibus ſunt, tum etiam eos qui ſunt ex reſpõdentibus ⁊ interrogan-

tibus ſe habentibus aliquo modo ad data, ⁊ ſimpliciter tredecim modos omnes eſſe dicitqȝ ad nomen. Nā ſi ad duo reducūtur oēs vt ipſis placet. vz. ad nomē ⁊ ad euz ob intellectū, ⁊ hi nullo modo inter ſe differunt, vt oſtēſuz eſt, ſed ſunt idē, patet ꝙ contingit oēs dici ad nomē. Nam huius eſt indicatiuū illud. Deinde ɔtingit omnes ad nomen dicere. Si aūt inuenti quīdam fuerint ꝙ non ſunt ad ratione, hi autē nec ad intellectum erunt, ⁊ erunt quidā paralogiſmi extra preſentē methoduz cadentes. Nam hoc Socrates ſedet, ſedens pōt ambulare, Socrates igitur ambulat nec ad nomē, nec ad intellectum eſt. Nam nihil dictorum multipliciter dicitur.

℄ Si eniz non oēs, erunt quędā alię quę neqȝ ad nomen, neqȝ ad intellectuz. Illi vero dicunt omnes, ⁊ diuidūt/vel ad nomen, vel ad intellectum eſſe omnes, alias autem non.

℄ Cuz dixerit ꝙ hic. vz. in preſenti methodo illud ad nomen ĩdez eſt cū hoc ad intellectū ſubiunxit. [Si eniz nō oēs, erunt quędā alię] ſed cum defectu dictum eſt. Nam perfectuz ⁊ abſolute dictū eſt hoc. Si enim oēs ad nomē ſunt, quędaz erunt alię. Quod autē dicit virtute tale eſt. Si enim vt oſtēſum eſt omne ad nomē ⁊ ob intellectum eſt, ſi quidem inuenti non ad nomen exiſtentes, ſed propter quippiā aliud non erit quędam cōmunis diuiſio ipſorum, ⁊ vniuerſaliter in quaz omnes reduci volunt, ſed deficiens, ⁊ propter hoc reproba erit.

℄ Attamen quicūqȝ ſylli ſunt ꝓpter id, qđ eſt multipliciter, horuz aliqui ſunt, qui ſcḋm nomē ſunt. Nam abſurde aſſeritur ſcḋm nomen dici omnes, qui ſunt ꝑꝑ dictionē. Sed ſunt qdaz paralogiſmi nō in eo, qđ rñdens ad eos ſe hz aliquo modo, ſed qȝ talem interrogationē oratio ipſa habeat, quę plura ſignificet.

℄ Cum diceret ꝙ ſiquidē inuenti fuerunt quidaz qui ad nomē dici nequeūt, extra diuiſionē cadent, ſubdit. Attamen quicūqȝ ſylli ſunt ob id multipliciter. Eſt autē ꝙ dicit tale, ſiquidē dicimus rōcinari ad nomē ⁊ orationem. vz. amphibologiaz, quicūqȝ circa ęquiuocationes ⁊ ambiguas orationes verſanť, in quibus non ſunt ęquiuoca vel ambigue dicta, hi non erūt ad nomē. Sed ꝙ dicitur tale eſt. Quicūqȝ ſylli ſunt ob id ꝙ multipliciter dicitť. i. quicūqȝ non ſunt de his quos nōnulli ſumūt ſibi in vſuz tanqȝ multipliciter dictos, ſed extra hos ſunt, vt de hoc Socrates ſedet, ſedens pōt ambulare, igiť Socrates ambulat. Hi aūt non ex his ſunt qui multipliciter dicūtur, ſed ex his ob multipliciter quare neqȝ ad nomen erunt, neqȝ ad intellectū. Cęterum illud horū ſunt quidaz non ob nomen idem eſt huic horū ſunt quidā qui non ad nomen ſunt, quo igitur hi reducent ad illud ob intellectuz. Non enim ſolū inquit abſurdū eſt dicere tredecim modos ad nomē dicere, ſz neqȝ ipſos ſex ob dictionez opus eſt reduci ad eos qui ſunt ob nomen porro ſi etiā nō oēs apparentes elenchi reducūtur ad eos ad nomē, tñ ſunt quidā paralogiſmi in quibus nō fit deceptio, qȝ fit rñſio non tota, ſed ob additā orationē, qȝ ęquiuoca eſt vel ambigua. Nam ſi quis forſitā talez interrogationē prius afferret, vt num canis latrat an non? ⁊ rñdens putarit vno modo canē dici, vt ſi contingit ꝙ interrogans terrenuz de ſydere inferat concluſionē, non facta eſt deceptio, qȝ bene illam adducatqȝ eſt rñſio. Nam bene reſponſuz eſt quo ad intellectum reſpondentis, ſed licet interrogata oratio habeat duplicitatem.

℄ Et omnino abſurdū eſt de elencho differere, ſed nō prius de ſyllō. Nam elenchus ſyllſs eſt. Quare oportet ⁊ de ſyllō prius, ꝙ de falſo elencho, qm̄ hmōi elenchus apparens ſyllogiſmus cōtradictionis eſt. Quare aut in ſyllogiſmo erit cauſa, aut in ɔtradictione. (Pręcedere enim opz cōtradictionē) qñqȝ autē in vtroqȝ erit apparēs elenchus. Eſt autē de eo qđ eſt σιγῶντα, ſigonta dicere, in ɔtradictione, non in ſyllogiſmo. De eo autez qđ eſt (qđ non hz aliquis dare,) in vtriſqȝ. De eo vero/qđ eſt, quoniā Homeri poema eſt figura per circulum, in ſyllogiſmo. Quę autem in neutro eſt, verus eſt ſyllogiſmus.

℄ Oſtendēdo reducentes oia cum ad nomē, tum etiā ad intellectuz ſophiſmata nō bene diuidere, condēnat hos etiā aliter dicendo proſus abſurdū aliqđ faciunt qui ſic ꝓdundunt ſophiſmata de redargutione differentes non prius de ſyllō diſputantes. Nam elenchus ſyllſs eſt ɔtradictionis. Oportebat igiť quęrere qd eſt ſyllſs ⁊ hoc inuēto inuenire quid eſt elenchus, ⁊ inuento hoc quid eſt elenchus, aut tredecim ipſos modos ſophiſmatū aſſerere, vt nos diximus, aut oēs ad elenchi ignorantiā reducere, quare oportebat prius de ſyllō dicere. Eſt enim ſophiſticus elēchus apparēs ſyllſs cōtradictionis, iō erit apparens elenchus. Naz ſic cōtractandus eſt locus, ideſt ſi dz apparēs eſſe elenchus ⁊ ferre ſyllſs ſophiſticus. Equidem opz cām deceptionis ⁊ falſitatis, aut in ſyllō. i. concluſione eſſe, aut in ɔdictione, ideſt interrogatione ɔtradictionis. Nam addenda eſt in interrogatione ɔdictio, vt nunqd eſt ſilentē dicere aut non, aliqñ autē in ambobus ⁊ in ɔdictione ⁊ in cōcluſione, in ɔdictione igitur ⁊ nō in cōcluſione cauſa eſt deceptionis, vt in hoc nonne ſilentem dicere an ne? Nullo modo, cur vero qui dicis lignum, lapides, ⁊ ferrū non ſilentia dicis? Vtiqȝ igitur eſt ligna, lapides, ⁊ ferruz dicere. i. igitur ſilentia dicere eſt. Sophiſma igiť tale eſt, ſed cauſa deceptionis non eſt in cōcluſione, nam verū eſt. Nam dicimus ligna lapides ꝗ ſunt ſilentia obticēntiaqȝ, ſed in ɔtradictione. ſ. in interrogatione cōtradictionis quę habuit duplicitatē. Nam illa nō eſt ſilentē dicere, patet ꝙ ſigt ⁊ ſilentem ⁊ ea quę ſilemus. Vel ſic nonne dicentem tacere? Non certe, cur vero qui taces non oia taces? igitur dicta taces. Nam hęc ſunt ex oibus, eſt igiť dicentez tacere. Nam hic interrogans accepit dicentē ⁊ dicta, ſed rñdens de dicēte dedit, ⁊ hic quidē paralogiſmus vt ēt is ante hunc in cōtradictione habet cauſam. Hoc autem quę non hz aliquis daret in vtriſqȝ ⁊ in ɔdictione ⁊ in ɔcluſione, aliquo mō ēt hoc ē, manifeſtū eſt ponētibus ſophiſma. Eſt aūt hoc nūqd ꝙ non habz aliquis daret? nullo modo nōne qđ hz aliquis cito/daret cito. Vtiqȝ qđ igitur nō hz aliquis daret. Hic etiā in ɔdictione ⁊ in cōcluſionē eſt cā falſitatis, ⁊ in concluſione patet. Nā oportebat non cōcludi, ꝙ igiť nō haberet aliquis daret, ſed ꝙ non habēt aliquis cito/daret cito. Nam hoc erat ɔīīs, nīſi in ɔtradictione viſa eſt cauſa falſitatis. Nam ſic oportebat dicere, nunqd qđ hz aliqs daret vt non hz, aut non, ſed nō ꝙ nō hz aliquis daret, ſed in ɔcluſione ſola hīīs falſuz hic paralogiſmus aliqs ſedet. Sedens pōt ambulare, ſedens igiť ambulat. Hę

ppõnes quidẽ verę, ſed in cõcluſione facta eſt deceptio; ſed dicens poema circulus, circulus figura igiť poema eſt figura, vbi ſolũ in ↄcluſione eſt cauſa falſitatis, qꝛ medius terminus velut plurĩ eſt ſignificatiuus. Equidẽ in colloquijs dialecticis accipiť, ſed in ſcientificis non amplius, vt ẽt in libro de demõſtratione notatũr. Nam illa ſola ſcitur ꝛ dici cõcedit geometra circulos quibuſcũqꝫ diffinitio circuli cõpetit ꝛ quib⁹ nõ cõpetit minime. Apparens igiť elenchus vel in ↄdictione, vel in ↄcluſione, vel ſępe in vtriſqꝫ cãz fert falſitatis, quicũqꝫ aũt nullo pacto hꝫ facere deceptionẽ hic eſt verus ſyllõ. Nam veris exiſtẽtibus ppõnibus ex neceſſitate ꝛ ↄcluſio eſt vera.

Sed reuertamur iꝫ, vñ venit ſermo. Vtrũ quę in diſciplinis ſunt orationes, ad intellectũ ſint: an non. Et ſi is, cui videť plura ſignificare triãgulus dederit ẽt nõ quaſi eaꝫ figurã, de qua concludebat, qm̃ duo recti, vtrũ ad intellectum illius diſputauit hic: an non.

Rurſus ad propoſitũ reuerſus eſt ꝛ oſtẽdit non eſſe alterũ rõcinari ad nomẽ ꝛ ad intellectũ, ſed vt oſtẽſum eſt idem eſt, ꝛ inquit interrogãs an quę in diſciplinis ſophiſticę orationes ꝛ deceptrices diſciplinas dicẽs arithmeticã geometriã ꝛ quę ſunt his cognatę. Vtrũ quę in diſciplinis ad intellectũ ſunt. i. ſm intellectũ ſunt interrogati, ꝛ interrogatus rñdet dicens vel non, indicãs per hoc ꝙ non ſm illius intellectũ perinde ac ęquale ſit, vel nõ. vꝫ. ob intellectuꝫ ſunt rñdentis. Nam ſi rñdens putat plura ſignificare nomẽ trianguli ſcalẽnonẽ ꝛ eum qui conſtat ęqualibus lateribus ꝛ interrogatus an oĩs trianguli anguli ad baſim inuiceꝫ ſint ęquales, dedit ꝙ ęquales inuicem in iſochele. Sed ſophiſta redarguit ipſum, nam ſm intellectũ rñdentis diſputauit interrogans ſiquidẽ reſpõdens ſi ſic figurã fuiſſe de plana figura, vel caneꝫ de terreſtri, ꝛ ille tranſtulit ad ſydus vel ad poema, patet igiť ꝙ ad nomen diſputatũ eſt ꝛ non ad intellectũ rñdentis; idem igiť ad nomẽ ꝛ ob intellectũ eſt. Sciendũ aũt eſt ꝙ in vnaquaqꝫ interrogatione eius hoc vel nõ, vt riſio eſt ꝛ quaſi nugatio ꝛ reiectio pro hoc manifeſtum eſt ꝙ nõ eſt ad intellectum.

Inſuper ſi plura quidem ſignificat nomen. Ille autem non intelligit, neqꝫ putat quomodo is non ad intellectum diſputat.

Inſuper ad nomẽ ꝛ ob intellectũ idem eſſe oſtẽdit ꝛ inquit, ſi plura aliquo noĩe ſignificãte non intelligit rñdẽs ſic ſe hr̃e, ſed vno modo dici exiſtimat, deinde redarguitur a ſophiſta oĩno non ſm propriuꝫ intellectũ redargutus eſt, ideꝫ igiť ad nomẽ ꝛ ob intellectũ. Sed ea verba cõtextus. [Inſuper ſi plura ſigt̃ nomẽ. Ille aũt non intelligit, neqꝫ putat qũo is non ad intellectuꝫ diſputat trifariã eſt accipere, ſic quidẽ vno modo ſi nomẽ cum fuerit duplex nõ intelligit hoc rñdẽs qũo, hic deceptus eſt ſm intellectũ, vel non, ꝛ ad hoc eſt ſolutio nõ ad intellectum. vꝫ. nõ ſm intellectũ, vel ſm interrogationẽ legendũ eſt, vel ẽt ſic ſuſpẽſiue nunqd is ad intellectũ diſputat, ꝛ ſic ſubiungendũ eſt velut negatiuũ ꝛ abiectiuũ illud [non.] Nam ei hoc eſt conſuetum vt etiã libro de nãli auſcultatione dixit. [Sed qm̃ de natura quidem non, nãles autẽ dubitationes accidit eis dicere.] Vel igiť ſic legẽda ſunt verba, vel negatiuę ſic. Inſup ſi plura ſigt̃ nomẽ, ille aũt non intelligit, neqꝫ putat qũo ꝛ pũctũ faciẽtes inducere, is nõ ad intellectũ diſputat, tanq̃ dicat prorſus talis manifeſtus eſt, ꝙ non ad intellectuꝫ diſputat, ſed ob intellectum, ſed hoc etiam ad nomen eſt, idem igitur ad nomẽ ꝛ ob intellectum.

Aut qũo opꝫ interrogare pręter aſſignationem diuiſionis. Si ꝛ interrogauerit aliquis, ſi eſt ſigonta dicere an non, aut eſt quidem, vt non. Eſt autẽ vt ſic. Si auteꝫ aliquis dederit nullo modo. Ille autem diſputauerit, non igitur ad intellectum diſputat, neqꝫ ad nomen quãuis illa oratio videatur caruꝫ eſſe, quę ad nomẽ ſunt. Non ergo eſt genus aliquod orationum ad intellectuꝫ, ſed ille quidẽ ad nomẽ ſunt. Et huiuſmodi nõ oẽs, qm̃ neqꝫ elenchi, ſed neqꝫ apparentes elenchi. Sunt eniꝫ ꝛ nõ propter dictioneꝫ apparentes elenchi, vt qui propter accidens, ꝛ reliqui.

Cum oſtẽderit per dicta idem eſſe ad nomẽ ꝛ ad intellectũ, atqꝫ ꝙ non oẽs falſi ſyllĩ ꝛ elenchi ad nomen ꝛ ad intellectũ reducunť, qꝛ nequeũt hi qui ſunt extra dictioneꝫ reduci ad hos. Sed nunc perinde ac aliquis dicat ꝙ poſſibile eſt vt oẽs elenchi reducẽtur ad hos ſi ſm diuiſioneꝫ interrogatio fieret, inquit. [Aut qũo opꝫ interrogare] vel ſꝫ nos per diuiſionẽ. Nã ſi nõ ſic interrogationes adducunť, vt ẽt redargutę ſunt, ceu nũquid eſt ſilentem dicere, nunc circulus figura, oĩno ſm diuiſionẽ deinceps reducẽtur ꝙ eſt pręter dantẽ diuiſionẽ, deinde ẽt ſm diuiſionẽ ponit interrogationẽ. Nã dicẽtes oẽs elenchos reduci ad nomen, ꝛ ob intellectũ forte dicerent, ꝙ qꝛ nõ fiunt interrogationes ſm diuiſionẽ, accidit etiã vt neqꝫ elenchi ad dicta reducanť. Sed q̃ interrogatio ſm diuiſionẽ ꝛ qũo introduceť plane exhibendo inquit. Si ꝛ interrogauerit aliqs ſi eſt ſilentẽ dicere an non, aut eſt quidem vꝫ nõ, eſt auteꝫ vt ſic per hęc hmõi tale aſſerens tanq̃ dialecticę interrogãs non pducit interrogationẽ ſic nunqd eſt ſilentẽ dicere, aut non, ſed ſm hũc moduꝫ, nunqd eſt ſilentẽ dicere vel non eſt, ſed eſt quidaꝫ vt eſt, ſed eſt vt non eſt. i. nunqd eſt ſilentẽ dicere, vel ſimpliciter quidẽ ſilens nõ dicit, ſed aliquo mõ eſt ſilentẽ dicere, ꝛ aliquo modo nõ. i. ſm aliquid dicit ſilens ꝛ ſꝫ aliquid non. Inquit igiť ad hoc Ariſt. ꝙ ꝛ ſi ſm diuiſionẽ interrogatio fieret ſimul reducẽde ſunt orationes rurſus ad quę ꝛ ante reducebanť, ꝛ rurſus ad hęc reducuntur ſiue ad nomẽ ꝛ ad intellectũ ꝙ quidẽ oſtẽſum eſt eſſe idẽ. Si enim ex diuiſione pcederet interrogatio, ꝛ rñdẽs negabit poſſibile nõ eſſe ſilentẽ dicere ꝛ interrogans ſubiunxerit cõcluſionẽ tanq̃ poſſit ſilens dicere, patet ꝙ nõ ad intellectũ. i. non ſm intellectum rñdentis diſputaret interrogans, ſed ad nomẽ vt interrogans ſic produxit interrogationẽ, vt nunqd eſt ſilentẽ dicere vel non eſt, ſed aliquo modo eſt, ꝛ aliquo mõ nõ eſt. Sed rñdens ꝙ non eſt dicebat, manifeſtum eſt ꝙ hoc nõ eſt B dicens vt non eſt ſilentẽ dicere. Naꝫ illud nõ eſt indicat hoc non cõtingit ſm aliquid dicere ſilentẽ, ꝛ ſm aliquid nõ, ſed ſimplr nõ dicere, ſi ergo rñdens ſic diceret. i. non eſt dicere ſilẽtem, ꝛ interrogans ꝙ eſt rõcinať. Planum eſt ꝙ de alio quidẽ ſilentẽ dicere negaunt rñdẽs ꝛ de alio interrogãs cõcludit. Sed hęc verba igiť non ad intellectũ diſputat, acuto tono legẽda ſunt ꝛ ſꝫ negationẽ, ſed nõ ſm interrogationẽ. Vt igitur breuiter dicamus, ideſt ꝙ inquit, ꝙ ſi ſm diuiſionẽ ſm nos interrogatio fieret, quã etiaꝫ iꝫ

ꝓpaccipiendas diximus, ⁊ diuiſione facta ridens diceret nullo pacto dicere ſilentez. vz. neqꝫ vlr, ⁊ interrogãs cõcludit dicere eandẽ, ſed non ad 2ᵐ intellectum ridentis diſputat. Vt ſit igiť cõcluſum. Atqui hęc oratio .i. hęc ob intellectũ ⁊ ob nomẽ eſt. Naz neqꝫ idẽ intellectus interrogãtis ⁊ ridentis eſt neqꝫ ad eãdem rem ad quã reſpõdentis riſio facta eſt ad illã, ⁊ concluſio illata eſt, ⁊ ſi idem nomẽ erat, quare idez eſt tunc ad nomẽ ⁊ ad intellectũ. Illud aũt. Non igiť eſt genus aliqđ orationũ ad intellectũ tale eſt, vt ẽt apponamus ſupplemẽtũ verboꝝ, qꝛ oſtẽſum eſt idem eſſe ad nomẽ ⁊ ad intellectũ, non eſt deinceps genus orationũ ob intellectũ aliud ob nomẽ, ſed idem. Silr etiã hoc, ſed alij quidez ad nomen ſunt .i. qꝛ alij. vz. quidam falſoꝝ ſylloꝝ ad nomen ⁊ ob intellectum ſunt, id pręter ꝙ non cuncti hñt eandẽ reductionẽ. Illud aũt. Et hmõi non oẽs tale eſt, non qꝛ non oẽs elenchi tales. vz. ad ꝙ ſępe diximus reducentes, ſed neqꝫ apparentes elenchi in eadẽ reducũtur .i. non ſolũ hoc dico tanqꝫ non reducũtur oẽs ſimplr elenchi dialectici ad h̃, ſed neqꝫ apparẽtes. Naz apparẽtium elenchoꝝ alij ſunt nõ ob dictionẽ .i. extra dictionẽ, vt hi ob accidens ⁊ reliqui ſex nõ reducũtur ad hãc diuiſionem, quare vana eſt introducta diuiſio tanqꝫ concluſum ſit vt hi, ac rurſus ob eadem ſint abſurdi.

Si autẽ aliquis poſtulat diuidere, qm̃ dico quidẽ ſilẽtia dicere, hęc quidẽ ſic, illa autẽ ſic. poſtulatum hoc erit primũ abſurdum. Nam qñqꝫ non videť interrogatuz multipliciter ſe habere. Sed impoſſibile eſt diuidere, qui nõ putat. Deinde docere quid aliud erit? Manifeſtum enim faciet, quonã pacto ſe habet ei, q neqꝫ conſiderat, neqꝫ ſcit, neqꝫ opinatur, quoniam aliud aliter dicitur.

Cum dixerit ꝙ non cõcedit oĩa ſophiſmata reduci ad hoc ad nomẽ ⁊ cõtra diuiſionẽ occurrerit, ⁊ cõtra eos q recidũt ⁊ aſſerunt poſſibile eſſe vt ꝑ diuiſionẽ redigãtur ad ipſum ⁊ oſtẽderit ꝙ ⁊ ſi dabimus oĩa in hoc reduci, tñ rurſus ⁊ ſic hi ꝓpter diuiſionẽ, ⁊ hi ad nomẽ ydẽ ſint, nunc corrigit ⁊ dirigit poſtulantez orationes interrogare ſm diuiſionẽ ⁊ tentat euertere ipſuz dicẽdo ꝙ ſiquis ſic poſtulat dicens, ſic ẽt interrogãs nõne eſt ſilentẽ dicere, eſt aũt ſilentẽ qñ nõ homo loquť ⁊ ſilentia. Naz hoc indicat per hęc. [Hęc quidẽ ſic, illa autẽ ſic,] perinde ac nõ ſint apta nata loqui ſiquis ſic interrogat nõ bene poſtulat, qñquidẽ indecens incõgrua ſit poſtulatio. Sed forte aliquis in his quę multipliciter dicũtur ſm diuiſionez interrogare, ſed in his quę nõ multipliciter dicitur quõ cõtingit diuidere. Naz ꝙ nõ putat ſępe ipſe interrogans ęquiuocũ eſſe, ſed ignorat, fruſtra eſt diuidere idipſum, imo impoſſibile. Itez ob dialecticẽ methodũ facit poſtulationẽ ſic interrogans. Naz decet diuidere rem q̃ multipliciter dicit̃ vt acutum, verbi gra͂ dicitur ⁊ vox ⁊ moles, ⁊ acuta vox eſt hoc ⁊ moles hoc, eoꝝ itaqꝫ qui docẽt munus eſt diuidere. Deinde qꝛ ad victoriã vel deceptionẽ ridentis aſpicit faciens interrogationes ⁊ diuiſionẽ vbi fecerit, interrogaret notuz faciet ridẽti id qđ multipliciter dicitur neſcienti nec cõſiderãti ꝙ totidem ⁊ toties, ⁊ talibus diciť modis. Vnde cum factum fuerit notum quot modis dicitur ſilentez, ⁊ reſpõdens [ſi contingerit] de ſilente negauerit, ſi tum interrogans ad ſilentez traduceret orationem ridiculus videbitur.

Et qm̃ in non duplicibus quid ꝓhibet hoc facere? vt putas ęquales ſunt vnitates binarijs in quaternarijs. Sunt aũt binarij hi quidem ſic inexiſtentes, illi vero ſic. Et putas contrarioꝝ vna eſt diſciplina, aut non? Sunt autem contraria hęc quidẽ nota, illa vero ignota. Quare videť ignorare, qui hoc poſtulat, qm̃ aliud eſt docere q̃ꝫ diſputare. Et qm̃ oportet quidẽ docentem non interrogare, ſed euz manifeſta facere, illum autem interrogare.

Cum dixerit ꝙ aliqñ interrogatũ ⁊ ſi multipliciter dictũ ſit neqꝫ ꝙ multipliciter diciť ꝙ non putat multipliciter dictum, quõ diuideret interrogãs nunc velut ab illis inducit tale dictũ, qꝛ aliquo mõ o Ariſt. dicis ꝙ oportet interrogatũ ęquiuocũ eſſe vt ſm diuiſionẽ procedat interrogatio. Nam poſſibile eſt in nõ duplicibus .i. in ipſis nõ ęquiuocis hoc facere. vz. ſm diuiſionez interrogare. deinde ⁊ quõ contingit ea quę nõ multipliciter, ſed vno mõ dicta diuidẽtes interrogare docẽdo ſubdit, vt nõne in quaternarijs vnitates ſunt ęquales binarijs. vz. nõne quatuor vnitates ęquales ſunt binarijs duobus. ſ. non vnaquęqꝫ vnitatuz ęqualis eſt dualitati, ſed ſimul quatuor vnitates ęquales ſunt binarijs duobus. Illud vero. [Sũt aũt binarij hę quidẽ ſic inexiſtẽtes] hę aũt ſic ęquale eſt huic, dico aũt ſic quidem ęquales, ſi aũt non, ſimul quidẽ duas dualitates ęquales quatuor vnitatibus, ſed ſm vnãquãqꝫ vnitatẽ ipſoꝝ binarioꝝ dualitatibqꝫ non ęquales. Et vt per alteruz ratio fiat ſic ipſam acciperent. Quatuor vnitates ſic quidẽ inexiſtẽtes ⁊ accepte ęquales ſunt duabus dualitatibus, ſic aũt. vz. vnaquęqꝫ vnitatũ eſt vna dualitati, non, ſi quis igiť ſic dicſit illã interrogationem faciet ſm diuiſionẽ, interrogauit tñ quãqꝫ nec vnitates, nec dualitates multipliciter dicantur. Deinde aliud exẽplum ponit, nunqđ ꝯrioꝝ vna eſt ſcia, qđ ſic ſi grauitatem interrogaret, nõne in cõtrarijs alia cognita, alia vero ignota eſt ipſoꝝ vna ſcientia quę cuz dicat, ſubdit. [Quare videť ignorare qui hoc poſtulat qm̃ aliud ẽ docere q̃ꝫ diſputare.] Naz nõ opꝫ docentẽ interrogare, ſed a ſeipſo accipere ⁊ oĩa manifeſta facere diſcipulo, ſꝫ eũ qui reſpicit ad victoriã aut deceptionẽ nullo pacto.

Inſuper vt affirmet, vel neget, poſtulare, nõ mõſtrantis eſt, ſed experimentum ſumentis. Naz tentatiua dialectica quędã eſt, quapp ⁊ de omnibus inſpicit, ⁊ ſpeculatur nõ ſcientẽ, ſed ignorantẽ, atqꝫ ſimulantẽ. Qui igitur ſm rem cõſiderat cõia, dialecticus eſt. Qui vero id apparenter facit, ſophiſticus.

Inſuper deſtruit interrogãtes ſm diuiſionem ⁊ inquit ꝓpõnẽ ſic interrogare eſt veluti cogere ridentez dicere aut ſic, aut minime. Naz hęc dixit aut affirmet vel neget nõ mõſtrantis eſt, ſed experimẽtuz ſumentis de ridente an ignoret interrogatum. Quõ igitur ꝯtingit ſcientię experimẽtũ diuidere ⁊ docere interrogatũ ꝙ quęrit percipere ſi ſciuit. Nam tentatiua nõ dialectica eſt vt manifeſtas faciat res, ſed quędã dialectica, vt ẽt in pręd[ic]tis diximus ⁊ ſpeculať non ſcientẽ, ſed ſimulantẽ ſe ſcire, licet ignorẽt, qui igiť ſm res ſpeculať cõia dialecticus eſt indicans per ipſum dicere ꝙ tentatiua quędaz dialectica eſt, ꝙ nõ in eadẽ eſt tẽtatiua ⁊ dialectica, ſed differunt, ⁊

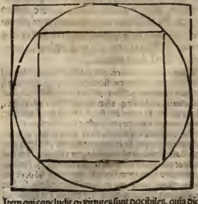
ꝯſiderat eaꝝ dñã aſſignat quę eſt ꝙ aliç ſpeculatur res ſm cõia. Nam ſic illud eſt ꝙ deinceps in verbis tanꝗ̃ cõia dicat ea quę videnť oĩbus, aut plurimis, aut ſapientib⁹. Equidẽ hunc appellatũ dialecticũ qui ex his diſputat, ſʒ tentatiuũ qui ex apparẽtibus ridentũ differit. Nam hoc deeſt, ſcilicet tẽtatiuus, qꝛ ſic iacere dʒ. Qui ꝟo ex apparẽtibus probabilibus, nõ exiſtẽtibus autẽ ſophiſticus ꝛ cõtentioſus eſt. Sed qualiter differt ſophiſticus a litigioſo contentioſoq; paulopoſt dicet.

¶ Et ſylls litigioſus, ꝛ ſophiſticus, vnus quidẽ eſt apparẽs ſylls circa ea, de quibus dialectica tẽtatiua eſt, quãuis vera ſit cõcluſio. Nã eius, qđ eſt propter quid, deceptorius eſt. Et quicũq;(cum nõ ſit ſm cuiuſq; diſciplinam) paralogiſmi videntur eſſe ſm artẽ. Pſeudographemata enĩ non litigioſa ſunt quippe cũ ſint ſm ea, q̃ ſunt ſub arte paralogiſmi. Neq; ſi aliqđ pſeudographema circa verũ, vt Antiphontis, ꝛ Hippocratis quadratura ꝑ lunulas. Sed, vt bryſſon quadrauit circulum, naʒ ꝛ ſi quadretur circulus, quia tamen non ſm rem, ideo ſophiſticus.

¶ Deſcendẽs aſſignaturus dñaʒ litigioſi ꝛ ſophiſtici ſyllogiſmi, nunc aĩt vt vnũ accipit litigioſum ꝛ ſophiſticuʒ ſyllm. Diuidit autẽ hic in duos, ꝛ vnũ quidẽ inquit ſyllʒ litigioſuʒ ꝛ ſophiſticũ eſſe apparentẽ ſyllʒ, lʒ ſit aſſyllogiſticus ſylls nõ cõcludens recte qui et rõcinať de ꝓbabilibus, de q̃bus dialectica periclitatur. Eſt aũt hic qui ex duabus affirmatiuis ꝯcludit aliqđ in ſcđa figura, vel ex duabus particularibus in qualecunq; figura, vel aliquo mõ aliter circa ſyllogiſticos modos ꝯcludẽs aliquid, vt Ceneus ex duabus affirmatiuis in ſcđa figura concluſit ꝙ ignis eſt in multiplici ꝓportione ſic deductionem ſophiſmatis faciẽdo. Qđ eſt in multiplici ꝓportione celeriter creſcit, ignis celeriter creſcit, ꝛ concluſio eſt manifeſta, qui igiť inquit non hʒ figurã ſanaʒ eſt litigioſus ꝛ ſophiſticus ſylls ponendo eos eſſe idẽ. Nam litigioſus ꝛ ſophiſta idẽ ſunt, ſed ſola pręelectione diſcrepant vt paulopoſt dicet. Eſt igiť talis ſylls aſſyllogiſticus, ſiue falſa ſiue vera fuerit cõcluſio, ꝛ adducit cã cur ſit aſſyllogiſtica. Naʒ medius terminus qui etiã cã eſt cõcluſiõis, ꝛ ꝓp quid appellatur hʒ deceptiones. Nam ꝛ ſi verę medius terminus de ambobus extremis pręḋicať in ſcđa figura q̃ſi ambę ꝓpõnes affirmatiuę acceptę fuerint, tñ non ſic oportebat eas accipere, ſed aliã ſic, ꝛ aliam negatiuę quare deceptionis cã eſt ipſum ꝓpter quid. ſ. medius terminus. Iteʒ ſi duas particulares acceperit vt in hoc Pittacus ſapiens, Pittacus ſtudioſus, igiť ſapiẽtes ſtudioſi. Hic quoq; deceptio eſt per mediũ q̃q̃ vera ſit ꝯcluſio. Non enĩʒ neceſſe eſt ſi Pittacus ſtudioſus, ꝛ ſapiẽs vt ſapientes ſtudioſi ſint per ſyllm. Circa quę igiť nunc ingt dialectica tẽtatiua eſt ꝛ a principio qũo ſit dictum eſt circa eadem eſſe ſophiſticã deceptricẽ. Nam ſimulat ſcire, ſed tentatiuus nõnihil vtilitatis affert, vt dictũ eſt ſcire rem ſimulanti ꝛ ex ſimpliciter probabilibus vel apparẽtibus ſimulanti ſe ſcire rem, ꝛ hęc ſpecies orationũ ſępe apud Platonẽ inuenitur, ſed ſophiſta ex aliquibus ęquiuocis, vel ambiguis, vel aliquibus alijs talibus, duo inquit igiť ſunt ſyllĩ litigioſi. Vnus quidem ꝓdictus aſſyllogiſticus habẽs figurã non ſanã, alter ꝟo non ex proprijs principijs propoſitę methodi neq; ex proprijs rei veris ꝓpoſitionibus videť eſſe ſm artem. vʒ. ex proprijs arti, ob id falſę deſcriptiones nõ litigioſę, ſed dialecticę ſunt. Nam proficiſcuntur ex proprijs principijs geometrię cuʒ deſcriptiones non vt oportet, fiunt, ꝛ dictuʒ eſt in primo Topicoꝝ de his, nam in illis dicit. Naʒ eo ꝙ ſemicirculi deſcribũtur vt non opʒ, vel aliquę lineę ducuntur non vt ducendę ſunt, tunc paralogiſmum facit falſus deſcriptor, igiť falſę deſcriptiones, pſeudogrãmata nõ ſunt litigioſa, qꝛ ex proprijs principijs paralogiſmuʒ efficiunt, neq; ſi aliquod eſt pſeudographema falſa, ſcilicet deſcriptio circa verũ, erit cõtentioſũʒ litigioſumq; qualis erat quadratio illa Hippocratis ꝛ Antiphõtis de circulo ꝑ lunulas. Non enim ſunt litigioſi, qꝛ ſeruent propria principia geometrię. Sed Bryſſonis quadratio circuli litigioſa ꝛ ſophiſtica eſt, quia non ex ꝓprijs principijs geometrię, ſed ex quibuſdam cõmunioribus. Nam deſcribere ex circulo foris quadratum ꝛ intus alterum, ꝛ inter duo quadrata alteꝝ quadratũ, ꝛ deinde dicere ꝙ inter duo quadrata circulus, ꝛ ſimiliter inter medium quadratuʒ duorum quadratoꝝ minora ſunt extrinſecę quadrata ꝛ maiora interiore, ſed quę ſunt eiſdem maiora ꝛ minora ęqualia ſunt, igitur circulus ꝛ quadratum ęqualia ſunt, ex quibuſdã cõmunibus ꝛ falſis eſt, ex cõmunib⁹ inquaʒ ꝙ etiam in numeris ꝛ tẽporibus atq; locis ꝛ alijs cõmunibus cõgrueret ratio, ex falſis ꝟo qꝛ octo ꝛ noueʒ ſunt decem minores ꝛ maiores, ꝛ tamen non ſunt ęquales.

Aduerte ꝙ illa propoſitio Euclidis ubi mai⁹ minus et aequale intelligitur in his eadem ſpecie &c.

Bryſſonis.

Item qui concludit ꝙ virtutes ſunt docibiles, quia dicit ꝙ docibilia cum prius non erunt poſterius nobis adueniunt, ſed virtutes prius non exiſtentes poſterius adueniũt, igitur virtutes docibiles, litigioſus ꝛ ſophiſticus eſt hic ſyllogiſmus. Non enĩʒ ex proprijs rei concludit propoſitum. Nam hoc etiã in pleriſq; alijs dici poſſunt.

¶ Quare ꝛ qui ex his apparens ſyllogiſmus eſt, litigioſa oratio eſt, ꝛ qui ſm rem apparẽs. Nam qui ſm rem apparens ſylls eſt, quãuis ſit ſylls, litigioſa tamen oratio eſt. Apparens enim eſt ſm rem, quare fallax, ꝛ iniuſtus.

¶ Cum duos dixerit eſſe litigioſos ſyllogiſmos aliũ ſm figuram peccantẽ, ꝛ aliũ non ex proprijs principijs propoſiti methodi, ſed apparentes ex his nunc copulat hos

vel

vel magis vnum nomen ponit in vtriſq;. Nam litigioſa eſt oratio ⁊ de his apparens. Et dicit de his apparentē illum qui non eſt ſm figuram ſanam, ⁊ alter eſt ſm rem apparens, ⁊ ſi ſanus ſit ſm figuram. Hoc autem ſignificabat per hoc quãuis ſit ſyllogiſmus apparens, apparet nãq; concludere ex proprijs principijs rei, ſed non concludit ex illis, ſed apparet cõcludere qui litigioſa eſt oratio. Sed cur ſit litigioſa oratio ſubdiuidit dicendo. [Apparens enim eſt ſm rem quare fallax ⁊ iniuſtus] ob hoc igitur ⁊ ſophiſticus.

¶ Quemadmodum enim ea (quę in certamine eſt iniuſtitia, quandam ſpeciē habet, ⁊ eſt quędam iniuſta pugna, ſic in contradictione) iniuſta pugna contentioſa eſt. Nã ⁊ illic, qui omnino vincere volunt, omnia tentant. ⁊ hic, qui contentioſi ſunt. Qui igitur victorię ipſius gratia tales ſunt, contentioſi homines, litiſq; amatores videntur eſſe. Qui autē glorię gratia, quę in diuitijs eſt, ſophiſtici ſunt. Nam ſophiſtica eſt (vt diximus) pecuniarū quędam aucupatiua ob apparentē ſapientiā. quapropter demonſtrationē apparentem appetunt. Et in eiſdem orationibus quidē ſunt litium amatores, ⁊ ſophiſtę, ſed non propter eadem. ⁊ eadem oratio quidem erit ſophiſtica, ⁊ contentioſa, ſed non propter idem. Sed quatenus quidem eſt ob victoriam apparentem, contẽtioſa. Quatenus vero ob ſapientiā, ſophiſtica. Sophiſtica nãq; eſt quędam apparens ſapientia. non autem exiſtens.

¶ Nam vt in certaminibus currendi eſt quędam iniuſtitia quando curſores dimiſſi fuerint ſtatim a carceribus mutuo ſeſe impediunt, ſic etiam eſt in diſputatione quędam iniuſtitia litigioſa, cum poſiti fuerint diſputatores qui mutuo ipſiuſmet impedimenta iaciunt ne cõcludat vnuſquiſq; eorum ꝙ meditatus eſt. Vel vt in tali certamine iniuſtitia fit quando alius pręcurreret, ⁊ alter paſſim initio incederet ꝙ alius ſubeundo detineret ipſū ⁊ prohiberet curſum. Nã oportebat ambos curſores currere, ⁊ ſic fieri curſum, eodem quoq; modo diſputantes oportet non eniti ſecū diſputantem afficere iniuria ⁊ ei iniuſtitiā inferre vt decipiat. Quod ſi hoc non fit, tunc bonus diſcernitur ob diſputationem, nunc autem ꝓ quę dicit, ⁊ differentiam ſophiſtici ⁊ litigioſi aſſignat. Nam neq; ijdem ſunt omnino, neq; omnino diuerſi, ſed partim earum orationum ſunt contentioſę litigioſeue ⁊ ſophiſtice ⁊ ambę ex apparẽtibus probabilibus ⁊ non exiſtentibus arguunt, ſunt eędem, ⁊ partim litigioſe ſine victoria ⁊ fama exiſtimationeq; aſtantiū hoc faciunt. Sed ſophiſte gratia lucri ⁊ diuitiarum differunt.

¶ Contentioſus vero eſt quodammodo ſic ſe habens ad dialecticum, vt pſeudographus ad geometricum. Nam ex eiſdem dialectice paralogizat, vt pſeudographus geometrice. Sed hic quidem non eſt contentioſus, quia ex principijs, ⁊ concluſionibus, quę ſub arte ſunt, pſeudographiam facit. Qui autē ex ijs, quę ſub dialectica, circa alia, ꝙ ſit cõtentioſus, manifeſtum eſt. Vt quadratura quidem, quę per lunulas, non contentioſa. Illa vero bryſſonis, contentioſa. Et illam quidē non eſt trãſferre niſi ad geometriam ſolum, quoniam ex proprijs eſt principijs. Hanc autem ad plures (quicunq; neſciunt quid eſt poſſibile in vnoquoq;, ⁊ quid impoſſibile. Nã accommodabitur,) ꝙ vt Antiphon quadrauit. vel ſi quis non dicat melius eſſe poſt cœnam deambulare per Zenonis rationē, non medicinalis. Cõmunis enim eſt.

¶ Quatuor quoſdam accipit, litigioſum, dialecticū, tentatiuum, ⁊ geometricum, ⁊ inquit ꝙ vt ſe habet falſi deſcriptor ad geometriam. Nam ſub induit ipſum ⁊ a proprijs principijs eius ratiocinatur, ſic etiam litigioſus ſe habet ad dialecticum. Adiecit autem quomodo, quia dialecticus etiā ex apparentibus ⁊ ex exiſtẽtibus ratiocinatur, ſed litigioſus ex apparentibus quidem, ſed minime ex exiſtentibus ſed apparentibus. Verum verba contextus manca ſunt, ſed ſupplenda ſunt hoc modo. Nam ex eiſdem dialectice paralogizat, vt etiā falſi deſcriptor ex eiſdem geometrię, ſed quo modo ex eiſdē, quia etiam dialecticus ⁊ litigioſus ex probabilibus, ſed alter quidem ex apparentibus ⁊ exiſtentibus, vt dictum eſt, alter vero ex apparentibus, ſed non exiſtẽtibus, ob id non eſt litigioſus falſi deſcriptor, quia non ex apparentibus, ex probabilibus quidem ⁊ non exiſtentibus, ſed ex principijs ⁊ cõcluſionibus his quę ſunt ſub arte falſo deſcribit, ⁊ alter ſub dialectica, videlicet litigioſus. Sed ꝙ litigioſus circa alias, videlicet diſciplinas eſt, non eſt im manifeſtum. Non enim ex principijs geometrię circulum quadrare tentat, ſed ex quibuſdam cõmunibus, vt etiam Bryſſo, cuius quadratio eſt etiam contentioſa, ⁊ illa quę per lunulas non eſt litigioſa contentioſaq; cū faciat rationes ex proprijs principijs geometrię ⁊ ob id ea non eſt transferenda ad alia, quia non poſſunt principia huius ſcientię transferre ad aliā, ſed illa quadratio Bryſſonis ad plura transfertur, vt etiam in libro de demonſtrandi facultate dictum eſt ab Ari[illegible]le. Nam orationes Bryſſonis oſtendant ſm cõmun[illegible] etiam alteri ineſt, ideo ⁊ alijs cõgruent orationes quę non ſunt cognata. Nam quibus Bryſſo vtebatur ad quãtum, hęc trãſferenda ſunt ⁊ ad qualia. Nam ſic dicendum eſt. Ceruſa ⁊ ouū niue nigriora ſunt, ſed melle albiora, ſed quę ſunt omnibus albiora ⁊ nigriora ſimiliter ſunt alba, igitur ouū ⁊ ceruſa ſunt ſimiliter alba. Rurſus piper ⁊ aleum igne frigidiora ſunt, ſed oleo calidiora, ſed quę ſunt eiſdem calidiora ⁊ frigidiora, ſimiliter ſunt calida vt igitur piper ⁊ aleum ſimiliter ſunt calida, quare Bryſſonis ſyllogiſmum poſſumus transferre etiā ad alia quando ſunt reſpondentes, vel auditores ignari ⁊ neſcientes. Oportet autem extrinſecus ſubintelligere hoc vere ex aliquibus quidē concluditur eſt impoſſibile, ſed ex quibuſdã non verę, vel etiam ſic accommodabis conciliabiſq; ſic dicendo illã Antiphontis. videlicet illam per lunulas non eſt transferre, illam autem a communium accipientē eſt transferre illã, ſcilicet Bryſſonis cum cõtra plures illa

adduci poſſit quicūqꝫ neſciunt ꝙ verę poſſibile in vno quoqꝫ eſt ⁊ impoſſibile. Nam conuenit hęc ratio ad plures transferri pręter eas Antiphontis. Rurſus ſi quis ratiocinaretur ꝙ non confert deambulare poſt cęnam, quia motus non eſt, vt Zeno ratiocinatur, non eſt medicis. Non enim ex aliquibus medicinalibus principijs eſt, ſed ex cōmunibus, ideo poſſumus etiam hanc transferre ad alia, vt ꝙ non confert ad plateam vel ad ſcolam ire. Nō enim eſt motus, ſed qui dicit non oportere deambulare ſumpta cęna ne indigeſta cibaria in venis exulcerantur trahanturqꝫ medicus eſt, ⁊ nō eſt in alia trāſferre hęc.

¶ Si ergo omnino ſimiliter ſe habebat contentioſa ad dialecticam, vt pſeudographa ad geometricam, non ex illis vtiqꝫ erit contentioſa.

¶ Cauſam per hęc dicit ꝑꝑ quā habet locum litigioſus circa diſciplinas ⁊ inquit ob id, quia prorſus nō ſimiliter ſe habet litigioſus ad dialecticū vt falſi deſcriptor ad geometram hinc patet. Nam geometra ⁊ falſi deſcriptor ex eiſdem principijs geometrię ratiocinantur, ⁊ litigioſus ⁊ dialecticus non ex eiſdem, ſed dialecticus ex probabilibus, ⁊ litigioſus ex apparentibus, ſed non exiſtētibus, quare quatenus de omnibus propoſitis ratiocinatur litigioſus, vt etiam dialecticus habet ſimilitudinē ad dialecticum, ſed quatenus non ex eiſdem principijs differunt, ſed aliquo modo litigioſus, quia non prorſus ſimiliter ſe habet ad dialecticum, vt falſi deſcriptor ad geometriam locum habet quod falſo deſcriptum ex probabilibus fieri non poteſt, ſed ex apparentibus geometrię ⁊ nō exiſtētibus, ⁊ ob id nullus dialecticus nititur falſum deſcribere ſed litigioſus.

¶ Nunc autem non eſt dialecticus circa genus aliquod determinatum, neqꝫ demonſtratiuus vllius, neqꝫ talis / qualis vniuerſalis. Nam neqꝫ omnia ſunt in vno aliquo genere, neqꝫ ſi ſint, poſſibile eſt ſub eiſdem principijs eſſe ea, quę ſunt. Quare ⁊ nulla ars earum, quę aliquam naturam monſtrant, interrogatiua eſt. Non enim poſſibile eſt vtrāuis partium dare. Syllogiſmus enim non fit ex vtriſqꝫ. Di[...]ca autem interrogatiua eſt.

¶ Hoc non eſt diſſimilitudinis inſinuatiuum, ſed magis ſimilitudinis. Nam dialecticus indeterminatus eſt ⁊ litigioſus. Vnde dicēdo ꝙ non eſt circa aliquod genus determinatum dialecticus, ⁊ ob id neqꝫ demonſtratiuus ⁊ ſyllogiſticus alicuius vnius, ſed de omnibus ex probabilibus ratiocinatur, dicit [Neqꝫ talis qualis vniuerſalis] dicens [vniuerſalis] theologū ipſum. Non enim eſt dialecticus vel litigioſus qualis vniuerſalis. Nam ſi circa eadem verſetur dialecticus ⁊ theologus, quippe ambo circa cuncta quę ſunt verſentur, tamen non ſimiliter, ſed theologus circa cōmunia ⁊ ex his ꝑ ſe, ⁊ quatenus hęc ſunt res de numero exiſtentium contēplationem facit, ſed dialecticus ⁊ contentioſus circa ſingula verſant, ⁊ nō ea quę per ſe ſunt, ſed ex probabilibus vel apparētibus probabilibus rationes faciunt. Quod ꝟo non eſt dialectica alicuius diffinitę naturę, ⁊ ob id neqꝫ imitās hanc contendendi facultas dictum eſt in primo Topicorum.

Metaphyſicus.

Oſtendit autem ⁊ hic deinceps. [Nam neqꝫ omnia ſunt in vno aliquo genere] ideſt ſi igitur cōmune omnium genus eſt ens vnum erat forſitan dicere ꝙ circa aliquod determinatū ſunt dialectica et tentatiua, ſed quia circa decem genera non eſt dicendum ꝙ circa vnam naturam determinatam ſint, ſed ⁊ ſi erat (inquit) vnum cōmune genus omnium ens, non erat poſſibile ſub eiſdem principijs eſſe omnia entia. Nam alia aliorum ſunt ⁊ alia ſub alijs exiſtunt. Nam naturalium principia ſunt forma, materia, priuatio, ⁊ geometrię lineę, puncta, circuli, ⁊ medicinę ignis terra ⁊ intermedia atqꝫ aliarum alia principia, quare ⁊ ſi eſſet vnum cōmune genus omnium ens, quia ea quę ſunt ſub ente circa quę dialectices verſatur differētes naturę ſunt, quia ⁊ principia ipſorum differentia nō erit determinatę alicuius naturę ⁊ vnius dialectices, quare neqꝫ ars contentioſa huius ęmulatrix. Propoſitū quoqꝫ aliter oſtendit ſic ratiocinando quę ſunt alicuius vnius naturę ⁊ vnius ſubiecti exiſtētes non interrogāt, dialecticus ⁊ tentatiua interrogant, igitur dialectices ⁊ tentatiua non ſunt alicuius vnius naturę determinatę, neqꝫ vnius ſubiecti. Non enim licet vtrāuis partium dare, ⁊ per hoc maiorē probat prius, quod quę ſunt vnius naturę ⁊ ſubiecti vnius non interrogant. Cęterum illud dare erit pro hoc ratiocinari, ⁊ illud non licet pro hoc non poſſibile eſt demonſtranti oſtendere tres angulos trianguli ſi hęc fuerint oſtenſa duobus rectis minores vel diametrum cōmenſurabilem lateri. Nam demonſtratio ex proprijs ⁊ per ſe quatenus per ſe, vt etiam in libro de demonſtratione oſtenſum eſt, ipſius demonſtrata fit, ſed ex his quę per ſe inſunt vnum aliquid oſtenditur verum, quare quia non eſt ipſi poſſibile ex ipſis etiā oppoſitum oſtēdere, non interrogat. Nam interrogans ſic interrogat vt probans contrarium poſita ratiocinetur. Vel accipit dare pro concedere ⁊ vt verę vnum accipere dictum eſt. Nam ei qui oſtenſurus eſt tres trianguli angulos duobus rectis ęquales non eſt accipere, ⁊ vt verę vti, ꝙ trianguli tres anguli ſint inęquales duobus reliquis. Nō enim ex hoc ſed quia ſunt ęquales oſtēditur tres angulos duobus rectis ęquales habere. Vel hoc. [Non enim licet vtrāuis partium dare,] ęquale eſt huic. Non enim licet reſpondenti in demonſtratiuis dare quā partem vellet contradictionis. Nam ſyllogiſmus ideſt demonſtratio ⁊ ſyllogiſmus demonſtratiuus non fit ex ambobus. Nam ſi habuit intentionem geometra vtrunqꝫ concludere, tunc tres angulos duobus rectis ęquales habere ⁊ non ęquales tunc interrogat, vt ex ipſo accipere tres angulos duobus reliqꝭ ęquales eſſe cōcludat tres angulos duobus rectis ęquales eſſe, ſed ex ipſo accipere non ęquales eſſe tres reliquis duobus eſt contrarium. Quia autem ſoli veritati adhęret ⁊ ꝙ eſt vult ratiocinari nō interrogat, ſed accipit ea quibus verum oſtenditur, quare non licet falſum vt verę ponere. Si ergo interrogationes in illis ſūt, in quibus licet vtrāuis partē contradictionis dare ⁊ in demonſtratiuis hoc non eſt, non erit in his interrogare.

¶ Si autem monſtraret, quid illud, niſi omnia. veruntamen prima, propriaqꝫ principia non interrogat. Nam ſi non daret, non iam haberet ex quibus amplius diſputaret ad inſtantiam.

¶ Cum

Ex hoc loco cōtra oēs cucullatos qui tenent dialecticā ſciētiā eſſe.

¶ Cum diceret ꝙ dialectica eſt interrogatiua, ⁊ ob id non demonſtratiua. Nam qui demonſtrat non interrogat, ꝙ neq̧ contradictionē ratiocinatur, ſed accipit verum, nunc idipſum rurſus probat ꝙ non demſtat dialecticus. Nam inquit ſi oſtenderit dialecticus non interrogaret, ⁊ ſi non omnia tamen prima ⁊ propria principia. Nam hęc deinceps verba ſic ſupplenda ſunt, ſi mōſtraret inquit non interrogat, cur? quia non interrogat, ſed accipit demonſtrans, vt etiam in reſolutorijs dictū eſt, quare vel de nullo vniuerſalr interrogat, ſed ꝓpria demōſtrari accipiens concludit propoſitum, vel ſiquidem vniuerſalr interrogat, tamen de primis ⁊ proprijs principijs nō interrogat, ⁊ a quibuſdam ꝓbabilibus ratiocinatur ⁊ inclinationē dat ad cōuentionem ⁊ conſenſum ipſorum. Nam nulla ſcientia propria principia in diſputationem reuocat, ſed vt ſic ſe habentibus vtens deinceps concluditur, qđ autē ⁊ principia dialecticus ratiocinatur, patet, omnis terminus vna dimēſione deficit, cuius eſt terminus, quare etiam pūctum cum ſit terminus lineę vna dimēſione deficiet a linea, ſed quia linea vna dimenſa eſt, ⁊ punctum eſt indimēſum ⁊ impartile, illud autem. Nam ſi non dat non amplius haberet ex quibus diſputabit, tale eſt. Nā ſi non oſtendens non vt veris exiſtētibus vtebatur principijs, ſed interrogat, vt ſic forte, nunquid a centro ęquales inuicem ſunt, ſed reſpōdens negauit, non habuit ex quibus diſputabit ⁊ oſtendet ꝙ ſunt ęquales. Nam ſi demonſtrationes ex prioribus ⁊ cauſis, ſed principijs nullum eſt prius non habuit oſtēdere ꝙ ęquales ſunt, quare ob id non interrogāt reſpondentes, quia igitur demōſtrans non interrogat, ſed dialecticus interrogat ⁊ dialecticus non demōſtrat, ſyllogiſmus eſt in ſecunda figura. Nullus demonſtrans interrogat, aliquo modo dialecticus interrogat ⁊ concluſio eſt manifeſta.

¶ Eſt autem ⁊ hęc tentatiua, nā tentatiua nō talis eſt, qualis eſt geometria, ſed qualē vtiq̧ haberet ⁊ neſciens aliquis.

¶ Cum dixerit dialecticē circa multa verſari, nunc inqt ꝙ eadem eſt tentatiua cum dialectica. Nam ⁊ ipſa verſatur circa plura. Hic autem dicit tentatiuā non eſſe in diſciplinis. Nam in his ſolis eſt, ſed quādam aliam vniuerſalem ⁊ in memorationibus ⁊ in alijs artibus inuentam inquit eſſe quę inducit perſonam dialectices ⁊ tentat de omni propoſito, vt etiam dialectica diſſerit, nō tamen ſcienter ⁊ ipſa arguit, vt tentatiua in diſciplinis, ſed apparenter ⁊ vt cōtingit. Et ꝙ talis ſit (inquit) tentatiua perſpicuum eſt ex quibus inducit. Non enim tentatiua inquit circa vnum aliquid verſatur vt geometria, ſed talis eſt quam haberet etiam aliquis neſciens ꝙ quidem tale eſt. Sępe equidem nonnulli inuicem ſeſe tentātes interrogant ceu iniuria affectus eū qui iniuria afficit. Dedi tibi hoc vel non? feciſti hoc vel nō? ecce igitur neſciēs aliquid contradictionem per hęc tentat.

¶ Fieri enim poteſt, vt periculum ſumat ⁊ is qui neſcit rem, de eo, qui neſcit. Si quidem ⁊ dat non ex quibus ſcit, neq̧ ex proprijs, ſed ex conſequentibus, quęcūq̧ talia ſunt, quę ſcientem quidem nihil prohibet neſcire artem, neſcientem autem, neceſſe eſt ignorare.

¶ Prędictum probat ꝙ etiam qui neſcit tentatiuus eſt. Nam vt quidam iudicant ſine arte ⁊ cognitione legum ⁊ periculum faciunt inter ſe de quo iudicant quomodo habent veriſimilius, ad rem ⁊ rationis proferunt, ⁊ nōdum guſtarunt rhetoricē, ſic etiam ratiocinātur. Etenim etiam qui neſcit ab eo qui neſcit interrogat ⁊ accipit ⁊ ratiocinatur ſyllogiſmo quāuis ignoret quid ſyllogiſmus ſit ratiocinatur, igitur ⁊ facit periculum neſciens eo qui ſimiliter neſcit. Nam illo dante is concludit aliquid ex datis. Hoc autē eſt aliquo modo ratiocinari. Nam ſunt quędam valde manifeſta quę aliqua conſequūtur, quibus datis a reſpondēte, ⁊ acceptis ab interrogante inducitur aliquid alterum velut concluſio, ⁊ licet huius fidē accipere ex eo qui mentē pluribus adhibet, ⁊ maxime his qui nōnullis rebus cōueniunt ⁊ dāt ratiocinationes ⁊ accipiunt cōſenſus conuenientię, eſt igitur vniuerſa dicti intentio talis, ꝙ licet etiam neſcienti cōtradictionem interrogare. Nam de hac dicit accipere periculum neſcientis ipſum, quia etiā dat non ex quibus ſciunt vt ſciētiam habet, ⁊ proprijs ſcientię, ſed ex cōmunibus ⁊ conſuetis omnibus, quę ſciens aliquis nō ſciuerit artē. Eſt autem ⁊ hoc per hęc dictum tale nihil prohibet ſcientē cōſequentia rem de qua periculum ſumit artem ignorare, vt etiam tentatiui medici, nihil igitur prohibet artē ignorare, ſed contingit etiā cognoſcere ⁊ ignorare, qui autem neſcit conſequentia ex neceſſitate ignorat etiam artem. Eſt autem cōſequentia ſpeculans ⁊ artem ſciens dialecticus. Nam qui cum arte tentat dialecticus eſt, ſed qui ignorat artem ⁊ ſcit cōſequentia litigioſus eſt.

¶ Quare manifeſtū, quōd nullius determinati tentatiua diſciplina eſt. De omnibus enim eſt. ſiquidem artes omnes ⁊ quibuſdam cōmunibus vtuntur. Et ideo omnes illiterati quodāmodo vtuntur dialectica ⁊ tentatiua. Nā omnes vſq̧ ad aliquid conantur diiudicare eos, qui pronuntiant. Hęc autē ſunt cōmunia, nam illa nihil minus ſciunt ipſi, quāuis videātur longe extradicere. Redarguunt igitur omnes, nam ſine arte quidē eo participant, cuius artificialiter eſt dialectica, ⁊ arte ſyllogiſtica tentatiuus dialecticus.

¶ Sermonē de tentatiuo ⁊ dialectico concludendo inquit ꝙ vt dialectica nō diffinita habet ſubiecta ſic, neq̧ eandē ſubindūt tētatiua, ideo ⁊ circa omnia eſt. Deinde ⁊ cauſam aſſignat qua de omnibus conſiderat tentatiuus ⁊ inquit ꝙ ſunt quędam cōmunia ⁊ cunctis nota, quę neq̧ alicuius vnius ſcientię determinatę ſunt vt hoc, iniuriam feciſti alicui vel non? ⁊ commiſiſti cū huius amica vel non, ⁊ ſi quidem adulterium cōmiſiſti ſequitur hoc, ſiue non. Quod vero cuncti participēt cōmunibus ſignum inqt eſſe hoc ꝙ omnes vſq̧ ad aliquid ſuſtinere rationē ⁊ reſpōdere nitūtur, ⁊ adiecit illud quodāmodo, oſtēdendo ꝙ cōmunia hęc ⁊ ſi cuncti cognoſcūt, tamen non ſimiliter. Nam dialecticus ſcit ꝙ interrogatum eſt in contradictionē ⁊ ꝙ neceſſe ſit alterum eſſe verum, ſed multa turba ſine arte porrigit offertq̧ interrogationē. Sed de hac tētatiua ſine artificio etiā in elucubrationibus rhetorices tractauimus, porro cōmunia cum ſint ſi etiam expertia ſcientię ſunt, ⁊ videntur extra ſcientiā dicere, tamen plures ſciunt, ⁊ ſi abſq̧ arte hoc ſciunt. Nam dicunt, vt ſępe diximus contradictionē quā dialecticus artificioſe participat.

¶ Quoniam autem ſunt multa quidē hęc, & in omnibus, non talia ſ.o, vt natura quędam ſint, & genus. Alia autem non talia, ſed ꝓpria ſunt, ex illis de omnibus experimentum poſſibile eſt ſumere, & artē eſſe quādam, & non talem eſſe, quales, quę demonſtrant.

¶ Quoniā inquit cōmunia hęc plura ſunt & in cunctis artibus & ſciētijs eadē inueniūtur, & nō eadē ſunt, vt vnius naturę ſint & ſub vno genere reducātur. Naz aliquo mō & ſi indemōſtrabilia fuerint, & ob id non ſunt determinata, ſed velut negationes, ideſt indefinita. Etenim negationes indefinite ſunt. Nam negatio dicens hoc non album eſt, indefinita eſt, q2 igiť aliqua ſunt cōia & indefinita, & ſunt quędā etiaz non cōmunia, ſed propria alicui ſcientię poſſibile eſt ex his cōibus de oibus periculuz ſumere, & eſt quędaz ars a cōmunibus arguens quatenus colloquiť de aliquo & interrogat. Verum non talis qualeſ ſunt ſcientifice.

¶ Quandoquidē litigioſus nō eſt omnino ſic ſe habēs, vt pſeudographus. Paralogiſmus enim non erit ex determinati cuiuſdam generis principijs. Sed erit circa omne genus vt is, qui eſt litigioſus.

¶ Aſſignabit etiam ad ſuperius dicta. Nam dixit in pręacceptis q̄ litigioſus circa plura verſatur, vt dialecticus & q̄ non habet ſimilitudinem ipſam ad dialecticuz quā falſi deſcriptor ad geometriam, & ob id inuenitur in deſcriptis. Dicentur autē & ad proxime dicta copulatuz hoc & eſt dictū tale q̄ non eſt litigioſus ſic ſe habens ad dialecticum, vt falſi deſcriptor ad geometram. Nam ſi hoc eſſet & fuerunt determinata ipſoruz ſubiecta, quēadmodū igitur ea falſi deſcribentis non potuerunt de omni propoſito paralogiſmum facere, nunc autez per hoc accidit deceptiuum idipſum eſſe, q2 nititur de oibus.

¶ Loci igitur ſophiſticorum elenchorum hi ſunt. Et q̄ dialectici ſit conſiderare de his, & hęc poſſe facere, non difficile eſt videre. Naz quę circa ꝓpoſitiones eſt diſciplina, omnē habet hanc ſpeculationem.

¶ Cum dixerit quot ſunt ſophiſtici elenchi & reduxerit eos ad elenchi ignorantiaz & decedētes ipſos in eos ad nomen & ob intellectum oppugnarit. Inſuper differentiam tentatiui & litigioſi aſſignarit, & ipſum rurſus contentioſum in ſophiſticuz & litigioſum diuiſerit & tradiderit diſcrimen vniuſcuiuſqz, nunc dicturus quomodo ſophiſte redarguunt aliquādo mentientē vel dicentez ea pręter opinionē, vel nugantem, vel ſolęciſmum cōmittētem. Primum hoc dicit q̄ dialecticus poteſt contēplari de ſophiſmatibus & diſcernere hęc & ꝯfutare ea quę ſunt ſophiſmata. Nam ordinare ꝓpoſitiones & componere dialecticę eſt, porro ſi hoc dialecticę eſt, reliquum etiaz erit eiuſdem, ſcilicet indicare ſophiſmata, omnez igitur de ſophiſticis elenchis conſiderationem dialectica methodus poſſedit.

¶ Et de elenchis quidē apparentibus dictum eſt. De eo, quod eſt falſuz aliquid oſtendere, & de eo, quod eſt orationē ad inopinabile inducere, hoc nimirum erat ſm ſophiſticę intētionis. Primum quidem ex eo, q2 interrogat quodāmodo. Et per hanc interrogationem accidit maxime. Nam id ad nullum determinatum propoſitum interrogare, venatiuū eſt illoruz, temere nāqz dicentes peccant magis, temere autē dicunt, quādo nulluz habēt propoſituz. Et id interrogare multa, quāuis determinatum id ſit, ad qȯ diſputant. Et id ea q̄ videntur, dicere ſe poſtulare, facit quandam idoneitatem, vt ad inopinabile ducat, aut falſum. Et ſi interrogatus affirmet, aut neget illoruz aliquid, ducere ad ea, ad quę promptus eſt argumentari, poteſt tamē per hęc nunc minus nocere q̄ꝫ prius. Nam repetunt quid ad id quod in principio.

¶ Quinque quędam dixit a principio pręſentis facultatis coniecturare ſophiſtas, ſcilicet tētare vt videātur redarguentes & ducere ſecum diſputantez ad falſum, atqz inopinabile ipſum dicentē arguere, quartum facere ipſum ſolęciſmos cōmittere, quintū nugantē oſtendere reſpondentē, & de hoc quomodo ſtudent facere elenchuz apparentem, dixit etiam ſermonē in ſummā redigens & ipſe pandit hoc. Nam dicit. De elenchis quidem apparentibus dictum eſt, nunc hinc q̄ ſm eſt ipſe nauat operam, ſcilicet oſtendere mentientem eſſe eum qui ſecum diſputat & inquit primū fieri hoc ex interrogatione quodāmodo ideſt latēter. Non enim ſimpliciter aliquis in medium addicendo interrogationē repręhendet mentientem eſſe reſpondētez, ſed ex hoc quomodo interrogat, ideſt cum occultatione, & ꝓpter talem interrogationem, accidit hoc maxime. Nam non problema ſuppoſitū determinatum facere interrogationē eſt venatiuū eius cui adhibetur ſtudium vt ſi quis volendo probare bonum eſſe vt in platea conuerſari non ſimpliciter diffiniret dictum, ſed ſic aliquo modo diceret occulte. Nunquid q̄ ſimpliciter bonum & aliqualiter non erit bonuz, deinde hoc dante reſpōdente probaret q̄ vult interrogans. Nā quando non determinatum fuerit illud de quo interrogans vult ratiocinari peccant reſpōdentes temere dicētes. Veruntamen & ſi definitū fuerit problema, erit rurſus ad inopinabile ducere reſpōdentē ſi quis plura interrogat, & videātur verba manca eſſe, ſed erūt integra ſi ſic ſumantur interrogare plura, & ſi determinatū fuerit ad qȯ differitur in inopinabile poteſt deduci. In hoc etiam id qȯ ſtudio quęritur corrigereť & rectum fieret poſtulādo a reſpōdente ea dicere quę pluribus videtur. Verū quādo eſſet, inquit, definitum ꝓblema minus poſſunt ſophiſte nocere, & ſi quędam plura interrogarint. Naz minus aliquis decipietur q̄ꝫ prius quādo indefinitum & ignotū erit reſpōdēti id qȯ diſputatur. Sed quomodo inquit minus tunc nocere, quia ſi ſciunt reſpondes problema ſi inducceretur ad abſurdum aliquid de interrogato, ſtatim petit & inquit aliquid hoc ad propoſitum.

¶ Elementum autē cōtingendi falſum aliqȯ, aut inopinabile, nullā ſtatim interrogare poſitionez. Sed affirmare ob id ſe interrogare q̄ diſcere velit. Nam locum argumentationis

conſideratio

conſideratio hęc facit. Ad falſuȝ autem oſtendendum proprius locus ſophiſticus eſt ducere ad talia, ad quę abũdet orationibus. Verum hoc facere (quẽadmodum prius dictuȝ eſt) eſt ꝛ bene, ꝛ non bene.

¶ Quod ſuperius dicebatur ꝛ adhuc idem inquit. Verũ nũc apertius ſermonẽ tractat principiũ dicendo ꝛ quaſi elementũ cõfutandi quoddã falſum, aut inopinabile dicentẽ, q2 non facit manifeſtuȝ id qđ vult neqȝ problema ponit ꝛ interrogat, ſed dicit tẽtatiue diſputare, ꝛ interrogare gratia diſcẽdi. Nam dicere te gratia diſcendi diſputare magnũ affert ęmulationis negligentiã ad decipiendũ ipſi ne ipſe ridens prudeat quid euẽturũ ſit. Adhuc ad falſum aliqđ redarguendũ hęc methodus valet quę etiã ſophiſtica eſt. Nam ponere aliqđ problema, deinde ab hoc recedere ꝛ in alia quędã imorari quę nõ ſunt neceſſaria problemati ꝛ copiaȝ verboꝝ interroganti dare eſt ſophiſticum opus. Eſt autẽ hoc facere ꝛ bene ꝛ cõtrario. Nam ſi circa neceſſaria problemati ſermonẽ trãſferens bene faciebat, nunc aũt non ſic facientes non videntur bene facere trãſlationẽ. Vt eniȝ in primo Topicorũ docuit quatuor gratia aliquis ſecedit a problemate, vel gratia occultationis vel gratia magnitudinis, vel inductionis, vt detur vniuerſale, vel vt apertior fiat ratio, ſi ꝟo nihil horum fieret non bene ſunt ſumpta talia ꝛ ſophiſtica eſt diſputatio.

¶ Rurſum vt ad inopinabilia ducat, conſiderare ex quo genere eſt, qui diſputat. Deinde interrogare, quod pluribus illi dicunt inopinabile. Eſt enim ſingulis quibuſqȝ aliquid tale. Elementum autẽ horum, ſumere ſingulorũ quocunqȝ poſitiones in propoſitionibus. Solutio ꝟo ꝛ horuȝ competens fertur, oſtẽditur, quoniam non propter orationem accidit inopinabile, quod quideȝ/ ꝛ ſemper vult, qui contendit.

¶ Quomodo aliquis in apparenti falſuȝ reſpõdentẽ redigeret dicens, nunc etiã de reductione ad inopinabile inquit. Nam ſi vult (inquit) facere reſpondẽtẽ inopinabilia dicere, cõſiderat etiã ꝛ quęrit qualis gs eſt hic, ꝛ qualis ſectę, ꝛ cui phię dogmati iſtoruꝫqȝ addictus ſit, ſi Peripateticus eſt vel Stoicus, ꝛ ſi Peripateticus eſt, ſcrutare ꝙ quidẽ dicebant hi inopinabile ꝛ contrarium religs vt ꝙ quinti corporis eſt cęlum, ꝛ interroga hoc, deinde adhuc plures. Nam his tale ſtultum prorſus ꝛ inopinabile videtur. Quod autẽ vnaquęqȝ ſecta habeat aliquid inopinabile manifeſtauit dicendo. Eſt eniȝ in ſinglis quibuſqȝ aliquid tale. Principium autẽ ducendi reſpõdentẽ ad inopinabile eſt non ſimpliciter ꝛ aperte ſine occultatione ponere inopinabilia ſectarum, ſed medium ꝓpoſitionũ. Nam q2 ſi interrogarentur plane, forte idipſuȝ nõ concederent ob plures, oportet aut inopinabiles eoruȝ opiniones cuȝ quibus diſputamus quas etiam apud plures velut inſtituta ꝛ decreta ponunt accipere in ꝓpõnibus. Proinde non eſſet Stargirites in tradendo ſolũ methodum deceptionis ſapiens ꝛ probatur vir, ſed etiam admodũ potens ꝛ peritus in afferendo ſolutioneȝ. Porro ſi quis o Peripatetice inquit te ad inopinabile ducit, dicentem cęlum quinti corporis eſſe, huic dici non ob tuã rationẽ, neqȝ ob tuas demonſtrationes hoc accidit, ſed ob multos ſic alteri dogmati adherentes, etenim ꝛ omnes q ꝯtendit circa hoc voluit dicere non ꝓpter ſe, ꝛ huius riſuȝ eſt putandũ eſſe inopinabile lȝ ob plures.

¶ Inſuper autẽ ꝛ ex voluntatibus, ꝛ manifeſtis opinionibus. Nam non ꝛ eadeȝ volunt, ꝛ dicunt. Sed dicũt quidem decoratiſſimas orationes. Volunt aũt ea, quę videntur prodeſſe. vt bene mori magis ꝙ voluptuoſe viuere dicunt oportere. ꝛ agere iuſte magis ꝙ praue diuitijs affluere. volunt autem contraria. Eum igitur, qui dicit ſm voluntates, ad has manifeſtas opiniones ducendum. eum ꝟo, qui dicit ſm has, ad abſconſas. Vtrouis eniȝ modo neceſſariũ eſt inopinabilia dicere. Naȝ aut ad manifeſtas/ aut ad immanifeſtas opiniones dicunt contraria.

¶ Inſuꝑ de hoc quõ aliqs faceret rñdẽtẽ dicere inopinabilia docet. Inqt igiṫ ꝙ q2 alia ſępe volumus ꝛ alia opinamur, vt cũcti volũt diteſcere bonaqȝ habitudine potiri, fama opinioneqȝ pollere, ꝛ opinamur, bonũ eſſe pauperem viuere ꝛ ęgrotari, qñ igitur diſputat cum aliquo cõſiderat ſi ex volũtatibus multoꝝ diſputat, vt ſi dicit apđ multoꝝ opinionẽ bonũ eſt viuere voluptuoſe, ꝛ bonuȝ eſt turpiter diteſcere, tu ꝟo eniuere, tũ ex manifeſtis opinionibus dicere ac probare bonũ eſſe tẽperate viuere ꝛ bene mori, ꝛ iuſte in paupertatẽ degere. Nã hoc videṫ omnibus, ꝛ ſic duces diſputãteȝ de inopinabile. Si ergo ſm volũtates reſpõſuȝ dederit ad manifeſtas opiniones opponende deduces, ꝙ ſi ſm manifeſtas opiniones reſpõderit, tu ꝟo obijcias occultas ei, ideſt voluntates, ꝛ eas opiniones quas occultas ꝛ immanifeſtas habemus.

Vide Ariſto pha. prio comedia de paupertate & diuitijs, Lege Chriſtũ redẽptorem. i. euãgeliũ, an diuitie, an paupertas meliores.

¶ Plurimus autem eſt locus faciendi dicere inopinabilia, quẽadmoduȝ Callicles in Gorgia ſcriptus eſt, dicens ꝛ veteres omnes arbitrati ſunt accidere, ꝓpterea quia id qđ eſt ſm naturam, ꝛ id qđ eſt ſm legem ſunt cõtraria. (Contraria enim eſſe naturã ꝛ legem dicũt) ꝛ iuſtitiam ſm legẽ quidẽ eſſe bonũ, ſm naturã aũt non bonũ. Oportet igitur ad eum quidem, qui dicit ſm naturã, ſm legem obuiare. Ad eum ꝟo/ qui ſm legeȝ, ad naturã ducere. Nam vtroqȝ modo ꝯtingit dicere inopinabilia. Erat aũt qđ ſm naturã quidem ipſis verũ. qđ auteȝ ſm legem eſt, multitudini videṫ. Quare manifeſtuȝ qm̃ ꝛ illi, quemadmodũ ꝛ qui nũc aut redarguere/ aut inopinabilia dicere reſpõdentem, conabantur efficere.

¶ Adhuc inqt de hoc quõ ducẽdus eſt rñdens ad inopinabile, ꝛ inquit ꝙ fortis ꝓpotenſqȝ locus eſt ad ducendũ ad inopinabile arguere ab eo ꝙ eſt ſm naturaȝ ꝛ ſm legem, vt etiam Callicles in Gorgia, ꝛ cuncti veteres faciunt. Nam Plato introducit in ſuo dialogo qui inſcribitur Gorgias Callicleȝ dicentẽ iuſtitiã non eſſe honeſtã ꝛ bonam tanqȝ non ſit ſm naturã, ſed ſolũ ſm legeȝ bona, ꝛ lucri cupiditatẽ auaritiãqȝ magis eſſe bonam ꝙ eſt

ſm naturam. Nam inquit ferarum cur alias fecit fortes alias ꝟo imbelles, proinde natura cõpetit his rapere ⁊ vnaquęq; ipſarũ non lege vtendo, ſed ſolũ naturã ſequẽdo rapit ⁊ deuorant imbecilliores. Verum a legiſlatoribus bona exiſtimaretur eſſe iuſtitia ob timiditatẽ. Vnde etiam dicebant legeꝫ ⁊ ius eſſe inuenta ob miſeros ⁊ imbecilliores vi ne a potentioribus ſancitis legibus opprimerẽtur. Arguit igitur (inquit) ab eo ꝙ eſt ſm naturam ⁊ ſm legem, ⁊ ſiquidẽ reſpõdens ab eo ꝙ eſt ſm legem arguit, tu ecõtra ab eo qđ eſt ſm naturaꝫ, ſi ꝟo ille ab eo ꝙ eſt ſm naturaꝫ, tu ꝟo occurre ab eo ſm legem. Equidem erãt apud veteres. vꝫ. calliclem ⁊ alios ſophiſtas magis verum ⁊ bonum id qđ fit a natura, quod ꝟo erat a legibus ordinatum id erat poſitio decretũq; plurium ſenatorum.

❡ Quędã autem interrogationes id habẽt, qđ ſm rñſionẽ vtrinq; inopinabile eſt. Vt vtrum ſapientibus an patri oporteat obedire, ⁊ expedientia facere an iuſta: ⁊ an iniuriã pati eligibilius q̃ nocere: Oportet autẽ ducere ad ea, quę multitudini, ⁊ ſapientibus ſunt cõtraria. Nã ſi dicat aliquis, vt hi, qui circa orationes, ad ea quę multitudini. Si autẽ, vt multi, ad ea, quę ſapientibus. Dicunt enim hi quideꝫ ex neceſſitate beatum iuſtum eſſe, multitudini autem inopinabile eſt regem infęlicem eſſe. Eſt autem ſic ad inopinabilia ducere idem ei, quod eſt ad eam, quę eſt ſm naturam, ⁊ ſm legem contrarietatem ducere. Nam lex opinio multitudinis. Sapiẽtes autem ſm naturam, ⁊ veritatem dicunt, ⁊ inopinabilia quidem ex his oportet quęrere locis.

❡ Et alium modũ aſſignat quo quis ducere reſpondentẽ ad inopinabile põt. Et talis eſt. Sũt q̃dã interrogationes ſm interrogationẽ interrogate in quibus ſi interrogatus reſpõderet inopinabile dicere exiſtimaꝛ, tanq̃ alterũ deſpiciens. Sunt aũt ſic interrogatoꝝ aliud quideꝫ de pluribus ꝙ ſic ſe hře videꝛ ⁊ ipſis alibi apparet, aliud q̃ſi ſtudio dignũ, ⁊ aliud a ſapiẽtibus laudãdũ ⁊ adhortãdũ, ꝟbi gratia. Multitudo putat parendũ eſſe patri, ſꝫ ſapiẽs dicit parendũ eſſe ſapiẽtibus. Itẽ dicit ſapiẽs magis iniuriam ferre oportere q̃ alteri nocere, q̄ igitur in aliquibus interrogationibus inquit nõ põt rñdens rñdere alterã cõtradictionis partẽ. Nam vbi rñderit inuenietur inopinabilia dicere, ceu nunqđ oporteat patri obedire an ſapientibus. Nã ſi diceret ſapientibus, videbiꝛ inopinabile dicere ꝙ non obedire patri eſt inopinabile, ꝙ ſi patri, rurſus cur non ſapiẽtibus. Si ergo rñderetur vt ſapientes dicũt ⁊ diceret melius eẽ iniuriã ferre q̃ inferre traducendus eſt ille ad opiniones pluriũ. Nam cõtrariũ hi opinãtur, ſi ꝟo vt plures rñſum dederit traducendus eſt ad ſapientes. Qđ ſane ſimile eſt huic ſm legeꝫ ⁊ ſm naturam. Nam ꝙ maior populi pars opinatur hoc legi videtur, q̄ etiã lex eſt opinio ſententiaq; multoꝝ, ſed ꝙ ſapientes hortantur ⁊ inprimis decernunt, hoc etiã natura ⁊ veritas ipſa dicit.

Quid ſit lex lege Platonẽ in Dialogis de legibus, & Demoſtenẽ in oratione in Ariſtogitonem.

❡ De eo ꝟo qđ eſt facere nugari, quid quideꝫ dicimus nugari, iam mõſtrauimus. Omnes autem tales orationes id volunt efficere, ſi nihil referat nomen ⁊ orationem dicere, duplũ autem ⁊ duplum dimidij ideꝫ eſt. Si igitur duplum eſt dimidij duplum, erit dimidij dimidij duplũ. Et rurſuꝫ ſi pro duplo, dimidij dimidij duplũ ponatur, ter erit dictum dimidij dimidij dimidij duplum. Et putas eſt concupiſcentia delectationis, hęc autem eſt appetitus delectationis. Eſt igitur concupiſcentia appetitus delectationis delectationis.

❡ Vt diximus ſophiſtę coniecturant hoc facere vt diſputans ſecũ videatur nugari, ⁊ per quę dicit idipſuꝫ docet. Porro dicit ſe prius quid eſt nugari dixiſſe, ⁊ pręueniẽt de hoc dicens principio huius tractationis ꝙ nugari eſt ſępe eadem dicere, hoc autem dicendo ſubiungit. [Omnes autem tales orationes hoc volunt facere.] Eſt autẽ tale dictum ꝙ orationes a me dicendo huius gratia dicuntur pręhentes quomodo fit nugari, ⁊ quomodo volunt facere nugari, fit aũt hoc in illis qñ nomen, vel orationẽ nihil differt dicere, vt duplũ ⁊ duplũ dimidij q̃ eſt ratio dupli. Nam q̄ duplum ad dimidiũ diciꝛ. Nam ꝙ eſt ad aliquid ad aliud relationem habet, ⁊ ſolum dictũ duplum facit prorſus vna intelligere etiam ipſum dimidium. Porro ſi pro dicere nomen vel magnitudineꝫ, duplum dixeris, ⁊ magnitudinẽ duplum dimidij nugantes es. Nam in quibus dixiſti duplum ſignificaſti idem. Naꝫ ſi in duplo dimidium apparet ſumpto actu dimidio bis acceptum eſt illud dimidij. Si ergo ſic dicis ⁊ dupluꝫ dimidij nihil aliud dicis q̃ hoc duplum dimidij dimidij. Nam ſemel illud dimidij vna indicatum eſt, cum dicebas duplum ⁊ addebas actu hoc dimidij. Rurſus ſi pro dicere duplum ſumeretur duplum dimidij, ter erit dictum hoc dimidij.

❡ Sunt autem omnes huiuſmodi orationes in q̃s, quę ſunt ad aliquid, quęcunq; non ſolũ genera, ſed ⁊ ipſa ad aliquid dicuntꝛ, ⁊ ad idẽ, ⁊ vnuꝫ aſſignantur, vt appetitus alicuius appetitus, ⁊ concupiſcentia alicuius cõcupiſcẽtia, ⁊ duplum alicuius duplum, ⁊ dupluꝫ dimidij. Et in quibuſcunq;, quę (cum ſubſtantia non ſint) ad aliquid eorum omnino ſunt, quoruꝫ habitus ſunt, aut affectus, aut aliquid huiuſmodi. in oratione ipſoruꝫ de illis prędicatoꝝ declaratur. vt impar numerus eſt medium habẽs. Eſt autem numerus impar. Eſt igitur numerus numerus mediũ habens. Et ſi ſymum eſt cauitas naris. Eſt autẽ ⁊ naris ſyma. Eſt ergo naris naris cauitas.

❡ Ex qualibus ⁊ in quibus facientes nugationem fiunt orationes, nunc addit ⁊ inquit ꝙ in illis quę ſunt ad aliquid tales orationes fiunt, in quibuſcunq; non ſoluꝫ genera ad aliquid aſſignantur, ſed etiam ipſa, vt concupiſcẽtia ſuauis eſt atq; delectabilis appetitus ⁊ ad aliquid dicitur, cuius etiã genus ipſius appetitus ad aliqđ ⁊ ipſa dicitur. Nam alicuius appetibilis eſt appetitus. Item in quibuſcũq; q̃ non ſunt ad aliquid, ſed prędicata ſunt de aliqua ſubſtãtia, in quibus aſſumiꝛ in diffinitione ipſoꝝ

ſubiecta

ſubiecta ſuba, ꝛ vniuerſalr in illis quorum babitus ſunt vel affectiones per ſe pꝛedicata de ſubiectis, vt ſymitas eſt affectio per ſe pꝛedicatum de naſo, ꝛ in rōne eius ſumitur etiam ſubiectum.ſ.naſus de quo pdicatur. Naꝫ q diffinit ipſam ſymitaté in naſo ſic dicit, ſymitas eſt cauitas in naſo. Nugatus eſt igit̃ ſic aliquo mō diffinēs, naꝫ cum dixit ſymitaté vna cōplexus ſuit naſum, ꝙ ſi actu addit hoc in naſo bis hoc naſum.ſ.accepit. Talis eſt ét hoc impar numerus eſt mediū habēs, nam qa ꝛ hęc affectio eſt de numero pdicatum, quot eſt diffinit imparem vna cōplexus eſt numeruꝫ ꝛ bis accepit, naꝫ imparem dicendo aliquo modo etiā numerū dixit. Adiecit auté ꝛ actu illud[numerus]q̃re bis idem dixit.

¶ Apparent autem facere non facientes quādoqꝫ, eo ꝙ non interrogant, ſi ſignificet aliqd per ſe dictum duplum, an non: Et ſi aliqd ſignificat, vtrum idem an diuerſum. Sed concluſionem dicunt ſtatim, ꝛ apparet propter nomen idem, eſſe idem ꝛ ſignificare.

¶ Sophiſte non vere redarguētes aliqueꝫ nugātem, apparent ſępe faciētes aliquem nugari, ſed qūo faciūt ipſe cauſam ponit. Non eniꝫ interrogāt reſpondenteꝫ ſi putat duplum per ſe dictuꝫ aliqd ſignificare ſine dimidio, vel nihil ſignificare. Et ſi forte dixerit duplum ſignificare aliqd per ſe dictū non rurſus vna interrogatiōe, vtrū ipſum ſignificat, ꝙ etiā ſi ſic diceretur duplum dimidij vel alterū apparet, pinde ſophiſta facere aliquem nugari, qa in his hoꝝ interrogat, ſed ſtatim inducit ɔnem hanc dupluꝫ dimidij, dimidij duplum, ſi ergo reſpōdēs interrogaret̃ nunqd ſignificatiua q̄dam voꝝ ſit ipm duplum, deinde affirmādo rurſus interrogaretur, an ſine dimidio dictū aſſumit in ſeipſo etiā dimidium, ꝛ ad hoc rurſus affirmauit, tunc ꝓprie nugans redarguitur. Nam cōfeſſus eſt hęc, proinde videt̃ redargutus ob id, qa nomen eſt idē cum oꝛone, ꝛ ſig̃t idem ꝙ ſi ſi nihil differt, vt etiā paulo ante dixit, ſi nihil differt nomé vel oꝛoneꝫ dicere. Poꝛro ad hanc interrogationé qualé diximus, an duplum ſine dimidio dictū aſſumit in ſeipſo etiaꝫ dimidium interrogatū, ſic opoꝛtebat reſpondere ꝙ potētia quidē quando duplum ſeoꝛſum diceretur, compꝛehendit etiam illud dimidij, ſed non actu, ꝛ ſic reſpondens non admittit ꝙ ſępe eadem dixerit.

¶ Solęciſmus autem quale quid eſt, dictum eſt pꝛius. Eſt autem ꝛ hoc facere, ꝛ non facientem videri, ꝛ nō facienteꝫ videri. Quadmodum Pꝛotagoras dixit, ſi menis, ꝛ peleꝫ maſculinum eſt. Nam qui dicit pernitioſaꝫ, ſolęcizat ſm illum. non apparet autem aliijs. Qui autem pernitioſum, videtur quidem, ſꝫ non ſolęcizat. Maniſeſtum igitur, quoniam ꝛ ars poteſt hoc facere. Propterea quia plures orationes, quę non ſyllogizant, ſolęciſmū videntur ſyllogizare, vt in elenchis.

¶ Et de ipſo ſolęciſmo cui ſtudent ſophiſte nūc docet, ꝛ inquit, qō quid eſt ſolęciſmus dixit de ipſo a pꝛincipio vbi dicit ꝙ ſolęciſmum cōmittere eſt facere reſpondenté dictione barbare ꝛ oꝛone dicere, quod ſit tribus modis, ꝛ pꝛimo quideꝫ quādo aliqs vere ſolęciſmuꝫ cōmitteret dicendo laches lachetis, ꝛ ſecūdus eſt non facere, ſed videri vt ſophiſte arguunt dicētes, nuꝫ ꝙ tu dicis eſſe, eſt, dicis autē lapidē eſſe, deinde inducūt, igitur eſt lapideꝫ, tale quidem ſolęciſmus eſſe videtur, ſed ꝓprie nō eſt, nā ſic opoꝛtebat inferre ſophiſtas, eſt igit̃ lapideꝫ eſſe. Aliquādo autē ꝛ aliqs efficiens ſolęciſmuꝫ nō videt̃ facere vt Protagoras. Naꝫ dixit Mennē ꝛ pelicē maſculini generis, ꝛ faciens ſolęciſmū non putant ſolęciſmum committere, tū alijs videbatur, vt illi qdem videbatur ſolęciſmum cōmittere qui dicit. Mēneꝫ ꝛ Peliceꝫ, ſed pluribus non videtur, ſed dicens ꝑnitioſaꝫ Mēnē videt̃ aliqs ſolęciſmū cōmittere, ſed nō Protagorę. His igit̃ tribus modis quibus aliqs ſolęciſmū cōmittit dicendo, inquit patet ꝙ q̄dam ars idē poteſt facere, hoc dicens ꝑ hoc ꝙ etiam in ſyllo aliqs poteſt ſolęciſmū, vel vere, vel apparenter cōmittere. Naꝫ artem ſyllm noiant tāqꝫ in arte ꝛ methodo cōſideratum ꝛ nō vt temere deductum, qūo ꝟo ꝛ in ſyllo aliquis apparēter reſpōdentē ſolęciſmū cōmittere oñdit, deinceps docet, nā plīes igr oꝛones nō rōcinātes ꝓpe ſolęciſmū vident̃ hūc cōmittere rōcinādo.

Mēnes iracūdia et Peles zelea.

¶ Sunt autem omnes pene apparentes ſolęciſmi propter ipſuꝫ hoc, ꝛ quando caſus neqꝫ maſculinum, neqꝫ fęmininum, ſed neutrū ſignificat. Nam ipſum hic quidem maſculinum ſignificat, ipſum ꝟo hęc, fęmininum, ꝛ ipſum hoc medium quidem vult ſignificare, ꝛ ſępe ſignificat illa vtraqꝫ, vt quid hoc eſt. Caliope, lignum, coꝛiſcus. Maſculini igitur ꝛ fęminini differūt caſus omnes. Neutri ꝟo hi quidem. Illi autem non. Cuꝫ datur igitur hoc, ſępe ſyllogizant, quaſi dictuꝫ ſit hūc. Similiter autem ꝛ alium caſum pꝛo alio. Paralogiſmus itaqꝫ ſit, quoniā cōmune eſt ipm hoc pluribus caſibus. Naꝫ ipſum hoc qñqꝫ quidē ſig̃at ipſum hic, qñqꝫ autem hunc.

¶ Cum dixerit quomō aliqs ſolęciſmum cōmittit, nunc etiā a quali cauſa ſolęciſmus ſit, dicit, quę eſt hoc. Vñ illud[Et quādo caſus]expoſitiuū eſt huius, circa hoc ponit, perinde ac dixerit, poꝛro quādo caſus, neqꝫ maſculinum, neqꝫ fęmininuꝫ ſig̃t, ſed neutrū. Nā ipſuꝫ hic eſt ſignificatiuum maſculini, ꝛ hęc fęminini, ꝛ hoc vult ſignificare neutrū, ſed ſępe maſculinum ꝛ fęmininū ſig̃t, igit̃ maſculini ꝛ fęminini oēs caſus ꝛ inuiceꝫ differūt, ꝛ ipſi a ſeipſis, ꝛ ne aliqs ꝑ aliquē decipet̃, ꝑ tales caſus, vt exiſtimet accuſatiuū datiuū, vel maſculinū fęmininū ꝛ neutroꝝ aliq caſus differūt a ſeipſis a maſculinis ꝛ fęmininis caſibus, ꝛ quidā nō. Vnde grāmatici quoqꝫ aiūt neutrouꝫ eūdem eſſe rectum ꝛ accuſatiuū ꝛ vocatiuum, vt eſt[hoc]Naꝫ accipit, vt diximus ꝛ de maſculino ꝛ fęminino, ꝛ in recto ꝛ in accuſatiuo. Vnde etiā aliquis decipitur ꝛ videt̃ ſolęciſmum cōmittere. Naꝫ ſępe dato iſto ſcꝫ hoc velut de neutro, rōcinantur velut de maſculino ſophiſte hūc dicēdo. Similr̃ dato rurſus in recto ad accuſatiuū eūdem traducūt, ꝛ ſimilr̃ his in alio caſu datuꝫ ad aliū transferūt. Et vñ hoc accidit per hoc inqt.[Qm cōe eſt ipm hoc pluribus caſibꝰ,]nā aliqñ ſignificat hoc Socrates, ꝛ illud hoc Socratem hunc.

¶ Opꝫ autem viciſſim ſignificare cū ipſo eſt quidem, hic, cum ipſo ꝟo eſſe, hunc. Vt eſt hipponicus, eſſe hipponicum, ꝛ in fęmininis

nominibus eodē modo, ⁊ in his, quę ſuppellectilia nūcupantur, habentia quidē fęminę, aut maris vocationem. ❡ Quęcunq; enim in o/⁊ in n/deſinunt, hęc ſola ſuppellectilis hñt vocationem, vt ξυλον, xilon. i. lignū, σχοινιον, ſcęnion. i. funis. Alia autē (non ſic maris aut fęminę) quorū aliqua referimus ad ſuppellectilia, vt ασκος/aſcos quidem. idest vter maſculinū nomen. κλινη/clina. idest lectica autē, fęmininum). Quare ⁊ in talibus ⁊ ipſū eſt, ⁊ ipſum eſſe ſimilr̄ facient differentiam.

❡ Quoniā dixit q̄ neutrum plura ſigñat ⁊ maſculinū ⁊ fęmininū, ⁊ q̄ differētes caſus ſigñat, ⁊ ob id deceptiuū eſt, ⁊ facit apparere ſępe quoſdā ſolęciſmum cōmittētes nūc aſſignat methodū quo aliquis deceptionē euitat dicendo, q̄a ipſum hoc ſigñat hic ⁊ hūc oportet viciſſim te facere in vnoquoq; hoꝝ duorum huius ⁊ hoc cōpoſitionem. Nā apud me illud eſt ⁊ illud eſſe hoc ſignt, ſiquidem vult dicere per illud hoc rectū, de ipſum eſt, ⁊ dic eſt hoc, quādo xͦ vt de accuſatiuo hoc profers, ipm̄ eē rurſus pfert dicēdo hūc eſſe. Similr̄ quoq; facit ⁊ in maſculinis ⁊ fęmininis noībus. Nam ſi vis ſignificare per ipm̄ hoc, vel maſculinum vel fęmininū caſum accuſatiuos caſus dic eſſe coriſcum, hoc ⁊ calliopē, ſi xͦ rectū, hoc coriſcus eſt, ⁊ in ipſis dictis ſuppellectilibus vaſiſq; facit. i. rectis, equidem ſuppellectilia hęc inq̄t eſſe, quia inanimata ſunt, etenī in his fęmininū vel maſculinū habētibus nomen. Nam ꝓprie neutra illa ſunt q̄cūq; in o/et n/deſinunt, ſimilr̄ etiam q̄dam maſculina nomina inanimatis circūponimus, vt vter ⁊ ſerra, ⁊ id genus, ⁊ in talibus igit̄ tunc declarātur rectus ⁊ accuſatiuus caſus quādo ipm̄ eſt, vel eſſe adiecerimus. Nam hęc dicta facient vndiq; differre.

❡ Et quodāmodo ſimilis eſt ſolęciſmus his elenchis, qui ꝓpter non ſimilia, aut his, qui ꝓpter figuram ſimilr̄ dicūtur. Nā quēadmodum illic in rebus, ita hic in nominibus accidit ſolęciſmum facere. Homo enī ⁊ albū ⁊ res, ⁊ nomē ſunt. Manifeſtū igit̄, q̄m ſolęciſmū tētādū ex dictis caſibus ſyllogizare.

❡ Quodāmodo inq̄t ſimilis eſt ſolęciſmus his elēchis q̄ fiunt ob figurā dictionis, nam vt in illis de rebus aliq̄s decipitur, ſic hoc in loco de noībus accidit q̄dā ſolęciſmo cōmittere, nam ibi ſophiſta interrogat nū ſimilr̄ figura dictionis ꝓferātur videre ⁊ audire, ⁊ inq̄t reſpondens vtiq;, deinde ꝯcludit hęc eſſe, ſed h̄ abſurdum eſt, quādoq̄dem illud ſit actionis ſigñatiuum, h̄ xͦ paſſionis, factus eſt igitur in his elēchus de rebus, ſed hic ſm̄ nomina fit ſolęciſmus. Nā ipm̄ hoc in recto datū in accuſatiuum a ſophiſta trāſfererer̄, ⁊ factus eſt ſolęciſmus ex noīe. Qđ xͦ modus ob figurā dictionis videat̄ eſſe ſimilis ſm̄ aliquid ſolęciſmo, p̄z vt in exēplo. Nam homo (inq̄t) albūq; eſt ⁊ nomen ⁊ res, ſi q̄s ergo vt res ipſa ingret faciet ſm̄ ſuppoſitionē ob figuram dictionis elēchus redargutio neq;, ſi xͦ vt nomina faciet ſolęciſmū, neq; in hoīe ⁊ albo ſolum aliq̄s faciet elenchū ⁊ ſolęciſmum ob ſimilem figurā, ſed etiā in quibuſdā alijs. Nā hęc hoīem ⁊ album gr̄a exempli accepit, vt ſi dixit hoc ⁊ hoc, ⁊ res ſunt ⁊ noīa, ſi ergo vt res aliq̄s ipſa accipit, faciet elenchū ob ſimilē figuram, ſi xͦ vt nomina ſolęciſmū, tentādum igit̄ ex dictis caſibus. vꝫ. hoc q̄ etiā accuſatiuum ⁊ rectū indicat caſum ⁊ maſculinum ⁊ fęmininum ſolęciſmum ſyllogiſmo concludi.

❡ Spēs igitur ſunt hę contētioſarum rōnū, ⁊ partes ſpērum, ⁊ modi qui dicti ſunt.

❡ Duas ſpēs ſophiſticarū orōnum ſuperius ⁊ a ṗncipio aſſignauit, dicit ergo ⁊ rurſus eadem q̄ ſpēs ſunt ſophiſmatum hę, ⁊ partes vnius ſpēi eius quę eſt ob dictionē ſex ſunt, ęquiuocum, ambiguū, ⁊ reliqua quatuor, ſꝫ alterius ſpēi, eius. ſ. extra dictionem ſępe numerata ſeptē ſophiſmata ⁊ modi tredecim. Dixerūt autem q̄dam modos non ſm̄ rōnem vt exiſtimo, ⁊ ea q̄bus ſophiſte ſtudent videri redarguere in falſū ducere ⁊ inopinabile, atq; in garrulitatem ⁊ cętera.

❡ Differt autem non parum ad latendum, ſi ordinētur quodāmodo ea, quę ad interrogationem ſunt, quemadmodū in dialecticis dictum eſt. Igitur poſt ea, quę dicta ſunt, hęc primum deinceps dicenda. Eſt autem ad redarguendum, vnum quidem prolixitas. Nā difficile ſimul multa conſpicere.

❡ Dicturus quomō ſophiſta ordinat ſuiipſius interrogationes ⁊ cōponit, ⁊ de ipſo latius differere inq̄t. q̄ vt in diſputationibus nō parum ꝯfert ordinare interrogationes cōgrue ⁊ conuenięter, ⁊ hoc demōſtrauimus in dialectica in 8° Topicoꝝ, ſic etiā ſe hꝫ in orōnibus contētioſis, q̄a igitur iuuat certātem, ſic vel ſic ordinare hui⁹ interrogationes iam ſane de hoc dicemus. Sꝫ modi redarguendi differūt, ⁊ vnus eſt ꝓlixum ſermonem facere, nam arduū ⁊ difficile eſt reſpōdenti oīa cōtueri ꝓſpicereq; ⁊ ei⁹ mētē nō ꝯfundi ⁊ dare qđ vult īterrogās.

❡ Ad prolixitatem xͦ elementis vtendum, quę dicta ſunt.

❡ Et qđ elementa ⁊ principia ꝓdicta dicat ea quę 8° Topicoꝝ dicta ſunt perſpicuum eſt. Hęc autē fuerunt ipſa interponere ⁊ interrogare nō ſolū cauſas ꝯ̄nis, ſed etiā non talia, ſermonēq; exemplis ⁊ parabolis ornare. Itē hoc manifeſtum fecit per id qđ paulopoſt dicetur ibi. [Et omnino q̄cunq; ad occultandum dicta ſunt prius] vtilia etiam ſunt ad contentioſas orationes.

❡ Vnum xͦ feſtinatio. Nam tardiores minus pręuident.

❡ Secūdus modus redarguēdi. inquit eſt feſtinare celeres ⁊ breues facere interrogationes. Nam reſpondentes retardantes non potenteſq; diligenter et accurate conſiderare decipientur, nam ſi immorarentur ⁊ aſſentirent ſtolidi exiſtimantur.

❡ Inſuper ira, ⁊ contentio. Nā cōturbati minus oīa obſeruare poſſunt. Elemēta autem irę, ⁊ manifeſtū eum facere, qui vult iniuſte agere. Et circa omnia impudentem eſſe.

❡ Tertius modus redarguendi eſt facere reſpōdentem iraſci, nam (inq̄t) perturbat cuncti reſpondentes minus poſſunt ſeruare, ſed in q̄buſdam ſcribitur non [omnes] ſed omnia, ⁊ ſi ita ſe habet, inſinuatur q̄ ira cōcitati nequeunt omnia videre ⁊ ſeruare interrogata, ⁊ hinc ad deceptionē reducitur, ſed cognoſcēdi q̄ ad iram interrogat ſunt elementa ſibi, ⁊ ſigna, ⁊ quę plane dicit, quia

re ſi fuerit hęc ad ire diſputet.

Inſuper permutatim interrogationes ponere, ſiue ad idem plures aliquis habeat orationes, ſiue & quoniã ſic, & quoniã non ſic. Simul enim accidit aut ad plura, aut ad cõtraria obſeruationem facere. Et omnino quęcunq3 ad occultandum dicta ſunt prius, vtilia etiam ſunt ad contentioſas orationes. Nã occultatio latendi gratia eſt. Latere autem deceptionis.

Inſuper inquit, cõfert ad cõfutandum ipſum ponere interrogationes permutatim, & dictũ eſt de hoc in 2° prio rum reſolutiuoꝝ, & in 8° Topicoꝝ. Item inquit cõferens ad redarguendum, eſt etiam habere plures orões. v3. ſyllos ad idem. Nam demõſtrabit aliquis voluptatem bonũ aliquãdo per id qd̃ eſt ſm naturã, & aliquãdo ꝑ hoc q̃ omnia ipſam appetũt, ſed non ſolũ hoc ad cõfutationem cõfert, ſed etiam q̃ demonſtrantes habeant orationes ad oſtẽdendum q̃ ſic & nõ ſic, vt q̃ voluptas bonũ per hoc q̃ eſt ſm naturã, & ꝓpter omnia eã appetunt, etiam q̃ nõ bonũ per hoc, quia eſt generatio in naturam ſenſilis & impedimẽtum prudẽter agendi, ſi ergo ad idẽ habes plures orationes oſtẽdentes, vt q̃ voluptas bonũ & q̃ non bonũ accidit reſpõdẽtẽ vt plura velit obſeruare, ſed qui vult plura obſeruari cõfundiẽ. Similr̃ etiam qui cõtraria obſeruat, etenĩ is cum pluribꝰ attendat, decipitur. Et proſus dicta in 8° Topicoꝝ, vt dictum eſt gr̃a occultationis vtilia ſunt etiã certãtibus, & maxime inquit ſunt vtilia hic, quia qui certat decipere feſtinat, ſed occultatio obliuionem ingerit ex qua fit deceptio. Eqdem recte ꝑſpicuum eſt quã vtiliſſima ſunt quę ibi a nobis de occultatione dicta ſunt, quia autẽ ſępe reſpõdens interrogatus de quibuſdam & intelligens q̃ hęc conferunt interroganti ad probationẽ eius q̃ vult ipſe interrogans, non dat hęc, ſed renuit.

Ad eos autem, qui renuunt quęcunq3 opinantur eſſe ad orationem, ex negatione interrogandum, vt contrarium velit, aut etiam ex ęquo interrogationẽ faciẽdũ, nam cũ dubiũ fuerit, qd̃ velit ſumere, minus inſoleſcũt.

Docet etiã de hoc quomodo facienda ſit interrogatio, & dicit interrogãdum eſſe, tũc ſm negationem, vt ſi voluerit accipere interrogãs q̃ voluptas ſm naturam nõ ſic interroget, nũ voluptas ſm nãm, ſed ſic nũqd nõ tibi videtur q̃ nõ eſt voluptas ſm naturã, & quia renuit, patet qd̃ etiam hic renuens diceret q̃ non & dicẽdum ſi non verum, hoc eſt nõ eſt ſm naturã, erit verum, igitur hoc eſt ſm naturam, aut ęqualr̃ facienda eſt interrogatio, vt nunqd voluptas ſm naturã, vel nõ eſt ſm naturam. Nã cum ſit imanifeſtũ quid hoꝝ volumus accipere ſępe accidit concedere qd̃ volumus & minus egre ferunt, atq3 laborãt reſpondentes circa reſponſionẽ, quia manifeſtum eſt id quod vult interrogans.

Et quãdo in partibus dederit quiſpiã ſingula inducenti, vle ſępe nõ interrogandũ eſt, ſed vt dato vtendum. Nã quãdoq3 putãt, & ipſi dediſſe, & audientibus quoq3 apparet ꝓpter inductionis memoriam, veluti perinde atq3 non interrogauerit vane.

Et quãdo inquit interrogãs inductionẽ faciendo ſingularia habuerit etiã reſpõdentẽ dantẽ parum quoned3 interrogare vle, non op3 ſm interrogationẽ hoc ꝓducere, ſed enũtiatiue, & velut datũ ab ipſis reſpondentibus. Etenĩ interdũ ipſum vniuerſale dederũt ex ſola inductione nõ cõmemorato vlĩ, & auditoribus vidẽtur dediſſe, quod neq3 fruſtra & ſine aliqua rõne iductio fiebat, vt ſi ꝓpoſitum eſt oẽm hoĩem ſm ſuppoſitionẽ eſſe rationalem dicẽdũ eſt, ſic Socrates non eſt rõnalis qui eſt vir: Plato & Alcibiades: vnq3 inquit Reſpõdens, deinde vt cõceſſum inducẽdum eſt ſine interrogatiõe q̃ omnis homo rõnalis eſt, non enim ad hoc reſpõdens egre ferret ſeu dimorraretur dare ſingularia.

Et in quibus nõ nomine ſignificatur vle, ſimilitudine tamen vtendũ eſt ad id, qd̃ expedit. Nam latet ſimilitudo plerũq3.

Quia autẽ in quibuſdã inductionem faciẽtibus nõ eſt promptũ interrogare etiã vle, quia non eſt nolatum, dicit, quomõ etiam tunc debemus inducere vle, & inquit. in quibus non eſt vnũ nomen cõtinens ſimilitudinem ipſorum, vt in aĩalibus quadrupedibus. Nam his non eſt vnũ nomen, ſed vtendũ eſt dicẽtibus ſic ad id qd̃ expedit, quia capra cornifera non habet dentes vtrinq3, & ceruus, & bos, igiẽ & omne tale, nam ob ſiĩtudinẽ latet ſępe qui talem efficit illationẽ, ſed aliqs dicit ſic preceptum exponẽdum eſſe, preſertim grauitatẽ Ariſto. attingendo, equidẽ in quibuſdam poſſibile eſt inducere & ſignificare vle per nomẽ, & in quibuſdam nõ poteſt per nomẽ ſignificari vle, ſed per orõnem, tale ꝓinde vle inquit qd̃ non per nomẽ, ſed per orõnẽ induciẽ, & aliquando ſub inſtãtiã cadit, vt tibi ꝓderit interrogãti induc. Nam ſi inducis dicitur hoc vt verũ & ſic ſe hñs, ſi vero alter dicit B, tu vero induc poſitã inſtãtiam ad hoc verũ aperi dictũ etiam per exempla. Per nomẽ inducitur & ſignificatur vlr̃ velut in hoc, Socrates bipes cũ ſit latiuĩgue riſibile eſt. Item aliqs & aliquis ſic eſt. igitur oĩs bipes latiuĩgue cum ſit riſibile eſt, ecce ꝑ nomẽ hoĩs inductum eſt mihi vle, ſed in hoc non eſt poſſibile noĩe ſignificare vle, vt ouis pedeſtris quadrupes nõ habet vtrinq3 dentes. Similr̃ & ceruus & capra, omne igitur cornua ferens nõ eſt vtrinq3 dentes habẽs. Nam cornifeꝝ nõ nomen eſt ſed oratio. Hic igiẽ ex ſimilitudine acceptũ eſt vle, nam quia hoc & hoc ſimilia ſunt cornifera, deinceps cõcluſum eſt & omne corniferũ. Ad hoc igiẽ eſt inſtãtiã adducere ipſum aſinum ſylueſtrẽ qui in India naſci fertur, & cornifer, & vtrinq3 dentatus eſſe traditur. Vtẽdum igiẽ eſt B ad id qd̃ expedit, nam ſi ipſe facerẽ inductionẽ dicã vt verũ & vtile, ſi vero alter induc aſinum ſylueſtrẽ pro inſtantia qui eſt corniferus, & vtrinq3 dentes habẽs. Nã plerũq3 ſimilitudo latet, tale eſt hoc qui dicit oẽs & ſimilitudo dicens omne corniferũ non vtrinq3 habens dẽtes latet q̃ vlis ſit non exiſtens talis, non enim omne corniferum non habet vtrinq3 dentes.

Et ad ſumendum ꝓpoſitionem, contrariũ oportet comparando interrogare, vt ſi debeat ſumere, quoniam oportet per omnia patri obedire, vtrum per omnia oporteat obedire parentibus, an per omnia non obedire? & ſępe id, vtrum multa concedendum, an pauca?

magis enim (ſi neceſſe) videbitur eſſe multa. Appoſitis eniꝫ iuxta ſe ↄtrariis, miora ⁊ magna apparent, ⁊ peiora ⁊ meliora hominibus.

℃ Vtendū eſt ⁊ cōferens interrogāti ad accipiēdaꝫ ꝓpoſitionem ⁊ nō idem illud ſoluꝫ ꝙ vult interrogare, ſed addere etiā cōtrarium, vt ſi vult interrogās talem ꝓpoſitionē accipere, qḋ opꝫ per omnia patri obedire ſic copulātem opꝫ addere interrogationē, an per oīa opꝫ parētibus obedire, vel per oīa non obedire, ⁊ rurſus ſi decet accipere hec opꝫ ſepe per plura patri obedire, ſꝫ a cōmuni, hic etiam ſumēduꝫ eſt hoc, ceu ſi deceat, accipere interrogandū, an ſepe per plura, vel per pauca parendum ſit patri, in aliqbus igit̄ non penitus cōcedendū, ⁊ eſt dictum apertū, ſi ꝟo hoc apponeret̄ ſic ſumēdum eſt, an hoc ↄcedenduꝫ ꝙ per plura vel pauca patri parendum ſit. Naꝫ magis videret̄ ꝙ per plura ↄcedenduꝫ ſit ſiqdem neceſſarium eſt quā per pauca quod cum dicaꝫ etiā cauſam addit ꝓ quā dicit ↄferre ⁊ cōtrarium eius in interrogatione interrogationis. Naꝫ inqt qḋ appoſitis ↄtrariis ⁊ maiora ⁊ magna apparēt, qḋ ęquale eſt huic, nam e regione ⁊ ex equo poſita ↄtra maiora apparent, nam albū iuxta nigruꝫ poſitū magis album apparet, vt igitur in his ſic etiā in ꝑdictis. Naꝫ magis veriſimile videtur hoc per omnia patri obediēduꝫ eſſe ſi adderet̄ ħ interrogationi, vel per oīa non obediendū ꝗ̄ ſi ſolū interrogatū fuerit, an per omnia obediendū ſit patri.

℃ Valde autem ⁊ ſepe facit videri redargui maxime ſophiſtica calūnia interrogantiū, cū nihil ſyllogizantes, nō interrogationē faciunt id quod eſt vltimum, ſed cōcludenter dicunt veluti ſyllogizātes, non igitur hoc, ⁊ hoc.

℃ Illud geminatū dictionis ⁊ cōtextus tute eſt, valde autem ⁊ maxime ſepe videt̄ facere redargui maxime ſophiſtica calūnia interrogātium. Eſt autem ꝙ dicit tale, maxime phātaſiaꝫ efficit redargutionis, qa nō rōcinante interrogāte non in interrogatione, poſtrema. vꝫ ↄcluſio deducitur, ſe denuntiatiue deduceret̄. Nam ħ eſt cōcludenter, ſed cur nō dixit non in interrogatione cōcluſio, ſed vltimum. Niſi qa ↄcluſio proprie dicit̄ id qḋ ſyllogiſtice ⁊ ſm canoneꝫ ⁊ methoduꝫ ſyllogiſticā concluditur, qḋ auteꝫ ſic ſe haberet, quādo ↄcluſio diceret̄, nā dicens ꝙ hoc circa ens ⁊ nō ens, ⁊ nō ens nihil, igit̄ vnū ens ħ vltimū dicetur velut poſterius deductum, ſꝫ non cōcluſio. Oportet igitur (inqt) cōcludenter inducere, non igit̄ plura ens, igitur nō finituꝫ ens. Nam apparet ꝙ velut oſtēdēs ⁊ cōfidens demōſtrationi ſic iducit ꝙ etiam in ꝓpria demōſtratiōe ſic induxit ↄtraꝫ, nō igit̄ cōmenſurabilis eſt diameter lateri. Si ꝟo in interrogatione ſic induxeris, an tibi nō videt̄ ex his ꝙ nō eſt plura ens, ſed vnū, videberis ꝙ nō oſtēdens, neqꝫ confidēs demōſtrationi interrogaſti. Naꝫ qui demōſtrat nō iterrogat. Item ſi ſm interrogationem adduceretur ꝓpoſitum, forſitā inſtaret reſpōdens dicendo non bene ipsum interrogātē ↄcludere ⁊ perficiet vnde ↄcluſum eſt.

℃ Sophiſticuꝫ autem eſt, ⁊ cum ponitur inopinabile, poſtulare qḋ videtur reſpondere, propoſito eo, qḋ apparet ex principio. Interrogationemqꝫ talium ſic faciendo, veruꝫ tibi videtur: nam neceſſe eſt vtiqꝫ ſi interrogatio ſit ex quibus eſt ſyllogiſmus, aut redargutionem, aut inopinabile fieri. Cuꝫ dat quidē, redargutionē, cum ꝟo nō dat, neqꝫ dare videtur, inopinabile, cum aūt nō dat, videri auteꝫ fatetur, red argutionis ſimile.

℃ Sophiſticū eſt ⁊ poſito inopinabile poſtulare reſpondere propoſituꝫ, nā apparet in cōtextu pro ꝓpoſitio acceptum eſt, ⁊ quo mō ꝓpoſitū poſtulandū ſit exponendo īduxit. Propoſito eo ꝙ apparet ex pncipio virtute dicens, ſi diceret in ſeipſa interrogata ꝓpoſitio poſituꝫ ex principio; pꝫ ꝙ ꝓpoſitum poſtulandum eſſet reſpōderi, vt poſituꝫ eſt inopinabile hoc iniuſtitiaꝫ felicitatem eē, hoc porro ſophiſte volentes pbare interrogant ⁊ petūt reſpōdenteꝫ videre ꝙ apparet inopinabile, ⁊ ſic ↄtrario mō interrogationē faciūt, an tibi videt̄ Archelaus rex exiſtens felix ſit, vel ne, ſi ergo cōceſſerit ꝙ oībus apparet pbabile ſ. Archelaū eſſe feliceꝫ hic continetur id qḋ ex principio poſituꝫ eſt inopinabile ſ. iniuſtitiā eſſe felicitatem, ſic etiā Polus in Gorgia Platonis facit. Nam cū Polus diceret ꝙ iniuſte agere efficereqꝫ iniuriā, ⁊ occidere bonum eſſe, ꝙ eſt prorſus inopinabile, ⁊ ħ oſtēdere volens interrogat Socrateꝫ Archelaus Macedonię rex felix videt̄ tibi eſſe, an miſer. Hic auteꝫ Archelaus fuit qui cū occidiſſet ſuos affines ⁊ cōplura iniuſte egiſſet imperauit Macedonię, ꝓinde in hac propoſitiōe Archelaus felix videt̄ tibi eſſe ↄtinetur poſitio inopinabilis ex principio quā poſitionem Ariſtoteles id qḋ apparet ex principio dixit, quod ꝟo in hac ꝓpoſitione contineatur poſitio ex principio pꝫ. Nam ſi felicem eē bonum eſt, ⁊ Archelaus iniuſte agēs felix eſt, vt Polus putauit, igitur Archelaus iniuſtus, ⁊ ipſi iniuſte agere bonum eſt, quare ꝙ petit Archelaū feliceꝫ dicere, ꝓpoſitū petit. Nam Archelaū iniuſtū dicere feliceꝫ ideꝫ eſt huic iniuſte agere bonuꝫ dicere, opꝫ igitur inqt, ⁊ in his ſic interrogare. An tibi felix videatur eſſe Archelaus, an miſer, ⁊ ſi dare reſpondens dicendo malū eſſe iniuſte agere ⁊ felicem eſſe Archelaū redarguet̄ ꝙ nō eſt malū, ſꝫ bonum, ſi aūt non daret neqꝫ aſſerit videri felicē eſſe inopinabile, ⁊ ꝓter oīum ſententiaꝫ dicere videbit̄, nam fere plures felicem Archelaūꝫ eſſe dicebant, ſi ꝟo non concedit, tū aſſerit videri felicē ↄfutabile ⁊ redarguēdū eſt.

℃ Inſuper quēadmoduꝫ in rhetoricis ⁊ in redarguibilibus ſimiliter cōtrarietates cōſiderandum, aut ad eas, quę ab eodeꝫ ſunt dictę: aut ad eos quos ↄfitentur benedicere, aut agere. Adhuc ad eos qui videntur tales, aut ad ſimiles, vel ad plurimos, vel ad omnes.

℃ Vt (inqt) rhetores. Dicit autē rhetores eos qui ꝓ aliquo verba faciētes ⁊ rideꝫ dicendo operā ſeriē, operaꝫ nauant oſtēdere aduerſarios ſuos de aliquo ↄtra dicere his quę legibus ſancita ſunt, vel moribus ciuitatis, ſic etiam volētibus redarguere faciūdum ⁊ enitendum eſt oſtēdere reſpōdentem ꝙ contraria dicit poſitę pōni ab ipſo. Nam huius inſinuatiū eſt hoc, vel id ſuꝑius dicta vel cōtraria his quę fatetur bene dicere vel facere, nam quos fatetur bene dicere his ſi demōſtrabimus ↄtraria dicendo redarguemus. Pōt etiam illud quos ↄfitentur bene dicere tale eſſe, ſiqdeꝫ ridens fatetur lenoneꝫ, nam eſto ꝙ is bene dicat motū non eſſe, neqꝫ poſſe pertranſiri ſtadiū, tētandum eſt oſtendere ꝙ ex qbus dicit, accidit etiā motuꝫ eſſe ⁊ pertrāſiri ſtadiū ꝙ ↄtrarium eſt ei

tioni Zenonis quem bene dicere confeſſus eſt. Inſuper inqt tentādum eſſe vt oſtēdatur reſpōdens dicere contraria his qui videtur, talis dicēs tales bonos peritoſq; circa ſingula vt medicus, ceu dicis 9ria his quę vidētur bonis medicis vel prudētibus, vel his quę videnť omnibus, vel plurimis, vel ſapiētibus, vt etiam in Gorgia Socrates ad Callicłem facit. Similr añt ⁊ ipſe dixit vt ſi medicus erit redarguēdus eſt, q̃a dicit 9ria medicis, ⁊ ſi fuerit muſicus muſicis, ⁊ geometra geometricis.

℄ Etiam queadmodū reſpōdentes ſępe cum redarguūtur. faciunt duplex. Si dȝ accidere redargutio etiā interrogātibus vtēdum quādoq; illo cōtra inſtans, ſi ſic qdem accidit. ſic autē non. quoniā ſic ſumpſerit, vt fecit etiaȝ Cleophon in mandrobulo.

℄ Dictū tale eſt, ipſuȝ ſcire plura ſignāt vnum qdem q̄ animal ſciam habet, vt Socra. alterū q̄ ſcientia vtitur. Nam aliud eſt ſciam habere ⁊ nō vti nec operari ſm̄ ipſam, ⁊ aliud eſt vti ⁊ operari. Tertio q̄ ſcit ſcia de ipſo, nam dicere q̄ ſcit hoc, vt q̄ triāgulus idem eſt hunc ſcia eſt de ipſo q̄ tres angulos hȝ ęquales duobus rectis, q̄ igitur eſt ſcia de ipſo, ⁊ eſt ſcibile dicit ſcire hoc non, q̃a ſciaȝ habet triāgulus. Hoc itaq; ſic ſe habente, ſi aliqs interrogaret, naȝ ſcit aliqd, ⁊ reſpondeat vtiq;, ⁊ iterum ſubiūxerit nōne ſciens ſciam habet, vtiq; ſed triāgulus ſcit, igitur triāgulus ſciam hȝ. Dicēdum q̄ ſcit non ſigt vnum, ⁊ ſic accidit ſcire hoc, ſciam habere, ſi de aiali B ſumptuȝ fuerit, ſi 2o de triangulo nō accidit, vel magis ſi hoc [ſcit] de ipſo habere ſciam dicit, accidit, ſi 2o de ipſo dicit ſcientia eſt nō accidit, ⁊ q̄ dedit ⁊ cōceſſit ipm ſcit de ipſo ſciam habere, ſed nō de hoc. ſ. ſciam eſſe de illo. Proinde ſi hęc ridēs dicis, inquit oportere interrogantē dicere hoc mō q̄ nō feci interrogationē de ipſo, ſcȝ ſcientiā eſſe de ipſo, ſed de ipſo. ſ. habere ſciaȝ, ⁊ hāc accipiebā, ſed dicēdum etiā ſic eſt. Ridentes inqt, ſępe redargui nō fatētur in cōcluſione ppōnem, ſed inſtant ipſis dari ppōnem in alio ſignificato, ⁊ in alio concludere interrogantē. Vn̄ ⁊ redargui faciūt duplicitateȝ. vȝ. diuidunt illud nomē quo redargui fuerant ⁊ dicunt B dari, vt ſi de cane diſſererēt, ⁊ dicerent canē facere ęſtū, ⁊ interrogās nititur redarguere de terreſtri trāſferēdo orationem, ſtatim reſpondens diuidit ſignificata canis. vt igit reſpōdentes faciūt redargui, ſic etiā interrogantibus eſt faciendū, ⁊ quādo redarguerint dicēdū eſt cōtra inſtātes q̄ ſic acceperit, vt ſi diſputatio fuerit de cane ⁊ reſpōdens fatebitur hūc facere ęſtus, deīde redarguiturū interrogantem opȝ inſtare ⁊ reſpondētē ſic loqui de cane terreſtri dicebat facere ęſtus.

℄ Oportet etiaȝ deſiſtentes ab oratione reliqua conamina reſcindere, ⁊ reſpondētē (ſi pſenſerit) prius inſtare ⁊ pręquidicere.

℄ Quia ſępe reſpōdentes incidūt in ordinē interrogantium, nā cum aliqs interrogat ppōnem cōferētem ad pbationem poſitę poſitionis interrogātis reſpōdētes cōtra argumēta ad ppōnem ⁊ interrogāt q̄daȝ qbus exiſtimant oſtendere falſam eſſe ppōnem interrogatāȝ, dicit deſiſtere interrogātem ppōnem ab ōne quę oſtendit ipſam eē falſam, vt etiaȝ Callicles facit. Naȝ interrogās propoſitionē falſaȝ, ⁊ Socrates nitebatur redarguere ⁊ oſtendere falſaȝ deſtitit ab ōne dicendo, neſcio quid dicis o Socrates, aliud q̄ppiaȝ interroga. Opȝ igitur inquit deſiſtere ab ōne ſi noueris reſpnodentem abundare argumētis ad oſtēdenduȝ falſam eſſe ppōneȝ ⁊ reſcindere reliqua argumēta, ⁊ ſi pſentiret hoc intēdo q̄ ſecedis ⁊ deſiſtis ab ōne pręquidicere debes q̄ non deſiſtis, vt etiam Callicles, interroga tu parua hęc ⁊ anguſta ſolū dicens, cur opȝ deſiſtere, ſic bene redarguibilia ⁊ bene procedere poſſunt, ſunt quę interrogas, vel dictuȝ tale eſt, quādo per lōga ppoſitum ſyllō cōcluderetur, q̃a non pōt per breuia. Naȝ bene dep̄hendunt id qd̄ accidit ex paucis ɔcluſum, opȝ inquit abeſſe deſiſtereq; ab ōne .i. a plixitate ōnis ⁊ reliq̄ argumēta reſcindere ⁊ ſi pſenſerit q̄ accidit inſtet q̄ non eſt q̄ concludendum erit pdicendo non hoc, ⁊ pauloante ɔfitēdo ⁊ plura hęc inueniri poſſunt apud Platonē, ſed melior exiſtimo, eſt prior expoſitio. Naȝ hoc nō eſt ſophiſticuȝ. ſ. determinare qui prius ɔceſſa ⁊ oſtenſa ſunt, ſed dialecticum eſt, ⁊ volens diligēter diſcere, quomō deſiſtit ⁊ reſcindit orationē reſpondēs legat primū librum de republica Platonis. Nam ibi ſophiſta Thraſimacus ōnē ſuſtinens ⁊ cognoſcens qd̄ accidit ⁊ abiens a reſponſione ōnem ſecuit interrogādo. Nam dicit Plato in illis ſic, quoniā igitur hic Thraſimacus ab oratione vult deſiſtere pro a reſpōſione dic mihi inqt o Socrates ⁊ cętera, deinde indignat hęc dicēdo in mēte habuit abeſſe dicētibus aſſiſtentibus cur deſiſtis ⁊ abis ⁊ Socrate ſimilr cur recedis ⁊ non perſuades ſic ſe habere q̄ dicis. At Thraſimacus cum dixit nō abeo, nam hoc pōt certe qbus nūc dicebam non perſuaſi qd amplius tibi faciam, quaſi dicat. quonāmodo abibo ⁊ ōnem reſcindam q̄ talia dixi pſuaſibilia ⁊ potētia pſuadere nō accuſantis.

℄ Conanduȝ autē quādoq; ⁊ ad aliud abeo, qd̄ dictum eſt, illud extra ſumentibus, ſi non ad id, quod propoſituȝ eſt, habeat aliquis argumenta, quod Lycophron fecit dum ppoſitum eſſet ex arte lyram cōmendare.

℄ Sophiſticū eſt etiā hoc deferendo facere ōnes de pποſito, ⁊ trāſferre ipſas ⁊ traducere ad hoc ad quod eſt abundare argumētis vt Protagoras in dialogo qui inſcribitur eodē nomine facit, aliquādo narrans fabulas quaſdam, aliquādo autē de poematibus ſermonē faciens in qbus abundare argumentis poterit. Vel igit eſt hoc quod dicit, qd̄ oportet traducere ōnem ad quod abſidamus argumētis, vel q̃a ad aliud poſiti, vt ſi ponitur Ph̄m diligēter omnia tractare, ⁊ dedit hoc reſpondens de ipſa inquirēda ⁊ indagāda reruȝ natura oportet diligentē tractationem ⁊ diligētem tractātē traſſumere ad cupidum ⁊ curioſum tractandi negociandiq;, ſic Ph̄s diligēter plura tractat, ⁊ plura tractās eſt cupidus tractandi, ⁊ cupidus tractādi amanter diſponitur afficiturq; circa pecunias, igit Ph̄s amāter habet pecunias, ſed hoc eſt falſum, igit ⁊ Ph̄m eſſe plura diligēter negociantem falſum eſt, vt etiā Callicles fecit, naȝ cū Socrates oſtēderet q̄ iniuriam inferre turpius eſt q̄ȝ iniuria affici Callicles trāſtulit ad aliud dicens, natura qdem penitus turpius eſt iniuria affici, ſed lege eſt iniuria afficere, ſed hoīes rudes ⁊ miſeri ponunt leges, ⁊ qd̄ hi ponūt eſt rude prauūq;, nō tamē q̄ ponit natura, igitur nō iniuria afficere eſt rude ⁊ prauuȝ. Opȝ igitur ad aliud poſitum trāſferre, vt etiam Socrates facit. Nā cum nequerit Helenā laudare, laudās ipſius amātes, ⁊ ex hoc concludit laudem illius, nam dicebat quā Heroes amabāt, quomō nō eſt digna laude? Et ſophiſta Lycophrō

Aduerte q lyra eſt vna imago cœleſtis inter 4 imagines quas ponūt aſtronomi, & apparet i cœlo accipe mundum deſcriptū et videbis.

laudans lyricos ad lyrā tranſtulit laudes, vel magis, qa
ab aliquibus cogebatur laudare lyrā, deinde cū nō abū
dat ꝛ pluribus orationibus ꝛ verbis parum hāc lyram
ſenſilem laudās ſeſe detulit ad illā cęleſtem. Nam in cę
lo eſt q̊ddaʒ aſtrum ſydusq́ʒ ex pluribus aſtris cōpoſituʒ
q̄ lyra nominatur, ad quā cęleſtem lyram ſeſe trāſferēs
plures ſermones bonos ꝛ eximios inuenit.

¶ Ad eos autem, qui exigunt ad aliquid argu
mentari, poſtq̄ȝ videtur aſſignare cauſaʒ, di-
ctis autem quibuſdam, obſeruabilius (quod
vniuerſaliter accidit in redargutionibus) eſt,
vt dicant contradictionem, vt quod affirma-
uit, negare ꝛ quod negauit affirmare. Non
autem, quoniam contrariorum eſt eadeʒ, vel
non eſt eadem diſciplina.

¶ Quoniam ſępe reſpōdentes ꝑpoſitas ipſis ab interro
gātibus ꝑpoſitiones, neq́ȝ oīno negant, neq́ȝ oīno dāt,
ſed petunt ꝑponentes oſtendere ꝛ iuſtius videtur audi-
toribus cauſam dicere, cur eſt talis vt ipſi interrogabāt
ꝛ non ꝯtrium, vt cur mouet̃ anima, ꝛ non magis imobi
lis eſt, qa igitur reſpondētes petūt interrogātes ſtabili-
re, interrogatas ab ipſis ꝑpōnes, dicit elenchuʒ ꝛ redar
gutionem non eſſe ducēdam ad vl̃e. Nam inuenit in ſtā-
tiam in hoc, vt ſi qs interrogauit nō videtur tibi eādem
eſſe ſciam morbidi ꝛ ſani, ꝛ reſpondens dixit minime, ꝛ
petit interrogātem oſtēdere ꝑpoſitionem hāc. Proinde
inquit cōtingit interrogātē oſtēdere ꝑpōnem petitam nō
ſic dicere ꝯſonantię ꝛ incōſonantię, eadem eſt ſcientia,
acuti ꝛ grauis, nam muſica. Iteʒ paris ꝛ imparis, quip-
pe eſt arithmetica. Iteʒ cōmēſurabilis ꝛ incōmenſurabi
lis, naʒ geometria eſt, igitur oīum cōtrariorū eadeʒ eſt
ſciētia, quare ꝛ ſani ꝛ morbidi eadeʒ ſciētia eſt. Nam in-
ſtantia erit ad vl̃e ſi ſic dicetur q̄ cognoſcibilis ꝛ igno-
ti cuʒ ſint cōtraria non eſt eadē ſciētia, quare nō oīuʒ ꝯ-
trariuʒ eadē ſciētia eſt, ſi autē non oīum, neq́ȝ ſani ꝛ mor
bidi. Nam qd prohibet vt non eſt cognoſcibilis ꝛ igno-
ti eadem, vt neq́ȝ ſic ſit ſani ꝛ morbidi eadeʒ opʒ, igitur
non ad vl̃e, ſed circa ſinglia dicenti exercendū eſt, ſi nō
ſani ꝛ morbidi eadeʒ eſt ſciētia, neq́ȝ paris ꝛ imparis ea-
dem erit, ſed paris ꝛ imparis eadem eſt, igitur ꝛ ſani ac
morbidi eadeʒ erit, ꝛ nō eadem eſt ſm te, igitur ꝯdictio
eſt ſimul vera, ꝛ qđ dixit nō eſſe, hoc etiaʒ erit ꝛ nō erit.
Hęc igit̃ eſt dictoꝝ ſnīa, ſʒ v̄ba hęc [Dictis aūt qbuſdā
obſeruabili⁹ q̄ vl̃r accidit i redargutiōib⁹] valde obſcu
ra ſunt, q̄ten⁹ illa ꝯiūctio [aūt] accidit ſuꝑfluo poni, ꝛ qa
nōnulla deficiūt, ſʒ manifeſta erūt ſi ſic ſe habebūt hic,
[Dictis autē quibuſdaʒ obſeruabilius eo q̄ accidit vl̃r
in redargutionibus] vt dicant ꝯdictionem, ꝛ erit dictuʒ
tale, dictis qbuſdam vt ꝯſonantię ꝛ inconſonantię atq́ȝ
paris ꝛ imparis eadē eſt ſcientia. His dictis obſeruabi-
lius eſt, ꝛ tutius ad redarguēdum reſpōdentem, nam il-
lud [in redargutionibus] ꝑ hoc dixit quādo redargue-
re volumus. Et illud (vt dicant) q.d. ſed his ſic ſe habē-
tibus ſani ꝛ morbidi eadem ſciētia erit, erit etiā ſm te ꝛ
non eadē, igitur ſimul verificabitur ꝯdictio, igit̃ obſer-
uabili⁹ eſt dicere q̄ ſimul verificatur ꝯdictio q̄ȝ dicere
id quod vniuerſalr̃ accidit, videlicet q̄ȝ dicere q̄ accidit
his poſitis vniuerſale, eſt autem vniuerſale omniū con
trariorum eadem eſſe ſcientiam ꝛ non eādem.

¶ Non oportet autem concluſionem propo-
ſitiue interrogare. Quędam autem neq́ȝ in-
terrogandum eſt, ſed vt conceſſis vtendum.
Ex quibus igitur interrogationes ꝛ quonaʒ
modo interrogandum in contrarijs exercita-
tionibus dictum eſt.

¶ Et ambo quę nunc dicit, ꝛ in pręceptis docuit, ꝛ nūc
aptius rurſus eadem exponit. Non oportet inquit in q-
buſdam concluſionem prępoſitiue proferre. i. ſm inter-
rogationem, ſed etiam quaſi concluſiuum, illud v̄o [q̄-
dam autem neq́ȝ interrogandum eſt] quidam nāq́ȝ in
concluſionibus dicunt q̄ non oportet concluſiones in-
terrogatiue produci ꝛ adduci, ſed magis verum eſt q̄ ꝑ
pter ꝑpōnes dictū eſt. nam quaſdam propoſitiones nō
opʒ interrogare, ſed accipere tāq̄ȝ conceſſas.

¶ CAPVT DE RESPONSIONE.

Latini hic faciūt initiū ſecūdi libri Elēchorum.

DE reſponſione autem, ꝛ quonā
modo oporteat ſoluere, ꝛ quid,
ꝛ ad quam vtilitatem orationes
huiuſmodi proſunt, poſt hęc di
cendū. Vtiles ergo ſunt ad ph̃iā
ꝑpter duo. primum quidem, quia hę, quę vt
plurimum ꝑpter dictionem fiunt, melius ſe
habere faciunt ad id, quod eſt quotupliciter
vnumquodq́ȝ dicitur, ꝛ ea, quę ſimiliter, ꝛ q̄
aliter in rebus accidunt, ꝛ in nominibus. Se
cūdum autem ad eas, quę per ſeipſaʒ ſunt q̄-
ſtiones. Nam qui ab alio facile captioſe capi
tur, ꝛ id non ſentit, ipſe quoq́ȝ a ſe id patietur
perſępe. Tertium v̄o ꝛ reliquum adhuc ad
gloriam, quoniā in omnibus exercitatus eſſe
videbitur, ꝛ in nullo inexperte ſe habere. Nā
qui in orationibus cōmunicat ꝛ orationes vi-
tuperat, cum nihil habeat qđ determinet de
vitioſitate eaꝝ, dat ſuſpitionē, vt cenſeat̃ gra-
uis, non qa verū ſit, ſed ꝑpter imperitiam.

IAM quidem ꝑuenientes diximus quod
interrogationes ſophiſtice ex trede
cim modis fiunt, inſuper quomodo in exer
citationibus ſophiſticis interrogandū eſt,
nunc autem dicendum eſt quonam pacto
oporteat reſpondere, ꝛ quomō opus ſit ſophiſmata ſol-
uere, ꝛ quid ſoluendum. Si enim ꝑpoſitus ſyllogiſmus,
ꝛ duas ꝑpoſitiones falſas habet qualr̃ ſoluendus ſit vi
dendum eſt. Naʒ ſi minor ſoluenda nihil minus manet
vt prius, ſed vel omnino maior. Inſuper ad quid vti-
les ſunt ſophiſtice orationes. inquit igitur primuʒ de his
circa quę vtilis eſt aſſignatio redargutionuʒ ſophiſtica-
rum, ꝛ ad tria inquit eas vtiles eſſe ad theologiā ꝛ vni-
uerſalr̃ ad ph̃iam, 2° ad q̄ſtiones quę aguntur in ea, ꝛ
ad opinionem, ꝛ gloriam, ꝛ ad ph̃iam vtiles ſunt ꝑpter
hęc. Nam qa (inqt) diximus q̄ ſophiſtice redargutiōes
vt pleriīq́ȝ ſunt facte ab his ob dictionem i. dictionibus
ꝛ nominibus ſi aliquis ſciuerit quomō hę fiunt ꝛ expertꝰ de
diuinis rebus fari non deciperetur aliquādo, qa ibi res
non patent oculis, nec ſub ſenſu cadunt. Cum ergo ali-
quis nouerit orationes ſolas, ꝛ nomina quomō decipie
tur in theologia ſi diſputauerit cuʒ aliquo. Sed illud [me
lius ſe habere faciunt] hoc ſiḡt redargutiones ſophiſti-

te, inqͥt vt pleruͫqȝ facte a dictionibus faciunt euȝ qui cū aliquo diſſerit de diuinis melius ſe habere ad id vnum quodqȝ ꝙ quotupliͬ dicitur, inſuper etiaȝ ſcire qualia ſimiliter in rebus ſe habent ⁊ nominibus, ⁊ qualia aliter, ceu aliͬ ſe habent videre, ⁊ verberare, ſimiliter autem ⁊ nominis, naȝ ambo ſunt actiua, ſecūdo ſunt vtiles ad pbātiam, ⁊ quando nō aliquis de diuinis loquitur cū aliquo, ſed per ſe quęrit aliquid, tertio ⁊ reliquo adhuc vtiles ſunt ad gloriam, ⁊ ſubdit quę ſit hęc gloria, videlicet videri de omni eſſe exercitatum ⁊ peritum. Nam ſi qͥs ſophiſticas redargutiones ſciuerit, prorſus ⁊ in quib⁹ penitus non ſciunt mereretur dicere ⁊ alios diſputātes ipſe dānabit incipiens a ſophiſmatibus ⁊ exercitatus in his, ⁊ non ſolum accuſabit male diſputātem, ſed etiam cauſam diceret accuſationis ⁊ confutationis. Naȝ cum aliquo diſputando ⁊ orationibus communicando vituperare ⁊ non indicare qua de cauſa vitupet ſuſpitionē dedit cōtentioſe ſententię ⁊ nihil peritię oſtentat.

Reſpondētibus autem, quonā modo obſiſtendum ſit aduerſus huiuſmodi orationes. Manifeſtū ſiqͥdē recte diximus prius ex qͥb⁹ ſunt paralogiſmi, ⁊ ſi (quę ingrendę ſunt) ſuperabundantias ſufficienter diuiſimus.

Planum inquit eſt ex qͥbus diximus prius ⁊ diuiſimus tredecim modos ſophiſmatum quo pacto oporteat occurrere ad redargutiones, nam ſi diximus ſufficienter quomodo fiunt hęc, ⁊ ob quaȝ cauſam ⁊ diuiſimus copiam interrogandi. Nam copia ⁊ ſuperabundantia reuera eſt cogere reſpondentem ęquiuoca fateri planum etiam ēſt quomodo oportet reſpondere.

Non eſt autem idem ſumentem orationeȝ videre, ⁊ ſoluere vitioſitatem, ⁊ interroganti poſſe occurrere celeriter. Naȝ quod ſcimus, ſępe tranſpoſitum ignoramus. Inſuper quēadmodum in alijs id/quod citius ⁊ tardius, ex exercitatione fit magis, ſic ⁊ in orationib⁹ ſe habet. Quare ſi manifeſtum quideȝ ſit nobis, immeditati autem ſimus, priuemur opportunitatibus frequenter.

Nunc docet magnam vtilitatem exercitii ingerere ⁊ ipſum diſſerere contra alios. Eteniȝ non idem eſt per ſe accipiendo orationem quādam conſiderare ⁊ ſoluere huius vitioſitatem aſtutiamqȝ ⁊ poſſe velociter interroganti occurrere. Nam per ſeipſum remiſſe, ⁊ vt vult aliquis arguit, ſed quoties interrogatur opus eſt multa attentione, nam ſępe quę non concederet aliquis ſimpliciter interrogatus hęc dat ob modum interrogationis quare talis interrogatio reſpondentem facit ignorantem modum aliquem, nam ꝙ ſcimus quando tranſpoſ fuerit, ⁊ taliter interrogauerit ignoramus vt cognoſcentes ꝙ nullus verberat oculo. Nam quis poteſt aliqueȝ in oculis verberare: hoc ignorabimus ex tali interrogatione, ⁊ cōcedemus ꝙ aliquis verberatur oculo, ſed nō virga ferulaqȝ, ceu num vidiſti tu hunc verberanteȝ in hoc is verberatus eſt, ſi ergo ſic interrogaretur oratio: ratiocinaretur reſpondens ⁊ diceret vtiqȝ, quibus datis ſic deducemus, ſed vidiſti hunc oculo verberanteȝ, concludetur hoc igitur verberauit oculo quod igitur ſciuimus interrogati per alium quendam modum ꝑter quem ſciuimus, ignoramus quia ſumus inexercitati. Inſuper quemadmodum in alijs artibus exercitatum eſſe ꝙ̄ȝ vtile eſt, ſic ſe habet etiam in orationibus, quare ſępe ſciuimus interrogati, ſed ſi fuerimus iexercitati nō potētes celerius videre viſis priuamur ꝯſiderantes tardi⁹, ⁊ ab interrogantib⁹ breuiter aliūde deducti.

Accidit auteȝ quandoqȝ ſicut in linearū deſcriptionibus. Nam ⁊ illic reſoluentes quādoqȝ componere rurſum non poſſumus, ſic ⁊ in redargutionibus. Naȝ ſcientes propter quid orationem accidit cōnectere, ſoluere tamen orationem impotentes ſumus.

Inſuper de eodē ſermonē facit recuſans inexercitatū, ⁊ inqͥt qȯ vt in linearū deſcriptiōibus īuenientes ꝑpōnes oſtēſiuas theorematis neqͥmus cōponere ⁊ in figurā reducere, qͥa difficile ē ꝯſideratiōe q̄lis ſit ꝑpōnū maior, ⁊ q̄lis mīor, vt accidit in h̄ icōmēſurabile eē latus diametro ⁊ in alijs plib⁹, vt igiͬ in his, ſic ēt in redargutiōib⁹, nā qͥa vidit plura peccata eē orōnis nō poſſum⁹ cōuerti quę ſit ea qua redargutio ſit. Naȝ ponaͬ Socratē nec ſedere nec ſcribere, ⁊ dicat aliquis ꝙ Socrates ſedet, ⁊ ſedēs ſcribit, Socrates igiͬ ſcribit, h̄ aūt eſt falſum, ſi gͦ aliqͥs falſuȝ ꝯcludere dicit, qͥa ſedet Socrates, ſoluit qͥdem ſed ad hoīeȝ, ſȝ nō ad rē. Nō eni ob ꝑpōnē dicētem, Socrates ſedet, falſa eſt ꝯͦ, ſȝ qͥa dictū eſt ꝙ ſedēs ſcribit, qͥa ſi coriſcus ſedēs forte fuerit qͥ Socrates ſtat ⁊ nō ſcriberet, ⁊ diceret aliqͥs ꝙ coriſcus ſedet ⁊ ſedēs ſcribit, igitur coriſcus ſcribit quod eſt falſum, non de hoc conueniet dicere quia coriſcum ſedere accipiebatur facta eſt redargutio, nam qui ſedet iacet.

Primum igitur quemadmoduȝ ſyllogizare dicimus opinabiliͬ quādoqȝ magis/q̄ȝ vere eligere oportere, ſic ⁊ ſoluenduȝ quādoqȝ magis opinabiliter q̄ȝ ad veritateȝ. Nā oīno aduerſus contentioſos eſt reluctandum, non vt eos, qui redarguūt, ſed qui redarguere apparent. Non enim dicimus eos ſyllogizare, quare vt nō videantur emendandum. Nam ſi redargutio eſt cōtradictio ex qͥbuſdam nō ęquiuoca, nihil opus eſt diuidere ad amphibola, ⁊ ęquocationem. non enim facit ſyllm. Sed nullius alterius gratia diuidenduȝ eſt, niſi qͥa ꝯcluſio eſt redargutioni ſimilis.

Quēadmodū inqͥt. diximͦ opȝ ꝑeligeͬ ꝓbabiliͬ magis q̄ȝ vere rōcinari, q̄ties ridēs non ſuſcipit vera, ſic opȝ ēt ridētē ſoluere ſophiſmata nō ex veris, ſed ex apparētibus, nō. n. ſūt ſophiſmata vere redargutiōes, ſȝ apparentes, ſȝ qūo ſiͭ apparētes ꝓbat dicēs ipos rōcinari, q̄re cū ſint apparētes, opȝ ridētē ꝺterminare ne videaͬ redargui. i. opȝ dicē circa qͥd apꝑet redargueͬ ⁊ nō redarguit, ⁊ corrigeͬ auditores dirigereqȝ. Nā ſi dixerim⁹ circa qͥd vī cū nō ſit redargutio corrigem⁹ eos qͥbus apꝑet ꝙ redarguimur ⁊ remouebimus eos ab hac falſa opīnōe, nā remouēs aliquē a falſa exiſtimatiōe ad verā corrigit hūc, ⁊ nos ſi dixerim⁹ id ꝓꝑ qͥd ſit redargutio apparēs, ⁊ nō ē corrigem⁹ dirigemuſqȝ auditores, ⁊ pſuadebim⁹ eos ne videaͬ eis redargutio cū nō ſit, nā pauſus inqͥt ꝯ̄ tales reluctādū ē, tāq̄ȝ nō redarguētes. nā opȝ dicere ꝙ non eſt redargutio id quod accidit, ſed apparet, ⁊ apparere ob

aliquid videtur, ſed non eſt, ceu ꝙ ob compoſitionem vel ob ęquiuocationem, vel ob dictionem, vel amphibologiam apparet, ſed non eſt. Nam quia vera redargutio eſt contradictio ex quibus non eſt ęquocatio non oportet reſpondentē aliud quid ſimul determinare in ęquiuocis, vel ambiguis redargutionibus, ſed ſolū dicere, ambigua ⁊ ęquiuoca eſſe interrogata, ⁊ ꝙ concluſio apparet qdē redarguere, ſed non facit cū ſit ęquoca.

Non ergo redarguit, ſed videri cauendum eſt, nam interrogare amphibola, ⁊ quę propter ęquiuocationes ſunt, ⁊ quaſcunqꝫ alias huiuſmodi cauillationes, ⁊ veram redargutionem adumbrat, ⁊ redarguentem, ⁊ non redarguentem incertum reddit. Naꝫ re uera in fine cum cōcluſum fuerit, dicere poteſt ſe nō ad ipſum quod affirmauit negare, ſed ęquiuoce, aut amphibolice, ⁊ ſi in idem ferat, qđ maxime contingit, incertum erit, ſi redargutus eſt. Incertum enim ſi vera nūc dicit. Si uero diuidens interrogaſſet ęquiuocū, aut amphibolum, non incerta eſſet redargutio.

Nullo pacto inquit oportet interrogantem metuere ne redarguatur, ſed videri redargui, non enim proprie aliquando redarguetur a ſophiſtis qui falſa accipiunt. Naꝫ ob id n vere redarguit ſophiſta, qa redarguit p talia interrogata, q̄re ⁊ ſi qs ſępe ob iperitiā redarguit, ⁊ tales occultat ⁊ nō pādit ipſ, nā interrogare ęquoca, vel ambigua, ⁊ quęcunqꝫ alia talia ſophiſtica celat propria redargutionem ⁊ redarguentem occultum facit. Nam ſępe ſi diuiſit ſophiſta ęquiuoca ⁊ interrogauit, fecit redargutionem proprie, vt ſi diuiſit canis ſignificata ⁊ interrogauit aliquid de vno ipſorum decepit, nunc autem faciens hoc ſępe concludens aliquid abſurduꝫ inuenit reſpondentem reluctantem ⁊ dicentem non de hoc affirmaſſe, de quo ſophiſta affirmauit, forſitan de quo dedit ille reſpondens de hoc, concluderet etiā interrogans, quare incertum facit redarguentem. Nam eſt incertus ſi vere nunc dicit reſpondens dicendo non dare de hoc, de quo ꝯcluſit ſophiſta, ſed hoc nō fieret ſi diuidendo ęquiuoca interrogaret.

Et quod quęrit nunc quideꝫ minus, prius autem magis contentioſi, ſic vel non reſpondere interrogatum eſſet vtiqꝫ, nunc auteꝫ, qa non bene interrogant inquirentes, neceſſe eſt vt reſpondeat aliquid is, qui iterrogatus eſt, corrigens vitium interrogationis, quia diuiſo inſufficienter, vel ſic, vel non neceſſe eſt dicere reſpondentem.

Si diuidens ęquiuoca ſophiſta interrogat, fiebat ꝙ nunc quidem minus q̄runt ſophiſtę, ſed magis temporibus Platonis, quid autem erat illud quod quęrebāt, inducit reſpondentem, vel ſic, vel non. Naꝫ olim ambigua ⁊ ęquiuoca interrogantes ⁊ ſciſcitātes a Platone inuenerunt ipſum reſpondentem contradictioneꝫ, ſic eſt vt ſic, eſt autem vt non, vnde etiam coegerunt ipſuꝫ reſpondere vnum, aut ita, aut non ſm dialecticos, porro hoc inquit eſſe maxime ſtudio habitum apud ſophiſtas nunc, ſi diuidentes ſophiſtę ſignificata ęquiuocoꝝ interrogans aliquid de vno ipſorum, vt de cane terreno ſi ęſtus facit. Naꝫ prorſus aliquando reſpōdens, vel ita, vel non reſponderet, ſed nunc cū non diuidant neceſſe eſt aliquod ęquiuocum interrogatum quid ęquiuocuꝫ vnis reſpondere, ideſt oportet dicere ꝙ apparet quideꝫ ſed non eſt, vel illud forſitā, vel tale aliquid, nam ſic ꝑſpicuus ſit ꝙ non aſſentit interrogatis quia nō ſunt vera, ſcilicet dicta neceſſe eſt interrogatum reſpondere, vel dicere contradictionem, hanc eſt quidem vt ſic, eſt uero vt non, ⁊ ſic corrigere prauitatē interrogationis.

Si autem aliquis putet eaꝫ, quę eſt ſm ęquiuocationem, redargutionem eſſe quodāmodo non erit reſpondentem effugere, quin redarguatur. Nam in his, quę oculis ſubiecta ſunt, neceſſarium erit nomen, quod affirmauit, negare, ⁊ quod negauit, affirmare. Enim uero (vt diluunt quidam) nihil prodeſt. Naꝫ non coriſcum aiunt eſſe muſicum ⁊ non muſicum, ſed hunc coriſcum muſicuꝫ, ⁊ hūc coriſcum non muſicum.

Cum dixerit pauloante ſophiſtas apparenter redarguere ⁊ nō proprie, nunc dicit ꝙ ſi quis putet ſophiſtas proprie redarguere, ⁊ non eſſe apparentem redargutionem eam quę eſt ſm equiuocationem, ⁊ alia ſophiſmata, accidet omnes redarguere etiam ipſos ſcientes, nam etiam hi ſeducuntur a ſophiſtis per quędam ęquiuoca ⁊ alia huiuſmodi, ⁊ ſi ita ſe habet, ⁊ vera redargutio talis redargutio cenſetur, non euadat aliquādo reſpondens aliquo modo ipſum redarguere. Naꝫ his qui dicunt veram redargutionem eſſe illam apparenteꝫ ⁊ paralogiſmum impoſſibile eſt fugere quin redarguatur, ⁊ non erit hoc non redargui reſpondenteꝫ, cęterū adiecit quodāmodo, quia non proprie eſt hec redargutio, ſed quomodo accidit omnes redarguere inducit. Nam in his quę oculis ſubiecta ſunt, ⁊ videtur neceſſariū erit ſępe ꝙ dixit reſpondens negare, rurſus ⁊ quod negauit iteruꝫ affirmare. Sed primo bene ſe habet deductionē ſophiſmatis exponere, ⁊ ſic ea quę ſunt ſm dictionem, iterum conſiderare, occultantes quideꝫ muſicū coriſcū operculo, vel aliquo alio ſophiſtę interrogabāt, nū ſcis ꝙ coriſcus muſicus eſt, vtiqꝫ, nōne ſcis occultū qui eſt: non, deinde auferentes quod cęlabat, nōne ſcis hunc dicebant qui eſt: vtiqꝫ igitur ſcis hunc etiam ꝙ muſicus eſt, ſed etiam neſcis. Quem eniꝫ ignoras quando occultatus erat quis eſſet, profecto neqꝫ hunc ſi muſicus erat cognoſcebas igitur ſcis hunc ⁊ muſicum ⁊ non muſicū, vel muſicū ⁊ imuſicū, quare qđ negas ab ipſo nomen ħ muſicus, idem affirmas de eodē. Rurſus nuꝫ ſcis occultum qui eſt: non. Deinde reuelātes dicebant nōne ſcis hūc: vtiqꝫ. Naꝫ coriſcus eſt, ſed dicebas ipm eſſe etiam nō coriſcum, nam quem vlr ignoras qui eſt neqꝫ ſi coriſcus eſt cognoſcebas, quare idem nomē affirmas de eodē ⁊ negas, ſophiſma eſt ob accidēs, nā accidit corſco ⁊ ſit occultatus, ſed nō neceſſe eſt vt id qđ ineſt accidēti et inſit rei cui ineſt accidēs, nō eniꝫ ſi ineſt biſſillabuꝫ albo, ⁊ albū accidit Alcibiadi, neceſſe eſt vt biſſillabū inſit Alcibiadi, quādoquidem Alcibiades non ſit biſſillabum, ſic etiam in his. Non enim ſi occultatum ignoro, ⁊ accidit coriſco vt ſit occultatus, neceſſe eſt etiam ignorare coriſcuꝫ, quare dicendum eſt quod ob accidens. Nam

tale

tale eſt hoc merito occultari, vel ob ęquiuocationem oratio vel ob amphibologiam, vel ob aliquid horum tale ſophiſma ſic ſoluebant illi dicentes quod hunc coriſcum noui muſicum apparentem ⁊ hunc noui coriſcum, ſed occultatum ⁊ immuſicum ⁊ non coriſcum. Sententia igitur ⁊ deductio ſophiſmatis talis quędaꝫ erit, ſed ſm verba ſic ſe habet. Cęterum dicit ea ſubiecta oculis quę ſunt actu viſibilia, quę reſpicientes cognoſcimus, ſed occultata ſunt ea quę ignoramus. Naꝫ in his neceſſarium eſt quod aliquis dixit, negari, ⁊ qđ aliquis negauit affirmari. Nam quem dixit muſicum videns hunc diceret occulatum exiſtentem, ⁊ non viſum immuſicum eſſe, ⁊ quem dicit immuſicum qui eſt occulatus hunc muſicum diceret ablato eo ꝙ occultat, quęre in his inquit viſibilibus ꝙ affirmauit nomen neceſſe eſt ab eodem negari, rurſus ꝙ dixit album, neceſſe eſt negare ⁊ dicere non album, oportet igitur vt diximus, ſoluere, vel ꝙ ob accidens, vel ſm aliquid alterum ſophiſma ꝙ quidem, ⁊ ipſe dicet quādo ſolutiones ſophiſmatum exponit, ſed nō velut hi.

¶ Eadem enim erit oratio coriſcuꝫ/ei, quę eſt hunc coriſcum muſicum eſſe, vel non muſicum, quod ideꝫ ſit id, de quo ſimul affirmāt, ⁊ negant. Sed fortaſſe non idem ſignificat, quoniam nec illic nomē, quare in aliquo differt. Si autem huic quidem ſimpliciter dicendo coriſcum aſſignent. Illi autem addant aliquem, aut hunc, abſurdum eſt. Nihil eniꝫ magis ꝙ̄ alterū. Vtrolibet eni nihil differt.

¶ Quod dicit tale eſt, ſcilicet dicere ꝙ coriſcum noui idem eſt huic hunc coriſcum, nam illud nōne noſti coriſcum ꝙ muſicus eſt? Vtiq;, idem eſt huic nōne noſti hunc coriſcum ꝙ muſicus eſt, nam queꝫ nunc dicis muſicum vel coriſcum quando aufereretur id quod occultat hunc dicebas, ⁊ quando occultus erat, ⁊ adhuc aptius de eodem dicebas. Soluebāt quidam ſophiſma dicentes, hunc quidem coriſcum ſcire muſicum, hunc autem immuſicum ferentes interrogationeꝫ ad diuerſas perſonas, ⁊ duo ſubiecta accipientes, quos ſoluere inqt inutiliter dicendo. Eadem enim erit oratio hęc/coriſcū eſſe muſicū vel imuſicum, huic hunc coriſcum, hoc propter hęc dicendo, ꝙ quādo dicimus nōne noſti coriſcū muſicum hunc dicimus vnū numero ⁊ non plures, ſed eum qui velamine eſt occultatus, de quo affirmaẗ ⁊ negatur, euertens deſtruenſq; igitur eos qui male ſoluūt. inquit[Sed fortaſſe non ideꝫ ſignificat]quod virtute tale erit, forſitā non ſic determinandum eſt corrigendūq; ꝙ hic coriſcus muſicus ⁊ hic imuſicus, ſed ꝙ non idem ſignat, ideſt coriſcus non vnuꝫ ſignat. Nō eniꝫ eſt vnius indicatiuum hoc nomē coriſcus, quēadmodum neq; o Socrates ⁊ albus Socrates. Nam ⁊ ſi ſubiecto vnuꝫ eſt coriſcus ⁊ occultatus coriſcus, vt etiam Socrates ⁊ albus Socrates, tñ ratione non eſt vnuꝫ, quare dicēdum eſt ꝙ redarguendū eſt, ⁊ eſt ſophiſma ob accidēs. Deide qm̄ dixit, ſiquis aūt putet eaꝫ quę eſt ſm ęquiuocationeꝫ, ⁊ iſte poſuit exempluꝫ ipſius ſophiſmatis ob accidens, infert. Nō enim illic nomen, dicens illic idipſuꝫ ſm ęquiuocationem. Nam in hoc non idem ſignat nomen, q̄re differt nō nihil interrogare ſimpliciter de coriſco, ⁊ de occultato, illud Xo[Si autem huic quidem ſimpliciter dicendo coriſcum aſſignēt]refertur ad male ſoluentes

eſt euerſiuum eorum. Nam dicit concluſionem debere eſſe ꝑpriā ꝑpōnibus, quomodo igitur nos non interrogantes, nōne noſti hunc vel hunc coriſcum in concluſione hoc inducitur, nam ſi in hoc videlicet in propoſitionib⁹, vt illi dicunt ſimpliciter oportet dicere ꝙ coriſcus muſicus ⁊ in concluſione addet illud[hic]abſurduꝫ eſt. illud Xo[Nihil enim magis ꝙ̄ alterum]tale eſt ꝙ ęqualiter oportebat in propoſitionibus, ⁊ in concluſione poni hunc, vel enim ⁊ in propoſitionibus addatur hic, vel ſi non in illis, neq; in concluſione.

¶ Non ſic igitur, ſed quia incertus quidem eſt, qui non determinauit ambiguitatē, vtrū redargutus eſt, aut non redargutus, datuꝫ ꝑfecto eſt in orationibus diuidere. Quare manifeſtum, quoniam non determinando dare interrogationem, ſed ſimpliciter, peccatū eſt, quoniam ⁊ ſi non ipſe, tamen oratio redargutę ſimilis eſt. Accidit tamen ſępe videntes amphiboliam torpeſcere diuidere, ⁊ ꝓpter frequentiam eorum, qui hęc proponūt, ⁊ ne ad omne videantur moleſti eſſe. Deinde non putantibus propter id fieri orationē, ſępe profecto occurrit inopinabile. Quapp, quia datum eſt diuidere, non eſt cunctandū, quemadmodum dictum eſt prius.

¶ Nunc docet ꝙ opꝫ reſpōdētem cū fuerit interrogatuꝫ aliqđ ęquiuocū ipſius efficere diuiſionē, ⁊ interrogare de quo ſignificato ꝓ dedit interrogās, naꝫ ſi non ſic faciet, incertus eſt ſi redargutus ſit vel ne, igitur quia incertus eſt, an redarguitur non faciens diuiſioneꝫ ęquiuoci vel ambigue orationis, datum eſt reſpondēti diuidere, niſi is reſpondēs ꝙ dico determinet interrogatū, videlicet niſi diuidat ſed ſimpliciter accipiat, peccat ⁊ ipſe eſt cauſa ſibimet vt videatur redargui. Hinc accidit ꝙ ſi non ipſe redargutus eſt oratio eius redarguta ſit, tamē ceu ſi interrogaret aliquis nōne canis efficit ęſtus, deide reſpondens diceret vtiq;, reſpiciens ad aſtrum non diuideret canis ſignificata, ipſe quidem videtur non redargui tāquā det aſtrum efficere ęſtus, verum diſputatio ⁊ reſponſio eius non idem effugeret, quandoquidem nō ſit diuidens. Accidit autem (inquit) ſępe videlicet interrogatum ⁊ ſcientem ꝙ ęquiuoca vel ambigua eſt oratio interrogata non facere diuiſionem interrogati; cuꝫ torpeat ad faciendum hoc ⁊ euitet, ne videatur difficilis eſſe, atq; moleſtus cum continue facit diuiſionē. Nā quia ſophiſte interrogant ſm continuationem ęquiuoce ⁊ ambigua interrogata cauet reſpondens ne videaẗ moleſtus ſi cuncta niteretur diuidere, deinde cum putēt reſpondentes hinc nil abſurdi accidere ſi abſq; diuiſione dederint interrogatum, occurret aliquid ſępe inopinabile, quare ſeruandum eſt reſpondenti talem efficere reſponſionem, ⁊ quia commiſſuꝫ eſt ei diuidere interrogata non torpendum cūctādūq; eſt qn̄ ħ efficiat.

¶ Si autem duas interrogationes non vnaꝫ interrogationē fecerit quiſpiaꝫ, neq; vtiq; ꝓpter ęquiuocationem, vel amphiboliā fieret paralogiſmus, ſꝫ vel elenchus, vel nō. Quid enim differt interrogare ſi Callias ⁊ Themiſ

ſtocles muſici ſint, q̄ ſi ambobus vnū nomē eſſet exiſtentibus diuerſis. Naʒ ſi plura ſigni ficat q̄ vnum, plura interrogauit.

¶ Nunc docet generationem ęquocationis ⁊ ambiguitatis, ⁊ inquit. ꝙ hę fiunt ab his quibus plura ſūt vnuʒ. Vt enim in illo quo plura ſunt interrogata vnuʒ habet prędicatum, ſic ⁊ ſi/⁊ ſi vnum eſt nomen, tamen pluriuʒ eſt ſignificatiuū, porro ſi non eſſet paralogiſmus faciēs plures interrogationes vnam non eſſet idem ob ęquocationem ⁊ ambiguitatē, ꝙ ſi non eſſet ambiguitas vel ęquiuocatio, vel vera redargutio fieret, vel prorſus nō fieret, vt ſi non eſſet nomen canis ſignificatiuuʒ pluriū, ſed vnum aliquid ſignificaret velut aſtrum ſolum, ſi interrogaret aliquis num canis latret, ⁊ interrogatus negaret minime proprie rep̄henderetur. Nam quia canis ſolum aſtrum ſigñat, ſi interrogaret aliquis num latret vt dicet quod non, neq̨ prorſus redargutus eſt, ſi auteʒ affirmauit, profecto redargutus eſt, ſed quomodo interrogans aliquod ęquiuocum oſtendit plures interrogationes interrogare. Naʒ quomodo differt dicere, num Callias ⁊ Themiſtocles muſici ſunt ab hoc num canis latrat, equidem in ambobus plures ſunt res. Naʒ omne interrogatum ſi non fuerit ſimplex, ſed ęquiuocū ⁊ plura ſignificabit q̄ vnum in ipſa interrogatione aſſumptum, plura interrogat.

¶ Si igitur non rectum eſt ad duas interrogationes vnam reſponſionem cenſere ſumere ſimpliciter, manifeſtum, quoniam nulli corum, quę ęquiuoca ſunt, conuenit reſpondere ſimpliciter. Nec ſi de omnibus quideʒ verum ſit, veluti cenſent quidam. Nihil eni differt hoc, q̄ ſi interrogaſſet Coriſcus/⁊ Callias vtrum domi ſint, an non ſint domi: Siue enim abſint ambo, ſiue non abſint, vtroq̨ modo plures ſunt propoſitiones. Nō enim ſi verum eſt dicere, interrogatio ꝑpter id vna eſt. Poſſibile enim eſt ad decies millenas interrogatas q̄ſtiones, omnes ſic, vel non, verū eſſe dicere. Attamen non eſt reſpondendum vna r̄ſiōne. Interimit̄ enim diſputatio.

¶ Quia non eſt conueniens dialectice hoc ad duas interrogationes vnam reſponſioneʒ facere, neq̨ ęquiuocorum deinceps erit vna reſponſio, nam vt diximus interrogans ęquiuocum plura interrogat, ſed neq̨ ſi de omnibus rebus quę ſunt ſub ipſo nomine ęquoco ſignificatis eſt verum prędicatum, vt ſi aliquis interrogabit, num Aiax ſit animal bipes, hoc quidem verum eſt etiā de ambobus Aiacibus, verum non eſt faciūda vna reſponſio, nec ob propōnis orationem dicentem vna interrogatione vna ſit reſponſio, ſic autem duplices cum ſint interrogationes non ſimpliciter recipiunt reſpōſionem, ne ſimul vnam cōponentes reſponſioneʒ dari de aliquibus veris interrogatis pluribus, ⁊ in alijs non talibus idem patiamur. Naʒ nihil (inquit) differt aliquod ęquiuocum interrogare ⁊ adducere taleʒ interrogationem, vtrum Coriſcus ⁊ Callias domi vel ne ſint, Nam ⁊ ſi verum fuerit eos eſſe domi, ſiue non vtroq̨ mō plures interrogationes ſunt, non enim ſi verum erit dicere eos domi eſſe vna eſt interrogatio.

Relinqt plura verba cō textus vide.

¶ Id autem ſimile ac ſi ideʒ nomen imponat̄ diuerſis. Si igitur non oportet ad duas interrogationes vnam reſponſionem dare, manifeſtū, quoniā nec in ęquiuoco ſic, vel nō dicēdum. Nec eniʒ qui dixit, reſpondet, taʒ ⁊ ſi dixit. Id v̄o ideo admittunt quodāmodo in diſputabilibus, quoniam latet ipſum accidēs. Qm̄ igitur (vt diximus) redargutiones quędam videntur eſſe, quę non ſunt, eodē quoq̨ modo ⁊ ſolutiones quędam videntur eſſe, q̄ non ſunt, quas dicimus quādoq̨ operęp̄ciū magis afferre q̄ veras in contētioſis orationibus, ⁊ in ea (quę ad duplex eſt) occurſiōe. Itaq̨ reſpondenduʒ in his quę vident̄, eſto dicendo. Nam ⁊ ſic minime fiet redargutio. Si v̄o aliquid, quod inopinabile ſit/cogatur dicere, hic maxime addendum videri. Sic enim neq̨ redargutio, neq̨ inopinabile videbitur fieri.

¶ Hoc inqt. ꝙ interrogāti plures interrogationes vnā dare reſponſionem idē eſt huic interrogāti aliquod ęquiuocuʒ, nam huius eſt indicatiuum illud [idem nomen imponatur diuerſis]. Nam differentibus rebus idem ⁊ vnum imponitur nomen, igitur facere ad plura interrogata vnam reſponſionem idem eſt huic interroganti aliquid ęquiuocum reſponſionem vnaʒ dare. Vt igitur non dialectici eſt facere ad plures interrogationes vnam reſponſionem, ſic etiam idem facere ad aliquod ęquiuocum, ſed cum dixerit non oportere in ęquiuocis illud (vtiq̨) vel non, dicere cauſam non reſpondendi, ſic reſpondentē, ⁊ illud vtiq̨ vel non dicentem ponit. Eſt autem dictum tale, quia multipliciter dicit̄ res, ⁊ impoſſibile eſt omnia quorum eſt nomen ſignificatiuum per ipſum vtiq̨ vel non, ſignificari, perſpicuum etiam eſt ꝙ non reſpondetur. Nam ſi de alio interrogans interrogauit, ⁊ reſpondēs de alio affirmabit, vel negabit nihil reſpondere. Neq̨ enim qui dicit vnaʒ reſponſionem in ęquiuocis faceret propriam reſponſionem, ſed dixit quidem aliquid ⁊ videbatur plurib⁹ ob ipſum dicere (vtiq̨) vel non, ſed reſponſionem non dedit. Nā r̄ſio eſt qñ aliqs interrogaret ħ ipſe daret vel negaret, quod ſi aliud interrogās iterrogaret ⁊ aliud reſpondens affirmaret vel negaret, certe aliquid dixit, ⁊ ſic vt ſi ipſe ꝑeligendo dixit, ſed reſponſionem non dedit. Ceterum illud, admittunt quodāmodo in diſputantibus ęquale eſt huic, ſed ⁊ ſi non ſm̄ verum reſpōdent in ęquiuocis ipſuʒ vtiq̨, vel hoc non dicentes, tamē putant. i. cenſent ⁊ ſuſpicantur ꝙ fecerint reſponſionē. Exiſtimant autem (inquit) reſpondere, quia latent ea q̄ accidunt auditoribus. videlicet vnius interrogatiōis vnā r̄ſionē eſſe, ⁊ pluriū plures vel maxie, q̄a latet ipſos ꝙ in ęquiuocis non eſt reſponſio, nam hoc dixit accidens, nam accidit in ęquiuocis exiſtimatam reſponſionem nō eſſe reſpōſionē, qđ q̄dē in 8° Topicoꝝ dixit, idē etiā hic dicit, ꝙ ſępe dande ſunt reſponſiones falſe magis q̄ vere, ſiquidem promptius has interrogans admitteret. Nam quia inquit vt redargutiones quędam non ſunt vere, ſed videntur eſſe, eodeʒ quoq̨ modo, ⁊ quędam

dam

dam ſolutiones ſunt quę non ſunt vere, ſed videntur quibuſdam vere quas nobis prius aſſerendum eſt magis aliquando q̄ veras. Nam prorſus ad oppugnantem vt ſe habet enunciatum per omnia oportet contra ordinare, ſed neqꝫ ſimpliciter inquit reſpondendum eſt, ſed ꝙ quidem ⁊ ipſe ſepe dixit, ꝙ illud forte ⁊ eſto ⁊ videt̃, eſt dicendum. Nam nullo pacto ⁊ his dictis poterit fieri ſophiſtica redargutio, naꝫ hanc appellat vltra redargutionem, quia eſt extra ꝓprie ⁊ vere redargutionē.

¶ Quia ꝟo, quo pacto petitur qđ eſt in principio. Manifeſtum eſt, ſi ſint propinqua interimendum, neqꝫ aliqua eſſe, eſt concedendum, perinde ac ſi quod in principio eſt petat. Et quando aliquid tale poſtulauerit quiſpiam, quod neceſſarium quidem eſt accidere ex poſitione. ſit autem falſum, vel inopinabile idem dicendum, nam quę ex neceſſitate accidunt, eiuſdē videntur eſſe poſitionis.

¶ Quia inquit perſpicuum eſt aliquid petere in principio, tunc autem putamus in principio petere ⁊ accipere interrogantes quando fuerit prompta interrogatio, ⁊ idem interrogatum ipſi problemati, dicit ꝙ in his ſtatim quaſdā interrogationes deſtruendas eſſe, neqꝫ prorſus ꝯcedendas dicente reſpondente, ꝙ interrogans petit in principio. Nam prope ſunt ⁊ eadeꝫ interrogata ꝓpoſito problemati, vt ſi propoſitū eſt concludi voluptatem bonum interrogare, num gaudium bonuꝫ, nō dandum eſt, ſed dicenduꝫ ꝙ in principio petit. Inſuper quādo aliquis poſtularet aliquam concluſionem falſam ⁊ inopinabilem quę ex neceſſitate ex falſis propoſitionibus concluderetur. Nam falſum ſemper ex falſis, hoc etiam in propoſitionibus dicendum ꝙ falſe vel inopinabiles propoſitiones concludant talem concluſionē. Nā concluſiones quas ipſe dixit accidentia eiuſdē ſunt poſitionis, nunc autem poſitiones dicit propoſitiones, nam quales ſunt propoſitiones, tales etiam ſunt cōcluſiones, quare ſiquidem inopinabilis concluſio erit, dicēdum ꝙ etiam propoſitiones ſunt inopinabiles.

¶ Inſuper quando vniuerſale nō nomine, ſꝫ ſimilitudine ſumitur, dicendum quoniā non ſic datum eſt, neqꝫ (vt propoſuit) ſumit, nam ⁊ propter id ſit ſępe redargutio. Cum auteꝫ prohibetur his, ad id, quod non bene oſtenſum eſt, redeundum, obſiſtendumqꝫ ſm dictam determinationem.

¶ Sicut in 8° Topicorum dixit accipi in comparatione ſimilitudineqꝫ quod volumus accipere, quando ꝙ volumus accipere ſic interrogamus vt non idem volētes, ſed ꝓpter idē aliud volentes accipere, vt volētes tēperantiā accipere ꝙ eſt virtus nō diceremus nūqd temperantia eſt virtus, ſed nūquid quēadmodum tēperantia eſt virtus, ſic etiam fortitudo ⁊ iuſtitia, ſi ergo ⁊ hic h dicit comparationē ⁊ ſimilitudinem erit dicens hoc ꝙ qñ vle non noie .i. non ipm per ſe aſſumptuꝫ fuerit, neqꝫ vt ꝓpter ſe. Naꝫ noie aliquid accipitur quādo nomē ipſuꝫ per ſe ſumptuꝫ fuerit vt ꝯtriorum vna eſt ſciētia, vel temperantia virtus, ſimilitudo autē cōparatioqꝫ eſt quando dico ⁊ nō propter ſe, ſed alterius gratia, quādo igit̃ vle ſumptuꝫ fuerit in cōparatione dicēdum ꝙ nō ita dedit, neqꝫ vt dedit accepit. Nō eniꝫ dedit temperātiam virtutem ſed fortitudinem, qđ ſi non ſic ſumptum eſt illud ſimilitudine ſerit dicens, quādo vle non noie ſumptū fuerit, ſed ſimilitudine ⁊ oratione dicēdum hoc ⁊ hoc, non nomine auteꝫ ſed oīone aſſumetur vle ſic, num ceruus cum ſit quadrupes habeat vngues ſciſſos, vtiqꝫ. Itē nonne capra: vtiqꝫ. Item bos: vtiqꝫ. Item nōne ouis: vtiqꝫ, ⁊ omne igitur ꝙ erit tale eſt vnguibꝰ ſciſſis, ſed equus cuꝫ non ſit vnguibus ſciſſis, nō igitur omne eſt vnguibꝰ ſciſſis, hic tamē omne ꝙ erat tale vnguibus ſciſſis eſt ſumptum oratione, nam oratio eſt illud omne ꝙ erat tale ⁊ nō nomen. Si auteꝫ dixit omne igit̃ quadrupes nomine vli accepit. Naꝫ quadrupes eſt nomē, de hoc aūt dicendum, ꝙ omne igit̃ tale nō de quadrupede dedit, ſed de eo qđ cornua fert. Nam omne corniferuꝫ eſt vnguibus ſciſſis, ſed prohibitum per hęc oportet ꝯuerti ad redarguēduꝫ ipm, quia non oſtēdit, neqꝫ ſyllogiſmo cōcluſit ſm dictam determinationeꝫ dicēs determinationem ęquocationem, amphibologiā, diuiſionem, cōpoſitionem, ⁊ reliquos modos ꝓpter quot ſit apparens redargutio. Demōſtrabimus igitur ipm nō demonſtrantem, neqꝫ ratiocinantem, vel redarguentem indicantes modum paralogiſmi.

¶ In his igitur quę proprie dicuntur nominibus, neceſſe eſt reſpondere, vel ſimpliciter, vel diuidendo. Quę autem ſubintelligentes proponimus, vt quęcunqꝫ non plane, ſed tricatim interrogantur, propter id accidit redargutio. Vt putas ne quicquid eſt Athenienſium, eſt poſſeſſio Athenienſium? ſic. Similiter autem ⁊ in alijs? At qui homo eſt animalium? ſic. Poſſeſſio igitur animaliuꝫ homo. Nam hominem animaliū eſſe dicimus. quia animal eſt, veluti Lyſandrum Lacedemoniorum, quia Lacedemonius eſt. Manifeſtum igitur, qm̄ in quibus obſcuruꝫ eſt, qđ proponitur, non ſimplr̄ eſt ꝯcedendū.

¶ In noibus (inqt) ꝓprie dictis ⁊ ꝑ ſe ꝑfectis, nā illa ꝓpe noia dicit quę ſunt ꝓpria rebus ſubiectis, vt hō, equus, neceſſe eſt rñdere ita vel non, vel ſimplr̄, ⁊ ſine diuiſione ſi nō fuerit equoꝶ, vel ſi nō fuerit cū diuiſiōe, ſꝫ in interrogatis tricatiꝫ nō opꝫ ſimplr̄ vel ita, vel nō rñdere. Nam accidit de h redargutio, ſubintellecta aūt ſunt ea q̄ reducunt̃ ad memoriā īterrogātibꝰ ꝑus, vt qcqd eſt Athenienſiū eſt nōne poſſeſſio Athenieſiū, vtiqꝫ. Item nōne hō aialiū: vtiqꝫ. igit̃ hō eſt poſſeſſio aialiū, nā cogit hic ſubintelligere poſſeſſiōeꝫ. Vt eni ꝙ erat Athenieſiū poſſeſſio, ſic ēt ⁊ ꝙ erat aialiū poſſeſſio erit aialiū. Eſt aūt vliū hō igit̃ poſſeſſio aialiū, hic porro īterrogato ꝓblemate tricatim accidere paralogiſmus, nā oportebat dicere, igit̃ ꝙ erat Athenieſiū poſſeſſio, poſſeſſio eſt Athenieſium, ⁊ ꝙ Laconū poſſeſſio eorūdem eſt poſſeſſio.

¶ Quando ꝟo duobus exiſtentibus, cuꝫ hoc quidem eſt, alterum ex neceſſitate eſſe videtur, cum ꝟo alterum eſt, hoc non ex neceſſitate, interrogato vtroqꝫ, oportet quod minus eſt, dare. Nam difficilius eſt ſyllogizare ex pluribus.

Hoc manifeſtum erit ſi ad memoriā reuocarimus ea quę dixit in redargutione tacta ob conſequens. Dixit autem ꝙ ſequitur factum principium habere, ⁊ exiſtente facto ex neceſſitate eſt vt habeat principium. Nam ſi factum fuit etiam principium habuit, non tamen ſi principium habet, ⁊ factum ſuit, nam multipliciter dicitur principium in his, oportet inquit interrogatū particularius, nam hoc dixit minus dare ⁊ concedere, nam verū eſt, ⁊ alterum non dare. Nam hoc oportet ſubintelligere, minus autem ⁊ particularius eſt factum ꝙ̄ habere principium, vt etiam homo ꝙ̄ animal, nam homine exiſtēte ex neceſſitate ⁊ animal, ⁊ animali exiſtente nō ex neceſſitate eſt homo, hoc proinde cum ſit vniuerſale non eſt concedendum. Hoc enim indicat interrogatū, verū oportet minus dare. videlicet formata interrogatione ſm ipſum, vtruꝫ oportet dare particulare. Similiter autem ⁊ in terminis ⁊ ſyllogiſmis minora ⁊ particularia concedenda ſunt ſemper. Naꝫ difficilius eſt ex pluribꝰ. videlicet particularibus ratiocinari, nam ſine vniuerſali (vt diximus) ſyllogiſmus non fit. Dixit autem particularius plura vel quia conſueta magis ſunt, ⁊ plurium ſunt. Naꝫ homo ex pluribus magis eſt ꝙ̄ animal, quādoquidem habeat etiam ea quę ſunt animalis vt ſubſtantiam, animatum, ſenſitiuum, inſuper habet rationale ⁊ ſcientię capax, quę quideꝫ animal non habet, vel dixit idem plura, quia vlr quodāmodo vnū eſt, ſed particularia plura, ſed expoſitio prior eſt melior.

Si autem argumentetur, quoniā huic qdē eſt contrarium, illi autem non eſt, ſi oratio vera ſit, contrarium eſſe eſt dicenduꝫ. At nomē alterius poſitum non eſſe.

Dictum eſt in topicis ꝙ ſi generi eſt contrarium, ⁊ ſpeciei generis neceſſe eſt ſpeciem eſſe contrariam, nā virtus cum ſit genus, ⁊ contraria ſit ei malitia, etiaꝫ ſpeciei virtutis .ſ. fortitudini eſt contraria timiditas. Hoc ſic ſe habente ſi quis vere demonſtrauit armoniam non eſſe genus animę, quia contraria armonię eſt ipſa inarmonia inconſonantiaq;, ⁊ animę nil eſt contrarium cū ipſa ſit ſubſtantia, dicendum inquit ꝙ eſt etiam animę ↄ̄riū, ſed ipſi nō ponitur nomē, eſt autem ſine nomine.

Quoniam autem nōnulla eoruꝫ, quę dicūtur, plures eum qui non concedit, falſum dicere aiunt. Aliqua vo non. vt quęcunq; ambigunt, (vtrum enim corruptibilis, vel immortalis ſit anima animalium: non exploratū eſt multis) in quibus igitur incertuꝫ eſt, quod ꝓponitur vtrum vt ſententię. Vocant eniꝫ ſententias, ⁊ veras opiniones, ⁊ totas negationes, vt diameter incōmenſurabilis eſt.

Quia inquit non concedentem aliqua eorūꝫ quę plures dicunt mentiri dicunt, quędam autem non conceduntur, vt quęcunq; ſunt ambigua non aſſerunt mentiri eum qui non concedit talia, vt etiam illud de anima animalium habet, in his igitur ambiguis opinionis, nō oportet ſimpliciter reſpondere. Naꝫ hoc deficit, ſed cōſiderandum eſt quomodo vult interrogans ne ipſe cōcedas illud, vt ſi eſt problema, an anima mortalis vel immortalis, quia igitur hoc eſt ambigue opinionis cōſiderato ꝙ vult interrogans ⁊ ipſe de alterum, nā nullus accuſat increpatq; vt vult dicentem ambigua opinione, ſed in contextu verborum ibi. [In quibus igitur incertuꝫ eſt] vtroq; modo conſueuit dici (vt diximus) deeſt hoc in his oportet non concedere, ſed abſolutus eſt contextus ſic, in quibus igitur incertum vtro modo conſueuit dici, non oportet concedere ita, vel non ſed ſimpliciter dicit ꝙ incertum eſt propoſitum, dicit autem dici ſententias ⁊ veras opiniones quales ſunt viſe omnibus, vel pluribus, vel ſapientibus, ⁊ his, vel omnibus, vel plurimis, vel maxime notis, de quibus in primo Topicorum dictum eſt ⁊ dicens totas negationes totam vniuerſalem negationem. ideſt vniuerſaleꝫ, ceu illam nullus.

Inſuper de quo verum dubitatur, transferens quiſpiam nomina, maxime latebit in illis. Nam quia incertum eſt vtro modo ſe habeat, verum, non videbitur ſophiſtice agere. Propterea autem quia eſt dubium non videbitur falſum dicere. nā tranſlatio faciet orationem ſine redargutione videri. Pręterea quaſcūq; interrogationes ꝓſenſerit aliquis, ꝓinſtandum eſt, ⁊ prędicendum. Nā ſic maxime interrogantem prohibebit.

De quibus inquit, non eſt verum conceſſum, ſed ambigue opinionis, maxime aliquis transferens, ⁊ transumens nomina ad vtilitatem ſuam lateret. Nam ſi verum quidem eſt hoc animam ex ſeipſa moueri, ⁊ ſeipſa mobilem eſſe, ⁊ opinio eſt ambigua, ⁊ equaliter apparet, ſcilicet moueri ex ſeipſa ⁊ non ex ſeipſa moueri. Nihil enim prohibet non de quo aliquis habet opinionem certam equaliter putare, ⁊ ꝙ ſic ⁊ non ſic, ſi transfert nomen motus reſpondens ad immobilitatē ⁊ inquit. ꝙ anima eſt immortalis, ſed non vt tu interrogabas mota, non videbitur ſophiſtice dicere, nec ſophiſtice reſpondere. Demonſtraretur autem anima per hęc ſeipſa mobilis ꝙ ſit immortalis, ⁊ mortalis per contrarium. Nam ſi non mouetur, neq; ſeparatur a corpore, ⁊ ſi non ſeparatur eſt mortalis, vel diceret per ipſam tranſlationem tranſlationibus vti. Nam ſi quis poneret animam mortalem ⁊ vteretur aliquꝰ trāſlatione, ⁊ diceret ſi anima conſonantia eſt cum ſit vita, vt Plato in Phędone fecit non fieret aliquando incōſonantia. videlicet mortalis. Naꝫ ſi anima cum ſit vita eſt conſonantia, omnino mors eſt inconſonantia, ſi autem non fieret conſonantia inconſonantia, prorſus neq; mortalis, igitur immortalis eſt anima. ſed melior eſt prima expoſitio ob ea quę ſtatim inferuntur, nam dicit. [Pręterea quaſcunq; interrogationes aliquis pręſenſerit,] pręinſtandum eſt. Hęc omnia reſpondenti iubet quomodo certe reſponſiones facienti non erit ipſi impedimentum ⁊ deceptio. Dicit igitur ⁊ hęc quę pendent ex ſuperiore intelligentia. Item talis eſt dictorūꝫ mens quando aliquem interrogantem nouit reſpondens, ⁊ ipſa ſane interrogata ambigua opinionis eſſe pręducet ⁊ dicat non ſic ſe habere, vt interrogans poſuit, ſed contrario modo. Nam ſic faciens ⁊ non ſolum prohibens obturanſq; os, quia dicit non ita ſe habet vt tu dicis, ſed magis contrarium prohiberet interrogantem ei ꝙ vult concludere.

Quoniā autem recta ſolutio eſt manifeſtatio falſi ſyllogiſmi, ob quācūq; interrogationem

nem accidat falſum.(Falſus autē ſyll's dicitur dupliciter, nam aut ſi ſyllogizatum eſt falſum, aut ſi cū non eſt ſyllogiſmus, videt̄ eſſe ſyllogiſmus)erit ⁊ quę nūc dicta eſt ſolutio ⁊ apparentis ſyllogiſmi, ob quā videtur eſſe interrogationum correctio. Quare contingit orationes ſyllogizantes quidem interimere. Apparentes autem diuidentem ſoluere.

¶ Rediturus Ariſt. ad aſſignādū nobis viā ⁊ methodū quā poterimus diſſoluere ſophiſmata ſiue ſm̄ ęquiuocationē ſint ſiue ſ᷑ ambiguitatē, vel quodā alio modo decem numeratorū ⁊ triū reducit ſermonē ad vſus ⁊ inq̄t, q2 omnis ſyll's ſophiſticus vel circa māeriā eſt habēs ꝓpoſitiones falſas, vel circa figurā, ⁊ ſm̄ hoc velut aſſyllogiſticus, exiſtenti igit̄ ſm̄ figurā validō ⁊ hn̄te ꝓpōnes falſas opꝫ deſtruere vnā poſitarū ꝓpoſitionū ꝓpter quā falſa eſt, vel ſi contingeret ⁊ ambas deſtruere, tn̄ magis maiorem, vt ſepe diximus, ⁊ ſic diſſoluere ipſum paralogiſmū, ſed illius habētis figurā peccantē redarguēda eſt aſſyllogiſtica cōbinatio ſtatim ⁊ ſic ipſum deſtruere, aliquo modo igit̄ dictorū intentio talis eſt. Sed eſt verba percurrere curſim ſic. Quoniā recta eſt manifeſtatio ⁊ aſſignatio ſyllogiſmi ſophiſtici ſimpl'r eadē eſt ea q̄ oſtēdit ob qualē ꝓpoſitionē vel maiorē vel minorē accidit falſum. Sed falſus ſyll's eſt duplex: alter hn̄s figuram validā ⁊ ſanam vt hic qui dicit lapis ineſt oī animali, ⁊ aīal omni homini, ⁊ rōcinans ex hac oīs, ⁊ oīs aliquam concluſionē falſam inducit. ſ. omnē hominē eſſe lapidem, alter aūt ob figuram peccans eſt accipiens veras ꝓpōnes vt ille ex duabus affirmatiuis in ſcd̄a figura cōcludens hominem equū eſſe qui etiā cum non ſit ſyll's, videt̄ tn̄ vulgaribus eſſe, erit ēt huius ſyll'i ſic facti ſolutio nūc dicta. Dicit aūt nunc dictā ſolutionē ea quę proxime dicta eſt q̄ non eſt aliquid cōcluſum ſyll'o, ſed aſſyllogiſtica eſt, q2 ęquiuoca vel ambigua ſunt interrogata, vel aliquid tale, vel ꝙ ex duabus particularibus vel ex duabus negatiuis ſyll's ſit, vel aliquid tale, ⁊ correctio nō aſſumpte ꝓpoſitionis bene per quā falſum cōcludit̄, quare eſt ſoluere tales ſyll'os deſtruēdo ea quę in ſyll'o accipiūtur, ⁊ diuidēdo apparentia. Sed illud [Apparētes aūt diuidēte ſoluere] Equale eſt huic reſoluēti in ꝓpōnes videndo q̄ło aſſumpte fuerunt, ⁊ vtrū ęquiuoca ſint interrogata vel aliquo alio modo ex quibus paralogiſmi fiūt. Et ſyllogiſmū facientes dicit oſtendentes modū paralogiſmi ⁊ diuidentes aſſyllogiſticos ⁊ oſtendētes ꝙ duę affirmatiuę ſunt in ſecūda figura, vel aliquid tale.

¶ Rurſum quoniā ſyllogizantiū orationum, hę quidē veram, illę autē falſam habēt concluſionē: eas quidē, quę ſm̄ concluſionē ſunt falſę, duobus modis contingit ſoluere. Tum q2 interimitur aliq̄d eorū, quę interrogata ſunt. Tum etiā, quia oſtenditur cōcluſio non ſic ſe habere. Eas autē, quę ſm̄ propoſitiones, q̄m̄ interimitur quiddā ſolum, nam cōcluſio vera eſt. Quare volētib⁹ ſoluere orationē, primū quidē inſpiciendū, ſi ſyllogizat, aut non ſyllogizat. Deinde vtrū vera ſit cōcluſio, aut nō vera. quatenus vel diuidentes, vel interimentes ſoluamus. Et iterū interimētes, hoc vel illo modo, quemadmodum dictum eſt prius.

¶ Per hęc igitur hactenus dicta de paralogiſmo peccante ſm̄ figurā ⁊ de falſo ſm̄ modū diſſeruit, nunc autē de ſolo valido ſeruante figurā, ſed a certitudine decidente ſermonē facit, ⁊ inquit ꝙ cū taliū ſyllogiſmorū alij verā habeant cōcluſionē verā, vt dicentes homo lapis, lapis aīal, igitur homo aīal, ⁊ alij habeant cōcluſionē falſam, hos qui habēt cōcluſionē falſam inquit dupl'r ſoluēdos eſſe. Etenim q̄n cōcluſio falſa fuerit ex neceſſitate ⁊ ꝓpoſitiones falſę ſunt, deſtruet̄ igitur in his ſyll'is ⁊ cōcluſio ⁊ ꝓpōnes cōcludentes talē ꝯcluſionē, ſed eos qui ſolū hn̄t ꝓpōnes falſas vno modo eſt ſoluere. Nam q2 ēt ex falſis cōcluditur verū cōcludit̄ in talibus ꝓpōnes deſtruent̄, ſed minime cōcluſio. Nam cōcluſio eſt vera, quare volētibus ſoluere talē ſyllogiſmū ſophiſticū profecto primū conſiderandū eſt ꝙ ſm̄ figuram peccatū ſit, vel ſm̄ materiā, ⁊ ſi ſm̄ materiā forte fuerit cauſa, quęrendū vtrū habeat falſum in ꝓpoſitionib⁹, vel in cōcluſione, ſi ergo in cōcluſione ⁊ in ꝓpoſitionibus ex neceſſitate, ſed non ecōtra. Querendū aūt ſunt hęc q̄ło, ꝙ ſi erit ſm̄ figurā peccans paralogiſmus diuidētes ipſummet ſoluem⁹, ſi aūt ob māꝫ deſtructionē falſę ꝓpōnes faciētes ſoluem⁹. Nam illud [quatenus diuidētes vel interimentes ſoluemus] dixit diuidētes pro reſoluentes in ꝓpōnes, vt ēt hoc deſtruentes hoc vel illo modo pro hoc vel ſolā cōcluſionem, vel concluſionem ⁊ propoſitiones.

¶ Differt autem plurimū ⁊ interrogatā ⁊ nō, ſoluere orationē. Nam pręuidere quidē, difficile eſt. Per ocium autē videre, facile.

¶ Propoſitū hoc ęquale eſt huic plurimū differt videre peccatū orationis. Nam hoc eſt ſolutio inuentio peccati orationis, quādoquidē ſm̄ ocium ⁊ ſeipſos accipientes cōſideramus q̄ło ſit factus ſyllogiſmus, ⁊ q̄ło ꝓpoſitiones aſſumpte fuerūt, ⁊ q̄n interrogātur. Nam laborioſū eſt hoc, ⁊ longo habitu reuera eſt opus, ſimul ꝙ accidit interrogationi ex oratione poſſe contueri.

¶ Earum igitur, quę ꝓpter ęquiuocationē, ⁊ amphiboliam redargutionū, ſunt. Alię quidē habēt aliquā interrogationē plura ſignificantem, alię aūt concluſionē multipliciter dictā, vt in ea quidē, quę eſt ſilentem dicere, concluſio eſt duplex. In ea vo, quę eſt non conſcire ſcientē, tot in hoc, ſciens dicere, vel agere, ⁊ illud cōſcit, quod dicit, vel agit. Hic autē ſcit dicere iambica. Hic igit̄ conſcit ⁊ iambica, vna interrogationum amphibola eſt.

¶ Quatuor ſunt modi ex quibus duas ſpēs conſuetū eſt cōſtitui. vꝫ illa ſm̄ ęquiuocationē, ⁊ illa ſm̄ ambiguitatē. Primus q̄dē q̄n oratio vel nomē plura ſignificat q̄n ēt cōis eſt ęqualiter redargutioni factę ab ęquiuocatione, ⁊ ab ambiguitate. Secūdus q̄n fuerimus ꝯſueti ſic dicere. Eſt aūt ⁊ hęc cōis. Tertius aūt q̄n conſuetum plura ſignificat, ſed ſeparatū ſimplex eſt, vt hoc ſcit literas. Nā neq3 illud ſcit plura ſignificat, neq3 illud lr̄as, ſed cōpoſitum eſt duplex, qui modus proprius eſt redargutioni factę ſm̄ amphibologiā ſeu ambiguitatē. Quartus aūt eſt ille qui ſe hꝫ ecōuerſo modo cū iſto. ſ. q̄n cōpoſitū vnū ſignificat, vt homo mortuus eſt, ſed ſeparatum plura, vt

& hoc Homerus poeta eſt vnū ſignificat, ſed ſeparatiꝫ vt Homerus eſt plura ſignificat. Si enī qꝛ poeta eſt, vel qꝛ viuit ⁊ eſt. His ſic ſe habētibus dicit ꝙ de redargutionibus ſꝫ ęquiuocationē ⁊ ambiguitatē orationis, redargutiones aliç quidē ob ęquiuocationē vnum aliquid interrogatoꝝ habēt ꝙ plura ſignificat nomē. vꝫ. qꝛ auteꝫ habēt hoc ꝙ plura ſignificat, ⁊ oratio duplex erit, cū nomen cōnecteret, ſubaudiendū igiť illud eſt [⁊ orationē] vt ſit perfecta ſic litera, aliç quidē ob ęquiuocationē hñt etiā nomen ⁊ orationē plura ſignificantē. Naꝫ in hoc canis incedit, ⁊ plura noīa ſignificat ⁊ oratio ſilr plura ſignificat. Naꝫ icedere ⁊ de reptione ꝑgreſſu ⁊ natatione dī. Si ergo canis nomen plura ſignificat, erit etiā oratio cui cōponetur hoc duplex. Aliç nāq; ɔcluſionē, aliç ṽo ob amphibologiā in oratione duplicitatē hñt, quā ɔcluſionē noīauit, qꝛ ⁊ ipſa eſt oratio. Nam ambiguitas ⁊ velut ꝓpoſitio ꝓponiť ⁊ velut problema offertur, fit auteꝫ ⁊ ɔcluſio, aliç igiť ob amphibologiā habēt orationē plura ſignificantē, ſed minime noīe, vt deſtruat nunc me. Nā hic nullum nomen duplex eſt, ſed ipſa oratio ſignificās ſeipſos capi ⁊ deſtrui, ⁊ forſitan aliquis diceret ꝙ ēt in redargutione ſm ambiguitatē ratio ⁊ nomē duplicitatē habeant. Nam in hoc nōne ſilenteꝫ dicere, ⁊ oratio duplex eſt, ⁊ illud ſilentē. Et p̃mo quidē dicendū ꝙ illud ſilentē non nomē, ſed participiū eſt, ſilr ēt illud videntē. Veruꝫ in ipſis ob ęquiuocationeꝫ ſemper duplicitas eſt in orationibus ⁊ noībus, ſed in paralogiſmis ob ambiguitatē propria duplicitas eſt in oŏne vt inuenies pl̃m a principio idipſum dicentē, aliqñ aūt habēt duplicitatē in noībus, ⁊ aliqñ non habēt. Q ręret auteꝫ aliquis qūo prius dixit ꝙ in hoc ſilentē dicere in ɔtradictione eſt cā paralogiſmi, non aūt in ſyllo. vꝫ. cōcluſione, nunc auteꝫ dicit ꝙ in hoc ſilentē dicere cōcluſio duplex eſt. Vel qa in aliqbus ſophiſmatibus ɔcluſio eadē cum vna ꝓpoſitione, ob id aliqñ quidē vt exemplūꝫ habentis duplicitatē in ꝓpōnibus accipit ipſuꝫ, ⁊ aliqñ vt exemplū habētis cōcluſionē duplicē. Qđ ṽo in hoc nōne eſt ſilenteꝫ dicere ɔcluſio ⁊ ꝓpoſitio duplicitatē hñt non eſt imanifeſtū, qñ aūt cōcluſionē aliud quid a ꝓpōnibus intelligit nūq; accepit cōcluſionē vt exēplum ꝓpōnis habētis duplicitatē, ſed ſolū vt ɔcluſionē. Cęteꝝ illud. In ea ṽo quę eſt conſcire ſcientē exēpluꝫ eſt redargutionis ſm amphibologiam ambiguitatēq;. Sed vbi nullum interrogatuꝫ hꝫ duplex nomē, ſed orationē. Eſt aūt ſophiſma tale, nōne ſciens dicendo vel agēdo illud conſcit ꝙ dicit vel agit: Vtiq; ſed is ſcit dicere iambica, igiť is cōſcit ēt iambica, ſed ignorat ſignificata ab ipſis. Naꝫ oratio de puero vel vulgari idiotaq; iterrogauit. Si ergo is ſcit dicere iambica ⁊ non cōſciunt ſignificata per ipſa. Nā nihil vetat eum qui tenet memoriter recitatq; prolata ſcire ſine libro ꝓferre ⁊ enunciare, ⁊ ignorare ſignificata per ipſa, vñ falſum eſt ꝙ conſcit. Sed cum dixerit quoſdā elenchos ab ęquiuocatione hře rationē ⁊ orationeꝫ plura ſignificantē, ⁊ alios ob ambiguitatē ɔcluſionē ⁊ orationē plura ſignificare, ſiue ꝓpŏ eſt oratio, ſiue cōcluſio, eoꝝ qui ſunt ob ęquiuocationē non poſuit exēplum, ſed eoꝝ qui ſunt ob ambiguitatē duo exēpla poſuit, aliud habēs duplicitatē in ꝓpoſitionibus ⁊ ɔcluſione, aliud aūt in ꝓpōne ſolum. Nam ſcire opꝫ ꝙ huius ſilentē dicere duplex eſt cōcluſio ⁊ ꝓpoſitio, ⁊ huius non cōſcire cōſcientē ꝓpŏ duplex ⁊ cōcluſio minime. Nā ɔcluſio hęc, is igitur conſcit etiaꝫ iambica non duplex eſt. Sed eſſet ēt contextus verboꝝ apertior iſte, in ipſo aūt non cōſcire ſcienteꝫ ſi ſic aliquo mŏdo ſe habuit in redargutione dicēte, non igitur conſcit ſciens, interrogatum duplex ⁊ ambiguum eſt ⁊ concluſio ſimplex.

Et duplex quidem quandoq; eſt ens, qñq; autem non eſt ens, ⁊ quandoq; ſignificat duplex, hoc quidem ens, illud ṽo non ens.

De duobus modis cū dixerit ɔſtituentibus dicta multipliciter eo. ſ. ꝙ ſeorſum hꝫ vnūqđq; ſimplex, ⁊ compoſito ꝙ non eſt ſimplex ac de eo ꝙ ſe hꝫ ecōuerſo modo cuꝫ illo nunc eſt ꝙ dicit tale, qđ duplex qñquidē ſeparato hoc ſcire a literis non eſt, ſed inuicē cōpoſitis eſt. Naꝫ qñ duplex in cōpoſitione eſt, in diuiſione autē nō eſt vel ēt ecōuerſo. Eſt aūt etiam ſic duplex in paralogiſmis ob ambiguitatē, ⁊ aliqñ eſt ēt in interrogationibus ⁊ in ꝓpoſitionibus ⁊ aliqñ non eſt. Nam dictum eſt differre has duas ſpēs inter ſe qđ quidā ob equiuocationeꝫ ſemꝑ hñt in noībus ⁊ interrogationibus duplicitatē, ⁊ quidam ob ambiguitatē non ſemper, ſed ipſi hñt aliqñ duplicitateꝫ ⁊ aliqñ non. Sed illud, ſed ſignificat duplex, aliqñ qdem ens, aliqñ aūt non ens ęquale eſt hinc aliquid duplicitatis eſt ens ⁊ verū, ⁊ aliqd non ens ⁊ falſum. Nam in hoc nōne ſciens dicere ⁊ illud conſcit dicere, partim verū, ⁊ partim falſum, nā de ſciente verum. Nam is conſcit, ſed de puero vel idiota falſum eſt.

Quibuſcūq; igitur in fine eſt multiplex, niſi prius ſumpſerit cōtradictionē, non fiet redargutio. vt in eo, quod eſt cęcum videre. Nam ſine cōtradictione non fiet redargutio.

Quod dicit manifeſtū eſt ſiquidē reuocarimus ad memoriā ea quę dixit in ſcđo prioꝝ reſolutiuoꝝ, in quibus de modo cōficiendi ſyllogiſmū ex oppoſitis ſermonem faciebat. Sunt aūt quę dixit ibi hęc in calce. Oportet aūt intelligere ꝙ ſic quidē non eſt ɔ̃rium cōcludi ex vno ſyllogiſmo, vt ſit ɔcluſio non ens bonū, eſt bonū, vel quippiam aliud ⁊ reliqua. His ſic ibi dictis, pꝫ qđ hoc qbuſcūq; igiť in fine ęquale eſt hinc, in quibuſcūq; igiť in cōcluſione, nam hanc dixit fineꝫ. In quibuſcūq; igiť in fine videť id qđ multipliciter diciť, id eſt ɔ̃dictio, opꝫ ſcire ꝙ ꝓpoſitio habēs ɔ̃dictionē aſſumpta eſt. Nam ſi non aſſumeret in ꝓpoſitione ɔ̃dictionē nō fit redargutio ex vno ſyllo ɔ̃ria cōcludens. Deinde vt reuocās nos ad memoriā eoꝝ quę dicta ſunt in ſcđo Prioꝝ reſolutiuoꝝ ſubiſcipit. Nam ſine ɔ̃dictione nō erit redargutio, tanq; redargutio. Nam dictū eſt ēt in illis ꝙ ſine ipſo aſſumere ɔ̃dictionē non pōt fieri redargutio, ꝙ bonū non bonū. Naꝫ ſcđs liber Prioꝝ cōtinet principia ſophiſticaꝝ redargutionū. Vel magis ꝙ dicit, hoc eſt. In quibuſcūq; igitur in cōcluſione eſt ambiguitas. Naꝫ hanc dixit multipliciter niſi aſſumat ɔ̃dictionē nondum patet ſi redarguit. Nam huius indicatiuū eſt illud. [Non fit redargutio,] vt nōne eſt cęcū videre, non, ſed nonne cum cęcū vides, cęcuꝫ vides, eſt igiť cęcū videre ɔ̃ eſt ambigua. Vel enī qꝛ cęcus videt, vel qꝛ vidēs videt cęcum, quare ſi dꝫ apparere redargutio opꝫ aſſumere ɔ̃dictione, ſic eſt igiť cęcū videre ⁊ non videre, vel ſic cęcus, igiť videt ⁊ non videt. Nā qa ambiguū eſt, qꝛ plura ſignificat, qd horū ɔcludat arguēs niſi aſſumat cōtradictionē incertus eſt, ſi in alteꝝ ſignificatoꝝ aſpiciens cōcludat, ⁊ non in alteruꝫ. Nam in hac rōne eſt ſilentē dicere incertuꝫ eſt ſi redarguit, ſi ṽo aſſumeret ɔ̃dictionē dicendo, eſt igiť ſilentē dicere ⁊ non dicere manifeſtus fit. Naꝫ ſic dixit redargutionē fieri in 2°

Prioꝝ reſolutoriorũ ꝙ etiam innuens dixit, naꝫ ſine cõtradictione non erat redargutio.

¶ Quibuſcũqꝫ 2o in interrogationibus, non neceſſe eſt prenegare, quod duplex eſt, naꝫ nõ ad hoc, ſed propter hoc ſit oratio.

¶ In quibuſcũqꝫ autẽ inquit interrogationibus eſt duplicitas nõ neceſſe eſt prius negare .i. non opꝫ ſimplr negare ⁊ dicere ꝙ non, qñquidẽ partim ſit verũ, ⁊ partim falſum, in his igitur opꝫ non neceſſe prius negare. Nam falſo negares, ſed qñ fuerit prorſus falſum negandũ eſt, vt nunqd Aiax ſingulari pugna cum Therſite pugnauit: non. Nam hic neceſſe eſt prius negare. Naꝫ nullus duorum qui fuerant Aiaces ſingulari pugna cuꝫ Therſite pugnauit. Sed in hoc nõne ſciens dicere ⁊ illud cõſcit qđ dicit, nõ neceſſe eſt negare. nã de ſciente falſum eſt negare. Nam cõſcit ſciens ea quę dicere ſcit. In his igĩ nõ neceſſe eſt, ſed in cõcluſione neceſſe eſt dicere non, vt nõne cõſcit ꝙ ſcit dicere. Dicendũ [non.] nam falſuꝫ illud ſic ſcientes, vt ſciẽtes nõ cõſcire quę diſcere ſcit. Cęteruꝫ cũ dixerit ꝙ non neceſſe eſt negare prius ipſam duplicitatẽ cãm ſubdit huius per hoc. [nam non ad hoc] ſed pp hoc ſit oratio, ideſt, non enim ad hoc interrogatũ eſt oratio, ſed pp hoc .ſ. cõcluſionẽ. Nam pp cõcluſioneꝫ eſt interrogatio, ⁊ qꝛ pp cõcluſionẽ eſt interrogatio, ⁊ in interrogatione eſt incertũ ꝙ accidere põt. Naꝫ ignoramus an de ſciente, an de puero orationem cõcludit, non neceſſe eſt prius negare ſed dicere ꝙ forte, vel ꝙ eſt quidem vt ſic, ⁊ eſt vt non ꝙ quidem ipſe facit.

¶ In principio aũt ad duplex, ⁊ nomẽ, ⁊ orationẽ, ſic rñdendũ, qm̃ eſt quideꝫ vt ſic, eſt autem, vt non. Ut de eo, qđ eſt ſilentem dicere, qm̃ eſt, vt ſic, eſt aũt, vt non. Et quę expediũt, agendũ, eſt quidẽ quę ſic, eſt autem, quę non. Nam expedientia dicuntur multipliciter. Si aũt lateat, in fine addendo interrogationi, corrigenduꝫ eſt. Eſt ne ſilentem dicere: non. ſed hunc ſilenteꝫ. Et in ijs, quę ipſum multipliciter habent in ꝓpoſitionibus, ſimiliter non putas conſciunt. qm̃ ſciunt: ſic. Sed non ſic ſciẽtes. Non enim eſt idem, quoniã non eſt cõſcire, ⁊ quoniaꝫ ſic ſcientes, non eſt. Et omnino obluctandum eſt, tametſi ſimpliciter ſyllogizetur, ꝙ non rem, quã dixit, negauerit, ſed nomen, quare id non eſt redargutio.

¶ Cum dixerit qño non opꝫ rñdere per quę dixit, qđ in qbuſcũqꝫ aũt interrogationibus eſt duplicitas nõ neceſſe eſt prenegare, nunc docet ⁊ qño opꝫ facere rñſiones, ⁊ inquit ꝙ qñ in pncipio .i. in ꝓpoſitione, vel in nomine vel oratione eſt duplicitas, mox opꝫ ſimul interrogatione non cõcedere ipſam ⁊ aſſentire ipſi annuereqꝫ, ſed dicere ꝙ eſt vt ſic, ⁊ eſt vt non, ⁊ ſubdit ad explicationẽ huius hoc ſilentẽ dicere. Vt enim in hoc inquit qñ interrogati fuerimus nõ eſt ſilentem dicere: dicendũ eſt vt ſic ⁊ vt non, ſic faciendum nobis eſt ⁊ in oĩbus alijs. Deinde inquit. Si aũt ſępe accidat id aliqueꝫ latere ꝙ duplex eſt oratio ⁊ dederit interrogatũ, inquit ꝙ eſt rurſus corrigẽdũ in cõcluſione. Nam ſinẽ inquit cõcluſionẽ (vt ſępe diximus,) ſꝫ in cõcluſione quoties hoc ꝯcludĩ ab interrogãte, addunĩ quędã interrogationi, quę ad ſyllogiſmuꝫ conficiendũ maxime valebunt. Inducit aũt ⁊ huius exẽplum ꝙ tale eſt, interrogauit ſophiſta nõne eſt ſilentem dicere, non dixit rñdens ꝙ eſt quidẽ, vt ſic, eſt 2o vt nõ, ſed prorſus negauit. Concluſit aũt ille ꝙ nonne eſt ſilentẽ dicere, quomodo igĩ rurſus rñdẽs auſugiet redargutionẽ, quones ille deducit cõcluſionẽ dicendo nonne ſilenteꝫ dicere, addens ipſe non. Nam Socrates qui tacet non dicit. Similr̃ eſt faciendũ ⁊ in habẽtibus duplicitatẽ in ꝓpõnibus, niſi pueniat rñdens tunc hoc diſtinguẽdo. Cętera autem plana ſunt ⁊ dictis conſimilia.

¶ Manifeſtũ autẽ ⁊ eas, quę ſunt ꝓpter diuiſionẽ, ⁊ cõpoſitionẽ / quomodo ſoluẽdũ. Nã ſi diuiſa / ⁊ cõpoſita oratio aliud ſignificat: cuꝫ cõcluditur, contrariũ dicendũ. Sunt aũt oẽs huiuſmodi orationes ſm cõpoſitionẽ ⁊ diuiſionẽ, putas ne quo vidiſti tu hunc percuſſuꝫ, illo percuſſus eſt hic: Et quo percuſſus eſt, illi tu vidiſti: Habent igitur non nihil ⁊ amphibolicarũ interrogationuꝫ. ſed ſunt ſm cõpoſitioneꝫ. Nam non eſt duplex ob id, qđ eſt ſm diuiſionẽ. Non enim eadeꝫ oratio ſit diuiſa. Si quidem nõ ⁊ orus ⁊ horus accentu ſic prolata, alterũ ſignificãt. Sed in ſcriptis quidem idem nomẽ, cum ex eiſdem elemẽtis ſcriptum ſit, ⁊ ſimiliter. Et illic iam ſigna faciũt, prolata non eadeꝫ. Quare non duplex, quod pp diuiſionẽ eſt. Manifeſtuꝫ, ẽt qm̃ non oẽs redargutiones ſunt pp duplex, veluti quidaꝫ dicunt. Diuidendũ igĩ ei, qui rñdet, nõ enim idem eſt dicere videre oculis / percuſſuꝫ. ⁊ dicere oculis percuſſum / videre.

¶ Cum dixerit qño oportet rñdere in redargutionibus ob ęquiuocationẽ ⁊ ambiguitatẽ, ⁊ docuerit ſufficienter de ipſis, nunc ẽt de paralogiſmis ob cõpoſitioneꝫ ⁊ diuiſionẽ ſermonẽ facit, ⁊ qño ſint ſoluendi patefacit. Nam oratio inquit eadẽ alteꝝ quid ſignificaret diuiſa ⁊ alteꝝ cõpoſita cum id ꝙ ſyllo oſtẽdĩ cõcluditur ipſa ſemꝑ dicit ꝯrium. Dixit aũt eos ⁊ cõpoſitũ quos ob diuiſioneꝫ, qꝛ idem ab hoc diuiſum cõponĩ eidẽ, ⁊ compoſitũ hunc diuidĩ ab eodẽ, vt Socrates ſedet. ſedens põt ambulare, igĩ Socrates ambulat, illud igĩ ambulat diuiſuꝫ ab ipſo põt ꝯponerẽ Socrati, ⁊ factus eſt paralogiſmus dicens igĩ Socrates ambulat. Quia igĩ eiuſdẽ vt ambulare ſimul ⁊ diuiſio ⁊ cõpoſitio ſit, ſed in alio quidẽ diuiſio vt ab ipſo põt, ⁊ alij cõpoſitio ceu hunc Socrates, ob id dixit. Sunt aũt ob cõpoſitionẽ ⁊ diuiſionẽ. Nam nihil differt ſic / vel ſic dictũ. Ideo ⁊ Ariſto. paralogiſmus ob diuiſionẽ ⁊ cõpoſitioneꝫ vno modo accepit dicẽs, ob cõpoſitionẽ aũt ⁊ diuiſionẽ qñ ipſa faciat diuaꝫ ſignificatũ. Qđ 2o pño ſophiſma nõne quo vidiſ tu hunc verberatum, hoc verberatus eſt, ſit ob cõpoſitionẽ, manifeſtum erit ſiquidẽ totum explicarimus ſophiſma. Eſt autẽ hoc nõne quo vidiſti hunc verberatum hoc verberatus eſt: vtiqꝫ. Vidiſti aũt ipſum oculo verberatũ, igĩ oculo verberatus eſt, ⁊ non ferula vel virga ꝙ eſt falſum. Naꝫ verum erat oculo igĩ vidiſti hunc verberatũ, factus eſt auteꝫ paralogiſmus ex ipſo diuidere hoc .ſ. hunc verberatum ab ipſo vidiſti, ⁊ addere ipſi oculo. Non eniꝫ oculo

is verberatus eſt dicendū erat, ſed oculo is vidit verberatus, vel hoc oculo vidiſti hunc verberatū, & q̄ illud a diuiſione q̄ ipſe per hoc. Non enim eſt duplex hoc ob diuiſionē, ſignificant, q̄ igitur hoc a diuiſione non duplex, & illud a cōpoſitione duplex ob cōpoſitionem eſt ſophiſma. Nam diuiſum hoc verberatus eſt vel verberatū ab oculo cum hoc vidiſti, vel hoc vidit compoſitū, deinde vtrūq; aggregatū hoc vidiſti verberatū cōpoſitum cum oculo verum ratiocinatur dicens oculo vidiſti hunc verberatū, quare patet q̄ ob cōpoſitionem aliquo modo eſt etiam ob diuiſionē, & illud ob diuiſionē eſt ob cōpoſitionē. Dicit aūt ſophiſma habere aliquid eorum quę ſunt amphibolię ſeu ambiguitatis. Nā hoc verberatus is eſt duplex, nam pōt aliquis illud [hoc] ēt de ferula vel virga dicere, pōt etiā de oculo intelligere q̄ cōſtat eſſe ob cōpoſitionē. nam diuiſa oratio non eſt duplex. Nam inductū eſt hoc vidiſti tu hunc verberatum, & cōpoſitum fecit duplex eſſe, & hoc nōne quo vidiſti tu hunc verberatū hoc verberatus eſt is, q̄ ſi per ſe redargueretur non eſſet duplex. Et q̄ cōpoſitio poſterioris cum priore fecit duplex patefaciens induxit. [Siquidem non & orus & horus] ubi virtute dicit q̄ ſicut neq; oros & horos ſignificat alterum accentu eiuſdē dictum. Nam hoc eſt cōplementū verborum. Qñ autē & ipſa & differētię accentuū compoſita fuerint, tunc fit duplex oratio. Sic ēt in ꝓpoſito, nam cōpoſitione facta eſt ēt hęc duplex. Nam ſi aliq̄s ſcriberet vel diceret, nōne hoc oros, eſt horos duplex eſt interrogatio. Nam pōt aliquis ſic ēt intelligere, nōne ori orationes & diffinitiones ſunt, pōt ēt ſic nōne ori lapides cum arboribus & alijs id genus ſunt, ſed ſi interrogatum fuerit, vel ſcriptū fuerit ſine tenui & aſpirato accentibus duplex fit. Nam ſine accētibus in talibus ſcripta eadē ſunt cum interrogatio, ſed ſcriptis accētibus non amplius duplex oratio fit. Cęterū illud, quare non duplex qđ ꝓp diuiſionem nō vt ꝓbatiuum oſtenſiuūq; exiſtimo inductū eſt huius .ſ. q̄ non ſit prīs ſophiſma ob ambiguitatē. Nam principaliſſimus modus qui ex ambiguitate magis erat in quo nominū nullū eſt duplex, ſed in eadem oratione, vt in hoc fiat nunc me deſtruere. Nā hic nullum nominum duplex eſt, ſed oratio, igitur non velut. Oſtēſiuū inductū eſt, nā videtur dicere q̄ ſi diuiſa oratione fuerit eius partes duplices tunc erat de numero eorum quę ſunt ambigua tanq̄ ambigua oīa habeāt partes duplices, qđ quidem eſt falſum. Nam nō ſint quatuor modi vt ēt pauloante diximus ex quibus duę ſpēs cōſtituunt, ex ęquiuocatione & ambiguitate. Primus eſt qñ oratio vel nomē plura ſignificat, qui eſt cōis ambobus ęqualiter. Scđs aūt eſt qñ conſueti fuerimus ſic dicere, qui ēt cōis eſt. Tertius qñ cōpoſitum plura ſignificat, & ſeparatū eſt ſimplex, qui eſt ꝓprius ſoli ſm ambiguitatē. Quartus vero eſt illius qui ſe hꝫ econuerſo modo cū iſto, qñ cōpoſitū vnum ſignificat, ſed ſeparatū multipliciter dr̄, qui vt plerūq; primū efficit modum & raro ſcđm. Cū igitur quatuor ſint modi & principaliſſimi de ambiguitate qñ nominū nullū haberet duplicitatē non exiſtimo q̄ fieret ſophiſma. Nam neq; eſt duplex hoc ob diuiſionē ſic induci, perinde ac dicat q̄ diuiſum habuit duplex & erat ob ambiguitatē. Quia aūt non eſt duplex non eſt ob ambiguitatem, ſed eſt q̄ dicit, quia cōpoſita hꝫ duplex & diuiſa nō hꝫ, ob diuiſionem eſt ſophiſma. Siſr aūt & hoc nōne vidiſti tu nunc triremes exiſtentes in pyręo exiſtens in Sicilia, eſt ſophiſma ob cōpoſitionē, nam aliud ſignificat diuiſis triremibus ab ipſo pyręo, & aliud cōpoſitis, nam diuiſis ſignificat q̄ in pyręo exiſtens nūc vidiſti triremes in Sicilia exiſtētes, ſed cōpoſitis in pyręo triremes exiſtētes tu exiſtēs in Sicilia nunc, in B aūt ſed in ſcriptis idē nomē deficit nō eſt duplex. Eſt aūt q̄ dicit tale, in ſcriptis non eſt duplex idem nomē, vel eadem noīa. Nā qñ ex eiſdem elemētis erunt ſcripta & eodem modo .i. per eoſdē tonos & ſpūs, vt vel ambo aſpirētur, vel ambo attenuātur, & vel ambo per bitemporea, vel ambo per longa. Nam echo & echo .i. ſonus non duplex, qñ aūt non per eadem fuerint ſcripta, ſed per alia & alia duplex quēadmodū in hoc clema, & clima, nā illud p̄ e ſcriptum ſignificat vitē, & illud per iota vel i, ſignificat ſectionē terrę, verbi gratia clima per Rhodum, vel per boriſthenē, nam ſunt elemēta cōſimia ſignificatione, forte ēt toni. Dixit magis aūt ambo, nam q̄ prolata & ſignificata per talia noīa dico .ſ. per clema & clima non eadē ſunt, ſed cum iota ſunt ad ſignificationē ſignificatorum, aliud quidē ſcribi per bitemporeum, & aliud p̄ natura longum, ſed in his verbis, [prolata aūt non eadē] erit apertius ſi pro hoc [aūt] erant ponatur. Nam cōiunctio ſcripta. nam velut cām huius cur notata & ſigna faciunt, illud prolata non eadē induxit. Illud aūt quare non duplex illud ob diuiſionē, ęquale eſt huic quare non duplex, neq; ob ambiguitatem diceretur ſophiſma, q̄ diuiſa inter ſe nō habēt duplicitatē & ambiguitatē. Eſt igitur hoc ob diuiſionē idē huic a diuiſione. Nam cōpoſitū pars diuiſa nō duplex eſt, per hoc aūt, non enim idem eſt videre oculis percuſſum, & dicere videre oculis percuſſum, ſolutionē dicit ſophiſmatis huius. Nōne quo vidiſti tu hunc percuſſum verberatūue hoc verberatus eſt. Quod aūt dicit, eſt nō idē eſt dicere oculis pcuſſum videre, & videre pcuſſum oculis, q̄ ferula percuſſum oculis videtur, nam naribus non aſpicimus ſed oculis, verberamus aūt, aut verberamus non oculis ſed virga. Non enim eſt oculus virga ne quis oculo verberatur.

Aduerte q̄ ōpos ſine aſpiratiōe ſignificat mōtem, & cum aſpiratione ſic ōpos terminum.

Quid clima vide authorem ſphere ſeptē ſunt.

¶ Et Euthydemi oratio, putas ne vidiſti tu nūc exiſtentes in pyręo naues, in Sicilia exiſtēs. Et rurſum putas ne bonū exiſtentē ſutorem malū eſſe. Sit aūt vtiq; quis bonus exiſtens ſutor, malus. quare ſutor malus. Putas ne quorum diſciplinę ſunt bonę, bonas eſſe diſciplinas. Mali autē bona diſciplina, bona ergo diſciplina malū. Sed cum & malum, & diſciplina ſit malum, ſit, vt mala diſciplina ſit malum, ſed malorū diſciplina bona. Putas ne verum dicere nunc, quoniam tu factus es. Factus es ergo nunc, an aliud ſignificat diuiſum. Verū enim eſt dicere nunc, quoniam tu factus es. Sed non nunc tu factus es.

¶ Non ponit vnum aliqd ſolū exēplum paralogiſmi ob cōpoſitionē & diuiſionē, ſed duo, vt etiam ipſe annotauit dicēdo poſitas oēs orationes ob cōpoſitionem & diuiſionē eſſe, qualis eſt & Euthydemi orō cōcludens ſic, nonne vidiſti nunc exiſtētes in pyręo triremes in Sicilia exiſtēs; Nam hęc cōcluſio eſt ſophiſmatis ob cōpoſitionē habēs duplicitatē, & opꝫ nōne vidiſti acuere a non circūſlexum facere. Sed orationē interrogauit Euthydemus i pyręo exiſtēs qñ Athenienſiū triremes in Siciliam venerunt. Eſt aūt ſophiſmatis deductio talis nonne tu nunc in pyręo es, vtiq;, nōne vidiſti in Sicilia triremes exiſtentes? ita, nōne vidiſti tu nunc exiſtentes in pyręo triremes in

Sicilia exiſtens, ob cõpoſitionẽ certe eſt ſophiſma. Non enim in pyrço ſum nunc, ⁊ ſi vidiſti ꝙ in Sicilia ſunt triremes neceſſe eſt nunc me in Sicilia eſſe exiſtentē in pyrço ⁊ triremes in Sicilia in pyrço eſſe. Nam hoc concluſit Euthydemus hic exiſtentē in pyrço nunc eundem in Sicilia eſſe, ⁊ exiſtẽtes in Sicilia nunc triremes eaſdē in pyrço nunc eſſe. Et rurſus nõne eſt bonū exiſtentē coriarium prauū eſſe, ⁊ hoc opꝫ acuere, nam cõcluſio ſophiſmatis eſt habẽs duplicitatē ob cõpoſitionē. Vel enim qa bonus eſt ⁊ ſtudioſus, ⁊ malus coriarius ⁊ imperitus artis, vel qꝛ bonus quidē coriarius ⁊ p̃clarus arte, ſed malus ⁊ prauus homo de quo ēt concludebat ſophiſma ſic aliquo mõ deductū. Nonne Symon bonus eſt: vtiqꝫ. nõne Symon coriarius prauus eſt: vtiqꝫ. Symon igitur bonus exiſtens coriarius malus eſt. Nam ſignificant duas interrogationes per hoc. Sit autē quis vtiqꝫ bonus exiſtens ſutor malus. Equidē per hoc ſit aũt qs bonus exiſtens, illam nõne Symon bonus, ⁊ ꝑ hoc coriarius ſutor malus indicat hāc, nonne Symon coriarius malus. Hoc autē ſoluit virtute ⁊ in libro de interp̃tatione dicẽdo. Non. n. queciqꝫ dicunt ſeorſum ⁊ ſimul dici pñt. Non enim ſi coriarius ⁊ bonus, ⁊ coriarius bonus. Illud autem. Quare erit bonus coriarius prauus ſolutio eſt ſophiſmatis ꝑinde ac dixeris, vel bonus quidē erit homo, ſed malus coriarius, ſed non malus hõ, ⁊ coriarius bonus. Põt etiam ſophiſma tale eſſe, nõne eſt bonū exiſtẽtē coriariū prauū eſſe. i. nõne cõtingit aliquē bonū eſſe coriariū ⁊ hominē prauū, vtiqꝫ. Eſt aũt aliquis bonus homo, ⁊ malus coriarius. Deinde quẽadmodū cõcluſionē infert hanc quare erit bonus coriarius malus. i. quare erit bonus quidem hõ, ſed malus coriarius. At ponebāt ecõtra. Sed in hoc nõne quorū ſcientie ſtudioſe ⁊ bone, ſtudioſe ſunt diſcipline. Secundū duo peccat oratio, ſm̃ vnūquidē, qꝛ ex duabus affirmatiuis in ſcđa figura fit ſylls ſm̃ alterum, qꝛ neqꝫ concludit ꝙ videt̃ ex poſitis accidere, ſed aliud quippiā. Sed hinc hoc patet. Nõne quoꝝ ſciẽ ſtudioſe ⁊ bone, ſtudioſe boneqꝫ ſunt diſcipline: vtiqꝫ. Deinde induxit ſed mali eſt diſciplina ſtudioſa, ⁊ iã vides ꝙ due ꝓpõnes affirmatiue medium terminum habẽt [diſciplinã], iã tamē ⁊ ſi aſyllogiſtica ſit cõiugatio, neqꝫ illud ꝙ illi inferunt per hec accidit, ſtudioſa bonaqꝫ igit̃ eſt diſciplina mala nõ ob id accidit, ſed qꝛ mali ſtudioſa eſt ſcīa ꝙ ēt ipſe indicauit per hoc, ſed eſt maloꝝ ſtudioſa ſcientia, tanqꝫ ſi dixerit non cõcludit̃ ex poſitis diſciplina ſtudioſa eſt mala, ſed ꝙ mali vel maloꝝ ſtudioſa ⁊ bona ē ſcīa. Illud aũt ſed ⁊ mala ⁊ ſtudioſa diſciplina mala põt a ſophiſtis dictū intelligi intẽdentibus abſurdū quaſi dicentibus, ſtudioſa igit̃ eſt diſciplina mala, ſed etiã mala ꝙ eſt abſurdū. Illud aũt ⁊ diſciplina mala vt probatum ab ipſis dicit̃ huius ⁊ malam eſſe diſciplinā, ⁊ non ſolū bonas eſſe diſciplinas, ſed ēt malas. Poteſt igitur ⁊ ſic vt diximus intelligere, põt aũt ⁊ velut ſolutionē ſophiſmatis hoc aliqs intelligere Ariſto. dicẽte in virtute primus quidē non eſt diſciplina malū. Qđ ſi aliquis poſuerit diſciplina eſſe ⁊ malū, mala erit diſciplina. Non enim ſtudioſam eſſe cõcludit̃ per interrogata, ſed hoc malorum ſtudioſam eſſe ſcientiã. Sed hoc nihil eſt abſurdi, nã cõtingit aliquē prauū exiſtentē ⁊ malum arithmeticū eſſe: cum ſit ſtudioſa hec ſcīa huius. Item nõne verū eſt dicere nunc ꝙ tu factus eſt. Sophiſma tale, nõne factus es: Vtiqꝫ, nonne verū eſt dicere nunc ꝙ factus es, igitur factus es nunc. Nã aliud ſignificat diuiſū nunc ab hoc dicere, ⁊ aliud cõpoſitū. Si aũt aliquis interrogat orationē de falſa eclipſi deliquioqꝫ erit ob diuiſionem, vt nonne non facta eſt eclipſis.

¶ Putas ne, vt potes, ⁊ que potes, ſic ⁊ ipſa facies: non citharizans autē habes poteſtatē citharizãdi citharizabis igit̃ non citharizans. An non habꝫ poteſtatē huius, vt nõ citharizans citharizet, ſed non cū facit hoc, vt faciat. Soluunt aũt quidã id, ⁊ aliter, nã ſi dedit, vt poteſt facere, non dicũt accidere non citharizantē citharizare. Non enim oĩno, vt poteſt facere, datū eſt facere. Non idē autē eſſe eſt, vt poteſt, ⁊ omnino, vt poteſt facere. Sed manifeſtū, qm̃ nõ bene ſoluũt. Nã orationū oĩum, que ꝓp idē, eadē ſolutio. At eadem non accõmodabit̃ ad oẽs, nec oĩno ad interrogatas, ſꝫ eſt ad interrogantē, ⁊ non ad orationem.

¶ Et hoc exemplū eſt de paralogiſmo ob cõpoſitionē. Interrogatū eſt ſic a ſophiſtis, nunqd vt potes ⁊ que potes ſic ipſa facies. Vtiqꝫ, ſed non citharã pulſans habes ne potẽtiam pulſandi citharã: ita igitur pulſabis citharã non pulſanda. Ipſe aũt ponens ſophiſma ⁊ verã addẽs ſophiſmatis ſolutionē inquit ꝙ non hꝫ potentiã ſimul nõ pulſandi citharã ⁊ pulſandi, ſed qꝛ habꝫ potentiã pulſandi poſtea citharã, ⁊ ꝙ ob cõpoſitionē eſt deductio ⁊ ſophiſma. Refellit aũt eos qui ſic non ſoluũt neqꝫ dicũt ꝙ paralogiſmus eſt ob cõpoſitionē, ſed in alio ferunt ⁊ dicunt non ꝙ poteſt oĩno facere, id eſt ex neceſſitate poteſt. Nã ſi idē eſſet, [inquiunt] poſſibile neceſſario tunc oportebat dicere non pulſando citharã pulſas citharã, qꝛ põt pulſare citharam, poſſibile aũt eſt neceſſariū, ⁊ oẽ neceſſariū ens. Nam omne neceſſariū eſt ens quẽadmodū ⁊ oẽ impoſſe eſt non ens, ſi ergo idē eſſet [inquiũt] poſſibile neceſſaria eſt, ſed neceſſariū eſt ens, qꝛ dedit pulſare citharã poſſe, dedit ēt ꝙ pulſat citharã nõ pulſando, ſed qꝛ non eſt idē, neqꝫ pulſare citharã dedit. Non enim inquiunt dedit ⁊ ex neceſſitate facere vel pulſare citharã dicens ꝙ põt facere ⁊ pulſare citharã. Non enim idē eſt poſſibile ⁊ neceſſariū. Nã huius eſt indicatiuum illud [nõ idē aũt eſſe vt põt] ⁊ oĩno ⁊ poteſt facere, ſed planū eſt ꝙ non bene ſoluũt. Nã ſi paralogiſmus erat ex hoc poſſibile accipere vt idē ens cum neceſſario, oportebat eãdē eſſe ſolutionē orationū ob idē. i. oportebat omniū ſimiliū orationi eidē orationū. vꝫ. eaꝝ que ſunt ob cõpoſitionē vt nos dicimus decipientiū, ſed nõ ob poſſibile ⁊ neceſſariū, vt illi dicunt. Oportebat igit̃ omniū harum eandē eſſe ſolutionē, neqꝫ aũt in illis cõgruet ſolutio eadē neqꝫ in hoc, ſi ſic aliquo modo interrogatū fuerit nõne vt cõcedis ⁊ ponis, ⁊ q̃ cõcedis ⁊ ponis ſic ⁊ facies ipſa, ſed nomē pulſando citharã cõcedis ⁊ ponis citharã pulſare: vtiqꝫ igit̃ nõ pulſando citharã pulſas. Hic ſolutiones Ariſto. cõgruunt, ſed illa eoꝝ nequaqꝫ. Nihil aũt prohibet rurſus cõmemorare verba dicendo. Nõ enim oĩno aiunt nõ bene ſoluentes vt poteſt facere datū eſt facere. i. non ſm̃ oẽ ſignificatum poſſibilis dedi poſſe citharã pulſare iam ⁊ nõ pulſare, ⁊ poſſe citharã pulſare, ſed aliud vt põt citharam pulſare pulſabit indicat ꝙ habeo potentiã non pulſandã, ſed poſt hec pulſandi. Illud aũt omnino põt pulſare citharã indicat, ⁊ hoc qñ nõ pulſat citharã qđ iam pulſat eam ꝙ quidē falſum eſt dicere ꝙ hꝫ potentiã qñ non pulſat, tũc pulſandi tanqꝫ ſimul ſit.

citharaꝫ pulſare ⁊ non pulſare. Dicit igitur Ariſto. non bene ipſos ſoluere. Nam ſi ſic aliquis interrogabit oratio/ nē, ſed vt cōcedis ⁊ ponis, ⁊ quę cōcedis ⁊ ponis, ſic etiā hęc facies, ſed citharā pulſando nōne cōcedis ⁊ ponis citharā pulſare, vtiq3, igitur non citharā pulſando citharā pulſas, ſi ſic aliquis interrogaret orationeꝫ, ſolutio Ariſtote. congruet dicens ob cōpoſitionem eſſe ſophiſma, ſed illa aliorū nullo modo. Quod vero ſophiſma ſit ob cōpoſitionē, patet. Nam non oportebat concludi igitur non citharam pulſans pulſas, ſed ꝙ igitur nō pulſans citharam concedis ⁊ ponis citharaꝫ pulſare, ſed hoc non eſt impoſſibile.

¶ Propter accentū autem orationes nō ſunt, neq3 in ijs, quę ſcribuntur, neq3 in ijs, quę dicuntur. pręterq̄3 ſi quę paucę ſiunt. vt hęc oratio, putas ne eſt, qḋ habites domus? ſic. igitur ipſum qḋ ne habites? negatio eius eſt, qḋ habites, dicebas auteꝫ eſſe ꝙ ne habites domū, negas igitur te habitare domum. Quomodo autē ſoluendū eſt, palam. Non enim ideꝫ ſignificat grauiter, ⁊ acute prolatum.

¶ Quod quidē a principio ēt dixit, hoc etiā hic inquit ꝙ ob accentum non valde facile paralogiſmi fierent neq3 in ſcriptis orationibus neq3 in dictis pręter ꝙ ibi dixit, vt in dialecticis ſine ſcriptura non facile eſt facere orationem, ſed in ipſis non ſcriptis nullo pacto, pręterq̄3 ſi dederimus quoſdā fieri pauci quidaꝫ inueniuntur vt eſt iſte dicens nonne eſt id qḋ habitus domus, vtiq3, nonne hoc non habitus huius habitus negatio, vtiq3, igiť domus negatio ob accentum eſt ſophiſma in prima ꝓpoſitione illud quod habitus circūflexe dato, ⁊ in ſecunda non ſic accepto.

¶ Manifeſtum autē ⁊ in ijs, quę ſiunt ꝓpter id qḋ ſimiliter dicuntur, cum non ſint eadem, quo modo obſiſtēdū, vt qm̄ habemus prędicamentoꝝ genera. Naꝫ hic quidē dedit interrogatus non eſſe aliquid eorum, quęcūq3 qḋ eſt ſignificāt. Ille vero oſtēdit eſſe aliquid eorū, quę ſunt ad aliquid, aut quanta, quę quidē videnť quid eſt ſignificare ꝓpter dictionem. Vt in hac oratione, putas ne contingit idē ſimul ⁊ facere ⁊ feciſſe? non. Sed ⁊ videre ſimul ⁊ vidiſſe idem, ⁊ ſm̄ idem cōtingit. Putas ne eſt aliquid eorum, quę ſunt pati, facere aliquid? non. Nōne igitur ſecatur, vritur, operatur ſimiliter dicunť, ⁊ hęc pati aliquid ſignificant. Quid aūt rurſus dicere, currere, videre. ſimiliter inuicē dicunť. Sed videre eſt ſentire aliquid. quare eſt ⁊ pati aliquid. ſimul autem ⁊ facere. Si autē aliquis illic dans nō contingere ſimul idem facere ⁊ feciſſe, videre ⁊ vidiſſe, dicat fieri poſſe, nondum redargutus eſt. Si non dixerit videre facere aliquid, ſed pati. Indiget enim hac interrogatione. Sed ab audiente creditur datū eſſe, cuꝫ ⁊ ſecare facere aliquid, ⁊ ſecari fieri aliqḋ dedit, ⁊ quęcunq3 alia ſimiliter dicuntur. naꝫ reliquū ipſe addit, qui audit, velut ſimiliter dictum. veruꝫ illud diciť quidem non ſimiliter, videť autem propter dictionem. Idem autem accidit hic, quod in ęquiuocationibus. Putat enim in ęquiuocis inſcius orationum, qui dixit, negare reꝫ, non nomen. Ideoq3 adhuc indiget interrogatione, ſi ad vnuꝫ aſpiciens dicat ęquiuocū. Sic enim dante, erit redargutio.

¶ Hic ⁊ de redargutionibus factis ob figuraꝫ dictionis inqt. Manifeſtū igiť inquit qm̄o occurrendū eſt ad has, ſi qdē definitū eſt a nobis ꝙ decē ſuprema genera ſunt. Reſpondēs igiť interrogatus ſi Socrates q eſt ſubſtātia ad aliqḋ eſt? annuit. Naꝫ hoc indicat illud nō ineſſe aliquid horū, ideſt decē generū quęcūq3 aliquid ſunt ⁊ ſubſtantiā ſignificāt, interrogans aūt oſtendit ſubſtantiā vel quantitatē, vel ad aliquid, vel aliud qḋ exiſtimatū ꝙ ſit ſubā, vt interrogans ſi Socrates pater, interrogatus aūt fateť hoc non exiſtimās Socratē eſſe ad aliquid nec accidēs, ſed velut filiū habentē, qui vero cōcludit ſtatim Socrateꝫ přeꝫ eſſe, ⁊ hunc ad aliquid qḋ cum ſit accidens cōcludit etiā ipſiuꝫ eſſe accidens. Eſt aūt deductio ſophiſmatis talis. Nōne Socrates patrē, vtiq3, num pater eſt eorū quę ad aliquid? ita Socrates igitur eoꝝ ad aliquid, igitur Socrates accidēs. Quę vero deinceps ponit exēpla nō ſunt cōcludētis redargutionis ⁊ oſtēdentis ſubſtantiā eſſe accidens, vel ęcōtra, ſed reducentis paſſionē ſub ipſo facere. Nam interrogāt ſophiſtę an ſint idē facere ⁊ feciſſe, ⁊ ridente negante. Neq3 enim eſt verū idem eſſe ipſum facere cum ipſo feciſſe. Nam feciſſe diciť de his quę iaꝫ facta fuerunt, vt ipſum facere de illo ꝙ nunc agit, ſed rurſus cointerrogans ſi idem eſſe cōtingit videre ⁊ vidiſſe, ꝙ ⁊ verum apparet, nam qḋ videbā prius, ⁊ nunc idem videre nihil abſimile eſt, ſed prolatione dictionis idem videntur eſſe, facere ⁊ videre, ⁊ feciſſe ⁊ vidiſſe, vel ergo non contingit idem videre ⁊ vidiſſe, vel ſi cōtingit idem eſſe contingeret etiā alia eſſe eadē. Rurſuꝫ interrogant ſi pati eſt facere ꝙ non concedēte reſpōdente inquiunt, quoniā ſimiliter diciť ſecari ⁊ vri ⁊ ſentire reducerentur ſub ipſo pati, ſic etiā ſecare dicere, currere, ſimiliter prolata ſunt ⁊ reliqua reducerētur ſub ipſo facere, ſed videre eſt paſſio ⁊ ſub ipſo pati reduciť, inquit igitur Ariſto. ꝙ ſi quis non cōcederet idem ſimul facere ⁊ feciſſe, diceretur autē concedere videre, ⁊ vidiſſe ideꝫ, ⁊ ſimpliciter hęc omnia ꝯcedens non redargutus eſt, quantū ad hoc niſi actu interrogareť quid putat de ipſo videre ſi ſub ipſo pati reducitur. Atqui auditor cuꝫ ſit imperitus putat dare ridenteꝫ hoc quādo. vꝫ. conceſſit idem eſſe dicere [currere] videre ⁊ ſecare. Conceſſit auteꝫ ⁊ ꝙ ſecare eſt facere, niſi qꝛ dicet ridens ſm̄ dictioneꝫ hęc conceſſiſſe eadem eſſe, igiť non redargutus eſt (inquit) is reſpōdēs. Si vero putat videre ipſum facere eſſe, redargutus eſt. Nā adhuc eget reſpōdens interrogari ſi opinať videre facere, ſi auteꝫ ⁊ ab audientibus concedi exiſtimatur hoc qm̄ interrogauit, ſi ſecare facere dedit, ⁊ ſecaſſe feciſſe ⁊ ſimilia. Nam audiens ſtatim addit ideꝫ eſſe videre ⁊ facere, ſed illud non eſt ſimiliter dictū cum ipſo facere, videtur autē ꝓpter prolationē. Cęteruꝫ inquit ⁊ ꝙ id qḋ accidit in ęquiuocationibus idem ⁊ in his ob figuraꝫ dictionis. Vt eniꝫ in illis nūq̄3 rem affirmauit reſpondēs negaꝫ ſo-

phiſtę

phiſtę, ſed nomen idem, ⁊ rem minime, ſic etiam hic ſophiſta videre ⁊ ſecare currere, vt ſimilia prolationi accipiens decipit dicendo ⁊ videre facere ꝙ non eſt redargutio vera, ſed oportet eum qui redarguiturus eſt verę, vt in ęquiuocis, ſic etiam in his facere et interrogare ſi videre eſt facere, rurſus reſumendum eſt, nonne contingit ideʒ ſimul facere ⁊ feciſſe: ſophiſma tale, nonne contingit idem ſimul facere ⁊ feciſſe: nō, ſed contingit ſimul videre ⁊ vidiſſe, quare facere ⁊ feciſſe, ſophiſma quidem eſt ob figuram dictionis. Nam videre eſt pati, ⁊ facere agere, ſed non neceſſe eſt vt ea quę accidunt vni differẽti, reliquo accidunt, tale autem eſt ⁊ tale ſophiſma quod ego ſum, tu non es, homo autem ſum ego, igitur tu non es homo, ⁊ hic illud ego ⁊ tu dicuntur de indiuiduis, ſed homo de nullo particulari, igitur factus eſt paralogiſmus ꝓpter hoc non aliquo vt aliquo vti. Nam hoc aliquid de ſubſtantia indiuidua dicitur, vt in prędicamentis dictum eſt. Nam videtur inquit ibi, omnis ſubſtantia hoc aliquid ſignificare, ſed vniuerſali nullo pacto conuenit illud hoc aliquid, ⁊ ſi videt̃ ſimiliter figura appellationis. Ex his ſoluitur ⁊ ſophiſma dicens non eſſe motum in mobili. Si eniʒ eſt motus actus mobilis qua mobile, vt in tertio naturalis auſcultationis oſtenſuʒ eſt, patet ꝙ in moto eſt. Ad hoc inſtant ſophiſtę dicentes, non dicimus videt qua videtur viſio, ⁊ audit quę auditur auditus, ſed viſio eſt in vidente, ⁊ auditus in audiente, igitur ⁊ motus in mouente, vbi eſt paralogiſmus ob figuram dictionis. Nam videre ⁊ vniuerſaliter ſentire eſt pati, ſed non facere.

¶ Similes autem ⁊ hę orationes illis. ſi quod quis habens, poſtea non habet, amiſit. Nam vnum ſolum amittens calculuʒ, non habebit decem calculos. An qđ non hʒ quideʒ prius habẽs amiſit. Quantũ autem vel quot nō habet non neceſſe eſt tot amittere. Interrogans igitur quod habet, colligit in quot. nam decem aliquot. Si igitur dixiſſet a principio, ſi quot quis non habet, prius habens, putas ne amiſit tot: nullus vtiqꝫ dediſſet, ſed aut tot, aut horum aliquid.

¶ Deductio ſophiſmatis talis, nonne ꝙ aliquis habens non habet, amiſit: vtiqꝫ, ſed qui decem habet calculos ⁊ amittit vnum non amplius decem habet, ſi autem non habet decem, ⁊ habuit hos decem, igitur decem amiſit, ꝙ eſt abſurdũ. Nam abſurdum eſt amittentem vnũ calculum dicere ſi decẽ amiſit. Equidem ſophiſma eſt tale. Quidã autẽ ſoluere tentantes inquiunt non abſurdũ eſſe dicere ꝙ hos decem amiſit. Non enim amplius habet decẽ qui vnum amittit poſt queʒ ⁊ fuerunt nouẽ calculi illi decem. Sic quidã ſoluere videntur. Sed patet ꝙ non bene ſoluunt, nam talis ſolutio eſt ad homineʒ, ſed non ad rem. Sed verã ſolutionẽ ſophiſmatis ad reʒ plane nobis deinceps Ariſtote. appoſuit cum dicit. An ꝙ non habet prius ⁊ cętera ſ virtute dicens ꝙ id qđ aliquis prius habẽs poſterius non habet, ex neceſſitate amiſit, non tamẽ quantum non habet, vel quot non habet neceſſe eſt totidem amittere. Non enim ſi non habet decẽ habens prius deceʒ, neceſſe eſt decẽ amittere, ſed amittere quędam, vt tria, quinque, vel aliquam aliam parteʒ ipſius decem, ſed minime decem. Quod ꝟo ⁊ hoc ſophiſma ob figuram dictionis ſit, patet hinc ꝙ numerus quantum, ⁊ decem quale, quare ⁊ tria ſolum ⁊ ſimpliciter ſpecies. Vnde interrogans de quali concludit quantum. Nam habens prius denarium non habet denariũ. nam habet decem, non enim ſi non habet deceʒ, neceſſe eſt decem vnitates amittere. Interrogans igitur quale concludit quantum, igitur ob figuraʒ dictionis ⁊ hoc ſophiſma eſt, patet autem hoc ⁊ hinc. Nam interrogans de decem quod eſt quale. Nam iam ſubſtantiales qualitates, cõcludit ipſum quot, videlicet interrogans quale concludit quantum. Si enim inquit non ſic vt prius illatum ſit ſophiſma interrogat ſophiſta, ſed ſic, nonne ſi qs non haberet poſterius quot habuit prius, totidem amiſit, vt ſi qs non haberet decem hñs prius decem, amiſit decẽ, nullus dedit, ſed vel totidem, vel horum aliquid .i. ſed dixit ꝙ decem quidem non amiſit, ſed totidem, vt ſi forte tria, vel aliquam partem ipſius denarij.

¶ Et quoniam dabit aliquis quod non habet. Non enim habet vnum ſolum calculum. An non dedit quod nō habuit, ſed vt non habuit, vnum. Nam ſolum non quid ſignificat, neqꝫ quale, neqꝫ quantum, ſed vt ſe habet ad aliqđ, vt quoniam non cum alio. Quẽadmodum ſi dicat, putas ne quod non aliquis habʒ, dabit: non annuente autem, interroget ſi dabit quis aliquid cito, qđ non habet cito: aſtruente autem, ſyllogizet, quoniam dabit quis quod nō habet. Et manifeſtum, quoniam non ſyllogizauit, nam cito non eſt quid dare, ſed hoc mõ dare. Quo autẽ modo non hʒ, dabit aliquis, vt qđ delectabiliter habet, meſte dabit.

¶ Sophiſma tale eſt, num daret aliquis ꝙ nō habet: nō, quod ꝟo non habuit ſolum vnum calculum, ⁊ dedit vnuʒ, igitur dedit ꝙ non habuit. Nam non habẽs vnũ, dedit vnum, daret itaqꝫ aliquis quod non habet. Solutio eſt ꝙ non dedit ꝙ non habuit. Nam plura habens habuit etiam vnum, quare non dedit ꝙ non habuit. nã habuit vnum, ſed vt non habuit, non habens vnum ſolum dedit vnum ſolum. Vt enim ſoluʒ neqꝫ hoc aliquid ſignificat, vt ſubſtantiã, neqꝫ quale. Nam nullius horum ſignificatiuum eſt, ſed vt dixit aliquis quẽdã ſine habitudine habitudinẽ, vt ꝙ ſm ſeipſum eſt, ſed non de aliquo alio. Sic etiam illud non ſolum id cum alio eſſe indicat, ſed patefaciens aſſumptum ſophiſma, ⁊ alteruʒ aſſumit exemplũ hoc. Num ꝙ non quis habet, daret: non, num daret aliquis quippiam cito non habens cito: vtiqꝫ, daret itaqꝫ aliquis reliquum ꝙ non habet. Soluens igitur ⁊ hoc ſophiſma dicit. Nam illud cito non eſt hoc dare, ſed ſic dare ꝙ ęquale eſt huic. Nam ipſum cito indicat modum dandi quomodo dat, non tamen ꝙ non habʒ vel ꝙ habet.

¶ Similes autem ⁊ hę omnes, putas ne quaʒ non habet, manu percutiet quis, aut quem nō habet, oculo videbit. Non enim habet vnum ſolum oculum. Soluunt autẽ nonnulli dicentes, ꝙ etiam habeat vnum ſolum ⁊ oculuʒ, ⁊ aliud quodlibet, qui plura habet. Quidaʒ autem ⁊ vt qđ habet, accepit. Dedit enim vnuʒ

ſolum hic calculū, ⁊ hic habet (dicunt) vnū ſolum ab hoc calculū. Accepit enim ab hoc. ergo vnum ſolum habet hic calculū. Alij autem ſtatim interrogationē interimentes, quia contingit qđ non accepit, habere. vt vinū acciρientem ſuaue, ſi corrūpatur in acceptione, habere acre. Sed quod dictū eſt ⁊ prius, hi omnes non ad orationem, ſed ad hominem ſoluunt. Nam ſi eſſet hęc ſolutio, dantem oppoſitum non poſſibile eſſet ſoluere, quemadmodum ⁊ in alijs. Ut ſi eſt quidem quod, eſt autem quod nō, ſolutionem vtiqꝫ ſimpliciter dici, det, concludit. Si autem non concludit, non erit ſolutio. Et in prędictis omnibus datis non dicimus fieri ſyllogiſmum.

℗ Adhuc ſequens verba tale eſt, nonne quam non habet manu, percutit? vel ꝙ non habet oculo videt? Vel cōtingit ꝙ non accepit habere. Sed ſolutiones intermedię ſunt, quas adducebant ſoluentes ſophiſmata, quas etiam Ariſto. non admittit. Concluſit autē ſophiſmata de habente duas manus ⁊ duos oculos, ⁊ plures calculos vno. Sic num quā non habet manu verberet, qđ autem non habet vnam manum ſolam ſed duas, ⁊ verberet percutiatqꝫ vna, quā igitur non habet ea verberat. Nam non habēs vnam ſolam verberat vna ſolum. Solutio eſt ꝙ non verberat ea quā non habet, ſed vt nō habet. Nam non habens vnam ſolam, verberat vna ſola. Rurſum num quem non habet aliquis oculum eo videat? non, qđ autē non hꝫ ſolum vnum oculum ⁊ aſpicit vno, ⁊ hoc nō falſū. Nā cōtingit vnum habentē lippitudinem non videre, ⁊ vnum exiſtentē ſanū videre. Rurſū nōne contingit ꝙ non accepit aliquis habere, ꝙ hic aūt accipit vnum ſolum calculū ab hoc. Nam vnū hoc dante vnā ⁊ ipſe accepit, ſed accipiens vnum non habet vnū. Nam cum ipſo ⁊ alterum hꝫ, qđ igitur non accepit habet. Solutio ꝙ etiā ꝙ accepit habet, ſed pręter hoc ēt alia hꝫ. Soluunt igitur quidā ꝙ oculum vnum ⁊ manū vnam habet. Nam qꝫ vna verberat, ⁊ vno oculo videt ad has actiones, vt videre ⁊ verberare, ⁊ vnum oculū habere ⁊ vnam manum, quibus enim vtitur agens hęc etiā habet ad actionē quā nunc agit. Cęterū illud. [Et aliud qđlibet qui plura habet dixit] ob hūc plures calculos vno, ſed ēt calculū inquiunt ex aſſumptione vnū habet. Nam vnum accipiens ex hoc ⁊ vnum hꝫ de hoc. Sed in dictione hac ⁊ ꝯceptu. [Quidam autē ⁊ vt qđ hꝫ accepit] dictū eſt ꝙ accipiens vnū ⁊ vnū ex ipſo accipere hꝫ, ſed illud ꝙ ſubiungit .ſ. Dedit enim vnum ſolū hic calculū, eſt probatiuum huius, hic aūt accipiens vnū ſolum calculū ab hoc non hꝫ vnum. Nam ſi aiunt vnū ſolum, hic autē dedit ⁊ vnum accipiens accepit. Pręterea illud per hoc. [Alij aūt ſtatim interrogationē interimētes] tale eſt. Soluentiū prędicta ſophiſmata alij quidem inſtant cōtra cōcluſionem, alij vero ad ꝓpoſitionē, vt interrogant ſophiſtę, num par eſt aliquē percutere ea manu quā non hꝫ, non, ſed habens non vnam manum ſed duas percuſſit vna, percuſſit ergo ea manū quā non habet, nam nec habuit illam ſolā, alij igitur ſtatim inſteterunt cōtra concluſionē vnam ipſā dicentes hāc operātē, ſed alij inſteterunt ad ꝓpoſitionē ⁊ hanc verā eſſe dicunt. Eſto igiť inquit qm̄ falſum eſt hoc non percutere, verū erit percutere cū ea manu quā non hꝫ, qđ volunt ſophiſtę concludere vt abſurdū ⁊ impoſſibile, ſi ergo verū, neqꝫ ſolutio ſit, ſed cadit ſub ſolutione. Nam dicimus ad ſophiſtā ꝙ ridens dedit verberare cum qua non hꝫ manu, ſed non cū ea quę prorſus non eſt, ſed cū lęua ſiniſtraue. Nam percutere dixit cū dextra ⁊ ea quā non hꝫ lęuam vel manu Socratis. Illud autē, [ſi enī eſſet hęc ſolutio dantē oppoſitū nō poſſibile eſt ſoluere] ęquale eſt huic. Si enim verę ⁊ rei ipſe fuerunt ſolutiones, ſi ꝗs daret oppoſitum non ſolueret ſophiſmata. Nam oppoſita poſitis vera erunt, quare ⁊ concluſa per poſita. Sed qm̄ hęc erit ſolutio oppoſitoꝝ. Nam ſi diceret aliquis, nōne quā non habꝫ aliquis manu verberat, ⁊ ridens diceret, vtiqꝫ, deinde induceret interrogans, ſed Alcibiades non habet Socratis manū ⁊ verberat, igiť Alcibiades verberat Socratis manu quā nō hꝫ. Hoc qm̄ ſolueretur ꝑ ſolutionē ab illis, ſi ergo hęc (inquit) ſolutio rei erat ⁊ nō ad hominē dante oppoſitū non poſſibile erat ſoluere. Nā oppoſito dato, ſi ob id erat falſū, verū ex neceſſitate erit. Nā oppoſito falſo ꝑꝑ qđ falſum eſt verū erit, ſed ⁊ oppoſito dato ſolutio ſit, nō igiť ob id falſū, vel magis redargutio ſit. Qđ autē ⁊ oppoſito dato ipſo poſſe verberare quā non hꝫ manu ſolutio ſiat, manifeſtū eſt. Nā dicētes ꝙ ob ipſū non ſimiliter dici ſoluemus. Nā dantes illū verberare non quā hꝫ manu, ſed quā vt non hꝫ, tu de hoc quē non habet concludis, ſed ⁊ ſi dicere ꝙ dextra verberat quā non habet lęuā, ⁊ ſic ſoluemus. Nam dextra manus non eſt lęua ſiniſtraqꝫ, quare qui dat verberare quā non habet manu non aliena verberare quā prorſus non habere dedit, ſed illa verberare dixit, quā ſic quidē habet, ſic autē non habet, nam prorſus habet, nam partē ipſius habet, ſic autē non habet, nam ſiniſtra dextrā non habet. Soluemus igitur ſic ſophiſma, nam ſoluetur ⁊ aliter. Verberet enī aliquis aliquē nō ſuapte manu, vt ſi quis patris manum obtinens verberet ſuū patrē cū manu patris ⁊ cętera. Plura igiť ſunt vitia orationis pręter hoc ꝙ non cuiuſuis vitij eſt oſtenſio apparitioqꝫ, ⁊ rei ſolutio eſt, ſed ꝓpter quam falſum vt in hoc Socrates ſedet, ſedens ſcribit, Socrates ſcribit, hoc autē falſum. Hic non, quia Socrates ſedet, eſt falſum, ⁊ ſi forte eſſet hoc Socratem ſedere, ſed ob id quia ſedens ſcribit? Sed hoc eſt tale, ſed dicta ſophiſmata ob ea quę in calce dicta ſunt, habent malitiā, ⁊ quę in calce dicta fuerunt, ſunt hęc ꝙ autem non habet vnam ſolam manū, ⁊ verberat vna, ⁊ hoc, iſte non habet vnum ſolum calculum, dedit autē vnum ſolum, ⁊ hoc, hic quidē habēs decē calculos ⁊ amittens vnum non habet decem ⁊ reliqua. Hęc igitur indicās ſoluit ſed non dicendo qꝫ poſſe multipliciter, ⁊ adhuc contingit ꝙ non accepit habere, ⁊ his ſimilia. Nam ſi erat hęc ſolutio [dantē oppoſitum nō poſſibile erat ſoluere,] ſiquidem inquit erat hęc ſolutio huius ꝙ quidē non accepit aliquis habet, nā habet plures calculos vno de quo accepit. Si ergo ſolutio erat huius hoc vnū habere, quia ⁊ vnum accepit ab illo dante oppoſitum non poſſibile erat ſoluere. Nā ſi affirmatione data ꝙ accepit, habet, concluſum per ipſā falſum eſt ⁊ ſolutio, illud autē per negationem poſitā hanc ꝙ non accepit habere accidit verum erit, videlicet ⁊ indiſſolubile, ſed etiam hoc poſita ꝙ accidit falſum eſt, patet ſic num ꝙ accepit prius aliquis hoc habet? non, deinde dicendum eſt, ſed is accepit ab eo vnum calculum ⁊ habet ipſum, igitur ꝙ accepit habet, ⁊ non ꝙ non accepit,

Aduerte hic ꝙ deprauatio magna ē: nō habeo melius exēplar.

pit, ſed habet etiã alios quos non accepit ab ipſo in qui-bus verificabitur hoc, habet quę non accepit, non igitur eſt dicta ſolutio rei, ſed ad dicentem. Solutio autem eſt quaꝫ dicit Ariſtote. dicens ꝙ non idem eſt hoc ꝙ acce-pit cum hoc vt non accepit. Nam hoc ſumpto factus eſt paralogiſmus. Naꝫ dante reſpõdente hoc ꝙ accepit ha-bet non concluſit hoc ꝙ non accepit habet ꝙ quidẽ eſt cõtradictio huius ꝙ accepit habet, ſed illud vt non acce-pit habet ꝙ rurſus eſt cõtradictoriuꝫ huic, vt accepit ha-bet, quare de hoc ꝙ accepit negatio eſt hoc quod non accepit. Huius autem vt accepit negatio eſt hoc, vt non accepit. Sed accipiens hoc ꝙ accepit habet, concluſit h vt non accepit negationem huius vt accepit, hoc ꝙ ac-cepit, ⁊ hoc vt accepit tanꝗ̃ idem acceperit ⁊ concludit paralogiſmum. Si auteꝫ ex ipſo accipere hoc ꝙ accepit habet, vt idem cum hoc vt accepit factus eſt paralogiſ-mus, patet ꝙ ſolutio hęc eſt, ꝙ non hęc ſimiliter vel di-cta, vel exiſtẽtia ſimiliter accipere, vel dicit per hoc, [nã ſi eſſet hęc ſolutio, danteꝫ oppoſitum non poſſibile erat ſoluere.] Nã ſi erat ꝙ nos dicimus, ⁊ non ꝙ ego. Nam ego dico non idem eſſe hoc accepit cum hoc vt accepit. Si ergo falſum eſt qđ ego dico, ⁊ non ob id factus eſt pa-ralogiſmus detur oppoſitũ ꝙ eſt idem eſſe. Nam dicere ꝙ idem eſt accepit cum hoc vt accepit opponit̃ huic nõ idem eſſe, igitur dãtis oppoſitum verum erat ꝙ accidit, ſed nunc dato hoc idem eſſe hoc accepit cum hoc vt ac-cepit ꝙ magis accidit, eſt falſuꝫ. Sed dicendũ eſt adhuc de ipſo ꝑꝑ ipſum dici occulte ſi circa hęc erat ſophiſma dãte oppoſituꝫ non poſſibile erat ſoluere. Naꝫ ſi ob hęc erat falſa fuerunt. Nam per quę falſum, ⁊ illa falſa ſunt, quare oppoſita ipſis vera eſſe neceſſarium eſt. Nam op-poſita falſis prorſus ſunt vera, ſed ex veris verum ⁊ indiſſolubile, nunc autẽ ex oppoſitis falſum ⁊ diſſolubi-le, non igitur ob id falſum, neqꝫ hęc ſunt cauſę ſophiſma-tis. Nõ poſſibile erat ſoluere inquit, ſi ob hęc erat falſuꝫ, quẽadmodum ⁊ in alijs, ⁊ quędaꝫ alia inducit dicendo, vt ſi eſt quidẽ ꝙ, eſt autem ꝙ non. Fertur autẽ ⁊ alia ſcri-ptura ſic ſe habens, vt ſi eſt quidem, eſt autem non, per vtraqꝫ autem idem oſtẽditur. Erit autem dictuꝫ virtute tale, quẽadmodum ⁊ in alijs in quibus oppoſituꝫ eſt ve-rum, ſublatis falſis ⁊ poſitis veris ꝙ accidit verum eſt ⁊ inſolubile ſic ⁊ in propoſitis ſi ob poſita ſophiſmata fie-bat, quia falſa ſunt poſitis oppoſitis, ⁊ veris ⁊ vera fue-runt ea quę accidunt ⁊ inſolubilia, nunc autem ⁊ falſa ⁊ inſolubilia, non igitur ob primo poſita quę etiam ſol-uere hi nituntur, ſed ob ea quę in calce illata ſunt. Eſt igi-tur vt ſi eſt quidem ꝙ eſt, eſt autem ꝙ non, ęquale huic vt ſi hoc quidem verum eſt, hoc autẽ falſum, poſito ꝯo ꝙ quidem ꝙ dixit inſolubile erat. Hęc dicendo inducit [Solutio ſi ſimpl'r dederit dici, cõcludit,] virtute dicens ſolutio dicta ab illis praua ⁊ reproba eſt, alia autem ve-ra ꝙ ſi quidem ſimpliciter dat dici, ideſt ſi quidem non dicta ſimiliter, dat ſimiliter dici, cõcluditur ⁊ redarguit, ſi ꝯo non det, non cõcludit, ſi ꝯo non cõcludit, non tria ſolutio. Et oportet ſubintelligere hoc, quã illi praue ſol-uentes inducũt, ſed ſolutio erit, quã ipſe dixit. Illud autẽ cuꝫ dicit. Et in prędictis omnibus datis ęquale eſt huic, in prędictis autẽ redargutionibus ⁊ ſophiſmatibus om-nium cõceſſorꝫ ab ipſis. vꝫ. verberare ea quã non habet manu, ⁊ in hoc videre oculo quẽ non habet non conclu-ditur neqꝫ redargutionem hi ſyllogiſmo ꝯcludunt, qua-re neqꝫ hi bene ſoluunt.

¶ Inſuper auteꝫ ⁊ hę ſunt ex huiuſmodi ora-tionibus. Putas ne qđ ſcriptum eſt, ſcripſit quis? Scriptum eſt autẽ, quoniaꝫ nunc tu ſe-des/falſa iam oratio, erat autẽ vera, cuꝫ ſcribe-batur, igitur ſimul ſcribebat̃ falſa/⁊ vera. Nã falſam/aut veram orationẽ, vel opinionẽ eſſe, non hoc, ſed quale ſignificat. eadẽ eniꝫ oratio/⁊ in opinione. Et putas ne qđ diſcit diſcens, hoc eſt qđ diſcit? Diſcit auteꝫ aliquis qđ eſt tarde, celeriter. non igitur qđ diſcit, ſed vt di-ſcit, dixit. Et putas ne qđ ambulat aliqs per-ſundat. Ambulat autẽ totam diem. An nõ qđ ambulat, ſed quando ambulat, dixit.

¶ Tale eſt ſophiſma, num ꝙ ſcriptum eſt aliqs ſcripſit? vtiqꝫ, ſed ſcripta eſt orõ hęc ꝙ nũc tu ſedes, q̃ eſt etiã fal-ſa, quia tu moueris vel etiã ſtas.] Erat autem ⁊ vera hęc oratio, q̃ ſcribebatur, igitur eadem oratio eſt vera ⁊ fal-ſa.] Ad hoc proinde ſophiſma inducta eſt ab Ariſtote. talis ſolutio, qđ tu quidem o ſophiſta interrogationem faciens de quanto cõcludis de quali. Nam interrogans, nõne qđ ſcriptũ eſt aliquis ſcripſit, ⁊ me cõnuente inter-rogationi tue ⁊ faciente inſinuationẽ velut de oratione quę eſt aliqua quãtitas cõcludis de qualitate virtute di-cens Ariſto. per hoc. Nam illud falſaꝫ vel verã oratio-nẽ vel opinioneꝫ eſſe non hoc ſignificat ſed hanc. Nam quãdo interrogationẽ ꝓpoſuit hanc nonne ꝙ ſcriptum eſt aliquis ſcripſit de ſolo quãto hanc interrogans. Naꝫ de oratione interrogas vel de ſyllaba, vel dictione quę ſub quanto reducuntur, vt didicimus, ſed quãdo conclu-dens cõcluſum de quali concludebas. Nam falſum ⁊ ve-rum ſunt qualitates. Illud aũt ꝙ diſcit diſcens tale eſt ſo-phiſma, ⁊ ita produxit ſm interrogationeꝫ, nonne ꝙ di-ſcit aliquis, hoc eſt ꝙ diſcit? vtiqꝫ, ſꝫ aliquis diſcit tarde, celeriter, erit igitur tarde celeriter. Ad qđ quideꝫ occur-rit reſpõdetqꝫ Ariſto. dicens ꝙ interrogantes ſophiſtę de hoc q̃ñ concludunt de hoc velut. vꝫ. interrogationẽ facientes de quanto cõcludunt de quali. Naꝫ interroga-tionẽ nõne ꝙ diſcit, ⁊ reliqua de modo facientes. Nam indicãt illud vt diſcit ſic diſcit celeriter, vel aliter aliquo modo ⁊ nõ eẽ cõcludunt in interrogatione de quali.

Pro hoc quã tũ intelligit & hãc qua-litatem.

¶ Nec cũ cyphũ quis bibat, quod bibit, ſed ex quo. Et putas ne qđ qs ſciuit, hoc inueniens vel diſcens ſciuit. Quorũ aũt hoc quidẽ inue-nit, illud autẽ didicit, ambo hęc neutrum. An qđ quidem omne, hęc autem non omnia.

¶ Sophiſma eſt tale nõne ꝙ bibit aliquis hoc bibit, vel ſic nonne ꝙ bibit aliquis illud bibit? vtiqꝫ, ſed bibit cali-cẽ, igitur bibit calicẽ. Solutio eſt ꝙ non caliceꝫ bibit, ſed ꝙ bibit vel ꝙ bibit ex calice eſt. Tale autem ⁊ hoc, nõ-ne ꝙ qs ſciuit, vel diſcendo, vel inueniẽdo ſciuit? vtiqꝫ, ꝙ autem didicit hoc inuenit, ⁊ ambo neqꝫ didicit neqꝫ inuenit, igitur non ſciuit. Nam ſi ſciuit vel ꝙ didicit, vel ꝙ inuenit, ſed duo non didicit. Nam vnum didicit mi-nime duo, ſed neqꝫ duo inuenit. Nam vnum inuenit, ſi ergo nec inuenit, neqꝫ didicit duo nihil ſciuit, ſed etiam ſciuit. At ſolutioneꝫ ſophiſmatis indicauit per hoc. An ꝙ quidem omne, hęc autem non omnia. Eſt auteꝫ ꝙ di-cit, qđ quidem omne, videlicet, vt etiam quale, illud au-tem non quale, ſed quantum. Nam illud, quorum aliud quidem, ⁊ aliud non hoc quanta ſunt. Interrogãs igitur

In ꝓterito.

de hoc qđ concludit quot. Item eſt etiā aliter dicendum hoc, vel ꝙ quidē omne, ⁊ illud non omne .i. ꝙ poſſibile eſt de aliqua diſciplina omne dicere velut ꝙ ⁊ ego inueniens ⁊ didici ab alio, ⁊ in quibuſdaꝫ non omne, ſed vel inuenire ſolum, vel diſcere ab alio.

¶ Et quoniaꝫ eſt quis tertius homo a ſe, ⁊ ab vnoquoq;. Nam homo, ⁊ omne cōmune, nō hoc aliquid, ſed quale quid, vel ad aliquid, vel aliquo modo, vel huiuſmodi aliquid ſignificat. Similiter autē ⁊ in hoc, coriſcus ⁊ coriſcus muſicus, vtrum idem an alterū? Nam illud quidem hoc aliquid, hoc autē quale quid ſignificat. quare non eſt ideꝫ exponere. Exponere autē non facit tertiū hominē, ſed idipſuꝫ quid eſſe cōcedere. Non eniꝫ erit hoc aliquid eſſe, quod callias, ⁊ quod homo eſt. Neqꝫ ſi quis expoſituꝫ non idem quod hoc aliqđ eſſe dicat, ſed id quod quale, quicquā refert. Erit enim præter plures vnū quid, vt homo. Manifeſtum ergo, quoniam non dandum hoc aliquid eſſe, qđ cōmuniter prædicatur de omnibus, ſed aut quantum, aut quale, aut ad aliqđ, aut aliquid talium ſignificare.

¶ Dicta a ſophiſtis oratio ⁊ tertiū hominē introducens talis eſt, ſi dicētes inquiunt homo ambulat, neq; ideam hoīem ambulare dicimus. Nā illa eſt imobilis, neq; aliquē ſingularē dicimus, nā quomodo eū dicimus quem non cognoſcimus. Nam illud hoīem ambulare cognoſcimus, ſed quis ſit ſingulariū de quo dicimus nō cognoſcimus, igitur quędam aliū præter hos tertiū hominem dicimus ambulare, igitur tertius homo erit de quo ambulare prędicamus. Solutio eſt ꝙ homo ⁊ omne cōmune nō hoc ſignificat, ſed hunc, nam ęquiuocum eſt ſingularibus. Quomodo igitur certe idipſuꝫ cōſideratum in ſingulari ⁊ in his hīs exiſtentiā ſubſtantia quędaꝫ erit, ⁊ alterum pręter hoc, igitur nō tertius homo eſt. Illud autem [ſimiliter ⁊ in hoc, coriſcus ⁊ coriſcus muſicus] ſumptum eſt ad ꝓbationem huius ꝙ nō ſit tertius homo, ⁊ ſic ſubiunctū eſt perinde ac dixerit. Nam vt muſicus coriſcus alter exiſtēs a coriſco non eſt ꝑ ſe, neq; propriā hꝫ exiſtentiā. Nā hoc ſignificat illud [quare nō eſt idē exponere, ſqꝫ non eſt B aliqđ ⁊ ſubā, ſed tale ⁊ quale, ſic neqꝫ hō ambulat, ⁊ ſi alter Socrates a Platone ⁊ particularibus poſitionibus velut muſicus coriſcus coriſci ꝑ ſe erit. Ne qs autē forte ſuſpicet, ꝙ etiaꝫ vna tertij hoīs exiſtentia introducit, ex eo ꝙ dicentes hominē ambulare oſtēdunt alterū ipſum eſſe a particularibus. vꝫ. Socrate, Platone ⁊ cęteris alijs ſingularibus, inquit nō exponere facit tertiū hominē, ꝑ hęc virtute dicens non ipſum numerari ſingulares homines ⁊ alteꝝ ab illis dicere facit tertium hominē, ſed dare ⁊ cōcedere eſſe ꝙ quideꝫ eſt hoc aliquid .i. ſed hoc ſubſtantiā, ⁊ hoc aliqđ dicere ſic, ⁊ hoc ideſt ipſuꝫ hoc aliqđ mos eius eſt vti de indiuidua ſubā. Probat aūt ⁊ idipſum non eſſe ꝑdicatū ⁊ cōeꝫ ſubſtātiā, ꝑ qđ infert hoc. Non eniꝫ erit B aliqđ eſſe ꝙ callias ⁊ ꝙ vere hō eſt. vꝫ. non eniꝫ eſt ꝙ callias hoc aliqđ ⁊ homo B aliquid erit. Illud vero, neq; ſi quis expoſitū ꝙ quidem hoc aliquid eſſe dicit, idem eſt hunc. Nam ſi ⁊ non eſt expoſitum ⁊ cōmune hoc aliquid ⁊ ſubſtātia, ſed etiā quale, tamē alteꝝ eſt a ſingularibus. In ijs autē tamen ens ⁊ non per ſe eſt, quare inquit non dandū eſt alterū quēdā tertium hominē eſſe. Nam cōmuniter pręḋicatū in omnibus non eſt ſubſtantia, ſed quale quid.

¶ Omnino igitur in ijs, quę ꝓpter dictionem ſunt orationibus, ſemper per oppoſitum erit ſolutio quā ꝓpter qđ eſt oratio. Ut ſi ꝓpter cōpoſitionē oratio eſt, ſolutio diuidendo. Si autem ꝓpter diuiſionē, cōponendo. Rurſum ſi ꝓpter accentuꝫ acutū, grauis erit ſolutio. Si vero ꝓpter grauem, acutus. Si autem ꝓpter ęquiuocationē eſt. oportet oppoſitum nomē dicendo ſoluere, vt ſi animatum accidit dicere, negando non eſſe, manifeſtuꝫ, quoniam eſt inanimatum. Si autē inanimatuꝫ dixit, hic animatū ſyllogizet, dicendū, quoniā eſt inanimatuꝫ. Similiter autē ⁊ in amphiboliam. Si auteꝫ ſm ſimilitudinē dictionis, oppoſitum erit ſolutio. Ut putas ne qđ non habet, dabit aliqs? An non qđ non hꝫ, ſed vt non habet, vt vnuꝫ ſolum calculum. Putas ne quod ſcit aliquis diſcens, vel inueniens ſcit? Attamē nō quę ſcit, ⁊ ſi quod ambulat, peſſundat? non tamē quādo. Similiter autem ⁊ in alijs.

¶ Cum dixerit ꝙ ſemper in ſophiſmatibus ſm oppoſitū ſolutio ꝓcedere dꝫ, vt ſi cōpoſitione decepit, diuidēs non effugiet deceptioneꝫ ⁊ ecōtra, ⁊ in alijs his quę ſunt ob dictiōeꝫ vniuerſalr quo opꝫ ſolutiones facere docet, ⁊ inquit ꝙ ſi ob accentū acutum ſit deceptio, grauis accētus eſt ſolutio, vt eſt hoc qđ marceſcit umbre ſi ille ponens acutū accentum decepit, tu vero dic circūflexe. Naꝫ vtriq; dicit accētum grauem circūflexum. Similiter ⁊ in ęquiuocatione ſi decipiat ſophiſta tu oppōneꝫ nomē dicendo inſtabis cōtra ſophiſma. Verbi gratia, ſi ex ęquiuocatione inanimatū vna ratiocinat animatū, ſoluēdū eſt negādo ⁊ dicēdo ſe hoc non dare ꝙ ſignificat inanimatū, ſed ꝙ ſignificat animatū. Naꝫ ſi interrogaret, nōne docens animatuꝫ eſt, ⁊ diceres vtiq;, deinde diceret, ſed liber docet, igit̄ liber eſt animatus. Dicendū autē ꝙ nō inanimatū docere dixi, ſed pręceptorē. Similr faciūdum eſt ⁊ in ipſo ecōuerſo. Naꝫ ſi interrogaret, numquid docēs ſit animatū, diceres autē non, deinde diceret qđ Plato docet, igit̄ animatū docēs. Dic ꝙ de libro dixiſſi hoc docens, ⁊ in his ob figurā dictionis vt ꝓdiximus, ſimiliter faciendū eſt, vt Sophiſta nō cōcludēs dicit, nōne ꝙ nō habet, daret aliquis, ſed tu ad hunc ſoluēdo ſophiſma dic non ꝙ nō hꝫ, ſed vt non hꝫ. Nam opponit (vt in ꝑceptis dictuꝫ eſt) illud ꝙ non hꝫ hunc vt non hꝫ. Sed per hoc nam quę ſcit, dictū eſt virtute tale, ꝙ ſic ſoluendū eſt, ꝙ qui ſcit didicit vel inuenit, ſed non quę ſcit didicit. Hoc enim ⁊ interrogatuꝫ fuit, non enim dixit interrogans quę quis ſcit didicit vel inuenit, ſed ſingulariter ꝙ quis ſcit didicit vel inuenit.

Aduerte ꝙ Alexāder legit primam partē contextus, ſed hic incipit. Rurſum, ut deſicit in exēplari græco impreſſo nō uidi ergo melius cōſiderabis ex copulatione contextus ad cōtentū.

¶ Ad illas vero, quę ꝓpter accidens, vna quidē in ipſis ſolutio eſt ad oēs. Cum eniꝫ indeterminatum ſit, quando dicendum de re, cuꝫ aliquid accidenti ineſt, ⁊ in quibuſdam quidem

videtur

videtur, ⁊ dicunt, in aliquibus autem non dicunt neceſſarium eſſe, dicendum ergo cõformantes ſimiliter ad omnes, quoniaȝ non eſt neceſſarium verum habere oportet, ⁊ proferre. Sunt auteȝ omnes huiuſmodi orationes ꝓpter accidens, vt putas ne ſcis, qđ debeo te interrogare? Age cognoſcis ne venientẽ, aut coopertum? Putas ne ſtatua tuũ opus eſt? An tuus canis pater? Sunt ne paucies pauca/pauca? Manifeſtũ enim in omnibus his, quoniaȝ non neceſſe eſt, qđ de accidente dicitur, ⁊ de re verum eſſe. Solum enim his, q̄ ſm ſubſtãtiam ſunt indifferentia, ⁊ quę vnuȝ ſunt, omnia videntur eadem ineſſe. bono autem, non idem eſt bonum eſſe, ⁊ venturuȝ eẽ interrogare. Neqȝ venienti, aut cooperto, ⁊ venientem eſſe, ⁊ coriſcum. Quare non ſi cognoſco coriſcum, ignoro autem venientẽ, eũdem cognoſco ⁊ ignoro. Neqȝ ſi hoc eſt meum, eſt autem opus, meum eſt opus, ſȝ poſſeſſio/vel res/vel aliud quippiam, eodem autem modo ⁊ in aliis. Soluunt autem quidã interimentes interrogationem. Dicunt enim contingere eãdem rem cognoſcere, ⁊ ignorare, ſed non ſm idem. Venientem igitur non noſcentes. Coriſcum autem noſcentes, eũdẽ quideȝ cognoſcere ⁊ ignorare dicunt, ſed nõ ſm idem. Attamen primum quidem (quemadmodum iam diximus) oportet earuȝ orationum, quę ꝓpter idem ſunt, eandem eſſe ſolutionem. Id autem non erit, ſi quis nõ in cognoſcere, ſed in eo qđ eſt eſſe, aut aliquo modo ſe habere, idipſum, quod approbant. ſumat (vt ſi hic eſt pater, eſt autem tuus) nã tãetſi in quibuſdam id verũ eſt, ⁊ contingit idẽ cognoſcere, ⁊ ignorare, tamen hic nihil commune habet qđ dictum eſt. Nihil autem ꝓhibet eãdem orationem plures vitioſitates habere. Sed nõ omnis peccati manifeſtatio ſolutio eſt. Naȝ poſſibile eſt oſtendere quẽpiã, ꝙ falſum quidem ſyllogizauerit, ꝓpter quid autem non oſtendere. Ut Zenonis orationẽ, quoniã non eſt moueri, quare ⁊ ſi quis conetᷣ colligere, vt ad impoſſibile peccat, ⁊ ſi milies ſyllogizet. nõ eniȝ eſt hęc ſolutio. Nã erat ſolutio manifeſtatio ſylli falſi ꝑꝑ qđ falſus.

¶ Tranſit etiam ad paralogiſmos factos ob accidẽs, ⁊ quomõ oportet hos etiam ſoluere docet. Et inquit paralogiſmorum ob accidens vnam et eandem eſſe ſolutionem. Hinc recitans quoſdam adducentes ſolutionẽ ſophiſmatibus, ſȝ non in cunctis obſeruandam, nec eaȝ quę poſſit ſoluere omnes ob accidens paralogiſmos. Nam cum (inquit) indeterminatum eſt quando dicendum eſt de re, quod dicit tale eſt. Sunt quędam eorum quę inſunt accidenti vera etiam de ſubiecto accidẽtis, dico autem ſcilicet de re, ⁊ quędam ſunt quę accidenti inſunt, ſed minime rei, nam biſſillabum dicitur etiam de albo ⁊ verificatur de aliquo equo cui accidit albus, quare de hoc verum eſt dare tales propoſitiones, num hic equus? vtiqȝ, nõne albus? ita, igitur hic albus, ſȝ nõne album biſſillabum? ita igitur equus biſſillabus, eqdem in hoc verum eſt de accidente vt biſſillabum de ipſo albo dictum, ⁊ de equo dicetur, ſed de Socrate minime. Non enim ſi Socrates albus, ⁊ albus eſt biſſillabum, ⁊ Socrates eſt biſſillabus, quoniam igitur hęc ita ſe habent, nihil autem determinatum eſt, vtrum oportet dicere ꝙ quę inſunt accidenti inerunt etiaȝ rei, ideſt ⁊ ſubiecto, ⁊ quando non, dicenduȝ eſt ad omnes ꝙ nõ neceſſe eſt id quod accedenti ineſt ⁊ rei ineſſe, ſed in aliquibus contingit, ⁊ in aliquibus non. Et adhuc oportet proferre, ⁊ illud velut, videlicet q̄le, vt in Mẽnone Platonis ſcriptum eſt, ſic autem ſe habẽt ea quę ibi ſcripta ſunt lex nobis quid eſt quale, ⁊ interroga leges, ſed inducta ſophiſmata talia ſunt, nonne ſcis ꝙ debeo te interrogare, non, ne ſcis ꝙ virtus eſt bonum, vtiqȝ, ⁊ hoc debeo te interrogare, igitur ſcis ꝙ debeo te interrogare. Solutio ꝙ non idem eſt virtutem bonam eſſe, ⁊ debere interrogare ſi eſt bonum, ſed bonuȝ cum ipſa ſit, accidit ei ipſum debere interrogare ſi eſt bonum. Rurſum ne cognoſcis venientem ⁊ coopertum? non. Deinde auferentes velamen, nõne ſcis hunc? vtiqȝ, eundẽ igitur cognoſcis ⁊ non cognoſcis. Rurſuȝ putas ne ſtatua tuum opus eſt? ita, nonne tuum eſt? ita, tuum igitur opus eſt ſtatua, ſed etiam non eſt. Naȝ Phidię eſt. Rurſum, num paucies pauca pauca? ita, ſed centum ad decies milia paucies pauca ſunt, igitur centum pauca, ſed ſunt etiam multa. Planum igitur ꝙ omnes hi paralogiſmi ob accidens ſoluuntur. Nam (inquit) ſolis eni his quę ſm ſubſtantiam indifferentia ſunt, vt ſm ſubſtantiã indifferentes ſunt equus ⁊ bos, his proinde hęc ęqualiter inerunt. Soluunt igitur quidaȝ hęc ſophiſmata ⁊ aliter. Sed Ariſtoteles deſtruit ſolutionẽ hanc propter hꝫ, vt ſuperius diximus, non omnium paralogiſmorum non eſſe eandem ſolutionem, quãq̃ primo (vt cauſa diximus) ſoluebant quidam ſophiſma ob accidens ſic dicentes ꝙ nullum abſurdum ſi coriſcum cognoſcimus ⁊ non cognoſcimus, nã ſm aliud cognoſcimus, ⁊ ſm aliđ ignoramus, ſed non ſm idem. Hanc ſolutionem Stagirites deſtruens inquit. Earum orationum quę ſunt circa idem oportet eandem eſſe ſolutionem quemadmodum etiam diximus, circa autem idem ſunt orationes omnes quę ob ambiguitatem ſunt. Similiter autẽ ⁊ omnes ob cõpoſitionem, ſed quę ob amphibologiam ambiguitatẽqȝ dicendi ſunt non circa idem ſunt cum his q̄ ſunt ob compoſitionem, ſed circa aliud. Dicit igitur ꝙ ſi bene ſe habet horum ſoluentiuȝ ſic ſophiſmata ob accidens ſolutio, eadem congruet etiam omnibus q̄ ſunt ob accidens, ſed in aliquibus adaptari non poteſt, igiᷣ non bene ſoluunt, nam eorum quę ſunt ob eandeȝ cauſam oportet eſſe eãdem ſolutionem. Sed quomõ nõ eſt ſolutio talium ſophiſmatum aſſignata de ipſis ſubdit. Nam ſi abſtulerimus inquit a ſophiſmate cognoſcere, velut dicere nõne cognoſcis, ⁊ introducemus eſt vt nõ dicere nõne cognoſcis hunc coopertum ⁊ nõne cognoſcis venientem, ſed ꝙ nõne hic tuus eſt, non eã quã ipſi dicunt ſolutionem competet huic. Vocat autem digni

tatem propoſitionem, ſed ſophiſma ſic interrogauit, ſit autem verbi gratia de Glaucone Platonis fratre, qui certe Glauco non ſolum erat frater Platonis, ſed etiaꝫ pater, habuit eniꝫ filios. proinde interrogatus erat, naꝫ detur ⁊ hunc eſſe interrogatum, ſic ipſum interrogauit contendens. Nōne o Plato Glauco tuus eſt, ita, nonne Glauco pater eſt, vtiqꝫ. Glauco igitur pater tuus. Fquidem in hoc ſophiſmate quomō haberet locum ea ſolutio quaꝫ ipſi dicunt ꝙ hunc quidem cognoui, hunc aūt non cognoui, Nam cognouit vtrunqꝫ, Plato ⁊ ꝙ pater eſt Glauco, ⁊ ꝙ eſt ipſius Platonis aliquid, quare non ab aliquibus dicta ſolutio adaptaretur cunctis paralogiſmis ob accidens. Naꝫ lꝫ in aliquibus verum ſit dicere ꝙ eundum cognoſco ⁊ ignoro ſm aliud ⁊ aliud, ſed ſic hoc dicere non concedit. Plures autem ſunt malitię ſyllogiſmi. Verum non cuiuſuis malitię patefactio ⁊ rei eſt ſolutio quod paulo retro diximus, ſed ea per quam falſum, vt in hoc Socrates ſedet, ſedens ſcribit, Socrates igitur ſcribit, hoc falſum hic non ſi quis dicet, quia ſuppon̄ Socratem ſedere, falſum cōcluſum eſt, ⁊ ſi forſitā falſum ſit Socratem ſedere, ſed ob id, quia ſuppoſitum eſt ſedentem ſcribere, non ſufficit igitur ad ſolutionem oſtendere ꝙ falſum eſt deductum ⁊ concluſum, ſed oportet etiam moduꝫ dicere, ⁊ cauſam ob quā falſum factum eſt. Naꝫ ſi in ſecūda figura ex duabus affirmatiuis cōcludit aliquis hominem eſſe equum, nō ſufficit oſtendere hoc falſum, ſed etiam cauſaꝫ dicere, ꝙ falſum concluſum ſit ob figuram aſſyllogiſticam, ponit autem ⁊ ipſe ad dictum exemplum. Eſt autem per hoc dictum tale. Dixit Zenon non eſſe motuꝫ, ſi quis igit̄ inquit niteretur cōcludere ⁊ oſtendere Zenonis rationeꝫ deſtruētem motum, ex ipſo concludere impoſſibile aliquid poſita Zenonis ſuppoſitione peccat. Nam neqꝫ latuit paralogiſmus, ſi enim dicit. Ego quidem o Zeno aio eſſe motum, ſi ꝟo falſum hoc, verum autem eſt ꝙ tu dicis. ſ. non eſſe motum, eſto hoc ⁊ ponatur ꝙ non eſt motus, neqꝫ moueri, ſed ſi nō eſt hoc neqꝫ vnde faceret moueri erit. Si ꝟo hoc neqꝫ ſol ab oriente in occidētē mouebit̄, neqꝫ ab occidente in orienteꝫ, ſi ꝟo neqꝫ hoc nec dies nec noctes erunt ꝙ eſt impoſſibile, ſi auteꝫ impoſſibile hoc falſa etiaꝫ eſt tua ſuppoſitio, vel hoc vt ſit impoſſibilis ſequutuꝫ eſt. Hęc cū ſi ratiocinaretur, ⁊ ſi infinities eſſet ratiocinatus, ⁊ vere concludens ⁊ deducēs vt tāqꝫ impoſſibile nō eſſe motuꝫ ex ipſo deducere ſuppoſitionem Zenonis ad impoſſibile non latuit ſophiſma ipſum Zenonis, ſed dicens ꝙ actu infinita accipies, ⁊ q̄cūqꝫ alia ipſe Ariſto. in 6° de phyſica auſcultatione dixit, ⁊ nos hęc exponentes conſiderauimus.

¶ Si igitur non ſyllogizauit, q̄uis aut veruꝫ aut falſum conetur colligere, illius manifeſtatio eſt ſolutio. Fortaſſe autem ⁊ id in quibuſdam nihil prohibet accidere. Verum in his, nec hoc videbitur. Nam ⁊ coriſcuꝫ quoniam coriſcus, ⁊ venientē, quoniam veniēs, cognoſcit. Contingere autem videtur idem cognoſcere, ⁊ non/vt quoniam album quidem cognoſcere, quoniaꝫ autem muſicum, non cognoſcere. Sic enim idem cognoſcit, ⁊ non cognoſcit, ſed non ſm idem. Venientem autem ⁊ coriſcum, ⁊ quoniam veniens, ⁊ quoniam coriſcus, cognoſcit. Similiter autem peccāt, ⁊ qui ſoluunt, quoniam omnis numerus ⁊ multus ⁊ paucus eſt, vt hi/quos diximus. Nam cum non concluſum ſit, id omittētes, verum concluſum eſſe dicunt. Omnia eniꝫ eſſe ⁊ multum ⁊ paucum dicentes. peccāt.

¶ Quod dicit per dicta/hoc eſt, ⁊ ſi verum dicit, ⁊ ſi falſum quatenus concluſuꝫ eſt ex modo aſſyllogiſtico, huius inſinuatio eſt ſolutio, ſed non ſit ſylls ex duab⁹ particularibus aliquid cōcludens, ⁊ ex duabus affirmationibus in ſecūda figura, ⁊ vtens ęquiuocis ⁊ ambigua accipiens, ⁊ ſi quid tale, quare qui ob aliquid horum oſtēdit paralogiſmum fieri, ille ſoluit, forſitā autem inq̄t in aliquibus nihil prohibet ſoluere rationem, q̄a oſtendit̄ impoſſibile aliquid ſequi, ſed in pr̄ntia hoc nō ſufficeret, Vel maxime hoc dicit, quia in aliquibus nihil prohibet dicere idem cognoſcere ⁊ non cognoſcere, tn̄ ſm aliud ⁊ aliud, ſed in veniente coriſco non ſufficit hoc. Naꝫ nouit reſpōdēs ⁊ venientem, q̄a accedit venitqꝫ ⁊ coriſcus, quia coriſcus, ſed etiam ſoluentes ſophiſma hoc ꝙ centum ſunt plura ⁊ pauciora concluſum dicētes ꝙ oīs numerus eſt multus ⁊ paucus, ſimilr̄ vt hi peccant, vt diximus peccare quatenus eſt impoſſibile inducere, vel q̄uis ſolutionem adducere, ⁊ ne ꝓpter quod falſum eſt, ⁊ erit deficiens, quēadmodum quos diximus peccabat, vt etiam illi peccabant, ſic etiam hi, ſed quale ſit peccatum inquit. Nam inquit omittentes dicere ad contendētem ꝙ non concludit, dimittunt quidem hoc dicere. inquiunt autem ipſum concluſuꝫ ⁊ omneꝫ numerū ⁊ multum ⁊ paucum dicūt, ſi ergo ſic faciunt quomō non peccant, ſed ęquale eſt dictum huic. Nam ſi omittētes dicere ad contendentem ꝙ non concludit contradictioneꝫ poſitionis, ſi hoc. vꝫ. omittētes dicunt ꝙ verum eſt qđ concludo ⁊ nihil impoſſibile eſt, nam omnis numerus ⁊ multus ⁊ paucus eſt, peccant.

¶ Quidam autem ⁊ duplici ſoluunt ſyllogiſmos, vt quoniaꝫ tuus eſt pater, aut filius, aut ſeruus. Attamē manifeſtum, quoniam ſi co qđ multipliciter dicitur, appareret redargutio, oporteret nomen, vel orationem proprie eſſe plurium. Hunc autem eſſe huius filium, nemo dicet proprie, ſi dn̄s eſt filij. Sed propter accidens compoſitio eſt, putas ne eſt hic tuum: ſic. Eſt auteꝫ hoc filius/tuus igitur filius, quia accidit ⁊ tuum eſſe, ⁊ filium, ſed nō tuum filium. Et eſſe aliquid maloruꝫ bonū, nam prudentia eſt diſciplina malorum, verū hoc eſſe horum, non dicitur multipliciter, ſed poſſeſſio. Nō ſi fortaſſe multipliciter: nam ⁊ hominem animalium dicimus eſſe, ſed nō poſſeſſionem aliquam, ⁊ ſi quid ad mala dicitur, vt aliquorum, propter id malorum eſt. Sed non hoc malorum, ꝓpter id igitur, quod aliquo modo, etiā ſimpliciter apparet. Et quāq̄ contingit fortaſſe bonum eſſe aliquid malorum dupliciter, non tamē in oratione hac. ſed magis ſi aliquod mancipiuꝫ fuerit bonuꝫ

mali. Uerum fortaſſe,neq; ſic. Non eni ſi bonum eſt, ⁊ huius,bonum huius ſimul. Inſuper neq; hominem dicere animalium eſſe dicitur multiplicíter. Non enim ſi interduȝ aliquid ſignificamus auferentes,id dicit̃ multipliciter.nam ⁊ dimidium dicẽtes verſus da mihi,illiada ſignificamus,vt irã pãde dea.

¶ Ad verboꝝ explicationem opoꝛtet hoc prius dicere ꝙ ſophiſmata hęc quę nunc exponit ad ſcientes dicebantur.Illud autem hic huius ſeruus eſt concludens ſic,nũquid hic eſt filius: vtiq;.nũquid hic huius eſt,vtiq; hic igitur huius filius eſt,ſed etiam ſeruus eſt,nam ſi nõ ſciuit reſpondens,ꝙ hic ſeruus eſt Glauconis,ſed non filius ⁊ ille interrogaret,num hic filius eſt: vtiq; nonne hic Glauconis eſt vtiq;,hic igitur filius Glauconis eſt, ſed ⁊ ſeruus eſt ꝙ idem eſt cum hoc non filius eſt,ſi ergo neſcit hęc reſpondens habuit dicere ad interrogantem. Vnde patet ꝙ ſeruus eſt Glauconis ⁊ nõ filius q̃re ad ſcientem interrogationes faciebant. His ſic ſe habentibus dicit Ariſtoteles quoſdam ſoluere tales paralogiſmos duplici,dicendo ipſum duplex ęquiuocationem ⁊ ambiguitatem dicendi. Nam dicebant ꝙ nonne hic huius eſt duplex,⁊ ꝙ ſeruus ⁊ huius ⁊ ꝙ filiꝰ huius.Similiter inquit.⁊ hoc hic huius filius duplex.Et enim vel quia Glauconis filius, vel quia generãtis ipſum. Poꝛro ad hęc inquit Ariſtoteles non bene afferri ſolutionem.non enim eſt duplex hoc nõne hic huius, vel hoc nõne hic huius filius, nam quia vt dictum eſt ad ſcientem ꝙ hic Glauconis eſt ſeruus,ſed non filius interrogationem faciebat,quomodo erit duplex ad ipſum hoc.ſ.hic huius,nam dans hunc huius eſſe,tãquaȝ ęquale dedit huic,hunc huius eſſe ſeruum,quare nõ duplex ad ipſum hoc.ſ.num hic huius.Verum valde expedite ꝓpter inferius poſitum ipſum ad exemploꝝ verſus demonſtrauit ꝙ non ob duplex eſt ſophiſma. Nam vt dicens ꝙ da mihi iraȝ pande dea,dimidium verſus,audiens non illiadem verſum intelligit,neq; vt dimidiuȝ illiadis dat,ſed velut dimidium oꝛdinis verſus, naȝ ſciunt deſinere ꝙ dimidium verſus eſt hoc irã pande dea, ſed non poematis.Non enim dicitur illias verſus ſed oꝛdo verſuum,ſi enim dicebatur,⁊ illias ⁊ oꝛdo verſus, tunc erat duplex hoc iram pande dea medium verſus, ſed quia illias non dicitur verſus,ſed oꝛdo verſuuȝ non duplex eſt,ſic etiam in illis.Illud auteȝ velut ꝙ tuus eſt pater,vel filiꝰ ęquale eſt huic,tuus igitur o Glauco hic filius,⁊ tuus o ſerue Glauco pater.Soluit autem dicendo ꝙ ſi quia duplex erat ſophiſma,opoꝛtebat nomen ⁊ orationem ꝓpꝛie dici de quibus dicitur.Nam canis cũ ſit de numero eoꝛuȝ quę multipliciter dicuntur pꝛopꝛie dicitur,⁊ de terreſtri,⁊ de aſtro.Sed pater de ſeruo,de quo etiam hoc tuus datuȝ eſt non dicitur pꝛopꝛie,nam qui dicit ꝙ vtiq; tuus,illud tuus velut ad ſeruum dedit, ſed non dicitur pater ſerui pater,quare nõ duplex oratio ꝓpter hoc duplex,ꝓpꝛie de omnibus dicitur de qbꝰ dicitur ſeruus,de quo vt idem datum eſt nõ dici ꝓpꝛie ad patrem,ſed verba hęc hoc hunc eſſe huius filiũ,legenda ſunt tranſcurſim,ſic illud hunc huius nullus dicit ꝓpꝛie eſſe filium.Naȝ ſi filius ꝓpꝛie ad dominũ dicebat̃, tunc etiam ſignificatiua hoꝝ hęc hoc huius fuerunt duplicia,⁊ ſignt̃ ꝙ filius eſt ⁊ dñi filius,⁊ patris,⁊ pater ſerui pater ⁊ filij,qa auteȝ filius non dicitur dñi ſed patris, neq; hoc filij ⁊ patris indicatiuum ꝙ eſt hoc,ſed ꝓ huiꝰ duplex erit,ſimilr̃ ⁊ de ſeruo ⁊ domino.Qd̃ verò non dicatur duplr̃ patet.Nam nullus ſeruuȝ huius filium pꝛopꝛie dicit,ſi ſeruuȝ eius eſſe ipm̃ cognoſcit ⁊ non filium, ⁊ vt breuiter dicam illud hſic huius eſſe filium nemo dicit huius eſſe ſeruuȝ pꝛopꝛie,ſi ergo ⁊ qdam inqt ob ęquiuocationem vel ambiguitatem dicendi,qa ſunt hęc duplicia,dicunt eſſe ſophiſma,tamẽ vt oſtẽſum eſt ob accidens eſt,illud verò de prudẽtia tale eſt,nõ eſt ſcientia maloꝝ: vtiq;.Nã mala ſunt ſcibilia,ſed prudentia eſt ſcientia,ergo eſt prudentia maloꝝ,eſt igit̃ prudẽtia aliquod malum.Et hoc autẽ dicit quoſdaȝ duplici ipſo ſoluere. Nam illud eſſe hoꝝ duplex inquiũt,ad quaȝ ſolutioneȝ inſtans Ariſt.tñ̃q; non ſufficienter adductã ſubdidit dicendo,illud autẽ hoc hoꝝ eſſe non dicitur multiplr̃,ſȝ poſſeſſio quaſi dicebatur,nam vt regio hęc Athenienſium cũ ſit non dicit̃ multiplr̃,ſȝ poſſeſſio vel ſeruus, vt dictum eſt,ſic neq; virtuteȝ eſſe maloꝝ multipliciter dicitur,nam cũctis patet ꝙ nõ eſt aliqd malum virtus,nã nemo ipſum malum dicens ꝓpꝛie loquitur,ſed ſic dicit̃ maloꝛum vt ſciẽtia ſcibiliũ,igitur ob accidẽs etiaȝ ꝓ ſophiſma eſt,⁊ nõ ob duplex ipſum,naȝ qa prudẽtia bonũ eſt,accidit autẽ his mala eſſe,qa dicitur prudẽtia maloꝛum,ſi ergo multiplr̃.Eteniȝ hoiem aialuȝ eẽ dicimus, ſed deficeret verbis hoc nõ bene dicit,⁊ erit pfecta ſententia eoꝛum talis,ſi autẽ aliquis hoc.vȝ.hoc hoꝝ, vel hoc hic huius multiplr̃ dici inqt,ꝙ etiã oratio dicẽs hominem aialium multiplr̃ dicitur,ſi ergo hoc aliqs diceret nõ bene dicit,⁊ cauſam huius nõ bene dicere dicentem hoc breuiter velociterq; poſuit per ꝓ, ſed non poſſeſſionem qd̃ ęq̃le eſt huic,non enĩ dicitur poſſeſſio.Eſt autẽ ⁊ vniuerſa verboꝝ ſentẽtia talis,naȝ ſi homo vno mõ dicebatur aialium,qa animal eſt,Nam omne animal nõ eſt nõ animaluȝ,ſed aialium, ſed ſm̃ aliud dicebatur aialium,vt pireum eſt magis ty negra Athenienſium.Naȝ dicitur hęc Athenieſium vt poſſeſſiones, ſed hoc ⁊ hoc,atq; hoc huius,vel illud,ꝓ hoꝝ dicebatur multiplr̃,qa autẽ homo aialuȝ nõ dicitur multipliciter,nullus eniȝ audiens ipm̃ aialuȝ vt poſſeſſioneȝ eẽ aialium intelligit,ſed qd̃ animal eſt.Nõ eniȝ dicitur ꝓpꝛie homo aialium vt poſſeſſio aialuȝ,neq; qui hoc dicit pꝛopꝛie loqtur,qa igitur homo aialium dicitur non multiplr̃,neq; huius indicatiuuȝ.Eſt autẽ hoc hoꝝ duplex,quare neq; ſignificatiuũ ſerui ⁊ domini.Eſt autẽ ⁊ ipm̃ hoc huius duplex,⁊ dictuȝ eſt prius ꝓpter qd,illud verò,⁊ ſi quid ad mala dicitur vt aliquoꝝ,idem eſt huic, ⁊ ſi qd ad mala diceretur ſm̃ genitiuũ caſuȝ,quẽadmodum prudentia dicitur maloꝝ,dicetur qdem ſed nõ qa mala,eſt maloꝝ,ſed qa ſciẽtia cum ſit maloꝝ,nam prudẽs ſcit mala,quare ſophiſmata hęc quę paulo prius dixímus ob accidens ſiunt,ſed ob ipm̃ duplex , ſed aliqliter etiaȝ ipſum ſimplr̃ ob accidẽs noiant.Naȝ aliqualr̃ cum ſit hoc huius, vt ſeruus domini ⁊ ſimplr̃ omnium de qbuſcũq; illud hoc huius dici põt cenſent inferendũ ⁊ ꝓferenduȝ eſſe.Poſtea inqt.⌊Et quãq; cõtingit foꝛtitã bonum eſſe aliquid maloꝝ.⌋vt foꝛtitudo ſimplr̃ cum ſit bonum,videt̃ qbuſdam ob vulnera quę in bellis feriũtur,eſſe malum,nam ob id ⁊ ipm̃ foꝛtitã adiecit, quare oratio dicẽs foꝛtitudo maloꝝ eſt duplex,vel eniȝ ꝙ aliquod malũ eſt foꝛtitudo,vel ꝙ ſcit mala,ſed ſi etiam cõtingit aliquãdo aliquam oꝛonem dicẽtem aliqd bonuȝ maloꝝ eſſe,duplex habere,vt de foꝛtitudine,diuitiis,ſanitate,⁊ qbuſdam aliis,tamẽ non diceremus eam dicẽ

tem prudétiam eſſe melioꝝ duplex habere, ⁊ hoc dicẽdo ponit orationẽ, quę videtur habere duplex cũ nõ ſit duplex vt paulopoſt dicet. Sed oratio quaꝫ inducit apparentẽ habere duplex hęc eſt, ſi aliqd mancipium fuerit bonũ mali. Verũ fertur ⁊ alia ſcriptura ſic habẽs, ſed ſi aliqd mancipiũ fuerit bonũ nomẽ mali, qđ tamẽ dicit tale eſt, ſi qs ſeruus cũ ſit bonus, vel ſi enim aliqs ſeruus nomẽ habuit quo bonus vocaretur, ⁊ forte accideret ſibi ſeruire prauo. Dicit autẽ quis bonũ mali, videbitur duplex oratio eſſe. nam qa plures ſeruoꝝ mali dicũtur, phãtaſiam ⁊ imaginationem quãdam efficit ipſius duplicis. Vel eniꝫ qa bonus malus, vel qa ſeruus mali, hoc ponens inſtat (vt dixi) orõnem non eſſe duplicẽ dicendo, non eniꝫ ſi bonus ſeruus boniue mancipiũ cum ſit dicitur ⁊ mali, ⁊ bonuꝫ mali dicet. Illud autẽ [ſimul] proponitur perinde ac dixerit, nõ hęc duo ſimul bonuꝫ mali, ſed tria bonus ſeruus mali. Naꝫ hoc cogit ipſa interrogata ſimul intelligi, hęc qdem per vnaꝫ ſcripturarum dicerent, ſed per illaꝫ quę hꝫ nomen additur diceret, non eniꝫ ſi ſeruo ponit nomen bonuꝫ, ꝙ non appelletur Nicocles, vel Plato, vel Hipponius, vel quippiaꝫ aliud tale ſed bonus, ceu olympionicus noiabatur hoc nomine homo, iam ⁊ bonuꝫ mali duplex, vt qa bonuꝫ nomẽ ſerui malum eſt, vel qa mali domini, ſed eſt ſimplex, quare ob accidẽs, nõ eniꝫ ſi accidit eidẽ bono dici ⁊ mali eẽ ⁊ bonũ mali eſt, quẽadmoduꝫ neqꝫ ſi prudentia ſcientię. Sciẽtię autẽ accidit vt ſit ꝯtemplatrix maloꝝ, ⁊ prudẽtia maloꝝ eſt. Non enim ꝗcũqꝫ de ꝑdicato dicũtur, omnia ⁊ de ſubiecto ꝑdicati dicẽtur, quare nõ ſi accidit ſeruo bonuꝫ vocari, eideꝫ autẽ ecõtra mali, ⁊ bonum mali, ſed bonum ſeruũ mali domini, vnde ſubdit. Sed neqꝫ hoc hoiem dicere animalium eſſe dicitur multipliciter, qui cum ponat valde obſcure cauſas quibus nõ bene apparẽt dicentes duplex eſt huius ħ. Rurſus cauſam exponit, ⁊ inquit. neqꝫ hominem dicere animalium dicitur multipliciter, quemadmoduꝫ neqꝫ hoc bonum ſeruum mali. [Non enim ſi interdum aliquid ſignificamus auferentes ab hoc illud dicitur multipliciter.] Eſt autem ꝙ dicit, non enim omne per ſe aſſumptum definitum ⁊ cognitum cum ſit, ⁊ de hoc dictum multipliciter dicitur, non eniꝫ ſi accidit huic, ſcilicet tuo ⁊ filio eſſe, tuus eſt filius. Non enim ea quę accidunt eidem ea ipſiſmet inuicem accidunt, non eniꝫ ſi coriſcus ⁊ muſicus ⁊ albus, ⁊ muſicum ⁊ album ſunt idem, nam ſi omnia per accidẽs ꝑdicata de aliquo ⁊ inter ſe ⁊ ſubiecto erunt eadem, vnde hoc hic tuus erat duplex, ⁊ hoc hic huius. Neqꝫ eniꝫ differt illud tuus de filio vel ſeruo dicere, quia filius ⁊ ſeruus de eodem dictu eadem ſunt, quia autem nõ eadem, ſed diuerſa quomõ poſſibile eſt dicere ꝙ omne per ſe acceptum, vt huius ſolus indicatiuũ duplex eſt. Naꝫ ſi hoc erat, qa iram pande dea auferentes deſinite cognouimus, qđqdeꝫ dimidium verſus eſt ⁊ nõ illiadis oratio dicens. Da mihi, iram pande dea mediũ verſus duplex erat, ſed non duplex ꝑ ſe acceptuꝫ hęc irã pande dea, vnde planũ factũ eſt ꝙ eſt alicuius dimiduꝫ, quare ⁊ hoc ſignans oratio non duplex, ſi ꝓo hoc, neqꝫ dicẽs nõne tuus, eſt duplex. Nã patet quomodo hic huius eſt, quare nõ dicitur multiplr huius ħ quãdo auferentes aliquod notũ eius quid eſt hac appellatione noiamus dico appellationem hoc. ſ. huius hoc, non enim Platonẽ ⁊ Ariſtonem per ſeipſos accipiẽs ⁊ interrogans, num hic huius eſt idem dicit cum hoc, nõne Plato filius eſt Ariſtonis, ⁊ non duplex hic eſt interrogatio, qa ſunt accepta ipſa nota quõmodo ſunt inuicẽ. Inſup illud, neqꝫ. n. ſi interduꝫ aliquid ab aliquo auferẽtale eſt, nõ. n. ħ hui' dr̃ multiplr ſi iterdũ ab aliq̃ auferẽtes ſignificamus appellatione hac huius ħ. Eteniꝫ dicẽtes da mihi dimidium verſus hoc iram pande dea, in virtute ſignificamus appellatiõe hac[huius ħ]. Si ergo duplex, nam hoc oportet ſubintelligere dicentes da mihi huius hoc. vꝫ. dimidium verſus, ceu hoc iraꝫ pande dea, ſignificamus illiadeꝫ. vꝫ. ſignificamus ꝙ des mihi dimidium illiadis, ſed non hoc ſignificamus, ſed in verbis his, nam ⁊ dimidium dicentes da mihi punctũ ſubſcribendum eſt in hoc da mihi, deinde ſubnectendũ eſt hoc illiadem ſignificamus. Eſt aũt talis geminatio verboꝝ, eteniꝫ dimidiũ verſus dicentes, vt iram pande dea illiadem ſignificamus, diceret autem ⁊ per idem, ſi omne huius hoc eſt duplex, ⁊ illud da mihi dimidium verſus duplex eſt, ⁊ hoc dicentes da mihi dimidium illiadis diceremus.

Eas vero, quę ad ipſum principaliter (hę autem vel qua, vel vbi, vel aliquo modo, vel ad aliquid dicuntur, ⁊ non ſimpliciter,) ſoluẽdũ eſt conſiderando concluſionem ad contradictionem. Si contingit bonum aliquid paſſus eſſe. Naꝫ contraria, ⁊ oppoſita, ⁊ affirmationem, ⁊ negationem ſimpliciter quidem impoſſibile eſt ineſſe eidem. Qua auteꝫ vtrũqꝫ vel ad aliquid, vel aliquo modo, aut hoc quidem qua, illud autem ſimplr, nihil prohibet. Quare ſi hoc quidem ſimpliciter, illud auteꝫ qua, nondum eſt redargutio. Hoc autẽ in concluſione conſiderandũ ad contradictionem.

Qui ſunt ob ipſm ꝑncipalr exponit, ꝑ ipſm, vel qua, vel vbi, vel qũo, nam qcũqꝫ ob ipſꝫ qua, vel vbi, vel qũo verum dicere, vel nõ verum dicere, ⁊ ſimplr vera ꝓferre, vel falſa, vel ineẽ, vel nõ ineẽ putãt, ob ipſum ꝓpter vel ꝑncipalr dictũ putãt. Nam ſimplr vnũ ⁊ idẽ ſimul albũ eſſe ⁊ non albũ eſt impoſſibile, ſed aliqualr non eſt impoſſibile, vt oculus aliqualr albus, ⁊ aliqualr nõ, ⁊ quo ad fodiẽtem parietes, vel fureꝫ bonũ infirmitas, ſimpliciter autẽ non bonũ, ⁊ aliquo modo non ens eſt, qa eſt opinabile, ſed ſimplr non eſt, illud autẽ. [Quare ſi hoc quideꝫ ſimplr, illud autẽ qua ſic redargutio] poteſt ⁊ de ethiope intelligi. Naꝫ ſi ſimplr ſm̃ carnis ſuperficieꝫ eſt nigredo, ſed ſm̃ dentes eſt albus, ꝯcludens ipſum albũ ⁊ non albũ non redarguit, nã poteſt ⁊ in his ſimpliciter quę nõ ſunt, nam ſi ſimplr eſt non ens, ⁊ partim ens velut opinabile, nam eius eſt opinio nõ quia eſt, ſed qa nõ eſt, ꝯcludens idẽ ⁊ eẽ ⁊ nõ eſſe non redarguit.

Sunt autem hmõi orones oẽs id hñtes, vt putas ne ꝯtingit qđ non eſt eẽ? Sꝫ eſt ne aliquid id qđ nõ eſt? Silr autẽ ⁊ qđ eſt, nõ erit? Nã non erit aliqd coꝝ, quę ſunt. Nũquid cõtingit eundem ſimul bene iurare, ⁊ peierare? Nunqd poſſibile eſt ſimul eidẽ ſuadere ⁊ diſſuadere? An neqꝫ eſſe qd, ⁊ eſſe idem. Quod enim nõ eſt, non ſi eſt quid, eſt ⁊ ſimplr. Et ſi bene iurat, id quidẽ, ⁊ qua neceſſe eſt bene iurare. Nam ⁊ qui iurat ſe peieraturũ eſſe peie-

rando

rādo bene iurat hoc ſolū. At non bene iurat. Neq; q diſſuadet, ſuadet, ſed ſm qd ſuadet.

Sophiſmata talia, nonne contingit non ens eſſe? nō, nonne non ens opinabile eſt? vtiq; igitur non ens eſt. Nam illud, ſed eſt ne aliquid qd̄ non eſt, tāquā ęquale eſt huic, ſed non ens eſt aliquid vt opinabile, rurſus ens concludunt non eſſe ſic, ſi eſt ens, vel homo eſt, vel equus, vel bos, vel aliquid talium, ſed nihil horum eſt, quare neq; eſt, non igitur eſt ens, rurſus nonne contingit eundem ſimul bene iurare ⁊ periurare, ſed iurans periurare periurauit, quare bene iurauit. Nam dixit verum faciens ꝙ facere iurauit, naꝫ iurans peierare ſe periurauit, idem igitur ſimul periurauit ⁊ bene iurauit. Rurſus nonne concedis eundem ſimul eidem perſuadere ⁊ diſſuadere? non, ſed qui perſuadet geometrę latus eſſe incommenſurabile, diſſuadet autem commenſurabile eſſe, ⁊ perſuadet maioreꝫ eſſe ſolem terra, diſſuadet autem eſſe minorem eadem, idem igitur eidem perſuadet ⁊ diſſuadet, ſed ponens ſophiſmata breuiter ſoluit ipſa dicendo, vel neq; eſſe aliquid idem, ideſt non idem eſt dicere non ens ꝙ eſt aliquid vt opinabile, ⁊ ſimpliciter ꝙ eſt. Nam ſi aliquid ens idem erat cum hoc ſimpliciter ente, erat etiam non ens ipſum ens, quia autem alterum non erit non ens ipſum ens. Soluit autem plane ⁊ ipſuꝫ ſimul periurare ⁊ bene iurare dicendo, niſi hoc ſolum, bene iurat aut non, quod ęquale eſt huic ſimpliciter quidem non bene iurat, ſed hoc ſolum, quod iurans iurauit ſe peieraturum, quare ſm hoc ſolum, ſimpliciter autem non bene iurat, ſed hoc ſolum ꝙ iurans ſe peieraturum periurauit, quare ſm hoc ſolum, ſed ſimpliciter non bene iurat, quare non ſimpliciter periurans bene iurat, ſed aliqualiter. Item nec diſſuadēs ſimpliciter ſuadet, ſed ſm quid perſuadet. Nam ſimpliciter ſuadens verum de quo ⁊ perſuadet vere dicitur, nam veris credens ⁊ hęc perſuadens proprie perſuadet, ſed diſſuadet falſum, ⁊ eſt aliud quidem ꝙ perſuadet, ⁊ aliud ꝙ diſſuadet.

Similis autem oratio eſt ⁊ de eo, quod eſt mentiri eundem/ſimul ⁊ verum dicere. Verum quia non eſt facile inſpicere, vtrum qs aſſignet ſimpliciter verum dicere, vel mentiri, difficile apparet. Prohibet autem nihil eundem ſimpliciter quidem mentiri, quo autem verum dicere. Aut aliqueꝫ ſm quid verum dicere, verum autem non. Similiter autem ⁊ in ad aliquid, ⁊ vbi, ⁊ quādo. Omnes enim huiuſmodi orationes propter id accidunt. Putas ne ſanitas vel diuitię bonum? Attamen inſipienti, ⁊ non recte vtenti non bonum. igitur bonum ⁊ non bonum. Eſt ne ſanum eſſe, vel in ciuitate poteſtatem habere, bonum? Veruntamen eſt quādoq; non bonum. idem igitur eidem bonū, ⁊ non bonum. An nihil prohibet, quod ſimpliciter eſt bonū, huic non eſſe bonum. Aut huic quidem bonum, non tamen nunc, vel non hoc in loco bonum. Putas ne quod nō vult ſapiens, malum? Amittere autem non vult bonum. Malum igitur bonum. Non enim idem eſt dicere malum eſt bonum, ⁊ amittere bonum.

Sophiſma ob ipſum ſimul falſum dicere, ⁊ verum, ⁊ interrogat, ⁊ concludit in illis in quibus ſimiliter inſunt oppoſita. Hęc autem ſunt, quorum aliud eſt dimidium album, ⁊ aliud dimidium nigrum, ceu in oculo ſe habere intuemur, ſed deductio ſophiſmatis talis eſt, nonne contingit eundem ſimul mentiri ⁊ verum dicere? non, deinde inducit atqui dicēs oculum album mentitur, ſed etiam verum dicit. Nam ſimul eſt albus ⁊ non albus. Dicit autem ⁊ huius eandem eſſe ſolutionem, ſed propter non eſſe bene conſiderabile, ⁊ maxime in quibus oppoſita ſimiliter inſunt. Verum oportet dicere, igitur dicendi verum, vel mentiendi difficultatem prębet, ſed nihil prohibet eundem ſimpliciter non eſſe vera, ⁊ aliqualiter falſa, vt de ethiope, ⁊ non ente. Nam dicens ethiopem nigrum ſimpliciter quidem eſt vera oratio, ſed partim ⁊ aliqualiter falſa, ſed illa dicens eundem album, ſimpliciter quidem falſa eſt, ſed aliquo modo vera. Illud autem. Aut ſm quid dicit de eo ꝙ eſt dimidium album, ⁊ dimidium non album. Nam hęc neq; ſimpliciter eſt vera, ſed aliqualiter falſa, neq; econtra ſimpliciter falſa, ⁊ aliqualiter vera, ſed ſm aliquod videlicet ęqualiter ⁊ falſa ⁊ vera, poteſt etiam vt illud cuius vel quid poni ex numero eorum quę ſunt geminatis vocabulis equiſq; ſignificata. Nam partim mentiens, vel verum dicens ſm quid mentitur, vel verum dicit ⁊ non ſimpliciter. Illud autem ⁊ eſſe quędam vera, ⁊ quędam vera non ęquale eſt huic eſſe ſm quid vera, ſed ſimpliciter non vera. Nam ſcd̄m quid verum dicens oratio quo ad aliquid eſt vera, ⁊ non ſimpliciter. Poteſt autem aliquis ⁊ ſic interrogatum ſophiſma intelligere, nonne contingit eundem ſimul mentiri ⁊ verum dicere? non. ſed dicens ego mentior ſimul ⁊ mentitur ⁊ verum dicit, igitur falſum hoc non contingit eundem ſimul ⁊ verum dicere ⁊ mētiri, ſed deinceps poſita ſophiſmata plana ſunt ⁊ plurima horum exempla ſunt etiam in topicis.

Similiter autem ⁊ furis oratio, non eniꝫ ſi malum eſt fur, etiam accipere eſt maluꝫ. Ergo vult malum, ſed potius bonum. Naꝫ accipere bonum eſt. Et ęgritudo malum eſt, ſꝫ non amittere ęgritudinem maluꝫ. Putas ne iuſtuꝫ iniuſto, ⁊ quod iuſte eo/quod iniuſte magis eligendum eſt? ſed mori iniuſte magis eſt eligendum. Putas ne iuſtum eſt ſua habere quęq;? quę autem aliquis iudicabit ſm opinionem ſuaꝫ (⁊ ſi ſit falſa,) ſua ſunt ex lege. Idem igitur iuſtum, ⁊ iniuſtū. Et vtrū oportet iudicare eum, qui iuſta dicit/an qui iniuſta? at vo ⁊ eum, qui iniuriaꝫ paſſus eſt,

iuſtum eſt abunde dicere, quę paſſus eſt. Ea autem erant iniuſta. Non enim ſi pati aliqd iniuſte eligendum, id quod eſt iniuſte, eligibilius q̃ quod iuſte, ſed ſimpliciter quidem quod iuſte. Scd̄m hoc autē nihil prohibet iniuſte q̃ iuſte. Et habere ſua quęq; iuſtū, aliena autem non iuſtum. Iudicium ꝟo hoc iuſtum eſſe, nihil prohibet, vt quod ſit ſm opinionem iudicantis. Non enim ſi iuſtum eſt hoc modo, vel huic. ⁊ ſimpliciter iuſtum eſt.

¶ Sic enim ⁊ ſolutio quam ipſe inducit ⁊ ſubſcribit, plana erit, eſt autē deductio paralogiſmi talis, nonne vult aliquis ſuiipſius malum? non. Num rapere aliena malum? vtiq;, ſed vult fur aliena rapere, vtiq; igitur ſuiipſius malum vult. Hic autem ſumptū eſt accipere pro rapere aliena in quibus dicit. Non enim ſi malum eſt fur, ⁊ accipere eſt malum. Illud autem ꝙ malum eſt rapere aliena probabant ſophiſte oſtendentes malum furem, oſtendebant autem ipſum malum ex diffinitione furis quam ipſe dixit orationem furis. Naꝫ ſi fur eſt (inquiunt) volens aliena clam accipere, hoc autē eſt malum, ⁊ fur igitur malum, quare ⁊ rapere aliena eſt malum, quare vult fur ſuiipſius malum. Hoc ſoluēs Ariſtoteles induxit hoc, non enim ſi malum eſt fur, ⁊ accipere eſt malum virtute dicens. Non enim ſi maluꝫ eſt fur, ⁊ aliena rapere vt malum vult, ſed vt bonum. Naꝫ omne quod aliquis appetit vt bonum appetit, ⁊ ſi malum eſt, quare ⁊ fur non vt malum, ſed vt bonum vult aliena rapere, non igitur ſuiipſius malum vult. Quod autem aliena accipere bona non ſit malum accipienti, neq; vt mala ſtudet accipere, ſed vt ſuiipſius bona, ꝓbauit per amiſſionē malorum virtute dicens, vt amittere morbum quāq; malum ſit, non eſt malum, ſic neq; accipere res pecuniaſq; bonas alienas malum eſt accipienti. Nam ſi quorum amiſſio vt in Topicis dictum eſt, malum eſt, horum acceptio eſt bonum, ſed amiſſio pecuniarum eſt malum, igitur acceptio eſt bonum, igiť rapere aliena eſt bonum. Sed dicendum eſt ad hoc, ꝙ non omnis acceptio eſt bonum, ſed talis, ſed deinceps ſophiſma tale eſt, ſi mori iniuſte eligibilius eſt q̃ ipſum mori iuſte, vt etiam Socrates ad dicentem o Socrates iniuſte morieris, dixit, tu igitur volebas me iuſte mori. Nam qui iuſte moritur, vel vt homicida, vel prauus h̄ fert, ſed qui iniuſte patitur eſt iuſtus, vt etiaꝫ Socrates. Si ergo iniuſte inquiunt ſophiſte, mori eligibilius eſt q̃ iuſte mori ⁊ iniuſtum eſt eligibilius iuſto. Sed ſolutionem huius ſophiſmatis deſcendendo infra dicet, ⁊ cō cludentis ſophiſmatis idem eſſe iuſtum ⁊ iniuſtuꝫ paulo poſt deductionem exponemus aperte, ſꝫ opus eſt ad explicationem prius dicti mentionem facere de eo ꝙ dicitur in quinto Ethicorum, quod quidem eſt aliud eē natura iuſtum, ⁊ aliud ſm opinionē iudicantis, ⁊ aliud ſm inſtitutionem iuſtumq; legis, quare contingit idem eſſe iuſtum ⁊ iniuſtum. Nam ſm legem iuſtum non neceſſe eſt (vt inquit) vel opinione iudicantis iuſtum eſſe, ſed contingit quidem taq; ad naturam eſſe iniuſtum, ſꝫ quatenus factum eſt, vt leges mandant iuſtum eſſe, vt etiam Callicles in Gorgia Platonis ad Socratem dicit, quod qs hoc ſm leges diceret, tu tráſfer ad id ſm naturá, ſi ꝟo aliquis id ſm naturam diceret, tu ꝟo ſm legeꝫ infer, ⁊ ſic perturbas ⁊ confundis diſputationes. Sic igitur iuſto trifariam diuiſo plures occaſiones paralogiſmorum hinc cauillantibus ⁊ ſophiſtis dantur, vt etiam impręſentia. Nam dicebant, nonne iuſtum eſt vnumquęq; ſua habere, ⁊ iniuſtuꝫ aliena. Vel ſic an aliquando dicimus eſſe iuſtum ⁊ iudicium iuſtum. Ná iuſtum pro iuſto ſumptum eſt táquá nil differat, ſed num vnuſquiſq; iudicatorum habet ſua, quę decet ipſuꝫ habere? vtiq;, iniuſtum autem ⁊ iniuſtum iudicium, nōne illud eſt qđ poſſidet aliena ⁊ non eſt dńs, ita. deinde inducebant, ſed qui habet pecunias huius accipiēs, ⁊ quatenus quidem ex lege vel ⁊ opinione iudicis accepit. Nam hoc deeſt, quatenus igitur ex his accepit ſua habet, illud ꝟo ſua habere ponitur iuſtum eſſe, ſi ꝟo iuſte ſe habet, iudicium iuſtum eſt. Nam ſm leges habet, ſꝫ quatenus rurſus fuerant priuati iniuſtum iudicium eſt, igitur idem iuſtum ⁊ iniuſtum, ceu ſi quis calumniator ⁊ proditor accepit domum, vel agrum Platonis quem poſſedit mercedem ⁊ tributorum Platonis exigens dicens non eſſe Platonis ſed ſua, ⁊ iudex iudicauit iurare Platoneꝫ, vt ſiat dominus agri ⁊ domus, ⁊ Plato ꝙ cauet iuramento ſicut calūniatorem habere ſua, ſic calūniator ſua habet. Nam quę a lege quis habuit velut rata accepit, ſed rata hēe ponitur iuſtum eſſe, quare iuſtuꝫ iudicium eſt, ſed natura eſt iniuſtum. Naꝫ natura iuſti eſt non ad iuramenta remittere Platonem, ſed illuꝫ aduerſarium veluti execrandum ⁊ calumniatorem reuelare ⁊ tradere Platoni ſua, idem igitur iudicium iuſtum ⁊ iniuſtum, ⁊ idem iuſtum eſt ⁊ iniuſtum. Hęc eſt deductio ſophiſmatis, ſed ſm verba hęc [ſua ſunt quę ex lege, additur] ꝙ lex erat, iudicium eſſe ratum, quandoquidem quis iudicaret ſm ſuam opinionem, ⁊ ſi falſum iudiciuꝫ ratum ex lege. Nam ⁊ ſi iniuſtum eſt iudicium, tamen ſm opinionem ſuam eſt iuſtum, ſed iudicauit ratum eſſe ⁊ iudicium dicit lex, igitur ſophiſmatis deductionem ⁊ ſolutionem diximus, ſed quę dicit per verba hęc ſunt. Quę quis iudicaret ſm opinionem ſuam, ⁊ ſi falſum ſit iudicium, ⁊ ſi iniuſtum iudicium ratum ⁊ maxime authoritatis eſt ex lege. Nam erat lex Athenienſibus iudicia iam promulgata pręcipue authoritatis ⁊ rata eſſe, ⁊ hoc manifeſtum fecit etiam in Critone Platonis Socrates. Nam in illis dicit Socrates quid dicemus ad hęc o Crito ⁊ alia huiuſmodi. Nam plura quis habet dicere, pręſertiꝫ orator pro lege hac ſoluta dicēs quę quidem iudicia publico iudicio lata iubet rata eē, ſed in iudicando oportet dicentem prius afferre ea quę iniuſta vel iuſta ſunt, equidem iudicare cōmune eſt ipſi condemnare ⁊ condēnationē ſuggerere. Ná aiunt par eſſe vt petat ꝯdēnationē qui dicit iuſta vel iniuſta. Nam cum dicat reſpondens ꝙ condemnandus eſt qui iniuſta dicit inducebant de ipſo qui iniuriá paſſus eſt dicentes, hic autem iniuſta dicit. Nam quę paſſus eſt illa narrat ⁊ dicit, ſed paſſus eſt iniuſta, igitur iniuſta dicit, quare ſi iudicandus condemnanduſq; eſt qui iniuſta dicit, hic autem iniuſta dicit, oportet igitur hunc condemnare, hic autem eſt ille qui iniuria eſt affectus, oportet igitur iniuria affectum condemnare, ſcilicet iuſtum efficere iniuſtum. Illud autē.] At ꝟo cum qui iniuriam

iuriam paſſus eſt, iuſtum eſt abunde dicere, quę paſſus eſt] vt cauſa inductum eſt huius, ſcilicet ꝙ iniuria affectus dicit iniuſta. Nam inquiunt ſophiſtę dicere iuſtum eum qui iniuria eſt affectus cum dicat ea quę paſſus eſt, equidem paſſus eſt, iniuſta igitur dicit. Hactenus poſita ſunt ſola ſophiſmata, ſed dehinc ſolutiones ipſorum adducit, eſt autem ea quem nunc dicit in hoc ſic. Non enim ſi pati hunc iniuſte eligibile eſt, ⁊ ipſius iniuſte eligibilius eſt ipſo iuſte, ꝙ quidem eſt ſolutio dicentis ſophiſmatis, ſi iniuſte mori eligibilius eſt ipſo iuſte, ⁊ iniuſtum eſt eligibilius iuſto. Eſto autem ꝙ dicit, non enim ſi mori iniuſte, vel proſus pati aliquid iniuſte eligibile eſt, ⁊ ſimpliciter ipſum iniuſte eligibilius eſt ipſo iuſte, ſed ſimpliciter quidem eligibilius eſt ipſum iuſte ⁊ iuſtuꝫ, hoc tamen nihil prohibet iniuſte vel iuſte. ideſt hic tamen nihil prohibet iniuſte mori eligibilius eſſe iuſte mori. Non enim ſi aliquando eſt eligibilius, vel ad aliquid ⁊ ſimpliciter dictum ſic eligibilius eſt. Item illud. Et habere ſua quęque, aliena autem non iuſtum, ſolutio eſt huius ſophiſmatis ſtatuentis iuſtum eſſe quęque ſua habere. Dicit autem verum eſſe iuſtum dicere ſua habere ⁊ iniuſtum aliena, iudicium tamen eſt ⁊ ſi falſum, ideſt ⁊ ſi peccaret inſpiciens ad iuſtum naturę, tamen nihil prohibet dicere iuſtū eſſe, quia ſm mādatum legum terminatum eſt, ⁊ plura quideꝫ ſunt quę videntur iniuſta, quia non ſm leges procedunt, iuſta tamen ſunt natura, ⁊ plura econtra iuſta, quia legitime in reqꝫ terminata ſunt, ſed iniuſta ſunt natura. Non enim inquit. ſi iuſtum hoc aliqualiter, vel ſic, etiam ſimpliciter iuſtum, ideſt/non enim ſi lex iuſtum dicit hoc cōtrarium iudicauit ſophiſta reſpiciens ad iuſtū natura ⁊ ſimpliciter illud dictum a lege iuſtuꝫ eſt, ⁊ illud ſm opinionem iudicis iniuſtum, ſed cōtingit etiā econtra.

Similiter autem, ⁊ quę iniuſta ſunt, nihil prohibet dicere ea/iuſtum eſſe. Non enim ſi dicere iuſtum eſt, neceſſe eſt iuſta eſſe. Sicut nec ſi eſt vtile dicere, vtilia. Similiter autem ⁊ in iniuſtis, quare non ſi quę dicuntur ſunt iniuſta, qui dicit iniuſta, conuincitur. Dicit enim quę dicere eſt iuſtum. Simpliciter autem ⁊ pati, iniuſtum.

Hoc ſolutio eſt vltimi ſophiſmatis dicentis vtrum oporteat condemnare dicentem iniuſta, vel dicentem iuſta. Eſt autem talis. Nihil inquit, prohibet cum ſint ea quę dicuntur, iniuſta eadem dicere iuſta eſſe. Illud autem. [Non enim ſi dicere iuſtum eſt, neceſſe eſt iuſta eſſe] econtrario modo ſe habere mihi videtur dictis. Nam oportebat, vt puto ſic dicere, non enim neceſſe eſt iniuſta eſſe, quia iuſtum eſt dicere eadeꝫ, quę ⁊ paſſus eſt aliquis iniuſte, ⁊ non neceſſe eſt iniuſta dicere, vel erit dicēs ꝙ nō neceſſe eſt ꝯdēnare eū q dicit iniuſta. Nō. n. ſi iuſtū eſt dicere, quę qs paſſus eſt, neceſſe eſt etiam dicta iuſta eſſe. Nam quia aliquo modo ſunt ſignificatiua iniuſtorum vel inſinuatiua. Eſt igitur (vt aptius dicamus) ꝙ dicit tale, ꝙ non neceſſe eſt iniuſtum eſſe, quia iuſtum eſt dicere ipſa. Nam quę paſſus eſt, illa iniuſta dicit ⁊ iuſta eadem ſunt dictu, quare nō oportet affectum iniuria condemnare, quoniam dicit quę ſunt iuſta dici, ſunt tamen iniuſta quatenus paſſus eſt eadem, vt autem nō oportet ſi vtiles ſunt dictu morbi mortales, vel nocui vt homo fugiat, erunt etiaꝫ vtilia talia. Nam hęc ſunt natura nociua ⁊ mortalia atqꝫ inutilia, ſed vtilia ſunt dictu vt etiam iniuſtis, non enim ſi hoc eſt iuſtum dici, neceſſe etiam eſt iuſtum eſſe, quare ſi quę dicit iniuria affectus iuſta ſunt dictu, quāqꝫ iniuſta ſint, aſſumet victoriam. Ex hoc autem patet dicentē non omnia iniuſta vincere, ſed dicentem quę paſſus eſt iniuſta cum ſint dictu iuſta. Nam hoc concludebant ſophiſtę interrogantes ſic, nōne oportet dicentem iniuſta cōdēnare, vel dicentē iuſta, ⁊ accipientes ex reſpondente eum qui iniuſta dicit, ⁊ introducentes quēdaꝫ iniuria affectuꝫ ⁊ dicētes, ſed ⁊ is iniuſta dicit, nā quę paſſus eſt dicit, cōcluſerunt ⁊ reliquū dicentes eſſe vt iniuria affectus ſit cōdēnandus, nam quę iniuria paſſus eſt dicit, ſꝫ etiam iuſte dicit, nam iuſta ſunt dictu, eſt igitur vincere dicētem iniuſta, ad quod occurrens Ariſto. inquit, q̄re non ſi dicta iniuſta ⁊ omnis dicens iniuſta vincere dicitur, ſed dicens quę dicere eſt iuſtū, ſimplr autē ⁊ pati iniuſta, reliquum eſt ⁊ hunc iniuſta dicētem quę ſunt iuſta dictu, non eſſe cōdēnandum, naꝫ dicit quę dictu ſunt iuſta, ſed quo ad pati iniuſta. Equale igitur eſt hoc [ſimilr autem ⁊ iniuſtis] huic, ſimiliter autem neqꝫ ſi dicit aliqs iuſta, neceſſe eſt iuſta dicere, non enꝫ ſi iniuria affectus dicens ꝙ iniuria ſit affectus iniuſta dicit, nam quę paſſus eſt cū ſint iniuſta dicit, qm ⁊o iniuria eſt afficiēs aliquem. videlicet dicens non iniuriaꝫ intuliſſe iuſta dicit, hoc autē non iniuriam inferre iuſtū eſt, ⁊ hoc dicit, igit̄ iuſtum dicit, ſed non ſi iuſta dicit ⁊ ſimplr iuſta ſunt quę dicit, nā falſa ſunt, quare ſi quę dicit iniuria affectus iuſta ſunt dictu, quāqꝫ iniuſta ſint victoriā ſumet, nam iuſtum eſt dicere quę dicit, ⁊ quatenus ſunt iuſta dictu iuſta ſunt, lꝫ aliter ſit iniuſta, nā ſint īſinuatiua iniuſtoꝝ.

Vis autem/quę propter definitionem fiūt redargutiones (quemadmodum dictum eſt prius) obſiſtendum conſiderantibus concluſionem ad contradictionem, vt ſit ad idem/⁊ ſm idem/⁊ ad idem, ⁊ ſimiliter, ⁊ in eodem tempore. Sed ſi in principio interroget, non confitendum (quoniam impoſſibile eſt idē eſſe duplum ⁊ non duplum) ſed dicendū nō ſic, vt forte ſit redarguere confitenteꝫ. Sunt autem omnes hę orationes propter hoc, putas ne qui nouit vnumquodqꝫ/quoniā vnūquodqꝫ cognouit rem, ⁊ qui ignorat ſimiliter. Cognoſcens autem quis coriſcum, quoniam coriſcus, ignorabit vtiqꝫ, quoniam muſicus, quare idem ſcit, ⁊ ignorat. Preterea etiam putas ne quadricubitum tricubito maius? Fieri enim poteſt ex tricubito quadricubitum ſm longitudinem. Maius autem minore maius. idem igitur eodem ſm idem maius, ⁊ minus.

Quę ſit diffinitio elenchi redargutioniſue, ⁊ quid eſt vnumquodqꝫ poſitorum in ipſa, ⁊ qui ſint paralogiſmi ob diffinitionem elenchi facti iam aſſignauit ipſe Ariſtoteles optime initio propoſiti operis, ⁊ nos ſatis dixímus vnūqōdqꝫ eoꝝ quę ponunt̄ in diffōne ipſi⁹ hī diſcernētes ⁊ explicantes, ⁊ ſuperuacaneū eſt, rurſus ad eadē reuerſos ipſa dicere. Reliquum igit̄ eſt vt illam partē hic

exacte videamus, quę a nobis nõ inquiſita ⁊ tracta fuit. eſt autem illud. [Si quis aũt in principio interroget.] eſt igitur cõtextus trãſgreſſus ⁊ non directe poſitus, ſi ergo ſic aſſumptũ fuit, eẽt planũ dictũ, ⁊ ſi in principio q̃s interroget, vt nõne impoſſe idem eẽ duplũ ⁊ nõ duplũ, nõ cõcedẽdũ. Eſt aũt tale ꝙ dicit, ſi (inq̃t) diceret aliq̃s nõne impoſſibile idem eſſe duplum ⁊ non duplum non fatẽdum impoſſibile, ſed dicẽdum ipſum vtiq̃, nõ tamẽ ſic, ideſt ad idem. Nam hoc eſt proprie redargutio, ſed ad aliud ⁊ aliud, naʒ quatuor ⁊ dupla ſunt ad duo ⁊ nõ dupla ad tria, ſʒ poſita ſophiſmata plana ſunt ⁊ nulla egẽt contemplatione.

Illas autẽ/ quę ſunt, ꝓpter ea quia ſumũt atq̃ petunt, qđ in principio eſt, ſi interrogato, quidem ſit manifeſtum, non dandum, neq̃ ſi probabile ſit dicentem verum dicere. Si autem lateat, ignorantiaʒ ob vitioſitatem taliũ orationum/ ad interrogantem retorquẽdum, tanq̃ non redarguentem. Nam redargutio ſine eo eſt, qđ eſt in principio. Deinde, qm̃ datũ eſt, non vt eo vtereẽ, ſed vt ad illud ſyllogizaret ɔ̃triũ, vt in ſemotis redargutionibus.

Inquit eas petere ⁊ aſſumere ob id qđ eſt in principio ſi erit manifeſtum, quia in principio eſt petere, non eniʒ ſemper manifeſtum eſt quãdo ipſum per ſe acceptũ eẽt, ⁊ dictum eſt quando eſt manifeſtum, ⁊ quando imanifeſtum in 2° Prioruʒ reſolutoriorum, ⁊ in 8° Topicoꝝ. Proinde inquit. [Si manifeſtum ſit non dandũ] ſed dicendum ꝙ in principio petis, neq̃ igitur ſic dare oportet, neq̃ quando probabile fuerit dicentem verũ. Eſſet autem quando tu reſponderes dares verum, quãdoq̃dem interrogans interroget ꝓbabile illud qđ cõfert ſibi ad oſtẽdendum cõtrarium vere poſitioni. Naʒ nihil prohibet per quęđaʒ ꝓbabilia demõſtrare non aĩal, vt librum, vel quippiaʒ aliud animal tale, porro tale ⁊ ſi ꝓbabile (inq̃t) eſt, tamẽ non dandum, vel erit dicens per hoc neq̃ quãdo ꝓbabile fuerit dicentem verum dicere, quod ⁊ ſi videatur nõ accipere id qđ eſt in principio, ſed ꝙ reuera in principio petit non dandum eſt dicentem verum. ideſt ſed dicendum ad ipſum veruʒ eſt. Eſt autem verum ꝙ opʒ ad interrogantem dicere ꝙ videtur non in principio ſumere, ſed reuera interrogans ꝙ oportebat cõcludi petis. Quod ṽo aliquis poſſit ſumere in principio ⁊ non videri ſumere, quãdo pro noĩe nomen vel orationem, ⁊ pro oratione nomẽ acciperet dictum eſt, quẽadmodum dixi in reſolutorijs ⁊ topicis. Si ergo ſit manifeſtuʒ, ꝙ in principio petit ſic reſpondẽdũ eſt, ſi ṽo lateat, quia praue interrogat tales orationes retorquẽdum eſt peccatum ad interrogãteʒ, nobis dicentibus ꝙ ipſum non redarguere, ꝙ ſi non redarguit, manifeſtum eſt etiam ꝙ non arguit. Nam redargutio eſt quando ſyllogiſmum aliquis faciens oppoſitum oſtẽderet, neq̃ petẽdo in principio, neq̃ ad aliquid, neq̃ ad aliud, ⁊ quęcũq̃ alia de diffinitione redargutionis dicta ſunt. Deinde inquit dicendum eſt ꝙ datum eſt nõ vt eo vtetur ꝙ ſibi datum eſt, vt in propoſitione, ſed datum eſt, vt problema vt contra ipſuʒ ratiocinatur. i. vt accipias propoſitionem qui ratiocinatur oſtendẽdo cõtrarium, tu ṽo vt propoſitiõe vtens vna ratiocinare cõcluſum. Nam ſi daretur ipſi ꝙ voluptas eſt ſm naturaʒ, ⁊ ipſe aũt pro hoc ſimul ratiocinaretur ꝙ voluptas cinedorum eſt bonum, oportet nos dicere non velut ꝓpoſitionem dictum feciſſe ei ꝙ voluptas ſit ſm naturã, ſed velut problema, ⁊ vniuerſalr̃ inquit oportet reſpondentes cõtrarium facere redarguentibus, nam ibi poſitis quibuſdaʒ, ⁊ inducta concluſione inq̃t. concedendũ eſſe ſic ſe habere, non tamẽ ꝙ volumus oſtendere, ſed per ipſum tanq̃ ꝓpter propoſitioneʒ aliud quid. hoc igitur accipiens demõſtra aliud quid per ipſum.

Et ꝓpter cõſequens accidentes in ipſa oratione mõſtrandũʒ eſt. Quoniã duplex eſt ſequẽtium ꝯſequentia, aut enim vt particulare ſequitur vle, vt hoiem animal. (poſtulant. n. ſi hoc cum illo, ⁊ illud eſſe cum hoc) aut ſm oppoſitiones. Naʒ ſi huic eſt illud ꝯſequẽs, ⁊ oppoſito oppoſitum. Propter qđ ⁊ Melliſſi oratio eſt, nam ſi qđ genitum eſt, hʒ principium, qđ non genitum eſt/ poſtulat non habere principium. Quare ſi non genitum eſt cęlum, ⁊ infinitum. Id autem non eſt. econuerſo enim conſequentia eſt.

Eſt autem duplex ſequentiũ illatio ⁊ cõſequutio, ſyllogiſmos autem ꝓpter cõſequens dicit eos qui ſunt accidentes ob ſequens. Inq̃t igitur vt in eadem oratione, ideſt ſyllo, oſtendendum eſt ꝙ ſophiſma ob ſequens accidit, videlicet ob ipſum non conuertere, non enim ſi h̃ ſequitur hoc ⁊ ecõtra hoc ſequitur neceſſario, illud. nõ enim ſi mel ſequitur flauum ⁊ econtra flauum ſequitur mel. Naʒ dixit vniuerſalr̃ ſequens, vt flauum, ſed particulariter hoc ſequitur ſequens, ſcilicet mel, ſit autem ſophiſma ob ſequens ⁊ in acceptis ſm oppoſitionem, nõ enim ſi oppoſito oppoſitum/ ⁊ oppoſito oppoſitum, ꝓpter quod factuʒ eſt etiam ſophiſma Melliſſi hoc ſi factum habet principium, ⁊ non factum ꝙ ingenitum dixit principiuʒ non habet, factuʒ eſt igitur ſophiſma, q̃a non eſt exacta ⁊ certa conuerſio cum contrapoſitione, nam ſic oportebat dicere, ſi factum principium habet, ꝙ non habet principium non eſt factum, ſed de hoc cõuerſione plura quidem ⁊ in conſideratis noſtris in phyſicis diximus, ſed hoc modo a ꝓncipio ingrẽtes nõ pauca ⁊ ſuperuacaneũ eſt rurſus idem dicere. *Vide libro Priorum.*

Et quęcũq̃ ſyllogizant ex eo quia aliquid additur, conſiderando (ſi eo ſublato) accidit nihil minus impoſſibile. Deinde manifeſtãdum, ⁊ dicendum, quoniam dedit, non ꝙ videretur, ſed vt eſſet ad orationem. Quo ṽo vſus eſt, nihil ad orationem.

Et ratiocinari inq̃t. eos qui ponunt non cauſaʒ vt cauſam, quia additur aliquid qui erat ſextus modus paralogiſmoruʒ extra dictioneʒ, ſed quomodo ſublato eo ꝓpter quod dicitur fieri impoſſibile, rurſus nihil minus impoſſibile manet dictuʒ eſt prius, quando verba expoſuimus, quę ipſe poſuit in tali paralogiſmoruʒ ſpecie. Sũt autem hęc verba, ꝙ non eſt anima ⁊ vita idem. Naʒ ſi lationi generatio contrarium, ⁊ cętera in dictione ⁊ cõtextu poſita. Et non opus eſt nobis rurſum per exẽpluʒ aperire ꝙ nos moneat, eſt auferre illđ ꝓpter qđ accidit impoſſe ⁊ indicare ꝙ ⁊ h̃ ſublato impoſſibile manet, q̃re non ob idem, ⁊ ſcias ꝙ hic modus idem eſt cum eo non ob idem. Dixit autem de ipſo, ſcilicet non ob idem

in ſcđo

in ſcdo Prioꝝ reſolutorioꝝ, vt etiam de ipſo petere in principio. Sed dicẽs ꝙ manifeſtandũ eſt, ſubiungit, ⁊ dicendi quoniam dedi, non ꝙ mihi videt̃, ſed gratia orationis, ne indignari ⁊ contẽdere videar. Naꝫ ſciens ipſuꝫ nullo pacto eſſe ad orationem neqꝫ cauſam ipſius dedi. Tu ꝟo vtere hoc tanquã exiſtente ad orationem ⁊ proprie orationi inexiſtente. Sed complementũ contextus huius ſcilicet. [Quo ꝟo vſus eſt nihil ad orationez] tale eſt. Tu autez vtere ad orationem ⁊ velut proprio exiſtẽ ti problematis nihil exiſtente ad orationem.

¶ Ad eas autem, quę plures interrogationes vnam faciunt, ſtatim in principio determinandum eſt. Nam interrogatio vna eſt, ad quam vna reſponſio eſt. Quare neqꝫ plura de vno, neqꝫ vnum de pluribus, ſed vnum de vno affirmandum vel negandum. Sicut autem in ęquiuocis quãdoqꝫ quidem ambobus, quandoqꝫ neutri ineſt, (quare cuꝫ non ſimplex eſt interrogatio, ſimpliciter reſpõdentibus nihil accidit pati) ſimiliter ⁊ in his. Quando igitur plura vni, vel vnum pluribus ineſt, vel nõ ineſt, ſimpliciter danti ⁊ hoc pacto delinquenti nihil contrarium accidit.

¶ Eos autem qui ad plures interrogationes vnuꝫ faciũt paralogiſmos inquit oportere ſtatim in principio determinare ⁊ occurrere dicentes ꝙ plura interrogata, ⁊ nõ oportet vel dare, vel negare, ſed ipſum idem manifeſtũ facere, ꝙ plures interrogationes velut vnã proponunt, ꝙ non eſt artificioſum. Nunc autem per ea quę inducit, hoc dicit, ꝙ ſępe autem non ſimpliciter exiſtente interrogatione dantem aliquem ſimplicem reſpõſionem nihil accidit ipſum peccare. Naꝫ vt inquit in ęquiuocis, aliquando ambobus, aliquando vtriſqꝫ ineſt. Nam cum Aiaces ſint ęquiuoci ineſt ambobus petere ad Ilium, ⁊ neutri ſingulari pugna pugnare cum Therſite, quare in his quãuis ęquiuoca ſint dandum eſt, vel ita, vel non, vt nunquid Aiax duxit exercitum in Ilium: ita. Nam conuenit duobus, ſed num cum Therſite ſingulari pugna pugnauit: non. Nam nullus horum cum Therſite congreſſus eſt nec collocutus. ¶ Sed quomõ hęc non pugnant cum prius dictis quãdo dixit, ꝙ ⁊ ſi vera fuerit interrogatio ⁊ eſt multipliciter dictorum, non danduꝫ eſt ita vel non. ¶ Vel ꝫ non pugnãt cum illis. eſt enim qđ nunc dicit, qđ ſi daretur ⁊ ſi non daretur in his quę multipliciter dicuntur nihil accidit redargui. Nam quia petere ad Troiam de ambobus Aiacibus verificatur, ſi quis nos rogaret an Aiax in Troiam Iliumqꝫ mi ſtauit, ſi diceremus, ꝙ ita, non redargueremur. Similiter an cum Therſite ſingulari pugna pugnauit, ſi quidem dixerimus nõ, ſane, nihil graue perſuadebimus. Et ꝙ hoc ſit quod dicit, compertum fecit dicendo per ea quę deinceps ſubdit. [Quando igitur plura vni, vel vnum pluribus ineſt.] Vnum quidem pluribus petere in illiuꝫ ineſt Aiaci, ſꝫ magis Aiacibus. Plura ꝟo vni vt coriſco ineſt album ⁊ muſicum, ſi ergo aliquis interrogaret an coriſcus muſicus ⁊ albus eſt, dicens vtrūqꝫ nullo pacto redargueretur quãqꝫ peccauerit dando ipſuꝫ vtrūqꝫ. Non eniꝫ oportet in his quę multipliciter dicũtur ſimpliciter aſſerere vel negare.

Dubitatio optima.

¶ Quando autem hoc quidem fuerit, illud autem nõ, aut plura de pluribus. Et eſt, vt vtraqꝫ inſint ambobus eſt autez, vt non inſint rurſus, ſit, vt ſit cauendũ. Ut in his orationibus, ſi hoc quidem eſt bonum, illud autem malũ, quoniam verum eſt dicere hęc bonum ⁊ malum eſſe, ⁊ rurſum neqꝫ bonum, neqꝫ maluꝫ. Non enim ineſt vtrũqꝫ vtriqꝫ. alioquin ideꝫ bonum, ⁊ malum, ⁊ neqꝫ bonum, neqꝫ malũ, Et ſi vnũquodqꝫ ipſum ſibi idem eſt, ⁊ alijs diuerſum. Quoniã non alijs eadem, ſed ſibi, ⁊ diuerſa alijs, ipſa ſibimet diuerſa, ⁊ eadem erunt. Inſuper ſi bonũ quidem maluꝫ ſit, malum autem bonum, duo fient vtiqꝫ.

¶ Quando autem (inquit) album ⁊ muſicum inſit coriſco, vel nauigare ad Troiam pluribus, tũc vel affirmãs vel negans aliquis nullo pacto redargueretur, ſed quãdo inquit hoc quidem fuerit, illud autem non, vt Aiaci ſingulari certamine cuꝫ Hectore pugnare, vel plura de pluribus, vt alterari de cane. Nam plura ipſum alterari ſignificat, quẽadmodum etiam canis, in his cauendum eſt ne dicatur illud [vtrūqꝫ] vel non. Hęc autez ſunt plura de pluribus nunc, hoc autem non dicit, ſed ꝙ dicit, erit ſic manifeſtum, fortitudini ineſt bonum, ⁊ timiditati malum, plura de pluribus, bonum ⁊ malũ, de fortitudine ⁊ timiditate. Vnde hic ſi quis interrogaret, nunquid timiditas ⁊ fortitudo bonum eſt vel non, non dandum eſt ipſum vtrūqꝫ, vel non. Nam falſum eſt negare ⁊ affirmare, nam in quibus verũ ſimul dicere ⁊ bona ⁊ mala, ⁊ neqꝫ bona neqꝫ mala, quomodo poſſibile eſt in his ſeorſum dicere bona vel mala. Nam ſi eſſet (inquit) bonum malum, vel malum bonuꝫ, ideſt ſi eſſet fortitudo timiditas, vel timiditas fortitudo oportebat interrogatos an fortitudo ⁊ timiditas bonuꝫ ſit vel non, dare ſimpliciter, vel negare, ſed quia diuerſa impoſſibile eſt. Hęc cum dicat ſubſcribit ⁊ illud abſurdum ꝙ accidit dicentibus ſimpliciter in his ita, vel non. Sed magis ⁊ ipſum paralogiſmũ quem concluſerunt ſophiſtę de his qui dicunt inconſiderate ipſum ita, vel non, adducit. Subſcribit autem hęc ꝑ hoc quare idem bonum ⁊ mal[illegible] neqꝫ bonum nec malum virtute dicens, ſi quis interrogatus an fortitudo, vt timiditas bonũ vel maluꝫ, inquit ꝙ bonum, erit timiditas bonum ⁊ malum, malum quidem quia etiam malũ eſt, bonum autẽ quatenus ipſe dedit bonum eſſe. Si ꝟo negabit, rurſus erit fortitudo bonum ⁊ malũ, quatenus quidem dixit ipſuꝫ non eſſe bonum, erit malum, ⁊ quatenus magis bonum eſt, erit bonũ, quare erit idem ⁊ vnũ, vt fortitudo bonum ⁊ malum, ⁊ nec bonum nec maluꝫ, ſed ſi hoc, quia vnũquodqꝫ ens ſibimet idem eſt ⁊ diuerſum ab alio. Nam ipſe Socrates ſibimet idem eſt, ſed a Platone alter, quia igitur vnũquodqꝫ ens ſibimet idem eſt, ⁊ ponetur fortitudinem bonum eſſe ⁊ malum, ⁊ bonum ⁊ malum diuerſa, igitur fortitudo erit ſibimet eadem ⁊ altera. Similiter autem ⁊ timiditas, quare erunt ipſę ſ. timiditas ⁊ fortitudo ſibiipſis eadeꝫ ⁊ diuerſę. Verum verba contextus hęc. [Quoniam non alijs eadem ſed ſibi,] non ſine defectu pronunciatur. Sed cõplementum erit tale. Quoniam autẽ non alijs quidem ſunt eadem ⁊ diuerſa, ſed ſibi ipſis ſunt eadem ⁊ diuerſa a ſeip-

ſis, accidit eadem ⁊ diuerſa eſſe a ſeipſis ⁊ eadē ſibimet. Item inquit quoniam accidit ex tali reſponſione fortitudinem que eſt bonum fieri malum, ⁊ timiditatem malū fieri rurſus bonuꝫ duo fierent, quare erit timiditas duo bonum ⁊ malum, ⁊ diuerſa a ſeipſa. Nam bonum eſt alterum a malo. Similiter ⁊ fortitudo.

Et duorum ⁊ inequalium vtrūqꝫ ipſum ſibi eſſe equale. Quare equalia, ⁊ inequalia ipſa ſibi. Incidunt autem hec orationes, ⁊ in alias ſolutiones. Nam ⁊ ambo, ⁊ omnia plura ſignificant. non igitur idem preter nomen accidit affirmare, ⁊ negare, id autem non erat redargutio. Sed manifeſtum. quoniam ſi non vna interrogatio plures fiant, ſed vnum affirmet aut neget, id non erit impoſſibile.

Et per hoc abſurdum ꝙ accidit (inquit) dicētibus ſimpliciter vel ipſum ita, vel non quando vel vnum de pluribus, vel plura de vno diceretur. Deductio auteꝫ talis eſt. Si duo quedam fuerint inequalia, verbi gratia bicubitum ⁊ tricubitum, quia idem ſibimet equale eſt. Nam bicubitum idem ſibimet equale eſt ſimiliter ⁊ tricubituꝫ ideꝫ ſibimet equale eſſe patet. Si ergo aliquis nos interrogaret, an bicubitum ⁊ tricubitum ſint equalia vel nō, Dicemus autē vel ita, vel non, accidet equalia ⁊ inequalia eſſe eadem ſibiipſis. Nam ſi equale bicubitum tricubito eſt, bicubitū erit tricubitum, quare ⁊ inequale idem ſibimet, ⁊ maius ⁊ minus, ſiquidem tricubituꝫ maius bicubito. Eſt autē ſolutio ſophiſmatis ob ipſum facere plures interrogationes vnam. Dicit autem has etiam in alias ſolutiones incidere, vt in amphibologiam. Nam interrogare an hec ambo, vel omnia hec equalia ſunt, vel inequalia, ⁊ ambiguum eſt. Nam aliquis poteſt intelligere interrogationem, vel vt dicentem, nunquid equalia inuiceꝫ ſint, vel vt equalia ipſa ſibiipſis. Similiter autem ⁊ nunquid inequalia ſibiipſiſimet ſunt, vel inequalia adinuicem. Inquit igitur in ambiguis vel in pluribus interrogantibus idem, ideſt eādem rem dicit ⁊ negat. Sed idem nomen de alio ⁊ alio ſub ipſo nomine dicitur, ſed hoc non eſt redargutio. Nam redargutio fit quādo accideret eadem res de eadem ⁊ vna re ſimul dici ⁊ non dici ex poſitione reſpondentis. Ceterum illud [Sed manifeſtum quoniam ſi non vna interrogatio ⁊c.] tale eſt, ꝙ non accidet impoſſibile, videlicet redargutio, ſi non faceret aliquis plures vnam interrogationem, ſed vnum de vno diceret, videlicet predicatum de vno ſubiecto. Nam ſi vnum de vno diceret, ſophiſta nō poterit redarguere reſpōdentem, vel etiam ſic. Manifeſtum (inquit) ꝙ ſi non vna interrogatio fiat de pluribus, ſed de vnius rei de vno interrogato, non ſit redargutio. Nam quādo aliquis plura vt vnum interrogaret, vel ipſuꝫ ita, vel nō dando, non vere redargueretur, ſed ſolū apparēter, ſed quando vnum de vno diceret, ſi vere diceret, non erit redargutio, ſi autem falſo, redargutio erit, ⁊ redargutio quidem non apparens, ſed vera.

In illis autem, que deducunt ad dicendum idem frequenter, manifeſtum, quoniam non dandum predicamenta eorūꝫ que ad aliquid dicuntur ipſa per ſe ſeparatiꝫ dicta aliquid ſignificare, vt duplum ſine ipſo dimidio, quoniam inapparet. Nam ⁊ decem in deficientibus vno a decem, ⁊ facere in nō facere, ⁊ omnino in negatione affirmatio. Non tamen ſi quis dixerit hoc non eſſe album, dicet idem album eſſe. Duplum autē neqꝫ ſignificat nihil fortaſſe, quemadmoduꝫ neqꝫ q̄d in dimidio. Et ſi forte ſignificat, non tamen ideꝫ diuiſim, ⁊ coniunctiꝫ. Neqꝫ ſcientia in ſpecie, vt ſi eſt medicina ſcientia ipſuꝫ q̄d cōmune. Illud autem erat ſcientia ſcibilis.

Abſoluens ſolutiones ſophiſmatuꝫ nunc ſoluit ⁊ eos paralogiſmos qui deducunt ſepe ad ideꝫ, ⁊ inquit quod de deducentibus ſophiſmatibus ad dicenduꝫ ſepe ideꝫ oportet non dare predicamēta, videlicet nomina ad aliquid dictorum ipſa per ſe ⁊ ſeorſum dicta ſignificare aliquid, videlicet compoſitum, vt ſi duplum dicitur ipſum per ſe non eſt compoſitum, neqꝫ ſignificat aliquid ⁊ alterum, vt illud dimidiuꝫ, quia in ipſo apparet. De hoc igitur docet nos ⁊ preceptū dat ꝙ ſi interrogati fuerimus num duplum per ſe dictum, ⁊ cum dimidio idem eſt, ⁊ idem ſignificat vel non, inquit non dandum eſſe, ſed dicere ꝙ aliud eſt dicere duplum ⁊ aliud dupluꝫ dimidij. Si enim ⁊ apparet ⁊ vna intelligitur dum dicitur duplū, hoc [dimidij,] tamen aliud eſt dicere, ⁊ dimidij, ⁊ aliud non dicere, ⁊ confirmat hoc per inductionem dicens. [Nam decem in deficientibus vno a decem,] ideſt. Etenim decem apparent dum dicitur ob vnitatem deceꝫ. Etenim ob vnitateꝫ nouem ſunt decē. Nam ſi nouē adderetur vnitas, decem ſunt. Nam dicentes nouem, non decem in quanto hec non decem dicimus ſimul patefecimus in his ⁊ decem. Vt enim in metaphyſice voluminibus oſtenſum eſt, affirmationes apparent in proprijs negationibus. Nam dicemus ꝙ hoc non homo idipſuꝫ inquit ꝙ hoc homo non eſt, quare in hoc non homine ſimul conſideratur ⁊ intelligitur homo. Similiter etiam dum dicitur ꝙ non facit apparet facere. Nam non facere idipſum eſt ipſius facere priuatio, proinde ſi hec ita ſe habent, vt dicens non album non ex neceſſitate album dicit, ⁊ ſi in ipſo non albo apparet albuꝫ. Similiter ⁊ dicens non decem non ex neceſſitate ⁊ decem dicit, quāuis manifeſtantur decem in ipſis non decem, ſic ⁊ dicemus non duplum non ex neceſſitate dicit duplum, ⁊ ſi in ipſo non duplo vna appareat duplum. Si autem hoc ⁊ conuertentes dicendum eſt quēadmoduꝫ dicens album non dicit ⁊ non album, ⁊ deceꝫ minime ⁊ nō decem, ſic etiam duplum dicens, non ex neceſſitate ⁊ non duplum dicit, neqꝫ ſignificat nihil fortaſſe ideſt fortaſſe, neqꝫ ſignificat dimidium. Illud autem fortaſſe additur, quia potentia ⁊ actu non ſignificat, q̄d ſi auteꝫ ſignificat ſed non idem diuiſim ⁊ coniunctim. Illud xo diuiſim equale eſt huic per ſe, ⁊ ſeorſum ⁊ illud coniunctim huic cum dimidio. Ceterum cum ſubdit neqꝫ ſcientia in ſpecie equale eſt huic neqꝫ ſignificatur ſcientia per ſpecieꝫ, quāuis in ſpeciebus ſit, vt ſi eſt medicina quedam ſcientie ſpecies. Nam huius eſt indicatiuum illud [vt ſi eſt medicina ſcientia ipſum ꝙ eſt cōmune,] videlicet ꝙ eſt in medicina. Veruꝫ ſi in ipſa eſt non ſignificatur per ipſaꝫ. Nam dicens medicinam non dicit ſcientiā. Et cauſam huius breuiter inducit per hoc. Illud autem [erat ſcientia ſcibilis] potentia dicens ꝙ ſcientia dicitur ſcibilis, ⁊

medicina nõ dicitur alicuius. Neq; enim grãmatices alicuius dicitur grãmaticus, neq; alia artium particularis aliqua, ſed medicinam dicens non alicuius dicit, patet ꝙ nõ ſignificaret genus per ſpecies, vel magis hoc neq; ſcientia in ſpecie ęquale eſt huic, neq; in ſcientia apparet ſpecies ⁊ conſuetudo eſt ipſi vt talibus vtatur interpretationibus. Quẽadmodum igitur ſcientiã dicens non dicit medicinam quãuis ipſa ſit ſub ſcientia, ſic etiam duplum dicens non dicit dimidium.

¶ In iis autem (quę per ſe oſtendũtur) prędicatis, id dicendum ꝙ non idem ſit ſeorſum, ⁊ in oratione, qđ oſtenditur. Nam cauũ cõmuniter quidẽ idem ſignificat in ſymo, ⁊ in curuo. Additũ aũt nihil prohibet ſed illud quidẽ naſo, hoc autẽ cruri ſignificare. Etenim nihil differt dicere naſus ſymus, ⁊ naſus cauus. Inſuper non dãda eſt dictio ſm rectum. Falſum eniã eſt, nam non eſt ſymũ naſus cauus, ſed naſi hoc vt paſſio. Quare nihil eſt abſonum, ſi naſus ſymus naſus eſt habens cauitatem naſi.

¶ Ad aſſignatam expoſitionem huius, neq; ſcientia in ſpecie eſt, inducit ſtatim inductum hoc. [In iis autẽ per quę oſtenduntur prędictis ⁊c.] dicens prędicata cõmuniora ⁊ ea quę magis continent ea quę ſub ipſis ſunt. Verum contextus verborum deficit, ſed ſupplendum eſt taliter. In prędicatis autem ⁊ ſubiectis per quę ſubiecta indicantur, vel definiuntur. Nam ſymitas per naſum diffinitur quare prędicata per ſubiecta oſtendũtur, proinde in his inquit dicendum eſt ꝙ non idem oſtenditur idẽ per ſe ⁊ ſeorſum dictum, ⁊ in oratione, ideſt ⁊ quando cũ aliquo ſubiecto colligatũ in oratione ⁊ non nomine diceretur. Et hoc valde manifeſte demõſtrauit per cauũ. Etenim cauum per ſe quidem dictum confuſe eſt indicatiuum amborum, ſcilicet ſymi ⁊ caui cruris. Quando autem adderetur alicui non idem. Nam dicẽdo crus cauũ determinate per ipſum crus curuum indicatur, vt etiaã dicendo cauum naſum ſymum indicaretur. Naã huius indicatiuum eſt illud [nihil prohibet definitum aliquid] ſed non confuſum. Vt igitur hic non idem eſt dicere cauum ⁊ naſum cauum, ſic neq; dicere duplum idem erit cum hoc dicto duplum dimidij, proinde ſi hęc ſic ſe habent neq; dicens ſymitatem cauitatem naſi bis dicit naſum, neq; dicens duplum dimidij duplum bis dicit dimidium, vt ſophiſtę volunt. Naã accipientes de non bene reſponſis ꝙ duplum idem eſt ⁊ duplum dimidij, inquiunt ꝙ quia duplum dicemus dimidiũ dixit, addens autem rurſus dimidium bis dixit dimidium velut diceretur duplũ dimidij dimidij. Rurſus ſymitatẽ dicen⁹ naſum dixit, quare ſi diceremus ꝙ ſymitas eſt naſi cauitas bis diceremus naſum. Nam dicentes ſymitatem naſum diximus, ⁊ addentes naſum bis, ⁊ idem diximus cauitas naſi ⁊ naſi. Soluũtur autem hęc, vt diximus ꝙ nõ idem ſignificat ſeorſum ⁊ coniunctim dictum. Inſuper apertius eſt dicendum. [Quare nihil eſt abſonum ſi naſus ſymus naſus eſt habens cauitatem naſi.] quod tale eſt ꝙ nullum abſurdum ſi quis interrogatus quid eſt naſus ſymus, diceret ꝙ naſus eſt habens cauitatẽ naſi, vt enim quando interrogantes de homine, quid eſt homo diceremus ꝙ homo eſt animal rationale, non vna cõplectimur hominem, ſic ſit etiam in hoc. Et ne quis ſuſpicetur Ariſtotelem aliquod abſurdum dicere ex hoc cõtextu motus. Naã videtur iſte in hoc contextu bis naſuã aſſumere dicens ꝙ nullum abſurdum eſt diceres ꝙ naſus ſymus eſt naſus habens cauitatem naſi. Non enim bis aſſumit illud, naſus. Nam punctum ibi ſubcollocandum eſt in hoc naſus eſt habens cauitatem naſi. Nam quando interrogamus aliquid ſimul compręhendimus ⁊ illud non velut pactum diffinitionis, ſed velut interrogatum, vt interrogati quid eſt hoc dicimus hoc eſt hoc ⁊ hoc.

¶ De ſolęciſmis autem propter quid apparẽt accidere, diximus prius, quo modo autẽ ſoluendum, in ipſis orationibus erit manifeſtũ. Nam omnes huiuſmodi hoc volunt cõſtruere. Putas ne quod dicis vere eſſe, erit ⁊ hoc vere. Dicis autem lapidem vere eſſe. Eſt igitur lapidem hoc vere. An dicere lapidem nõ eſt dicere quod ſed quem/non hoc, ſed hunc. Si igitur dicat aliquis/putas ne quem vere dicis, eſt iſtum? non videtur congrue loqui, quemadmodum ſi dicat putas ne quaã dicis eſſe/eſt iſte. Lignum autẽ dicere ſic, vel quęcunq; neq; maſculinum, neq; femininum ſignificant, nihil refert. Quare etiam non ſit ſolęciſmus, ſi quod dicis eſſe/eſt iſtud, lignũ autem dicis eſſe. Eſt igitur lignum/iſtud. lapis autem ⁊ iſte maſculinam habent declinationẽ. Quod ſi quis dicat putas ne iſte/illa eſt? Deinde rurſum, quid autẽ/nonne iſte eſt coriſcus? ita dicat. eſt igitur coriſcus illa, non ſyllogizauit ſolęciſmum.

¶ De ſolęciſmis ob quid apparent accidere, dictum eſt prius. Nam ob hoc ⁊ hoc accidunt, nam hoc in neutris dictum accipitur ⁊ in recto ⁊ in accuſatiuo, ⁊ accipitur a ſophiſta hoc velut ſignificatiuum recti, deinde proferente ſophiſta ob hoc ſignificans accuſatiuum accidit deduci reſpondentem ad ſolęciſmum. Sed in his ſyllogiſmis eſt (inquit) planum quomodo ſoluendum, vt in hac oratione dicit, num ꝙ dicis vere ⁊ eſt, hoc. Hic ẽo veluti in recto interratum eſt iſtud hoc, ⁊ ſic a reſpondente conceſſum concludit de accuſatiuo dicens. Putas ne ꝙ dicis vere eſſe erit ⁊ hoc verum, ſed dicis lapidẽ vere eſſe, eſt igitur aliquid lapis, vel dicere lapidem non eſt dicere rectum ꝙ quidem ipſe per hoc, ſed accuſatiuũ ꝙ ipſe indicauit per ipſum quod. Si ergo aliquis interrogaret, num ꝙ vere dicis. Vnde inquit quemadmodum ſi aliquis interrogaret, nunc quem vere dicis, eſt nunc, talem autem non aliquis diceret gręce dicere gręcuſſariq;, ſed ſolęciſmum cõmittere, vt etiam in hoc, nonne quem dicis eſſe, eſt hic, ſed lignum dixiſti hanc hic, eſt igitur lignum hanc, ſic etiam in illis ſit. Nam hoc conceſſum ⁊ in recto dictum ille accipit vt in accuſatiuo, ideõ ⁊ in his ſolum ſiunt ſolęciſmi in maſculinis ⁊ femininis, quare

hęc hoc eſt vt ſubſtantia animal. Competit autem ⁊ ſm̃ rectum ⁊ accuſatiuum prolatum, ſed rurſus videamus hoc num quem dicis eſt hic, vt inquit dicens num queꝫ dicis eſſe eſt hic non grecciſſaretur grecéq; diceret ſic, neq; dicens, num queꝫ dicis eſt hunc, ſed lignum dixit hic, induxit vt ſi dixit, ſi quis gręce dicere ſic dicentes dicet, accidet idem in fęmininę ⁊ maſculinę, ⁊ neutraliter dici. Nam ſi quem dicis eſt hic, dixit autem hic ipſum lignū, erit hęc lignum hic ⁊ hic, ⁊ hoc hęc ⁊ hoc hęc ſic, igitur in maſculinis vel fęmininis multum differt hic ab ipſo hęc vel hic, ſimiliter autem ⁊ illud hoc, ſed in neutris, ꝙ dixit ipſe, vel quot neq; fęmininum neq; maſculinum ſignificat illud quod ⁊ ipſum hoc nihil differt, ideo ⁊ non fiunt ſolęciſmi. Nam hic per ipſuꝫ hoc ſignificantur ſm̃ rectum ⁊ accuſatiuum, non accidet ſolęciſmus, vt ſi aliquis interrogaret, num ꝙ dicis eſſe eſt hoc, ſed lignum dicis eſſe hoc, eſt igitur lignum. Nam hic de ligno ꝙ eſt neutrum, ⁊ de ipſo hoc ꝙ conuenit ligno, ⁊ in accuſatiuo ⁊ recte dicto ipſum hoc dicitur, vt etiam de ipſo hoc non fiunt ſolęciſmi, ſed de hoc, nonne hic eſt hęc? ſed ne hic coriſcus? ⁊ concluſum erit, igitur eſt hic hęc, non tamen ſolęciſmum inquit eſſe ſyllogiſmo oſtenſum, quatenus nec accuſatiuum nec datiuum, vel rectum ſimul ſyllogiſmo concluſit. Nam dixit hęc hic, hic autē coriſcus, igitur hęc coriſcus. Vides quomodo non cōmittit ſolęciſmum in caſibus. Eſt autem hoc ſolęciſmus. Nam inquit Philoſophus in libro de memoria ⁊ reminiſcentia ꝙ qui res non proprijs nominibus nominat, cōmittit ſolęciſmum. Naꝫ qui debet dicere leoſthenem ⁊ dicit leodamantem ſolęciſmum nominauit tanq̄ dicens aliud quid ab illo.

¶ Et ſi coriſcus non ſignificauerit ideꝫ quod illa, ⁊ reſpondens non dederit. (oportebat. n. hoc p̄interrogare, ſi itaq; neq; eſt, neqꝫ dat,) neqꝫ in eo/quod eſt eſſe aliquid, neqꝫ ad eum, qui interrogatus eſt, ſyllogizauit. Similiter igitur oportet ⁊ illic lapidem ſignificare iſte. Si autem neqꝫ eſt/neqꝫ datur, non dicenda concluſio. Apparet auteꝫ eo quod diſſimilis caſus nominis ſimilis appareat. Putas ne verum eſt dicere, quoniam iſta eſt id, quod eſſe ais eam. eſſe autem ais aſpidem. Eſt igitur iſta aſpidem. An non neceſſe eſt, quia iſta non aſpidem, ſed aſpis ſignificat. Aſpideꝫ autem iſtam. Neqꝫ ſi quem dicis eſſe iſtum, eſt iſte. Dicis autem iſtum eſſe Cleoneꝫ. Eſt igitur iſte Cleonem. Non enim eſt iſte Cleonē. Dictum eſt enim quoniam quem dico iſtum eſſe, eſt iſte, non iſtum, neqꝫ enim congrue diceretur/hoc pacto interrogatio dicta. Putas ne iſtud ſcis. Iſtud autem eſt lapis. igitur lapis ſcis. An non idem ſignificat iſtud in eo quod eſt putas ne iſtud ſcis, ⁊ in hoc, iſtud auteꝫ lapis. Sed in primo quidem iſtum, in poſteriore autem iſte. Putas ne illud, cuius ſcientiaꝫ habes ſcis. Scientiam autem habes lapidis. Lapidis igitur ſcis. An huius quidē lapidis dicis, hunc autem lapidem, datum eſt autem cuius ſcientiaꝫ habes/illud ſcis, non illius, ſed illud. quare non lapidis/ſed lapidem. Q: igitur huiuſmodi orationes non ſyllogizent ſolęciſmum, ſed apparent, ⁊ propter quid apparent, ⁊ quo modo eſt obſiſtendum illis, ex ijs, quę iſta ſunt, manifeſtum eſt.

¶ Cum dixerit vt dicens, nonne quem dicis eſſe, eſt hic non grece loquitur ſic neq; dicens nonne quem vere dicis eſt hunc. Nam ſi aliquis dicit eos grece loqui accidet idem fęmininę ⁊ maſculinę ⁊ neutraliter dici, inducit hoc neq; ſi coriſcus ſignificat ꝙ quidē illa. Eſt argumentum ex copia ⁊ ſuperabundantia. Sed dictuꝫ per hoc tale eſt, ⁊ daremus coriſcum ⁊ fęmininę dici vt ⁊ hic ⁊ hęc, non daret autem reſpondens, ꝙ non concluſus eſt ſolęciſmus ſyllogiſmo, ſed oportet interrogare reſpondentem, ⁊ ſi datur quidem, non dicitur tamen, fit quidem ſolęciſmus ſed non ſimpliciter, ſed ad reſpondentem, ſi autem neqꝫ dicitur neq; datur, neq; ſimpliciter fit, neq; ad reſpondentem. Sed in hoc ſimiliter igitur oportet ⁊ illic deficit hoc ſimul interrogare ſi dat lapidem ſignificare hic, diſſimilem autem caſum dicit rectaꝫ ab accuſatiuo vt manifeſtum fecit per id ꝙ ſubdit. Sed plane ea deinceps pronunciat, ſed in primo hunc ⁊ in poſteriore hic, in prima inquit interrogatione hac num illud ſcis, illud hoc velut ęquale ipſi hoc datur, ſed in ſecunda vt idem ipſi hic, diſſimilis autem caſus eſt illud hic, ⁊ illud hunc quare non concluſum eſt ſyllogiſmo, ſed in ſequenti ſophiſmate hoc nonne cuius ſcientiam habes ſcis hoc, illud hoc, veluti ęquale ipſi hunc datur ęquidem datum eſt, cuius ſcientiaꝫ habes ſcis non hoc, ſed hoc. Illud vero hoc vt ęquale ipſi hunc datur, quare ſcis lapidem.

Aduerte ꝙ Alexāder p̄termittit nō nullos contextus.

¶ Oportet autem intelligere, quoniaꝫ omniū orationum, alię quidem ſunt faciles conſpici, alię autem difficiliores per quid, ⁊ in quo decipiant audientem, frequenter eędem illis exiſtentes. Nam eandem orationem oportet vocare, quę propter idem dicitur. eadem autem oratio alijs quidem propter dictionē, alijs autem propter accidens, alijs vero propter aliud videbitur eſſe, quia vnumquodqꝫ quod trāſfertur non ſimiliter eſt manifeſtum. Quēadmoduꝫ igitur in ijs, quę ſunt propter ęquiuocationem (qui modus inter paralogiſmos videtur eſſe ineptiſſimus) hęc quidem ⁊ quibuſlibet ſunt manifeſta, ⁊ orationes pene ridiculoſe ſunt omnes, quę ſunt ꝓpter noīē. Ut vir ferebatur per ſcalam δίφρον, diphron.

¶ Oportet inquit conſiderare ⁊ diligenter animaduertere ꝙ paralogiſmorum alij ſunt faciles ad cognoſcendū ea quibus redarguuntur ſophiſtice procedentes, ⁊ alij ſunt haud faciles cognitu ob quid audiēs paralogiſmo ſeducitur, quāuis ſępe ijdem ſint cuꝫ his qui faciliime cognoſcuntur

gnoſcuntur. Nam illud frequenter ijdem exiſtentes cum illis, tale eſt ijdem ſunt omnes inter ſe, qui ob ęquiuocationem ſunt, vt etiam hi qui ob ambiguitatem ſunt ijdē his ob ambiguitatem, & hi ob accidens oībus illis ijdem qui ſunt ob accidens, ſed ꝙ dicit, eſt ꝙ quidam exiſtentes elenchi ob ęquiuocationem etiam videntur eē ob ęquiuocationem, quidam vo ſunt ob ęquiuocationem, ſed non videntur aūt exiſtentes ob ęquiuocationem, ſic etiam hi ob accidens, tamen inquit omnes ob accidēs eoſdem appellandos eſſe. idest ob accidens eſſe oportet dicere, & ſi non videantur eſſe ob accidens. Qđ vo ſunt paralogiſmi ob aliud, & ob aliud videntur paralogiſmi eſſe, dictum eſt pauloante quoties non recipit nō bene ſoluentes, neq; dicentes cauſam propter quam factus eſt paralogiſmus, quod transfertur diceret ipſum inductum, vt etiam hoc, num ꝙ vides tu hunc verberatum hoc verberatus eſt hic, & quo verberatus eſt, hoc tu vides. Nam hoc ſm interrogata videtur ob ambiguitatem eſſe, ſed ſm illatum ob compoſitionē, vt igit̄ in ipſo modo ob ęquiuocationem aſſignatio partitionis huius quę ſunt manifeſta quibuſuis, inferius eſt in quibus dicit [Hęc autem & peritiſſimos videntur latere]. Et cum ſint ſex ſophiſmata ob dictionem, ſcilicet ęquiuocatio, ambiguitas dicendi, compoſitio, diuiſio, accētus, figura dictionis, pręſens ſophiſma, ſcilicet vir ferebatur per ſcalam diphron ob figuram dictionis eſt. Nam maſculum vir neutrum interp̄tatur, nam dicit hominem diphron exiſtentem ferri per ſcalam, maſculine dictum itaq; interp̄tatur, & profert neutraliter. Non enim eſt rectus caſus diphron neutrum ſed diphros. Eſt igitur ob figuram dictionis, nam non idem ſimiliter profert, vt maſculinum neutrum dicit, & neutrum maſculinum. Eſt autem & ob ambiguitatem dicendi, & erit ſophiſma tale, currum diphron ſignat, vir autem ferebatur per ſcalam diphron, vir igitur per ſcalam ferebatur currum, quare vir exiſtens currus per ſcalam ferebatur, & ꝙ ſic fiebat deductio rationis patet ex hoc ſophiſmate ob accentum, cor animaq; ſignificat animam, Agamēnonem autem bellū gerere nouit anima eſſe, igitur Agamēnonem bellum gerere anima nouit eſſe. Eſt igit̄ deductionis ſophiſmatis talis ſimilitudo, cor animam ſignificat, Agamēnonem autem bellum gerere cor nouit eſſe, igitur Agamēnonem bellum gerere anima nouit eſſe currum / diphron ſignificat, vir autem ferebat̄ per ſcalā diphron, vir igit̄ ferebat̄ ꝑ ſcalā currus, pōt ēt hoc, vir ferebatur per ſcalam diphron, eē ſophiſma ob ambiguitatem dicendi, vel enim vir latus eſt in humero diphron latus per ſcalam, vel ꝙ vir exiſtēs diphron & currus per ſcalam ferebatur, quod igitur vir ferebat̄ per ſcalam diphron ob dictionem eſt, patet, ſed ſic ſimplex eſt concludere, nonne vir per ſcalam ferebatur? ita, nonne diphros per ſcalam ferebatur? vtiq;, vir igit̄ per ſcalam ferebatur diphron, ſed non ferebat diphrō, ſed ferebatur a diphro, ſed interrogant ſophiſma de aliquo de diphro per ſcalam lato, vel ſi non in diphro & ſella curruli aliquis deſcendit per ſcalam, ſed primo quidem vir ipſe per ſe, & poſterius diphros, nihil minus locum habet ſophiſma. Nam & ſi vir in prima forte hora diei, & diphros in quarta per ſcalam ferebat, nihil minus ſophiſma poteſt ſic interrogari, nōne vir per ſcalam ferebatur? vtiq;, nonne diphros per ſcalam ferebatur? vtiq; igitur vir per ſcalam ferebatur diphron, ob compoſitionem ſophiſma eſt. Nam oportebat ſic cōcludi, vir igitur & diphros per ſcalam ferebatur, hoc verum eſt, quod autem ob compoſitionem, vel diuiſionē ob dictionem ſit ſophiſma, patet. Sed inuenietur & alia ſcriptura ſic habens, vir ferebatur per ſcalam diaphoron, & erit dictum tale per hanc dicens. Etenim orationes fere ridicule omnes ſunt ob dictionem, inducit horum exemplum virtute dicens. Nam illud vir per ſcalam ferebatur non eſt ſimplex, ſꝫ differens & ambiguū, hoc aūt ob dictionē eſt, ꝙ vo differens eſt & ambiguū, patet. Vel enim quia vir per ſcalam ferebatur, vel quia ipſe ferebat aliquid, & forſitā ſimplicior eſt ſcriptura.

Diphrō ſellam currulē ſignificat.

¶ Et quo venit, apud cęream. Et boreas puruone? non arte. Perdit enim pauperem, & ementem. Et vtra bonum ante pariet? neutra. ſꝫ retro ambę. Putas ne eſt Euarchus? non certe. ſed Apollonides. & aliarum fere ꝙ plurimę. Hęc autem & peritiſſimos videntur latere. Signum autem huius, quoniā contendunt ſępe de nominibus, vt vtrū idem ſignificent de omnibus ens & vnum, an aliud. Alijs enim videtur idem ſignificare ens & vnum. Alij autem Zenonis orationem & Parmenidis ſoluunt. ꝙ multipliciter putent vnum dici & ens. Similiter autem & ꝓpter accidens, & aliorum vnumquodq;, alię quidem orationes erunt faciles videri, alię autem difficiliores. ſumere & in quo genere, & vtrum redargutio an non redargutio? non facile ſimiliter in omnibus eſt. Eſt autē acuta oratio, quę dubitare facit, maxīe. Mordet enim hęc maxime.

¶ Deductio ſophiſmatis huius quo mittitur ad cęream quędam talis erit quo mittitur ad cęream, ſed mitti eſt ire, igitur ire eſt ad cęream, duplex eſt mitti ex his & a propria electione, & vniuerſalr ipſum pergere vt pereꝑ hanc viam pro hoc abſolui deambulando, & aliud eſt mitti ab alijs, vel ab alio, vt miſit nos rex, viri Athenienſes, in hoc igitur mitti, illi quidem dant mitti pro ire pergereq;, ſed ſophiſta accepit pro ipſo mitti, ſed hoc ſophiſma poteſt eſſe etiam ob ęquiuocationem, maxime autem erit ob ambiguitatem dicendi. Vel enim ꝙ quo pergit, vel ꝙ ab alio mittitur, forſitā autem erit ēt ob figuram dictionis ipſum mittitur permittit ſophiſtis accipientibus paſſiuum pro actiuo. Et illud ante indicat quidem, & prius tempus aduerbium, indicat etiam ipſum [ante] partem animalis anteriorem, ſed etiam catharus ſignificat & hoc [ſanum]. Nam catharus horreas ſanus dicitur, ſignificat quoq; non inquinatum & immixtum, quare ſi de ſano daretur alius & alius concludit de immixto non ſyllogiſmo concluſit. Illud autem nonne Euarchus? nō certe, ſed Apollonides eſt ob cōpoſitionem ſophiſma, nonne hic Euarchus non certe, ſed Apollonides, vtiq; Euarchus igitur, ſed non certe Apollonides. nam ob compoſitionē huius coniunctio

Stat mittit.

Aduerte ꝙ in noſtris tēporibus & modis verborum ſæpe dicimus aliter, vt nos conformemur cōtextibus, ſed miſſi eſtis mitti te, legit Alexan. ſed non eſt vera de his mō ſtat ſententia.

ꝙ iuſtitia malum in hanc ꝙ non malum.

¶ Maxime igitur talis acuta, quę ex ęquo cõcluſionem facit interrogationibus. Secũda autem, quę ex omnibus ſimilibus. hęc enim ſimiliter faciet dubitare, quę nam interrogationum interimenda eſt. id autem difficile eſt, nam interimendum quidem, quid autem interimendum, dubium.

¶ Illam maxime inquit eſſe acutam orationem quę eſt ſimilis concluſioni probabili exiſtenti ⁊ propoſitiones habentem probabiles ⁊ ſimiles concluſioni. Nam hęc difficillima eſt deprehenſione ob qualem concluſum ſit, vt qui probat animam immortalem cum ſit probabilis per ſimilia probabilia hęc. Nam ſi contraria fiunt ex contrariis, album enim ex nigro fit, ⁊ nigrum ex albo, atq; frigidum ex calido, ⁊ calidum ex frigido ⁊ alia ſimiliter, fiunt autem ex viuentibus mortui e contra aſſignabit ⁊ hic ⁊ erunt ex mortuis viuentes. Nam vita ⁊ mors ſunt contraria, nã hic non valde manifeſtum eſt ob qualem propoſitionem concluſa ſit cõcluſio, an ob dicentem ꝙ contraria ex contrariis fiũt, vel hanc ꝙ vita ⁊ mors contraria ſunt. Secundam autem dicit eſſe acutam hanc ex omnibus ſimilibus. ideſt hãc habentem propoſitiones ſimiles ſibiipſiſmet, ⁊ diſſimiles concluſioni, vt ſit probabilior concluſio ipſis ꝓpoſitionibus, in prima igitur ſimilit͛ exiſtentibus propoſitionibus probabilibus cum concluſione non eſt manifeſtum ſi facta eſt deductio, ⁊ in ſecũda quia manifeſtũ eſt, ꝙ concluſio probabilior eſt propoſitionibus perſpicuũ eſt ꝙ deductio facta eſt. Non enĩ oportet eſſe concluſionem probabiliorem eſſe propoſitionibus, ſed propoſitiones concluſione, ſiquidem ex his quę ſunt magis credenda ⁊ notiora ſyllogiſmos fieri oporteat, quare cum minus ſint probabiles q̃ concluſio, ⁊ ſunt ſibiipſis ſimiles, quia deductio facta eſt, patet. ſed ob qualẽ nõ eſt manifeſtum cum ſimiles ſint inter ſe, ſed in priorẽ prorſus immanifeſtũ eſt ſi facta eſt deductio ſimili exiſtente concluſione propoſitionibus. Nam dicit manifeſtum eſſe in ſecunda oportere aliquam deſtruere propoſitionum, ſed qualem incertum eſt, quia ſunt ſimiles inter ſe, ſed plenus liber talibus ſyllogiſmis habentibus ſimiles propoſitiones inter ſe, ⁊ diſſimiles cõcluſioni eſt ſecũdus liber metaphyſices Ariſtotelis.

¶ Contentioſarum autem acutiſſima quidem, quę primum ſtatim dubia eſt vtrum ſyllogizat, aut non, ⁊ vtrum propter falſum, an propter diuiſionem ſolutio. Secunda autẽ aliarum, quę manifeſta quidem, quoniam ꝓpter diuiſionem, vel interemptionem eſt. Non tamen exploratum per cuius interrogationum interemptionem vel diuiſionem ſoluẽda eſt. Sed vtrum propter concluſionem, an ꝓpter aliquam interrogationum ideſt. Quandoq; igitur non ſyllogizãs oratio facilis eſt, ſi ſint valde inopinabilia, vel falſa, quę ſumuntur. Quandoq; autem non digna deſpici. Nam quando deeſt aliqua talium interrogationũ, de qua oratio, ⁊ propter quam eſt, ⁊ qui non ſumit illam, ⁊ ſyllogizat, inepta eſt ratiocinatio. Quando autem eorum, quę extrinſecus, non deſpicienda. Sed oratio quidem iuſta, interrogans autem non probe interrogauit. Et eſt ſane ſoluendum quandoq; quidem ad orationem, quandoq; autem ad interrogãtẽ ⁊ interrogationem, quandoq; vero ad neutrũ horum. Similiter ⁊ interrogandum, ⁊ ſyllogizandum eſt, ⁊ ad poſitionem, ⁊ ad reſpondentem, ⁊ ad tempus, quando fuerit pluris temporis egens ſolutio, q̃ ſit pręſens tẽpus (quo diſputatur) ad ſolutionem. Ex quot igitur/ ⁊ ex quibus paralogiſmi fiunt his, qui diſputant, ⁊ quomodo oſtendemus falſum, ⁊ inopinabilia dicere faciemus. Inſuper autẽ ex quibus accidit ſyllogiſmus, ⁊ quomodo interrogandum, ⁊ quis ordo interrogationũ. Pręterea etiam ad quid ſunt vtiles huiuſmodi orationes omnes, ⁊ de reſponſiõe ſimpliciter omni, ⁊ quomodo ſoluendum eſt orationes ⁊ ſyllogiſmos, dicta ſint de omnibus a nobis hęc. Reliquum autem eſt de eo, qđ a principio erat propoſitum ad memoriã reuocantes, non nihil de ea re ſub breuitate dicere, ⁊ finem imponere dictis.

¶ Cum dixerit quę ſint dialecticę orationes acutę, nunc dicit ⁊ quę ſint ſophiſticę acutę. Et inquit eam eſſe primã quę primum ſtatim eſt incerta ſi ipſa ratiocinetur ſyllogiſmo an non, qualis eſt Parmenidis ratio dicens vnum eſſe ens. Eſt autem talis id quod eſt extra ens eſt non ens, ꝙ non ens, nihil, igitur vnum ens. Hęc enim ⁊ ſi aſyllogiſtica eſt, tamen non prorſus eſt manifeſta. Eſt autem aſyllogiſtica, quia non concluditur ex poſitis, vnum igitur ens, ſed quia vnum ens eſt. Quod vero ſit ſophiſtica ⁊ aſyllogiſtica dixit in primo de naturali auſcultatione. Nam (inquit) ambę ſunt contentioſę ⁊ Meliſſi ⁊ Parmenidis rationes, ſed illa Meliſſi eſt magis oneroſa ⁊ nullam affert dubitationem perinde ac illas Parmenidis habeat afferatq; dubitationem, prima igitur in contentioſis acuta eſt oratio hęc quę habet incertum hoc aliquo ſublato deſtruetur etiam concluſum abſurdum an ſublata concluſione an altera propoſitionum. Nam illud [Et vtrum propter falſum an propter diuiſionem ſolutio] quale eſt huic, an ſolutio ob õnes: ob õnẽ concludentem falſum ꝙ quidem ipſe dixit propter falſum vel ob deſtructionem eſt alicuius propoſitionum, quã quidem ipſe dixit diuiſionem. Secunda autem eſt quę manifeſta habet ob deſtructionem ipſam ſolutionem, ſed non habet compertum ꝑ quid interrogatorum interemptio fiat, ideſt quale interrogatorum deſtruẽtes rationem ſoluemus, ſed ambiguum hoc an ipſa ideſt deceptio fiat ob concluſionem, vel ob aliquid interrogatorum. Illud autem manifeſtum quidem ꝙ ob diuiſionẽ,

vel deſtructionem eſt, eſt equale huic, manifeſtum eſt ꝙ ob deſtructionem eſt. Nam huius ob diuiſionem illud [deſtructionem] eſt expoſitiuum. Verum differt ſecundus modus a primo, quia ſecundus habet manifeſtum quod concluſum eſt, ⁊ ſi hoc manifeſtum non habeat quo ſublato deſtruetur etiam concluſiꝫ, an ſublata concluſione, vel aliqua propoſitionum. Sed primus incertus ſtatum erat habens hoc an ſyllogiſmus ſit necne, ⁊ deceptiones tales fiunt ob interrogata quibus plenus erat preſens liber. Sed ob concluſionē fit deceptio quando non, ꝙ quidem ex interrogatis accidit inducemus, ſed hoc quidem pretermittimus ⁊ quippiam aliud volumus ⁊ inferimus quemadmodum ſe habet ⁊ Parmenidis ratio ⁊ illa de qua prius Ariſtote. mentionem fecit dicens quorūꝫ ſcie ſtudioſe, ſtudioſe diſcipline, ſed mali ſtudioſa diſciplina, igitur ſtudioſa diſciplina malū. Non eniꝫ hoc accidit ex poſitis, ſed quia mali ſtudioſa eſt ſciētia. Dicit autem ⁊ ſtolidum ſyllogiſmum eſſe, quando aliquis non precaciperet id quod deeſt ⁊ per quod propoſitum debet concludi, ſed hoc quidem deponeret ⁊ ſine eo concluderet, vt ſe habet ⁊ Meliſſi ratio oſtendēs vnum ens ⁊ infinitum, ⁊ alij plures, vt etiam dicens nō ſubſtantia ſublata non deſtrui ſubſtantiam, ex quibus eſt ſublatis ⁊ illud ex his corrumpitur. Nam hic deſunt propoſitiones vt etiam in libro de reſolutione ſyllogiſmorum didicimus. Extrinſecus autem deficere propoſitiones dicit demonſtratiuas alicuius ſumptorūꝫ ad oſtēſionem propoſiti. Nam has ſi quis confirmationis conſolationis gratia petat indigētes conſtitutione accipiēs concludat, deficere aliquid eorum extrinſecus ſyllogiſmo diceretur, ⁊ ſi diceres ꝙ nō oportet ſophiſticas propoſitiones oſtendere. Nam neqꝫ ſunt cōmunes, vt dictū eſt. Dicitur etiam ad diſputantes. Vel oportet ⁊ ad ſophiſtice interrogantes interrogata ab ipſis oſtendere, [ſi quidem vere redarguere debeamus, vt etiam dicunt. Non eniꝫ apparenter inquiunt redarguere, ſed vere inſuper apertius dicere illud per hoc. [Quandoqꝫ quideꝫ oratio eſt concludens ſyllogiſmo] ꝙ indicat tale eſt, aliquando quidem orationem concludentem eſt appellare ſtolidam ⁊ dignam contemptu, ⁊ aliquando non eſt hoc facere. Neqꝫ enim eſt hanc dicere ſtolidaꝫ ineptāue neqꝫ dignam contemptu. Nam ſi eſt talis oratio compoſita ex probabilibus vel falſis ſumptis, inepta eſt ⁊ digna contemptu, vel quando deficeret aliquid taliuꝫ interrogatorum que ſunt propria rei de qua oratio ⁊ per quam concluditur oratione non aſſumente hoc neqꝫ ratiocinante. Sed quādo deficeret aliquid extrinſecus exiſtentium, videlicet earum propoſitionum duarum que ſunt ad oſtenſionem aſſumpta in ratione, non eſt bene contēnenda, ſed eſt ratio non bona, ⁊ interrogans interrogauit non bene neqꝫ ad poſitionem, neqꝫ ad reſpondentem, ſed ad tempus interrogant quecunqꝫ talia proponunt que magno ac longo tempore egent ad oſtendēdum ꝙ ſic ſe habent, vt proponuntur. Ideo oportet ⁊ reſpondentem ad tempus ſoluere. Soluet autem ad tempus vt ſi inſtantias attulerit que egeant multo tempore vt videantur ſi vere ſint. Etenim inſtantiarū alie reuera ſunt, alie autem videntur quideꝫ eſſe, ſed non ſunt, vt in octauo Topicorum dictum eſt. Vel ſoluet ad tempus ⁊ ſi ſic aliquo modo diceret non do hanc, neqꝫ concedo, ꝙ non videtur ⁊ multo tempore eget ad intellectioneꝫ ſi vera eſt. Sed cetera que dicūt perſpicua ſunt.

Aduerte hic deeſt in greco.

¶ Premiſimus igitur inuenire facultatē quādaꝫ ſyllogiꝫandi de propoſito ex ijs, que ſunt quā probabiliſſima. id enim opus eſt dialectice ſm ſe, ⁊ tentatiue. Quia autem preinſtruitur quis ab ea propter ſophiſtice vicinitatem, vt non ſolum experimentum ſumere poſſit dialectico more, ſed etiaꝫ quaſi ſcientifico, ꝓpter id non ſolum dictum negocij officium poſuimus orationē poſſe ſumere, ſed etiam vt orationem ſuſtinentes, tueamur poſitionem per quam probabiliſſima ſimili modo. Cauſam autem diximus huius, ⁊ quoniam propter id Socrates interrogabat, non auteꝫ reſpondebat. Confitebatur enim ſe non ſcire. Manifeſtum eſt auteꝫ in prioribus ex quot ⁊ ex qualibus ⁊ ad quot id erit, ⁊ vnde horum idonei erimus. Adhuc autem quomodo interroganda vel ordinanda queſtio omnis, ⁊ de reſponſionibus, ⁊ ſolutionibus, que ſunt ad ſyllogiſmos. Patefactum eſt autem ⁊ de alijs quecunqꝫ huius diſcipline ſunt orationes. Preter hec autem ⁊ de paralogiſmis pertractauimus, quemadmoduꝫ diximus iam prius. Que igitur nacta ſint fineꝫ ſufficienter ea que propoſuimus, manifeſtum. Operepreciū autem eſt nos non latere quidnam accidit circa hoc negocium. Nam eorum omniuꝫ que inueniuntur, que quidem ab alijs ſumpta ſunt prius, elaborata paulatim incrementum ſumunt ab illis, qui poſtmodum accipiūt. Que autem ab initio comperiuntur, paruum in primis ſumere ſolent incrementum, multo tamē vtilius eo incremēto, quod poſtea ab alijs fit. Maximum enim fortaſſe principium omniū vt dicitur. Quare ⁊ difficillimum. quanto enim virtute validiſſimum, tanto mole minimum, difficillimum eſt videri. eo auteꝫ comperto, facile eſt addicere, coaptareqꝫ reliquū. Quod circa rhetoricas oratiōes accidit. Pene auteꝫ ⁊ circa alias artes omnes. Nam qui principia inuenere, omnino ad exiguum quid perduxerunt qui autem nunc celebriores habentur, vendicantes a multis, velut ex ſucceſſione particulariꝫ colligentes, ſic auxerūt. Tiſias quideꝫ poſt priores, Thraſymachus vero poſt Tiſiam, Theodorus poſt hūc, ⁊ multi multas coadunauere partes. Quapropter nihil mirum, ſi in amplū quidem creuerit ars.

¶ Facultatem ratiocinandi ſyllogiſmo dicens facultatē

locorum ⁊ tractationem. Et dictuꝫ eſt in illis cur dicit facultatem, dicens autem in Topicis. Propoſitum huius tractationis eſt ac facultatis inuenire methodū per quā poterimus ratiocinari ſyllogiſmo de omni ꝓpoſito hoc dicens ⁊ inferens hoc ⁊ hi orationem ſuſtinentes, nunc cauſam huius, cuꝫ opus eſt dialectices non ſolum poſſe orationem accipere ⁊ interrogare, ſed etiam orationeꝫ ſuſtinere ⁊ dare. Dixit per hoc quia autem prius probatur ad hanc propter ſophiſticę vicinitatem. Sed oportet prius reuocare ad memoriam modos dictos, ⁊ ſic verba diſcurrere ⁊ tranſigere. Dictum autem eſt ꝙ vt ſe habet falſa deſcribendi ars ad geometriam, ſic ſophiſtica ad dialecticem. Nam vt illa ex principijs geometricis proficiſcitur, ⁊ falſas deſcriptiones facit ⁊ non egentes, ſic etiam ipſa ſophiſtica ex apparentibus quidem probabilibus, quę quidē probabilia ſunt principia dialectices, procedit. Horum autem aliquibus vtitur vel non exiſtētibus probabilibus, ſed ſolum apparentibus vel exiſtentibus probabilibus, ſed in figura peccantibus, quando vel ex duabus particularibus, vel ex duabus affirmatiuis in ſecunda figura cōcluderet. Si ergo hęc vera, bene ſophiſticā dixit vicinam eſſe dialecticę. Naꝫ ambę circa omnia argumentantur, ⁊ ſi differunt, vt dictum eſt. His ſic ſe habentibus dictum eſt quoniam vicina eſt ſophiſtica ipſi dialecticę ⁊ ſophiſtica profitetur non ſolum orationem poſſe accipere, ſed etiam vt ſciens. Naꝫ dialecticus vt non ſciens interrogat, quę quidem interrogat, ſic ſophiſtę omnia ſcire profitetur, ⁊ nihil eſſe ꝙ non eſſe ſciuit. Si ꝟo omnia ſciuit, ex omnibus autem ⁊ quę interrogat ipſa ſunt, patet igitur ꝙ ſciuit ⁊ quęcunqꝫ ⁊ qualia interrogat. Nam hoc in Platonis Gorgia idem indicauit dicens, nullus hactenus per multos annos me aliquid nouit interrogauit ſolūmodo dicens omnia quę me aliquis interrogat, ſcio ⁊ nihil eſt ꝙ me lateat. Quoniam igitur ſophiſtica omnia ſcire profitetur ⁊ dicens omnia cognoſcere magis conuenit interrogari, ⁊ manifeſte facere quę ſcit quam interrogare, patet ꝙ etiam dialecticę eſt opus non ſolum interrogare, ſed etiam interrogari ⁊ orationem ſuſtinere ⁊ magis hoc. Naꝫ ſi ſophiſticę magis eſt orationem dare, quia dicit omnia ſcire, ⁊ vicina eſt ſophiſtica ipſi dialecticę, erit ēt dialecticę opus ſuſtinere orationem. Propter hanc cauſam igitur (inqt) illic dixi opus eſſe dialecticę non ſolum accipere poſſe orationem, ſed etiam dare. Sed in his verbis. [Cauſaꝫ autem diximus huius] deeſt illud nunc. Dixit enim nō ibidem, ſed nunc, quia opus eſt dialecticę ⁊ orationem ſuſtinere. Quod ꝟo non per ſe, neqꝫ principaliter dialecticę eſt ⁊ orationem ſuſtinere, ſed ob vicinitatē ſophiſticę ad ipſam appoſuit Socratem dicentem nihil ſcire velut dialectici profecto ignorātis quę interrogat, ⁊ velut ignoranti non neceſſe eſt orationem ſuſtinere, ſꝫ magis accipere. Dicit autem hoc factum fuiſſe manifeſtuꝫ in Topicis. Nam hęc dixit ante, ⁊ ex quibus, ⁊ ad quot eſt interrogare, ⁊ orationem ſuſtinere. Vel diceret ante, ⁊ hic dicta, nam dixit ex quibus paralogiſmi fiunt, ⁊ ad quot oportet inſpicientem interroganteꝫ interrogare, ⁊ reſpondentem ſuſtinere orationes. Cętera autem ſunt manifeſta, verum in verbis his vbi inquit. [quę quidem ab alijs ſumpta ſunt prius elaborata] punctuꝫ ſubſcribendum eſt ad ipſum [prius] deinde ſubuertendum eſt illud. Elaborata ⁊ cōtinua his. Sed ꝙ dicit, eſt quod nonnulla inuenta a quibuſdam prius aſſumentes poſteriores deinceps ab illis cīcti ſm̄ breuitatē cuꝫ laborib⁹ ⁊ vigilijs vnāquāqꝫ diſciplinā addināib⁹ ad icremētuꝫ vt magnitudinem auxerunt, hoc aūt dixit in primo li° metaphyſices, ſed vtilius tamen multo eo incremento ꝙ poſterius ex his fit, ꝙ idem eſt hunc ex principio inuentio alicuius, ⁊ ſi imperfectum eſt inuentum, tamen īuētio huius eſt vtilior multo incremento poſterius inuento, ⁊ perfectione. Nam ſi non prorſus inuentū eſſet, neqꝫ augumentum habuiſſet, nam cuiuſuis inquit in lib° metaphyſices eſt inuentis addere, ſed principium inuenire non cuiuſuis. Nam omne principiuꝫ quanto eſt optimū virtute, tanto paruiſſimū magnitudine, ⁊ plura ſunt nobis manifeſta quę ſic ſe habent. Etenim acinus fici ꝗuis paruiſſimus ſit magnitudine, virtute tamē magnus eſt, ſiquidem ex ipſo ficus ſit arbor tanta magnitudine, hanc igitur ſiquis ſciuit ex principio, neqꝫ in ſomnijs ſperauit, ꝙ tantūdem molis fieret arbor, tamen hac inuenta vt principio plura nobis ex hoc facta ſunt manifeſta breuiter laborantibus, ceu ꝙ in eadem virtute fuerunt ſtips truncuſqꝫ, ramus, folia, virgulta, ⁊ ꝙ naturales ⁊ ſeminales in ipſa rationes ſunt incorporeę. Non enim tandem exiſtentes multitudine ſeparate ſunt in ipſa ſic exiſtente paruiſſima magnitudine.

¶ Huius autem negocij, non hoc quidem erat exploratum, illud autem non erat. Verum nihil ipſius prorſus erat. nam eorum, qui circa litigioſas orationes erant. mercennarij erant, ſimilis quidē doctrinę Gorgię negocio. Orationes enim hi quidem rhetoricas, illi autem interrogatiuas dicebant docere, in quas ſępi⁹ incidere ſolebant alternatim vtrorūqꝫ adinuicem orationes. Quapropter velox quidem, vtpote quę ſine arte, erat doctrina diſcētibus ab illis. Non enim artem, ſed quę ab arte ſunt dantes, arbitrati ſunt loqui erudite. Perinde ac ſi quis diſciplinam dicat ſe tradere, vt doleant pedes. Deinde ſutoriam quideꝫ non doceat, neqꝫ vnde poſſint comparari talia, det autem ꝗꝫ plurima genera omnimodorum calceorum, hic profecto profuit ad vſum, artem ꝟo non tradidit. Et de rhetoricis quidē erāt multa ⁊ antiqua dicta, de ſyllogiſmis autem omnino nihil habuimus prius aliud quicꝗꝫ. quod diceremus, ꝗꝫ mora perquirentes, multo tempore inſudaremus. Si itaqꝫ videtur ex conſiderationibus noſtris (vt ex ijs, quę ſunt ex principio) hęc habere diſciplina ſufficiēter ſupra alia negocia, quę ex traditione inducta ſunt, reliquum erit omnium veſtrum, vel eorum, qui audierint hoc opus, omiſſa quidem artis venia dignari, inuenta auteꝫ multa proſequi gratia.

¶ Negocium dicit vel facultatem de locis argumento-

rum, vel vniuerſam logicē, mercēnarios autem vocat ſophiſtas tāquā ex apparenti ſapientia ditatos, ſed quę eſſet Gorgię facultas cū ſimilem dicit ſophiſticā, manifeſtū eſt legentibus Gorgiam Platonis. Dicit autem ſophiſtas tales docere oꝛōnes in quas cognoſcebāt ſermones inuicem incidere. Hę autem fuerant ille ex ęquiuocatione, ⁊ ex ambiguitate dicendi ⁊ reliquę. Cętera ꝺo ſunt manifeſta, non enim artē, ſed illud ab arte dātes inſtruere ſuſpicabantur. Ars autem omnis ſyllogiſtica methodus eſt in qua ⁊ vera redargutio fit, porro aſſignans hanc ⁊ artem dat ⁊ inſtruit eruditq;. Sed deductiones ⁊ paralogiſmi loci. videlicet deceptionis quibus vtebantur ⁊ docebant ſophiſtę, non ars, ſed illō ab arte. Nam qui habet potētiā ⁊ ſcientiam ratiocinandi ille manifeſtus eſt, ꝙ poteſt etiam falſo ſyllogiſmo ſeducere, nam vt habet artem recte ſcribendi ⁊ curādi morbos, ille ſcit maxime ⁊ non recte ſcribere, ⁊ non ſanitatem ingerere, ſic etiam potens ſcienter ratiocinari ſyllogiſmo, ille ſcit ⁊ ſeducere ſyllogiſmo, quare paralogiſmos ſtruere ꝙ quidē inſtruebant ſophiſtę ⁊ alios docebant, non eſt ars, ſed ab arte poteſt fieri. Item qui per artem diuidendi docentes ratiocinari ſyllogiſmo, ⁊ hanc aſſignantes non artem erant. Eſt enim diuiſiua, vt in libro de abundantia propoſitionum dictum eſt, veluti tenuis ſyllogiſmus, ſed ab arte. Nā cū ſciunt ſyllogiſmos facere ⁊ demonſtrare ⁊ diuidere, etiam illud ex diuiſione ſumptū ſyllogiſticę concludi ſciunt. Item concludētes aliquid per inductionem idipſum patiuntur, ſed in verbis his. [Ex his quę ſunt ex principio hęc habere diſciplina ſufficienter] illud ſufficienter ſubiunctū eſt audacter. Nā alię artes non ex principio, neq; ab ipſis inuentoribus complementum habuere, ſed ab his ꝗ per ſucceſſionem eas docuerunt ⁊ acceperunt. At logices facultas ab Ariſtotele primo inuēta, ⁊ ab ipſo perfecta eſt, cui par eſt, vt noſtrum quiſq; non ingenteis gratias (vt ipſe inquit) ſed etiam quę vix referri poſſunt, habere debemus. Falſum dicit niſi de noua dicat, quoad regulas & canones modoſq; artis, qa Plato dicit exercete in hanc garrulitatē vocās logicā garrulitatē. idē Hāmonius pfatione quque vocū. Deide ipſemet infinities reiterātur artes, & ſcientię 1. metheororum. Itē Plato vt ſuis libris cōpertū eſt, nonne calluit logicē. Itē nonne Protagorę libri logice combuſti fuerunt Decreto Athenienſium.

℄ Finis expoſitionis Alexandri Aphrodiſienſis in Librum de redargutionibus Ariſtotelis Gulielmo Dorotheo Veneto interprete. Cum Dei gratia.

SERIES CHARTARVM.

a b c d e f g h. Omnes Terni preter f g h qui ſunt Duerni.

BIBLIOTECA ROMA

Venetijs apud Hieronymum Scotum.

MARCO MAVROCOENO SENATORI VENETO

Doctorique Excellentiſſimo.

Guilelmus Dorotheus Venetus Salutem.

SVMMA uel erga patriam patritioſque meos pietas, uel in ſtudioſos eiuſdem beneuolētia facit (Marce Senator & doctor Ornatiſſime) ut ipſe haud ſecius multo q̄ ille Philoſophus quondam face bonos, explorem ciuitatis noſtræ literatos, quibus elucubrationes Græcorum interpretum in Ariſtotelem a me primum Latinas æditas nuncupem, quod mihi faciundum cum multis de cauſis, tum etiam honeſtis ratus ſum, ea tamen omnium ſumma eſt, ut literarium monumentum poſteris ingerat ſpeciem quandam bonorum ciuium certe perpetuam, ſimulque hortetur eos uel maiorū ueſtigia ingredi, uel imitari ſtudia ut in mentibus ſucceſſorum & ore inſideant, & magna cum laude eorum geſta narrentur. Quæ enim eſſet uel opinio uel memoria Reipublicæ Athenienſium, aut illius Romanorum apud mortales, ni hiſtoria rerumque ſcriptores nobis atq; omnibus poſteris imprꝑſſiſſent reliquiſſentque ſimulachrū? Quæ item maiorum mentio qui de republica, aut de religione ſunt peſſime meriti, ut reprimātur inſolēteis, coerceantur improbi, niſi ſcripta hominum ad hunc diem extitiſſent? At contra quī accederentur ad ꝑclara & geſta & ſtudia uiri, ut ciueis Romanos in foro, aut ſtatuę, aut imagines, aut monumenta incitabant ad gerenda etiam maiora, quàm ueteres confecerunt, niſi hoc munus imprimendi & ſcribendi res maiorum diuinitus datum haberetur? Cur diuino conſulto factum eſt, ut quæ humanæ cōditionis reparator ac redemptor Chriſtus præpotentis Dei filius ac ipſemet Deus ꝑpotens in humanis geſſit aliquot Apoſtolorum collegium ſcripta nobis tradiderit? Certe laus bonorum æterno monumento donata plures torpentes ad ſempiternæ laudis fructum prouocat, ignauos calcaribus quibuſdam ad ſtudia gloriæ excitat, iuuenes accendit ut bene moratę conſtitutęque reipublicæ nomen ſplēdoremque admirētur, imitentur, probent, ſenes ad memoriam reuocat laudis & perpetui nominis, quod ipſi per animi ingeniiq; ignauiam & inertiam aut amiſſerunt, aut per ſolertiā & uirtutes conſequi ſperant. Etenim non eſt tam mediocris hiſtoria, tam leue ſcriptorum ſtudium, quin homines æternos efficere queat ad exemplar reliquorum qui natu poſteriores ſunt. Nam ipſe pręter fructum quem ab ineunte ętate fere ab opimis Philoſophiæ literarumque diuinarum ſtudiis cœpi, ab hiſtoriis, ab oratoribus magnā etiam capio delectationē, quippe qui ſuperioribus diebus cum Hieronymo a Ferro patritio partiū & ſtudiorū a puero propè neceſſitudine mihi coiunctiſſimo, & Græcis & Latinis optime prædito, una incidi in ſermonem de Demoſthenis orationibus, a quibus fatebat me tantum fructus emolumentique aſſecutum, ut cum ipſe a collegio ſenatus, a publicis concionibus, quæ fiunt de republica tuēda & conſeruāda, abeſſe uidear, ſæpe interſim, multaque animo percipiam, ac ordines illos ſenatorios deliberandi, iudicandi, ſtatuendi, delegandi aliquibus, uel decernēdi prouinciam mente concipiā, idque acceptum Demoſtheni referrebam. Sed quid de ſenatu, quod Ariſtoteles aut Nicolaus peripateticus in ea epiſtola ad Alexandrum quā principio libri de mundo ædidit. Plane animum tradit humanum ad cœlum conſcendere, externa internaque indagare, quāquā humanum carcerem membraque corporea regat, moderetur, uegetet, cieat? Aſtronomia præterea nō eo terrarum, urbium, ſitus, locorum ingenium ducit, quo negatum eſt corpori proficiſci? Contemplatrix item ſcientia quā θεωρίαν Græci uocant quo fert animum? Dic quæſo tu mi Marce nobiliſſime Senator & doctiſſime, ſed nobis aperiat idem Alexander in præfatione libri Priorum, quid ſibi uelit θεωρία. Certe uiſilem nobis reddit hęc ſcientia, quem inuiſilem cunctæ nationes, & ſumma ueritas teſtantur. Hos igitur fructus hiſque multo maiores pariunt monumenta literaria, unum præter cætera mihi etiam afferunt cōmodum, ut me dudum in tuo obſequio tuaque amicitia receptum confirmēt. Equidem omne ſtudiū meum & curam collocaui, non modo transferendi Græcos, ſed etiam conciliandi mihi complures bene moratos patritios & doctos, quibus meos labores inſcribere merito poſſem, quod conſilium cum Octauiano amiciſſimo meo (ut noſti) aperuiſſem, te mihi uirum eloquentem, uere literatum, ueriſſime amicum oblatum eſſe uoluit, cui has noſtras tranſlationes Alexandri interpretis Elenchorum Ariſtotelis primum inſcriberem, quod ſane eo libentius feci quod te ſtudiis noſtris Patauii deditum ab adoleſcentia intellexi. Nec me fallit pro doctrinæ tuæ excellētia, pro uirtutibus tuis, pro meritis uel optima erga me uoluntate, ut tanti æſtimem te, quanti amicorum quēlibet. Bene uale.